

=

શ્રીજી મહારાજ તથા તેમના ... જ્ઞાતાન
અર્ચના સ્તોત્રો, અષ્ટકો, કિર્તનો, હવુમા. પ્રાર્થના
વિગેરેથી ભરપૂર સંગ્રહ.

સંપાદક :

દલીચંદ મોતીચંદ કામદાર. (બોટાદ.)

પ્રકાશક :

ગોવિંદજી કેદમાણજી પારેખ. (બોટાદ.)

૧૯૮૪.

સંપાદન ક્રમાંક ૧૪૭.

મ આવૃત્તિ

૧૦૦૦

મૂલ્ય

રૂ. ૧.) એક રૂપીએ

૧૪૫૧૦

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૫૧૦ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ સત્સંગ મુજીધ રત્નમાળા

વિષય ૧૨૧

શુદ્ધી પત્રક.

પાત્રું	સાધન	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૨	૧૭	હયમાં	રહયમાં
૨૬	૧	નનામિ	નમામિ
૨૯	૨૦	અંતા	અનંતા
૩૮	૪	દિવ્ય	દિવ્યા
૩૮	૬	સલંબ	સાલંબ
૩૯	૧૩	નગણ્યૈવન	નગણ્યૈવન
૪૦	૧૭	નમસ્તે તે	નમસ્તે સતે તે
૪૨	૧૪	તસઃપરં	તમઃપરમં
૪૫	૧૭	અમમોજ	અમ્મોજ
૭૧	૧	૨વર્ષે	દર વર્ષે
૮૬	હેડીંગ	ધ્યાન ચિન્તાણી	ધ્યાન ચિન્તામણી
૧૦૨	૨૧	શોભા	બોભા
૧૦૩	૧૭	૩ડી	૩ડી
૧૪૦	૧૬	દુર્ગંબતા	દુર્બંબતા
૧૮૪	૫	શ્રી નીલકંઠાયતે	હરયે શ્રી નીલકંઠાયતે
૧૮૮	૧૪	ધતનિમશં	ધતમનિશં
૧૯૧	૧૩	મમન્દર	મમન્દમન્દર
૧૯૭	૧૪	એકાંકિત	એકાંતિક
૧૯૭	૧૯	તત્કાળ	તોતત્કાળ
૧૯૯	૧	ચિઠીયાપણું	ચાઠીયાપણું.

પાનું ૮૦

ધ્ય.

રામકૃષ્ણ ગોવિંદ જય જય ગોવિંદ
હરે રામ ગોવિંદ જય જય ગોવિંદ
નારાયણ હરે, શ્રીમન્નારાયણ હરે
શ્રીમન્નારાયણ હરે શ્રીમન્નારાયણ હરે
કૃષ્ણ દેવ હરે, જય જય કૃષ્ણ દેવ હરે
જય જય કૃષ્ણ દેવ હરે જય જય કૃષ્ણ દેવ હરે
વાસુદેવ હરે જય જય વાસુદેવ હરે
જય જય વાસુદેવ હરે જય જય વાસુદેવ હરે
વાસુદેવ ગોવિંદ જય જય વાસુદેવ ગોવિંદ
જય જય વાસુદેવ ગોવિંદ જય જય વાસુદેવ ગોવિંદ
(વધુ માટે જુઓ પાનું ૮૦)

પાનું ૧૦૨

પદ ૪ થું.

સહવારે ગોમતી ગયા ભગવાન
રટે ત્રણ લોક નારાયણ નામ સહવારે
આજ રામનવમી જનનો હીલોલ
સત્સંગી સર્વે કરે છે કાલોલ
ગાન તાન ઉજવ ઝાઝ ઝકાળ સહવારે
આવ્યા હેલી મંદીરમાં મતવાલો
સંત સભા મધ્યે શોભે ધર્મ લાલો
સત્સંગી પુજા કરવાને ચાલો સહવારે
(વધુ માટે જુઓ પાનું ૧૦૨)

“ પુષ્પાજ્ઞંલી. ”

તીર્થસ્વરૂપ,

પૂજ્ય પિતાશ્રી કલ્યાણુજી કાળીદાસની
પવિત્ર સેવામાં.

નહાની વયમાં મારા બાલહૃદય બગીચામાં માળી
તરીકે સંઘર્મના બીજ આપે રોપ્યાં, ઘણી મહેનત
કરી સદ્વિદ્યારૂપી જળ સીંચી, પાળીપોષી તે છાડ
આપે ઉછેર્યા, તેનું પરિપક્વ મિષ્ટ ફળ આપવાનો
શુભ અવસર આવતાં પહેલાં તો અમારા કમનસીબે
આપ અક્ષરવાસી થયા. મહારા પ્રત્યેની આપની તે
મહેનત અને લાગણીના ચત્કિચિત સ્મરણચિહ્ન તરીકે
આ લઘુ પુસ્તક આપના પાદપંકજમાં મૂકી કૃતાર્થ
થાઉં છું.

તમારો બાલક,

ગો વિંદ જી.

નમ્ર નિવેદન.

મહા કૃપા થઈ આજે આ બાળકો ઉપર, એ જીવન જ્યોત જગત પિતાની, કે જેમણે “સત્સંગ સુખોદય રત્નમાળા” નામના આ ન્હાનકડા પુસ્તકને પ્રસિદ્ધ કરવાના અમારા લાંબા વખતના મનોરથોને સફળ થતાં નિહાળવાને ભાગ્યશાળી કરેલ છે.

આ પુસ્તકની અંદર જુદા જુદા સાંપ્રદાયિક પુસ્તકમાંથી પ્રાર્થનાઓ, અષ્ટકા, કિર્તનો વિગેરેના ઉતારા કરેલા નજરે પડશે પણ કયા પુસ્તકમાંથી શું ઉતાર્યું તેની ખરાખર નોંધ નહિ હોવાથી તે પ્રાર્થના કે અષ્ટકની નીચે તેના લેખકનું કે પુસ્તકનું નામ ટાંકવાનું ખતી શક્યું નથી, જેથી તે લેખકોની પહેલેથીજ ક્ષમા યાચી લઈએ તો તે અસ્થાને નહિ જ ગણાય.

આ પુસ્તકની અંદરના વિષયો એકથી વિશેષ વખત છપાઈ ગએલ છે તો પણ તેની સાથે કેટલુંક નવું વાંચન ઉમેરવાને એકી સાથે એકજ પુસ્તકમાં, લગભગ ઘણાખરે સમાવેશ કરવાનો વિચાર થવાથી, તથા કેટલાક પૂજ્યનીય સંતો તથા માનનીય ગૃસ્થો તરફથી અમારા તે વિચારોને અનુમોદન મળવાથી આ પુસ્તક બહાર પાડેલ છે.

આ પુસ્તક છપાવવાનો અમારો મૂળ આશય ને દ્વારા સત્સંગી વર્ગની સેવા કરવાનો હોઈ તેની કિંમત જેમ ખતે તેમ ઓછી રાખવામાં આવેલ છે તેથી આ પુસ્તક દરેક સત્સંગી આ બાલ વૃદ્ધને જો ઉપયોગી થઈ પડશે તો અમારા થએલા પરિશ્રમને સફળ થએલો સમજીશું.

આ પુસ્તકની અંદર થએલી ભૂલો સુધારવાનો ખતો પ્રયાસ કર્યો છે તો પણ મહિદોષથી, દષ્ટિદોષથી, કે મુદ્રણાલયના દોષથી,

અથવા સાહિત્ય પ્રદેશમાં અમારો આ પહેલવહેલો પ્રયાસ હોઈ. જે કાંઈ અશુદ્ધિ કે ભૂલો નજરે પડે તે સુસ્ત વાંચકે સુધારીને વાંચવા કૃપા કરવી.

છેવટે આ પુસ્તકના કેટલાંક વિષયો સંબંધી ગઢપુરવાળા શાસ્ત્રી સચ્ચિદાનંદજી તથા પુરાણી વિશ્વ પ્રિયાનંદજીએ તથા મી. ગીરધરલાલ લાલચંદ દાણીએ અમોને વખતો વખત અગત્યની સુચનાઓ આપેલી છે તેથી તેમનો અમે અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માની વિરમીએ છીએ.

બોટાદ
પ્રબોધિની એકાદશી
સંવત ૧૯૮૪.

ગોવિંદજી કલ્યાણજી પારેખ.
દલીચંદ મોતીચંદ કામદાર.

નોટ :—

આ પુસ્તકની ઉપજ જ્ઞાનવૃદ્ધિના કાર્યમાં વાપરવાની હોઈ સત્સંગી વર્ગ તરફથી બહોળો ઉઠાવ પામે તો તે અચતમાંથી બીજા પુસ્તકો છપાવી જ્ઞાનનો અમણો લાભ પ્રાપ્ત કરી શકાય.

॥ श्रील ॥

વિષયાનુક્રમણિકા.

વંદન, વંદન, અહિર્લોપિકા

વિષય.	પૃષ્ઠ.
અક્ષરાતીતપૂર્ણ પુસ્તોત્તમ ભગવાન સદ્ગુણનંદ મહા- રાજની દુકં છવન રેખા	૧
મંગલાચરણ	૧૬
બ્રાહ્મમુદ્ધૃતે	૧૭
પ્રાતઃ સ્મરમિ	૧૮
આહવાહન મંત્ર—વિસર્જન મંત્ર—પ્રાતઃકાલની પ્રાર્થના	૧૯
સાયંકાલની પ્રાર્થના	૨૦
પ્રાર્થના	૨૧

પ્રાર્થના સંગ્રહ.

નમામિ ધર્મનંદન	૨૬
જય ધર્મ સુનંદન—ગુરુ ગોવિંદ	૨૭
જય નાથ નિરંજન	૨૮
જલધર સુંદર	૩૦
મદન ખંડને	૩૧
હરહર ગોપા નાથ	૩૨
વરવર કરુણાસાગર	૩૩
સિતાંબર નૈષ્ઠિક... ..	૩૪
સુખદાયિન	૩૫

વિષય

પૃષ્ઠ.

નવીન જિમૂત	૩૬
શ્રી વાસુદેવ વિમલામૃત	૩૭
ભવ સંભવ	૩૯
વદનતન્નિર્જાત—નમસ્તે સતે તે	૪૦
હરિકૃષ્ણ માનસ લોક	૪૧
નવ મેઘ મેયક	૪૨
વિહરતી ચોક્ષરેક્ષર	૪૪
મુક્તાના સદસિ... ..	૪૫
નિત્ય શુદ્ધમજાં	૪૬
ભજે જૈયકમંડનં	૪૮
માનસ ચિન્ય	૪૯

સદગુરુની વાતો.

મુખ્યધના ગવર્નર સર જોહન માલકમે શ્રીજી મહારાજને લખેલો વિનંતિ પત્ર તથા તેમને થએલો શ્રીજીનો સમાગમ	૫૧
અમદાવાદના કલેક્ટરને થએલો શ્રીજી મહારાજનો ચમત્કાર ..	૫૬
વડોદરાના સયાજીરાવ મહારાજે સહગ્રન્થ સ્વામીને ભગવાન તરીકે કેવીરીતે ઓળખ્યા તેનું વૃત્તાંત	૬૪
દસ ધામનો પાઠ... ..	૭૨
વિશ્વેશ છા—જે ઉત્પત્તી તથા	૭૩

વિષય

પૃષ્ઠ.

પ્રભાતીયા

ધ્યાનધર—રાત રહે પાછલી	૭૪
પ્રિતકર પ્રિતકર—લજન કર ભાવશું.	૭૫
સ્વામીનારાયણનું સ્મરણ કરતાં—વૈરાગ્યના પદને ...	૭૬

ગોડી સંગ્રહ.

સાંત સમાગમ કીજે—શ્યામની છબીરે—પુત્રની માળા રે	૭૭
પ્રકટ પ્રમાણ હરિને—નારાયણ સુખકારી	૭૮
અલખ પુરુષ—પ્રકટ હરિ ભજ—ગીરધારી રે સખી ...	૭૯
ધૂન્ય (રામ કૃષ્ણ)	૮૦
આરતિ (જય દેવ)—સ્તુતિ (નિર્વિકલ્પ)	૮૧
થાળ (જમો થાલ)	૮૨
માનસી પુગ્ન (શ્રી સદ્ગુણનંદ)	૮૩
ગોઢે પ્રભુ	૮૫
ધ્યાન ચિંતામણી (વંદુ સદ્ગુણનંદ)	૮૬
સ્વભાવિક ચેષ્ટાના પદો (પ્રથમ હરિને)	૮૯
ઝોરા આવો શ્યામ સ્નેહી	૯૮
હવે મારા વહાલાને	૯૯

કીર્તન સંગ્રહ.

માણકાચે ચડ્યા રે (પદ ૪)	૯૯
નમીનમી પ્રભુને (પદ ૨)	૧૦૨

વિષય	પૃષ્ઠ.
શ્રીજી મહારાજ માંગુ	૧૦૩
રૂડા લાગો છો	૧૦૪
મેં નિરખ્યા શ્રી ગઢપુર	૧૦૬
કૃપાળુ તમે છો	૧૦૭
પધારો સહગ્નનંદ (પદ ૩)	૧૦૮
ગણો છો હરિ—અંતર્યામી કયાં ગ્નશે. (પદ ૨) ...	૧૧૦
દુસરો કુન સુખદાઇ (પદ ૨)	૧૧૧
મારે મન વસ્યો છે (પદ ૨)—આલો વિશ્વ વિલાસી ...	૧૧૨
બોલો બોલો રે	૧૧૩
મલી બુટોરપુરતી... ..	૧૧૪
મેં તો ગુન્હેગાર તેરા (પદ ૨)	૧૧૫
ગ્નના હે નર ગ્નના હે પદ ૪— દિન રાત પ્રભુકા—...	૧૧૬
એવો દિન ક્યારે... ..	૧૧૭
જનુનિ એવો રે... ..	૧૨
સ્વપ્ન સમજો રે પદ ૪	૧૨૧
દિલ લગ્યા હમારા	૧૨૩
મેં હું આદિ અનાદિ—મુને સ્વપ્ને ન ગમે રે ...	૧૨૪
જગસ વસાબો	૧૨૫
હે હરિ હરિ—સંતો સાંભળો સાચી	૧૨૬

વિષય

પૃષ્ઠ.

અક્ષરના વાસી વાસો પદ ૪	૧૨૧
ભવિષે લખ્યું	૧૨૯
હૈયાના ઝુટયા પદ ૪	૧૩૦
ધડપણ કાણે મોકલ્યું	૧૩૧
કર પ્રભુ સંગાથે પદ ૪	૧૩૨
નારાયણ નામ લેને પદ ૪	૧૩૫
જુદી જુદી જગતકી આશ પદ ૪	૧૩૭
મોહનને ગમવાને મચ્છો પદ ૪	૧૩૮
હરિ હૈયાના દાર છો જી પદ ૪	૧૪૧
પ્રભુ તને પ્રસન્ન કેમ થાશે—આવો રૂડો અવસરે પદ ૩	૧૪૩
શા માટે તમે શાય કરો છો.	૧૪૫
જખરો કાળ ઝપાટો રે પદ ૨	૧૪૬
સ્વામી પ્રગટ થયા તે કહું પદ ૪	૧૪૮
જગતમે જીવના થોરા પદ ૪	૧૫૦
પ્રાણી લેને અક્ષરની કુંચી	૧૫૧
વાત્તા રમઝમ કરતા કાન પદ ૪	૧૫૨
અરજ કરે છે અખળા તે	૧૫૫
ભલા વેશ સહનનંદકા પદ ૪	૧૫૬
સજની શ્રીજી મુજને પદ ૪	૧૫૮
આશકો દીયારીએ પદ ૨	૧૬૦
લોજની વાવ ઉપર	૧૬૧
મારે મોહાલે આવો પદ ૪	૧૬૨
સખી કારતક માસે કંથ	૧૬૪
ગણપતિ સ્તોત્રમ (વિધ્નેશ વિધ્નમય)	૧૬૯

વિષય

હનુમાન પ્રાર્થના.

પૃષ્ઠ

નીતિ પ્રવીણ	૧૭૧
નીતિ પ્રવીન સમે નિગમાગમ	૧૭૨
જય કપિ બળવંતા	૧૭૪
નમસ્તે આજને યાય	૧૭૫
ૐ નમો ભગવતે	૧૭૬
મારૂંતિ પ્રાણેશ એક પતિ 'તહુ'	૧૭૭
હનુમંત મહા બળવંત	૧૭૮
જય જય કપિ બળવંતા તૈંન ધરંતા	૧૭૯
શ્લોક સંગ્રહ	૧૮૦
નિષ્કામ શુદ્ધિ	૧૮૧
બ્રહ્મચારીના ધર્મો	૧૮૨
ત્યાગીના ધર્મો	૧૮૩
સ્ત્રીઓના ધર્મો	૧૮૪
સત્સંગીએ પાળવાના નિયમો તથા દિત વચનો	૨૦૦

શ્રીહરિશ્ચ

અક્ષરાતીત પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન સહજાનંદશ્ચ મહારાજની

ટુંક જીવન રેખા.

પાતું ધર્મમધર્મમુત્સર્નાયતું શ્રી ભક્તિ ધર્માગતો;
જાતા યોત્તર કોશલેષુ દયયા સર્વેશ્વરે શાયચ ।
તૃપ્તિ વાક્ય સુઘારસૈ નિદધતે નૈ જૈ નિજાનાંમુહુ;
સ્તસ્મૈ શ્રીહરયે નમોસ્તુ સહજાનંદાય સદ્ગર્ભિને ॥

અર્થ:—ધર્મનું રક્ષણ કરવા માટે અને અધર્મનો વિનાશ કરવા માટે ઉત્તર કોશલ દેશમાં ભક્તિ અને ધર્મના ઉદ્ધર થકી સર્વોપરિ પરમાત્મા પ્રગટ થયા છે. જે પોતાના ભક્ત જનોને સદ્બોધરૂપી વચનામૃતનું પાન કરાવી તૃપ્તિ પમાડનારા અને વર્ણવેપમાં રહેલા એવા શ્રી સહજાનંદ મહારાજ તેને હું નમસ્કાર કરું છું:—

જે મહાન વિભૂતિના પુનિત જીવન ચરિત્ર લખવાનો હું પ્રારંભ કરું છું તે કાર્ય મારી શક્તિ બહારનું છે. જેના અસંખ્ય નામાભિધાન આપવા જતાં એક મહાન કોશ ભરાય, જેના ગુણોનું વર્ણન શારદા નિરંતર લખ્યા કરે તો પણ જેનો પાર આવતો નથી, તે મહાન આત્માના જીવન વૃત્તાંત આલેખવાની આ લેખીનીમાં ક્યાંથી શક્તિ હોઈ શકે? તો પણ જે પ્રભાવશીલ ચારિત્ર્યની અસર મારા હૃદયપટ ઉપર એક અંશ જેટલી પણ થઈ છે અને જે કાંઈ શબ્દો મારા સ્મરણમાં કોતરાઈ રહેલા છે તેનું ટુંક વર્ણન અહિં આપવાનો મારો આ નામ પ્રયાસ છે:—

ભગવાન સહજનંદના અવતરણ વખતની ભારતવર્ષની સ્થિતિ તપાસતાં માત્રુમ પડે છે કે તે સમય ધર્મની કાન્તિનો પ્રવર્ત્તો હતો. કુસંગી અને હરામખોર માણસો પોતાની મરજી પ્રમાણે આચરણ કરી મોજ ઉડાવતા હતા, ધર્મને નામે ધુતી ખાનારાઓની સંખ્યા મોટા પ્રમાણમાં નીકળી પડી હતી. ખાસ કરીને ગુજરાત કાઠીયાવાડમાં રાજકીય, સામાજિક અને ધાર્મિક આંતરિક પરિસ્થિતિ ઘણીજ અશાંત હતી. જેને પરિણામે એ તરફ અધિકારમય વાતાવરણ ફેલાયતું હતું એટલે દુષ્ટ લોકોને લુંટફાટ કરવામાં અને અનેક પ્રકારે સાધુજનોને હેરાન કરવામાં કાઠી રોકી શકનાર નહોતું. આવા અવરોધક કારણો દુર કરવા પ્રયત્ન આત્માના પ્રાદુર્ભાવની ઘણી જરૂર હતી. સમાજમાં પેટેલી પદીઓને દુર કરવા અને મનુષ્ય જીવનને મૂર્ચિત દશામાંથી ચેતનવંતું બનાવવા માટે અમૃત પ્રવાહની અતિશય આવશ્યકતા હતી. ગીતાજીમાં શ્રીકૃષ્ણ પરમાત્માએ સ્વમુખે ઉચ્ચારેલા શબ્દો છે કે:—

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानि भवति भारत ।

अभ्युत्था नम धर्मस्य तदान्मानं सृजाम्यहम् ॥

परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।

धर्मं संस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥

અર્થ:—જે વખતે ભારતવર્ષમાં ધર્મની ગ્લાની પ્રવર્તે છે તે વખતે હું પોતે અધર્મનો ઉચ્છેદ કરવા માટે અવતાર ધારણ કરું છું.

સાધુજનોનું રક્ષણ કરવા, દુષ્ટજનોનો નાશ કરવા, અને અધર્મનું સ્થાપન કરવા માટે હું દરેક યુગમાં જન્મ લઉં છું.

ગીતાશ્રના આ શ્લોક અનુસાર હાલનો સમય ધર્મની ગ્તાનીનો હોઈ, પરમાત્માનો આપિર્લાય થવાની લોકો આતુરતાથી રાહ જોતા હતા. આજ સમયમાં આ અતિ ઉન્નવણ સંપ્રદાયના આદિ સંસ્થાપક ઉદ્ધવાવતાર સ્વામી રામાનંદજી પોતાના મુક્તાનંદ આદિ શિષ્યો સાથે પોતાના મતનો ફેલાવો કરવા માટે જોશભેર પ્રવૃત્તિ કરી રહ્યા હતા. લોકોને તેઓ એવો ઉપદેશ આપતા હતા કે શ્રી કૃષ્ણ પરમાત્માએ અર્જુનને કહેલું હતું કે જે વખતે દુનિયાના લોકો ધર્મથી રહિત, હલકા. પાપી, અને કુસંગી થશે અને મારા ભકતોને અનેક પ્રકારે પીડા કરશે તે વખતે હું પોતે પૃથ્વિ ઉપર ધર્મનું સ્થાપન કરવા, અધર્મનો ઉચ્છેદ કરવા અને અસંખ્ય જીવોને તારવા માટે અવતાર ધારણ કરીશ અને તે વખતે હું “હરિકૃષ્ણ” એવા નામે ઓળખાઈશ.

આ પ્રકારનો ઉપદેશ તેઓ આપતાં હતાં અને તેથી થોડાજ સમયમાં તે મહાન્ આત્માના અવતરણની ચોતરફ રાહ જોવાતી હતી. તેમની માન્યતા પ્રમાણે સર્વોચ્ચ દેશને વિષે છપૈયા નામે ગ્રામમાં શ્રી ધર્મદેવના ભુવનમાં સંવત ૧૮૩૭ ના ચૈત્ર સુદી નવમીની રાત્રીની દસ ઘડી વેલ્યા પછી આ પવિત્ર સંપ્રદાયના સ્થાપક એકાંતિકધર્મના પ્રવત્તકે, કામ ક્રોધાદિક અંતઃશત્રુના હણનારા, આર્યવિભૂષણ ભગવાન “સહજનંદજી” મહારાજનો જન્મ થયો.

તેમના પિતાનું નામ ‘હરિપ્રસાદ’ પાંડે કે ‘ધર્મદેવ’ અને માતાનું નામ ‘પ્રેમવતી’ કે ‘ભકિતદેવી’ હતું તેઓ ધર્મ અને ભકિતના સાક્ષાત્ અવતાર હતા અને જાતિ સામવેદી સર્વરીયા પ્રાણી હતા. તે સમયમાં તેઓની આર્થિક સ્થિતિ ઘણી નબળી હતી. ‘સહજનંદ’ મહારાજના જન્મ સમયે કેટલીક કૃત્યાઓ અને કાલિદત નામના

શકિતના ઉપાસકો મહારાજની અતિશય કાન્તિ જોઈ હરણ કરવા પ્રયત્ન કરેલા પણ તેમના મુખાવિદ્ધની તેજસ્વીતાથી અંગનંદ નાશી ગયા હતા.

આધ્યાવસ્થામાં ‘સહજનંદ’ સ્વામીને સૌકાષ્ટ ‘ધનશ્યામ’ નામથી ઓળાવતા હતા. જ્યારે તેઓ ત્રણ વર્ષના થયા ત્યારે તેમના પિતા અયોધ્યામાં આવી વસ્યા. ન્હાનપણથીજ ‘ધનશ્યામ’ ને તપ કરવાનો અને ઇંદ્રીયોને સંયમમાં રાખવાનો પ્રેમ હતો. અને વૈરાગ્ય પ્રત્યે તેમનો અસાધારણ ઉત્સાહ દિનપ્રતિદિન વૃદ્ધિ પામતો હતો. તેમની બાળલીલા ઉપરથીજ તેમના માતાપિતાએ અનુમાન કર્યું કે તેમનો પુત્ર ભવિષ્યમાં એક આદર્શ મહાત્મા નિવડશે.

આઠ વર્ષની વયે ઉપવિત સંસ્કાર થયા પછી એક ગુરુકુળમાં રહી તેમણે સદ્ વિદ્યાની પ્રાપ્તિ કરી, અંહી રહી તેમણે પોતાના અસાધારણ બુદ્ધિબળથી સૌને આશ્ચર્ય ચકિત કરી મુક્યા. સર્વ શાસ્ત્રનું રહસ્ય સ્વહસ્તેજ લખી એક ‘જ્ઞાન ગુરુકો’ તહેમણે તૈયાર કર્યો હતો. જે તે હંમેશા પોતાની સાથેજ રાખતા હતા.

‘ધનશ્યામ’ની લગભગ અગીયાર વર્ષની ઉંમરે તેમના માતા પિતાનો અક્ષરવાસ થયો. આ બનાવથી બાળ ‘ધનશ્યામ’ ની છુપી તપઃપ્રિય વૃત્તિઓ એકદમ ઉદ્ભવી. મોટા ભાઈ વગેરે તેમનું પ્રેમપૂર્વક લાલનપાલન કરતાં હતા છતાં તેમને આધ્યાવસ્થામાંજ આ ક્ષણભં-ગુર સંસાર ઉપર તિરસ્કાર છુટ્યો ને ત્યાગબુદ્ધિ ઉપજી. પોતાના ઉચ્ચ સંસ્કારોને લીધે તેમને કર્તવ્યભાન થઈ આવતાં તેમની પ્રવૃત્તિમાં મ્હોટા ફેરફારો થવા લાગ્યા. હવે તેમણે જીવનપર્યંત અષ્ટવિધ બ્રહ્મચર્ય પાળવા નિશ્ચય કર્યો. માતાપિતાના અવસાન પછી તેઓ

નિરંતર ઉદાસ રહેતા હતા. અને ગૃહત્યાગ કરવા બહુજ આતુર થઈ રહ્યા હતા. એક વખત તક મળતાં સંવત્ ૧૮૪૬ ના અષાઢ સુદી ૧૦ ને દીને ખાર વર્ષના ક્રીશોર 'ધનરથા'મે બટુક બ્રહ્મચારીનો વેશ ધારણ કરી ગૃહત્યાગ કરી તિર્થાટન કરવા પ્રયાણ કર્યું. હવે તેમને સૌકાર્ય 'નીલકંઠ' નામે ઓળખતા.

તે વખતે પોતે મહાત્મ તપસ્વી અને સાક્ષાત્ યોગમુર્તિને શોભે તેવા વર્ણવેશમાં હતા. શરિરે મૃગચર્મ ઓઢ્યું છે, એક હાથમાં પલાશનો દંડ ધારણ કર્યો છે, બીજા હાથમાં માળા, કંમડળ, ભિક્ષાપાત્ર અને જળગરણું રાખેલા છે, મુંજની મેખલાની કોપીન ધારણ કરેલી છે, ખંભે યજ્ઞોપવિત શોભે છે. અને નિત્ય પાઠ કરવાનો ગુટકો કપડાંમાં બાંધી ખંભે લટકાવેલો છે. કંઠમાં તુલસીની ખેવડી માળા ખીરાઈ છે, લલાટમાં ચાંદલાસહીત ઉદવેપુંડ તિલક શોભે છે, અને મસ્તક ઉપર જટા વધારેલી છે. તેમના ચહેરાની લાવણ્યતા અને શરિરની સુંદરતા એવા અદ્ભૂત અને અલૌકિક હતા કે તેમના આ યોગીના વેશને પાણુ ઓર શોભાવતા હતા.

ઉપરોક્ત વેશમાં પોતે અયોધ્યાપુરીથી નીકળી સરયુ નદી ઉતરીને ઉત્તર દિશા તરફ હિમાલયમાં મુક્તનાથ ક્ષેત્રમાં આવ્યા. ત્યાં કેટલોક વખત સૂર્યાનું તપ કરીને પોતે દક્ષિણ દિશા તરફ આવ્યા. અહિં તેમને અષ્ટાંગ યોગ સિદ્ધ કરનાર ગોપાળ જ્ઞેગીનો મેળાપ થયો. તેમની પાસે એક વર્ષ સુધી રહીને હઠયોગ શીખ્યા. ત્યાંથી નીલકંઠ મહારાજ બંગાળ તરફ પધાર્યા. બંગાળમાં તે વખતે જન્મંત્રનું તથા શ્રદ્ધાનું જ્ઞેર વિશેષ જણાયું તેથી જુદે જુદે ઠેકાણે ઉપદેશ આપી તેનો પરાજય કરી મહારાજ જગન્નાથપુરી

આવ્યા. ત્યાંથી રામેશ્વર વગેરે ઠેકાણે યાત્રા કરી ફરતાં ફરતાં
 ગુજરાતમાં પર્યટન કરતાં માંગરોળ આવ્યા. ત્યાંથી સંવત ૧૮૫૬ ના
 શ્રાવણ વદી ૬ ને દિને એ દિવ્ય મૂર્તિનું 'લોજ' પધારવું થયું.
 લોજની લાગણે એક વાવ પર પોતે ઉતર્યાં. અહીં સ્વામી
 'રામાનંદજી'ના મુખ્ય શિષ્ય 'મુક્તાનંદ' પચાસ સાંધુના એક
 મંડળ સહિત રહેતા હતા. તેમાંના 'સુખાનંદ' નામના એક સાધુ વાવ ઉપર
 સ્નાનઅર્થે આવેલા તેમણે એ દિવ્યમૂર્તિના દર્શનમાત્રથીજ શાન્તિ
 અનુભવી, અને અતિશય સ્નેહની લાગણીઓ અને પ્રબળ છતાસા
 થઈ આવતાં તેમણે 'નીલકંઠ' બ્રહ્મચારીનો વૃત્તાંત બાંધીને યતન
 કર્યો અને તેમાં સફળતા થયા પછી તેમને સમગ્રવીને ગામમાં લઈ
 ગયા. સમસ્ત સંતમંડળ આ રમ્યમૂર્તિના દર્શનથી અતિ હર્ષ પામ્યું.

‘નીલકંઠ’ મહારાજ ૭ વર્ષ ૧ માસને ૧૧ દિવસ સુધી
 જંગલમાં તથા જુદા જુદા તીર્થોમાં વિચર્યાં. આજ દિન સુધી
 વનમાં ફરીને તથા તપ કરીને તેમણે પોતાનો દેહ સુકવી નાંખ્યો
 હતો. તે વખતે તેમના દરેક અવયવો ચામડીને વળગી રહ્યા હતા.
 તો પણ તેમનો દિવ્ય ચહેરો અને મહાન તપસ્વીને છાજે તેવી
 અદ્ભુત સહનશક્તિ જોઈ સહિતે આશ્ચર્ય થઈ આવ્યું. અત્યાર સુધીમાં
 તેઓ અષ્ટાંગ યોગ, યમ, નિયમ આસન, પ્રાણાયામ, પ્રત્યાહાર,
 ધ્યાન, ધારણા અને સમાધિ સાધી ચુક્યા હતા. તેથી હવે અહીં
 સાંધુમંડળને તથા બીજા લોકોને તે શીખવવાનું તેમણે શરૂ કર્યું,
 આ પ્રમાણે યોગનું મહાત્મ વધારી સૌને નિવૃત્તિપર કર્મયોગી
 બનાવ્યા. તે એટલે સુધી કે તેમના દર્શનાર્થે આવનાર પછી ભલે
 તેમનો ભક્ત હોય કે દુશ્મન હોય તો પણ માત્ર દષ્ટિ મેલાપથીજ
 તે સમાધિમાં આદ્યો જતો ને પોતાના દષ્ટદેવનું દર્શન કરતો.
 સમાધીમાં જૈન પોતાના તિર્થંકરને અને મુસલમાન પોતાના પયગમ્બરને

દેખતો. તે પ્રમાણે જુદાજુદા પંથના લોકો પોતાના ઇષ્ટ દેવને તે જ સ્વરૂપે જોતાં આથી સૌના હૃદય આકર્ષાયા અને તેમને માટે ‘સહિના હૃદયમાં પુણ્યબુદ્ધિ ઉપજી.

મહારાજના આગમન પહેલાં અહીં સ્વામી ‘રામાનંદ’ વિગેરે એકજ સભામાં સ્ત્રી પુરૂષોને એકઠાં કરી સદ્બોધ આપતા હતા તે ‘નીલકંઠ’ને નહિ રૂચવાથી તેમજ સ્ત્રી પુરૂષોનું આવું સંમેલન સાધુ સંતના ‘બ્રહ્મચર્ય’માં વિક્ષેપ નાખનારું છે એવો તેમનો અસ-રકારક અને સચોટ ઉપદેશ થવાથી દેવમંદીરોમાં સ્ત્રી પુરૂષોની જુદી જુદી સભા થવાનો નિયમ બંધાયો અને તરતજ સ્ત્રી પુરૂષો જુદા જુદા મંદિરો બંધાવવાનો નિયમ થયો હતો પણ આ નિયમ બહુજ સખ્ત રીતે પાળવામાં આવે છે.

જે ‘બ્રહ્મચર્ય’ની પ્રણાલીકા આજ સેંકડો વર્ષ થયા નાશ પામી હતી તે પ્રથમ પોતે અમલમાં લાવી પોતાના સંપ્રદાયમાં ‘નીલકંઠ’ પ્રવર્તાવી. અત્યાર સુધીમાં ઘણાએ ધર્મસ્થાપકો થઈ ગયા પણ ‘બ્રહ્મચર્ય’નો મહિમાં વધારનાર ‘સહજાનંદજી મહારાજ’ સિવાય કોઈ જાણવામાં આવ્યું નથી. અને જે આપણા સંપ્રદાય સર્વોત્તમ મનાતો હોય તો તેનીએ ઉત્કૃષ્ટતા ‘બ્રહ્મચર્ય’ની પ્રણાલીકાનેજ આભારી છે તેમ કહેવામાં જરા પણ અનિશ્ચયોક્તિ નથી.

અહીં (લોજમાં) ‘નીલકંઠ’નું આગમન થયું ત્યારે ગુરૂચર્ય-સ્વામી શ્રી ‘રામાનંદજી’ કચ્છ દેશની રાજધાની ‘ભુજમાં’ સત્સંગ પ્રવર્તાવતા હતા. અહીં તેમને ‘મુક્તાનંદ’ સ્વામીએ નીલ-કંઠ’ના અનેક સદ્ગુણો લખી જણાવ્યા જે ઉપરથી સ્વામી સમજી ગયા કે જે મહાન પિતાની ચોતરફ આતુર નયને રાહ જોવાય છે તેનો હવે ટુંક સમયમાંજ મેળાપ થશે. તરતજ પોતે કાઠિયાવાડમાં

પધાર્યા. અને ‘પીપલાણા’ ગ્રામમાં આવી ‘નીલકંઠ’ વર્ણિને સંવત ૧૮૫૭ ના કારતક સુદ એકાદશીના દિવસે વેદોક્ત વિધી પ્રમાણે ઉનડ રાગને ઘેર મહા દિક્ષા આપી. અને સ્વામી ‘સહજનંદ’ અથવા ‘નારાયણ મુની’ એવા એ નામ પડ્યા તે પછી બરોબર એક વર્ષ પછી ‘નીલકંઠ’ બ્રહ્મચારીનું સર્વોત્તમ ચારિત્ર્ય અને પ્રભુતા જોઇ ‘જેતલપુર’માં પોતાની ગાદીની ધુરા સોંપી.

આ પ્રસંગને થોડા દિવસો વીત્યા પછી એટલે સંવત ૧૮૫૮ ના માગશર સુદ ૧૩ ને દિને સ્વામી રામાનંદજી ફોજેણી ગ્રામમાં અદારવાસી થયા.

આ પ્રમાણે માત્ર વીસ વર્ષની કિશોર વયે સહજનંદ સ્વામી એક મોટી ગાદીના આચાર્ય થયા. હવે તેમણે પોતાનો પ્રભાવ જનસમાજને દર્શાવવાનું શરૂ કર્યું. પ્રથમ પોતાના સાધુના જીવન જીવન મંડળો સ્થાપી દરેકને જીવન જીવન દેશમાં ઉપદેશ કરવા મોકલ્યા. પોતે પણ એક મંડળ લઈને કચ્છ તરફ ગયા. પ્રથમ હિન્દુ ધર્મમાંથી સાંખ્ય શાસ્ત્ર અને યોગશાસ્ત્રના મૂળ તત્ત્વો સમજાવવા લાગ્યા. આથી જનસમાજનું લક્ષ વિદ્યા અભ્યાસ તરફ વળ્યું ને વિદ્યાનો પણ પુનરોદ્ધાર થયો. આ અરસામાં ધર્મ સંબંધે ધણા મતભેદો હતા. લોકોને ધર્મના નામે ધુતી ખાનારાની સંખ્યા વધી પડી હતી. તેમના તથા શુષ્ક વેદાંતિના મતનું ખડન કરવામાં અને સનાતન અને સત્ય ધર્મનું મંડન કરવામાં ‘સહજનંદજી’ મહારાજે પોતાની વિદ્વતાનો ઉપયોગ કર્યો. આવા ધર્મવાદ સ્થળે સ્થળે થતાં હતાં, અને તેમાં મહારાજનેજ વિજય મળતો હતો. જનસમાજમાં પણ હવે જગૃતિ આવી હવે તેઓ સત્ય સમજવા લાગ્યા. એટલુંજ નહિ પણ પોતાને સન્માર્ગ દર્શાવનાર મહારાજ

સહજાનંદજીનાજી અનુયાયી થઈ તેમનેજ ઇશ્વર તરીકે ઉપાસવા લાગ્યા. જેમ જેમ તે પોતાનું ઐશ્વર્ય દર્શાવતા ગયા તેમ તેમ તેમના સંપ્રદાયનો વિસ્તાર વધતો ગયો તે એટલે સુધી કે અત્યારે લગભગ સાત લાખ મનુષ્યો.—સ્ત્રી પુરૂષોના હૃદયમંદિરમાં તેઓ ઇશ્વર તરીકે પૂજાય છે. એક ઉચ્ચ બ્રાહ્મણથી લઈને એક અત્યંત સુધીની જ્ઞાતિમાં તેમના અનુયાયીઓ મળી આવે છે. આ ઉપરથી તેમના અદ્ભુત ઐશ્વર્યનો સહજ ખ્યાલ આવી શકશે.

તેમના જીવન યજ્ઞમાં અનેક સ્ત્રી પુરૂષો, બ્રાહ્મણ, વાણીયા, દરજી, સુતાર, કણ્બી, પારીદાર, કાદી અને ગરાસીઆઓએ પોતાના ગ્નનમાલની કે પોતાનું ભવિષ્યમાં શું થશે તેની જરા પણ દરકાર નહીં કરતાં પોતાનું સર્વસ્વ હોમી જીવનની પણ આહુતીઓ આપી. અનેક સ્ત્રી પુરૂષો સંસાર ત્યાગ કરી શ્રીજીની સેવા પરાયણ રહેવામાં પોતાનું જીવન ધન્ય સમજવા લાગ્યા.

સંતશિરોમણીસમા, ગુણવંત, ગુણના ભંડાર, મહા વિદ્વાન મુની સુકતાનંદ સ્વામી, યોગીયોમાં પ્રાધાન્યપદ મેળવનાર મુની જોપાળાનંદ સ્વામી, અનેક વિદ્વાનોની સલાના વિજેતા પ્રખર શાસ્ત્રાભ્યાસી મુની નિત્યાનંદ સ્વામી, બ્રહ્માનંદ પ્રેમાનંદ આદિ સખા અને કવિવરો, સુકુંઢાનંદ આદિક નૌષ્ઠિક બ્રહ્મચારી અને દાદા ખાચર જેવા ભક્ત શિરોમણી જેની આજ્ઞામાં અને સેવામાં તત્પર રહેવા નિશ્ચિન ઝાંખના રાખે અને જેમના ચરણની રજ મેળવવામાં પોતાને ભાગ્યશાળી અને કૃતાર્થ સમજે તેવા આ સ્વયં પુરૂષોત્તમ ભગવાનના આચાર્ય આ પૃથ્વી ઉપર થવામાં કેને શંકા રહે?

શાસ્ત્ર માન્યતા એવા પ્રકારની હોય છે કે મોટે ભાગે પરમાત્માના અવતાર આ પૃથ્વી ઉપર રાગ અથવા સાધુરૂપે હોય છે

અથવા થાય છે. ભગવાન રામચંદ્ર અને શ્રી કૃષ્ણ આદિ અવતારો રાગરૂપે હતા. જ્યારે ભગવાન ‘સહજનંદ’ સાધુરૂપે જગતમાં વિચર્યા હતા. રાગરૂપે ભગવદાવતારની લીલાઓ આકર્ષક હોઈ સામાન્ય જનતા ઉપર એક દમ અસર કરે છે. જ્યારે સાધુરૂપે પ્રભુતા આવિર્ભાવની સમજણ તો પુર્વ જન્મના મુમુક્ષુ અને સંસ્કારી જીવોનેજ પડે છે. રામચંદ્ર અને શ્રી કૃષ્ણની કોઈ પ્રવૃત્તિ જગતના નર પિશાચો અને અસુરોનો સંહાર કરવાની હતી. જ્યારે ભગવાન ‘સહજનંદ’ની કાર્ય પ્રવૃત્તિ પ્રત્યેક માનવ હૃદયમાં જડ ધાલી એટલા કામ ક્રોધ, લોભ, મોહ આદિ અંતઃશત્રુઓને સંહારવાની હતી અને તેમ કરી લોકોને સચ્ચારિત્ર્યશીલ બનાવી નિતિ અને ન્યાયને પથે દોરવાની હતી. આ ઉપરથીજ ભગવાન ‘સહજનંદ’નો અવતાર સર્વોપરિ માની લેવામાં કોઈ પણ જનની શંકાને સ્થાન નથીજ.

જે વખતે કેટલાક સંતો અને ભક્તો મહારાજને પરમાત્મા તરીકે પૂજવા લાગ્યા તે વખતે મહારાજે કહ્યું કે ‘તમે શા આધારે અમને પરમેશ્વર તરીકે ઉપાસો છો ? ખીજા અવતારોની પેઠે અમે પરાક્રમે ક્યાં નથી, અમે સમુદ્ર ઉપર પાજ બાંધી નથી કે નથી દશાસન કહેતા દશ છે મુખ જેને એવો રાવણ માર્યો અથવા તેનો પરાજય કર્યો નથી અમે કંસને માર્યો કે નથી હિરણ્યકશ્યપુને ચિર્યો છતાં તમે અમારામાં સ્ત્રી પ્રભુતા જોઈ ગયા ?’ જવાબમાં તેમણે કહ્યું કે “મહારાજ ! તમે સમુદ્ર ઉપર પાજ નથી બાંધી પણ તમે ભવસાગર અને અક્ષર વચ્ચે સડક બાંધેલી છે. માર્યાક રાક્ષસોને આપે નથી સંહાર્યા પણ અમારા અંતઃશત્રુ કામ, ક્રોધ, લોભ, ઇર્ષ્યાદિ દુર્ગુણોને આપે મૂળમાંથી ઉખેડી નાંખ્યા છે એટલા માટે અમે તમને અમારા હૃદયના નાથ અને શિરના તાજ તરીકે પીછાનીએ છીએ.” કોઈ કોઈ વખતે મહારાજે વાર્તા પ્રસંગમાં પણ કહ્યું છે કે

“અમેજ તમારા ઇષ્ટ દેવ અને ઉપાસ્ય છીએ અને અક્ષરરૂપ જે તેજ તેની અંદર વિરાજતી જે અઘૌકિક મૂર્તિ તે પણ અમેજ છીએ.” સાક્ષાત્ પુરુષોત્તમ નારાયણના મુખમાંથી ઉચ્ચરાયેલા આ શબ્દો અસત્ય અને કૃત્રિમ છે તેવું તો કાંઈ હિંદુભાગીજ સમજે.

‘સહજનંદજી’ મહારાજ સંવત ૧૮૩૭ના ચૈત્ર સુદ ૬ની રાત્રે પ્રગટ થયા ત્યાર પછી ૧૧ વર્ષ ૩ માસ ૧ દિવસ સુધી પોતાના માતા પિતાને સુખ દેવાને અર્થે તેમની સમીપે રહ્યા. સંવત ૧૮૪૬ના અષાઢ સુદ ૧૦ ને દિને વનમાં પધાર્યા અને તીર્થાદિકમાં વિચર્યા. સંવત ૧૮૫૭ના કારતક સુદ ૧૧ દિને શ્રી પીપળાણામાં સ્વામી ‘રામાનંદજી’ થકી મહા દિક્ષાને પામ્યા ૨૮ વર્ષ ૫ માસ ૨૭ દિવસ સુધી સત્સંગમાં વિચર્યા ને અધર્મ અને અસુરોનો નાશ કરીને ઐકાંતિક ધર્મનું સ્થાપન કરવા સતત પરિશ્રમ લીધો. સંવત ૧૮૮૬ના જેઠ સુદ ૧૦ ને દિને પોતાની ઇચ્છાએ કરીને શ્રી ગઢપુર મધ્યે અંતર્યાન થઇને સર્વ થકી પર એવું પોતાનું બ્રહ્મપુર નામે ધામ તેને વિશે પધાર્યા. શ્રીજી મહારાજ ૪૯ વર્ષ ૨ માસ ૧ દિવસ આ પૃથ્વી ઉપર વિચર્યા. આટલી ટુંક મુદતમાં તેમણે એક વિશાળ સંપ્રદાય સ્થાપિને અસંખ્ય જીવોનો ઉદ્ધાર કર્યો.

જે વખતે ‘સહજનંદજી’ મહારાજ આ પૃથ્વી ઉપરથી અંતર્યાન થઇ સ્વધામમાં પધારવાની તૈયારી કરી તે વખતે પાંસે એકલા સંતો તથા હરિભક્તોએ અતિ ગદગદ થઇને હાથ જોડીને અતિ દિન ભાવથી પ્રાર્થના કરીને કહ્યું કે :—

“હે મહારાજ ! આપના સ્વધામ પધારવાથી અમે અહીં શી રીતે રહી શકીશું ? આપ અમારા જીવના જીવન છો, અમારા પાલ-

નહાર છો, પહેલાં અમૃતનો સ્વાદ ચખાડીને હવે ઝેર શા માટે પાઓ છો ? હે મહારાજ ! હવે માફ કરો, અમારા ઉપર દયા કરી અમારી સમીપમાંજ રહોઃ તમારા વિના જગતમાં રહેવું તેના કરતાં મરવું વધારે સારું છે. હે મહારાજ ! જો તમે સ્વધામમાં પધારશો તો પાછળ અમે ઝુરી ઝુરીને મરશું. હે મહારાજ ! પાણી વિના માછલી જેમ તરફડીયા મારી મરી જાય છે, પતિ વિના સતીના દીવસો પસાર થતાં નથી, ચંદ્ર વિના ચંકારની જેવી સ્થિતિ થાય છે, આંખ વિના આંધળા માણસને જેમ ક્યાંઈ સુખ થતું નથી જેમ ચક્રવર્તી રાજાનો એકનો એક દીકરો મરણ પામવાથી મહાવ્યથા થાય છે, તરસ્યો માણસ પાણી વિનાની નદીને જોઈને જેમ હતાશ થઈ જાય છે, સૂર્ય વિનાનો દિવસ જેવો અંધકારમય લાગે છે, તેમજ અને તેવીજ સ્થિતિ આપના પધારવાથી અમારા સહિની થશે. માટે હે મહારાજ ! અમારા ઉપર કૃપા કરો, શરણે આવેલાને આપ તરછોડીને ન પધારો અથવા આપની સાથેજ અમને લઈ જઈ વિરહ વેદનામાંથી મુક્ત કરો. હવે તેથી વિશેષ શું કહીયે ?”

આ સાંભળી મહારાજે જવાબ આપ્યો જે :—

“હે મારા હૃદયમાં સ્થાન પામેલા બ્રહ્મા સંતો તથા હરિભક્તો ! તમારી પ્રાર્થનાથી હું ધણો સંતુષ્ટ થયો છું. પણ અહીંનું સર્વ કાર્ય પૂરું થયું છે, દેશદેશાવરમાં સત્સંગ સારી રીતે પ્રવર્તાવ્યો છે. તમારા માટે મંદિરો તથા ઉપદેશ દેવા માટે સંતો કર્યા છે. લોકોને ધ્યાન, ધારણા આદિ શીખવી સત્પથે દોર્યા છે માટે હવે મારું કાર્ય પૂરું થઈ ગયું છે. વળી મંદિરોમાં મારી જે મૂર્તિઓ છે તેમાં હું અખંડ રહેલો છું તેમજ મારી શિક્ષાપત્રોને ઉપદેશક તરીકે મારી મૂર્તિજ સમજીને તે પ્રમાણેજ વર્તજો. તે પ્રમાણે જે વર્તશે તેની ઉપર અમારે ધણું હેત રહેશે, તેથી વિરૂધ્ધ વર્તી અમારી

આજા લોપી અમારી પાછળ આત્મધાત કરશે તેના ઉપર અમને અતિ અણુગમો થશે. વળી થોડા વખત પછી હું તમોને મારી પાસેજ તેડાવી લઇશ. આ પ્રમાણે આજા કરી મહારાજ સ્વધામ પધાર્યા. સંત હરિજનોના મન અતિ ઉદાસ થઈ ગયા. સર્વત્ર શોક, દિલગીરી ને અંધકાર છવાઇ ગયો. આ ઉપરથીજ જોઇ શકાશે કે:- “સહજનંદજી” મહારાજની હૈયાતીમાંજ તેમના દિવ્ય ચરિત્રો તથા અદ્ભુત સામર્થ્ય વિગેરે જોઇ શકાયે તેમને પ્રભુ તરીકે પૂજ્યા હતા.

‘સહજનંદજી’ મહારાજની ઉંચાઇ સવા ચોસઠ તચુની હતી. રંગે રહેજ રયામ પણ અતિશય તેજસ્વી, બાંધો મધ્યમ અને શરીરે તીલ ઘણા હતા. સ્વભાવ, વૈરાગ્ય અને તપ પ્રિય, વનમાં ફરવું, તપ કરવું, અને પરિગ્રહ રાખવો તે તેમને ખડુ ગમતું. તેમનામાં દયા અને પ્રેમાધિન પણું વિશેષ હતું પણ ભકતોનો દ્રોહ કરનાર ઉપર અતિશય અભાવ રહેતો. તેમનો ભકિતભાવ ખડુ ઉચ્ચ પ્રતિનો હતો. અન્ય સાધુ બાવાઓની માફક બુખના દુઃખથી કે પ્રપંચ કરવા તેઓ તીર્થાટને નોતા નીકળ્યા પણ જ્યાં જ્યાં તેઓ વિચર્યા ત્યાં ત્યાં ખડુ અસરકારક ભાષામાં સનાતન ધર્મનો ઓધ આપતા હતા. સાધુઓને તેમનો ધર્મ સમજવી ભકિતમાર્ગમાં યોજતા હતા. અને ગ્રહસ્થોને ધુતારાની પ્રપંચ બળમાં નહીં ફસાતાં સદ્ધર્મનું રક્ષણ કરવાને સમગ્નવતા હતા. તેમની તેજપુર્ણ રમ્ય મૂર્તિની પ્રખર પ્રતિભા, આત્માની પવિત્રતા, અદ્ભુત યોગબળ અને સૂક્ષ્મ તત્વજ્ઞાન સર્વને સંતોષાનંદ આપવાને સંપુર્ણ સમર્થ હતા. પ્રાણી માત્રનું કલ્યાણ સાધવું એ તેમણે પોતાનો જીવન મંત્ર માની લીધો હતો. અને તદનુસાર તેમનું વર્તન હતું. તેમનામાં વિવેકયુક્ત નિશ્ચય બુદ્ધિ હતી અને તેમની ત્યાગ અને યોગ બુદ્ધિ નહિ ખારેલી સૂક્ષ્મ હતી.

તેઓ એક અપ્રતિમ સંસ્થાપક અને સાક્ષાત્ દયાની ભૂતિ હતા. તેમના નેણમાંથી અખંડ પ્રેમ પ્રવાહ વહ્યો જતો હતો. એક બાળુએ પોતાના ભકતોને કડક નિયમ પગાવી કસોટી કરતા. બીજી બાળુએ તેમને લાડ લડાવવામાં પણ કયાસ નહોતા રાખતા. ચારિત્ર્ય વિનાના ગમે તેવા વિદ્વાન ઉપર પણ તેમને ઘણો અણગમે હતો. ક્રોધી, માની, અને ધર્પાળુ ભકતો પ્રત્યે તેમને તિરસ્કાર છુટતો અને કામી પુરુષોના તો કદિ વિશ્વાસ નહોતા કરતાં. પોતાનું ભુરું કરનારને પણ તેઓ કૃપા દષ્ટિએ જોતાં. દરેકના હૃદયમાં પરમેશ્વર ખિરાળે છે તેવું તે કદિ ભુલતા નહોતા. નાનું બાળક પણ કદાચ નારાજ થઈ ગયું હોય તો તેને રાજી કર્યેજ પોતાને કળ વળતી. નૈતિક અલ્પચર્યા પાળવા પગાવવામાં પોતે ઘણા કડક હતા. દારૂ ન પીવો, માંસ ન ખાવું, ચોરી અભિચાર ન કરવો, કોઈ પણ દેવની નિંદા ન કરવી તેમજ આત્મઘાત પણ આપતકાળે ન કરવો વિગેરે તેમનો ઉપદેશ હતો.

તેમની લીલા, તેમનો ઉપદેશ અને વાણીની મધુરતા એટલા બધા રસિક અદ્ભુત, અને અગમ્ય હતા કે તેમની હયાતી પછી પણ અન્ય ધર્મીઓ તેમની મુક્તકંઠ પ્રસંસા કરી કથી રહ્યા છે “અરેઅર સહજાનંદજી એક મહાન મહાત્મા હતા.” इतिशम्.

હલીચંદ્ર માતીચંદ્ર કામદાર (ખોટાદ.)

વંદન.

શ્રી સહજનનંદ કૃષ્ણહરિ, હરિકૃષ્ણ ધનરયામ,
નારાયણ મુનિ ધર્મ સુત, નીલકંઠ જોડી નામ.
શોભા સાગર મુખ કરન, હરન ત્રાસ ભવહંદ,
શુભદાયક અશરન શરન, શ્રીહરિ સહજનનંદ.
નિનકે ચરન સરોજકું, વંદુ વાર મ વાર,
દયા ધાર મમ ઉર દિયો, વિમલ વિવેક વિચાર.

વંદન.

વંદુ મુનિવર મુક્ત, અમિત સૌજન્ય ગુણાકર
વંદુ મુનિ ગોપાલ, વિમલ સતસંગ મુખાકર
વંદુ નિત્યાનંદ, પ્રખર સત્યશાસ્ત્ર પ્રભાકર
વંદુ અભ્યાનંદ, મહાયનિ કાવ્ય—કલાધર
સાધુતાના ગૃહસમા વંદુ શુક્રમુનિ શાંતને
વારંવાર સદગુરુ સ્તવું, હશે અનાદિ ધ્યાનને.

અહિર્ભાષિકા.

છ આલે શરણે શું ? નામ વહીએ, શું હોય સુકામમાં ?
સાઈ અંગ કીયું ? શું નામ શિશુઓ શિખેજ ને ધામમાં ?
પામે મોહ મનુષ્ય નામ સમજે ? કા રાય પાસે વસે ?
આ પ્રશ્નોત્તર મધ્ય વર્ણ મુજને આનંદદાતા થશે.

આ	શ્રી	ત
વિ	ઘ	ન
આ	ન	ન
નિ	શા	લ
કા	મ	ણ
વ	જી	ર

શ્રીહરિ કૃષ્ણાય નમોનમઃ

। મંગલાચરણ ।

પાતું ધર્મમઘર્મ મુત્સન્નયિતું શ્રી ભક્તિ ધર્મોગતો
જાતોયોત્તર કેાશ્લણુદયયા સર્વેશ્વરે શાયચ ।
તૃપ્તિ વાક્ય મુધાર સૈર્વિદધતે નૈજૈર્નિજાનાં મુહુઃ
તસ્મૈ શ્રીહરયે નમો ઽધસ્તુ સહજાનંદાય સદ્વર્ણિને ॥

અર્થ—ધર્મને રક્ષણ કરવાને અર્થે અને અધર્મને ઉચ્છેદ કરવાને
અર્થે ઉત્તર કોશણ દેશમાં દયાયે કરીને શ્રી ભક્તિ માતા
અને ધર્મ પીતાના અંગથી, શ્રી સહજાનંદજી મહારાજ
પ્રગટ થયેલા છે તે પોતાના ભકતોને પોતાના વાક્યરૂપી
અમૃત રસે કરીને તૃપ્તિને કરે છે સર્વ દેવોના સ્વામિ
એવા હતા અભયરૂપિતાલા અને પ્રથમ કહ્યા એવા
જે શ્રીહરિ સહજાનંદ સ્વામિ તેમને હું વારંવાર
પ્રણામ કરું છું.

વર્ણિ વૈષ રમણીય દર્શનં મંદ હાસ રુચિ રાનનામ્બુજમ્
પૂજિતં સુરનરો ત્તમૈર્મુદા ધર્મનંદનમહં વિચિન્તય ।

અર્થ—નૈષ્ઠિક અભિચારીના વેપને સમાન વેપથી રમણીય દર્શન
જેમનું છે એવા મંદ મંદ રિમત વડે અતિ સુંદર
મુખાર્વિદ જેમનું છે એવા, એ ઉત્તમોત્તમ દેવો અને
મનુષ્યાએ અતિ હર્ષથી સુગંધિમાન ચંદન પુષ્પ આદિ
રૂપ દ્રવ્યોએ કરીને પુજન કરેલા શ્રી ધર્મ દેવતા આનંદ
ઉપગમવનાર પુત્ર શ્રીહરિનું હું ધ્યાન કરું છું.

જ્ઞાનેન ધર્મેણ યુતાં વિરક્ત્યા
માહાત્મ્ય બોધન જયો નિજસ્ય ।
પ્રવર્ત્તયામાસ ભુવિ સ્વ ભક્તિ
સ શ્રીહરિર્નો સ્તુ મતિ પ્રદાતા ॥

અર્થ :—પોતાના જ્ઞાને કરીને ધર્મે કરીને, વૈરાગ્યે કરીને અને
મહાત્મ બોધે કરીને મળેલી એવી પોતાની ભક્તિને
પૃથિવેને વિષે શ્રી સહજાનંદ સ્વામી જે તે પ્રવર્ત્તયાવતા
હતા, તે શ્રીહરિ એવા જે સહજાનંદ સ્વામી અમને
રૂડી બુદ્ધિને આપવાવાલા હો.

ઉપજાતિ વૃત્તમ્

‘આલ્લેમ્બુદે’ શયનં વિદ્વાય, નિજ સ્વરૂપંદ્રદિ ચિન્ત ચિન્તા
સ્નાનં વિશુદ્ધં પ્રચુરાભિરભિઃ શ્રી નીલકંઠં હૃદિ ચિન્તયામિ ૧
‘એતંચ સૂક્ષ્મં’ પરિધાય વાસઃ, સિતં દ્વિતિયં વસનં વસિન્વા
ચતુષ્કર્પીઃ ધ્રુવમુત્તરન્તં, શ્રી નીલકંઠં :..... ૨
આશ્રપ વિશ્યામલ નૈજપીઠે, વિદ્યાયસ ત્રૈષ્ટિક કમં નિત્યમ્
નારાયણં માલિક્યાસ્મરન્તી શ્રી નીલકંઠં..... ૩
સુગન્ધિના કેસર ચંદ્રનેન, સન્મહલિકા ચમ્પક પુષ્પ હારૈઃ
સમ્પૂન્યમાનં નિજભક્તવયૈઃ ; શ્રી નીલકંઠં : ૪
કર્ણોદ્ધાનં કુસુમાવતંસં, શિરઃપટે કૌસુમ શેખરાસિમ્
કંઠેય નાનાવિધ પુષ્પહારાન્ શ્રી નીલકંઠં..... ૫
ભક્તયૈશ્ચ ભોજનયૈઃ સહલેણ ચોષ્યૈઃ દૃષ્ટ્વા પુરો ભોજન ભોજનંચ
પૂરીમધન્તંચસ સૂપ ભક્તં શ્રી નીલકંઠં... .. ૬

ભકતરને કેમુંનિ ભિર્ગૃહરથૈઃ વૃતસંભાયાં ભગણૈરિવેન્દુમ્
સહાસ વક્રામ્બુજ યાજ્ઞેત્રં શ્રી નીલકંઠં ૧૭

નિઃસીમ કાર્ણ્ય સુધામયેન, વિલોકનેનાતિમુદા રવભકતમ્
અધ્યાંજલિં દીનમવેક્ષમાણું, શ્રી નીલકંઠં ૮

વસન્ત તિલકાવૃત્તમ.

પ્રાતઃસ્મરમિ હરિકૃષ્ણ મુખારવિન્દ
પિમ્પાધરં રિમત સુધાહત વિશ્વતાપમ્
કાર્ણ્ય પૂર્ણનયનં શુભ નાસિકા દયં
પુણ્યદ્રાઘ્ય લાલ મયંતસલ સત્કપોલમ્ ૧

પ્રાતઃશ્રયે વ્રપ જ્ઞતેભુંજ દંડ યુગ્મં
સંસાર સિન્ધુ પતિતા શ્રયણીયમેકમ્
આગ્નનુ લમ્બિત વરાભયદં મનોજં
સંરથાપકં રવસુતયોશ્ચ નિગ્નકૃતિનામ્ ૨

પ્રાતર્નમામિ હરિકૃષ્ણ પદારવિન્દે
તીર્થા કૃતા વનિતલેન્ઘ દયા વધાર્યે
વળાંકુશ ધ્વજ્યવામ્બર ગોખપદોધ્વં
રેખાંકિતે નખવિધુક્ષત ત્વદ્ ગતાન્ધ ૩

પ્રાતઃશિખાની હરિકૃષ્ણ તનુધનાભાં
ધ્યાયામિ સન્નત સભાંતર રાજમાતામ્
સપ્રાન્ત શેખર શિરઃ પટમાદ્ધનાં
શ્રી વત્સ કૈરતુલ સિતામ્બર ભૂષણાદયામ્ ૪

“આહવાહન મંત્ર.”

ઉતિષ્ઠાતિષ્ઠ ગોવિંદ ઉતિષ્ઠ ગરુડ ધ્વજ
ઉતિષ્ઠ કમલા કાન્ત ત્રિલોકે મંગલ કુશ,
આગચ્છ ભગવન્ દેવ સ્વસ્થાનાત્પરમેશ્વર
અહંપુનઃ કરિષ્યામિ સદાત્વં સન્મુખોભવ.
મંગલં ભગવાન્ વિષ્ણુઃ મંગલં ગરુડ ધ્વજઃ
મંગલં પુણ્ડ રીકાક્ષાઃ મંગલાયતનો હરિઃ !

“વિસર્જન મંત્ર”

સ્વસ્થાનં ગચ્છ દેવેશ પુનઃ માદાય મામકીમ્
છિદ્ર કામ પ્રસિધ્યથ પુનરાગ મનાયચ ॥

“પ્રાતઃકાલની પ્રાર્થના.”

હે જગદીશ્વર ! હે અન્તર્યામીન્ ! હે અનંતકાદી બ્રહ્માંડના પતી !
હે પ્રગટ પુરૂષોત્તમ શ્રીહરિ કૃષ્ણ મહારાજ ! હે કશ્ચાનિધાન !
હે પરમાત્મન્ ! આપને હૃદયે વારં નમસ્કાર છે. ગત્ રાત્રીમાં
મારાથી અને મારા મન, વાણી, દેહ અને ઇન્દ્રિયોથી, જે કાંઈ
અપરાધો બનજાતાં અગ્નિજ્વાલામાં કે તંદ્રામાં થયા હોય
તે સર્વ ક્ષમા કરજો, અને જે વડે ફરીથી હું પાપકર્મમાં
પ્રવૃત્ત ન થાઉં એવી શક્તિ આપજો.

મારા સધળાં અંગ, પુષ્ટ અને બળવાન બનો, માફ શરિર
તેજસ્વી થાઓ, મારી વાણી મધુર ભાષિણી બનો, આ હાથ હંમેશાં
આપની સેવામાં તત્પર રહો, આ શરિર હંમેશાં આપના ભક્તોના સંગમાં
અને સેવામાં રહો, આ પગ કદિ પણ અયોગ્ય અને અપવિત્ર સ્થાન

તરફ ન વળો, આ જીભ હંમેશાં આપનું પવિત્ર યશોગાન કરો,
આ કાન આપના ગુણાનુવાદોનેજ શ્રવણ કરો, આ ચિત્ત સદા
આપમાંજ આસક્ત બનો, અને મારી સંસાર યાત્રા પણ હું પ્રભુ!
આપનાંજ પ્રિત્યર્થ હો.

“સાચાંકાળની પ્રાર્થના.”

હે જગદીશ્વર ! હું દેવાધિદેવ ! હું જગતના આદીકરણ !
હે દીન બંધો ! હું ભક્ત વત્સલ ! હું ત્રેલોક્યના નાથ ! હું અશરણના
શરણ ! કામ, ક્રોધ, ભય, લોભ નિવારણ ! કાળ, માયા, પાશ
મોચક હું ભવસાગર તારક પ્રભુ ! આપને મારા હૃદયરોગર
પ્રણામ છે. આપજ મારા માતા છો, આપજ મારા પીતા છો, આપજ
મારા બંધુ છો, આપજ મારા સખા છો, આપજ મારા ગુરુ છો,
મારી વિદ્યા પણ આપજ છો, આપજ મારું સર્વસ્વ છો. અખીલ
બ્રહ્માંડમાં મારી પ્રિયમાં પ્રીય વસ્તુ પણ આપજ છો.

આખા દીવસની અંદર મારાથી તેમજ મારા મન, વાણી,
શરીર આદિથી જે કાંઈ અપરાધ થયા હોય તે સર્વ મને ક્ષમા
કરો. મારાથી જ્યાં જ્યાં આપની આજ્ઞાનું ઉલ્લંઘન થયું હોય
તેને હું દયાનિધી ! ક્ષમા કરો-ક્ષમા કરો.

અખીલ રાત્રીમાં આપની કૃપાથી હું સુખપૂર્વક સુષ્પ રહું
અને દુઃખથી બચું-જો રાત્રીમાં આ નાશવંત શરીર પડે તો
આપના ચર્ણારવીંદનું ધ્યાન કરતાં શુભગતિને પામું અને જો
આપની કૃપાથી પ્રાતઃકાળમાં ઉઠવાનું બની આવે તો ફરીને આપના
કાર્યોમાં પ્રવૃત્ત થાઉં એવી હું દિનાનાથ ! મને શુભમતિ પ્રેરો.

ૐ શાંતિ !

શાંતિ !!

શાંતિ !!!

“પ્રાર્થના”

—(૦)—

જય જય શ્રી વાસુદેવ ભગવાન્નારાયણ, મહા પુરુષ મહા-
નુભાવ પરમ મંગળ, પરમ કલ્યાણ, સચ્ચિદાનંદ દિવ્યમૂર્તે, અનેક
કોટી બ્રહ્માંડાધીશ, શ્વેત દ્વીપપતે, મથુરાનાથ વસુદેવ દેવકી નંદન,
ગોકુલાધીશ, વ્રદાંવન વિદ્યારી, રાધિકારમણ, મુરલીમનોહર, ગોપીજન
વલ્લભ, વ્રજરાજ નંદનંદન, યશોદા જીવન કંશ નાશન, શ્રી
દ્વારિકાધીશ, લક્ષ્મીનારાયણ, નરનારાયણ, ભક્તજન સંકટનાશક,
દ્રોપદિ લજ્જન રક્ષક, ધર્મધુરંધર, ભક્તિ ધર્મ નંદન, અદ્ભુતોદ્ધારક,
પતિતપાવન, અશરણ શરણ, આનંદપાદ, આનંદ મુખ, આનંદ
નયન, આનંદ રૂપ, આનંદ વસ, આનંદ ભુષણ, અતંત કલ્યાણ
ગુણ દયા સાગર, દુર્મતિ નાશન, કામ ક્રોધ લોભ ભય નિવારણ,
કાલ માયા પાશ મોચક, ભવસાગર તારક, પૂર્ણ પુરુષોત્તમ, પરમાત્મા
પરમેશ્વર, લક્ષ્મીકાન્ત કૃષ્ણ કેશવ, ધનશ્યામ, નીલકંઠ નારાયણ
મુને, મહારાજાધિરાજ ! તમે તો સકલ જીવ ઇશ્વર મામાના
સ્વામી છો. હું તમારો સેવક છું—અને હાથ જોડીને તમારી
પ્રાર્થના કરું છું જે જાણીને તથા નાં જાણીને જે અપરાધ મેં
કર્યા હોય તે સર્વે ક્ષમા કરજો ! ક્ષમા કરજો !!

તમે તો મારા ઉપર કૃપા કરીને ભવસાગર તરવાને માટે
નરદેહ આપ્યો છે, પણ હું તો અનેક જન્મના કર્મપાશનો બાંધલો
પાપી, અવતર્યો ત્યારથી કુસંગમાં પડેલો છું. જી લાખને ચોરામ્ની
સહસ્ર નરકના કુંડ છે તે કરતાં પણ ગર્ભાસનું દુઃખ ઘણું
લાગ્યું ત્યારે તમારી સંગાથે કોલ દલાસા કર્યા જે હું મહારાજ !

કૃપા કરીને મને આ ગર્ભ સંકટમાંથી છોડાવો. હવે આજ પછી કશું પાપ કરીશ નહિં, ને તમારા અણારવિંદની ભક્તિ કરીશ, જે મારે ફરીને આ ઠેકાણે આવવું પડે નહિં, એવું હું કરીશ-એમ કહીને બાહર આવ્યો, ને તે વાત તો બુઝી ગયો, ને તમારી ભૂતિ નિરખવાને કાળે તથા તમારા ભક્તના દર્શન કરવાને કાળે તમે તો મને સારા સુંદર નેત્ર આપ્યા, પણ તે નેત્ર વડે હું તો સંસારી જીવેનેજ જોતો ફર્યો, તમને તથા તમારા સંતને ઓલખ્યાજ નહિં, એ મારો મોટો અપરાધ છે તે ક્ષમા કરજો! ક્ષમા કરજો!!

હે મહારાજ! વળી તમે તો કૃપા કરીને તમારી કથા સાંભળવાને તથા તમારા ભક્તના ગુણાનુવાદ સાંભળવાને માટે મને સારા કાન આપ્યા, પણ તે કાન વડે હું તો સસાર વ્યહવારની વાતો સાંભળતો ફર્યો પણ ભાવે કરીને તમારા ને તમારા ભક્તોના ગુણાનુવાદ સાંભળ્યા નહિં એ મારો મોટો અપરાધ છે તે તમે ક્ષમા કરજો! ક્ષમા કરજો!!

હે મહારાજ! વસી તમે તો કૃપા કરીને તમારા ગુણ ગાવાને માટે મને મુખ આપ્યું પણ તે વડે હું તો સંસારના કામનો ધણોડ બકવાદ કરતો ફર્યો, અને તમારા તથા તમારા ભક્તના કિર્તન ગાયા નહિં ને તમારી પ્રસાદી કર્યા વિના જે તે ખાતો ફર્યો એ પણ મારો મોટો અપરાધ છે તે તમે ક્ષમા કરજો! ક્ષમા કરજો!!

હે મહારાજ! એવી રીતે મારા મોટા મોટા ધણા અપરાધ છે તે તમે મનમાં લાવશો નહિં, પોતાના ખરદ સામું જોઈને મારો ઉદ્ધાર કરજો.

હું તો પોતાના કર્મે કરીને ભવસાગરમાં વહ્યો જતો હતો, મારી આ જીવન નૌકા આ અસાર સંસાર રૂપી મહાં સાગરમાં

તોફાને ચડી હતી, અને પ્રખળ મોજાઓના વેગથી અથડાતી, પીટાતી, મથદરીયે ઝાલાં ખાતી હતી, આતી ડામાડોળ સ્થિતિમાં, હે દયાનિધી ! સત્સંગરૂપી અનુકુળ હવાની આપે સહાય આપી ને મારો હાથ ઝાલી લીધો છે હવે તો ખાંભી ગ્રજાની લાજ રાખજો.

હે મહારાજ ! મારી આંખો તમારી મૂર્તિ સામે નિત્ય રહેજે, ને મારા કાન નિત્યે તમારી કથા સાંભળજો, મારા હાથ તમારી સેવામાં નિત્યે રહેજે, મારા પગ નિત્યે તમારા મંદિર પ્રયે ચાલજો, મારી જીભ નિત્યે તમારું નામ રટણ કરજો, ને મારું મન નિત્યે તમારી મૂર્તિનું ધ્યાન કરજો. એટલાં વાનાં તમારી પ્રાર્થના કરીને હું મારું છું ને કૃપા કરીને આપજો.

હે મહારાજ ! તમે તો ક્ષરથકી પર છો, માયાથકી પર છો, શ્રી પુરુષોત્તમ સ્વરૂપ પોતે છો, અક્ષર બ્રહ્મ તમારું ધામ છે, માયા તમારી શકિત છે, સર્વે જીવ તમારા દાસ છે, અનેકકોટી જીવોની ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ ને સંહારના કરનારા તમે એક સ્વામી સત્ય છો. તમે કારણના કારણ છો, કાળના કાળ છો, ઇન્દ્રિયના ઇન્દ્રિય છો, બ્રમે આત્માના આત્મા છો, પ્રાણના પ્રાણ છો, ઇશ્વરના ઇશ્વર છો. અંતર્યામિ બ્રહ્મ છો સર્વના સાક્ષી છો, સકલ કર્મના ફલપ્રદાતા છો, સ્વયં જ્યોતિર્રૂપ છો, માયાના ગુણે રહિત તમારી મૂર્તિ છે માટે તમે નિર્ગુણ છો, માયાનો ઘડેલો તમારો આકાર નથી માટે તમે નિરાકાર છો, નિરંજન છો, અખંડ અવિનાશી છો, તમારા ગુણોનો અંત ચાર મુખેથી જીહ્વા પામતા નથી ને સહસ્ત્ર મુખેથી શેષજી પણ પામતા નથી ત્યારે હું અહ્ય જીવ તમારી સ્તુતિ શી કરું ? સંસારમાં જે મુમુક્ષુ જીવ હશે તેને તો તમારા ચરણારવિન્દનો એક દદ આશ્રય વિના કલ્યાણકારી બીજું કશું નથી.

હે મહારાજ ! સર્વ દેવતા તમને નમે છે, સર્વ શાસ્ત્ર પુરાણ તમારું વર્ણન કરે છે, વેદ સર્વે તમારી સ્તુતિ કરે છે, તમારી ભક્તિ કર્યા વિના તો અત્માદિક મોટા જે ઇશ્વર છે તેમને પણ સંસારની જામણા છુટતી નથી, ને નિચ જીવ હોય તે જો તમારી ભક્તિ કરે તો તેને પણ અત્માદિક દેવતા નમસ્કાર કરે છે, ને તમારા ધામને પામે છે.

હે મહારાજ ! તમારા ભયથી પૃથ્વી લોકને ધારી રહી છે, તમારા ભયથી સમય સમય પ્રત્યે વૃક્ષો પુષ્પ ફળ આપે છે, તમારા ભયથી શેષનાગ ચૈાદ લોકને માથા ઉપર ધરી રહ્યા છે, તમારા ભયથી ઇંદ્ર રાજા વરસાદ વરસાવે છે, તમારા ભયથી સૂર્ય ચંદ્ર કાળચક્ર નિત્યે ફરે છે, તમારા ભયથી મૃત્યુ પણ અત્માંડને વિંધે સર્વત્ર ફરે છે, ને અત્મા, વિષ્ણુ, સદાશિવ એ સર્વે જે એક એક અત્માંડના ઇશ્વર છે તે પણ તમારી આજ્ઞાને વિધે વર્તે છે, એવા મોટા તમે સમર્થ છો એમ જાણીને દૃઢ વિશ્વાસે તમારા ચરણ-કમલનો આશ્રય કર્યો છે તે માટે મારા ઉપર કૃપા દ્રષ્ટિ નિત્યે રાખજો, મારા મનના વિકાર માત્રનો નાશ કરજો, અને સુખાદિ આપજો, તમારા ભક્તનો નિરંતર સમાગમ આપજો, ને મારું મન કોઈ દિવસ તમારા ચરણારવિંદ મુકીને પાપકર્મ ઉપર જાય નહિ એવી કૃપા કરજો.

તમે તો સર્વાંગ છો ને હું તો અદ્યજ છું તેથી તમારી પ્રાર્થના થણી શી કરું ?

મારે તો આ લોકમાં તથા પરલોકમાં તમારા ચરણારવિંદ વિના ખીજો કોઈનો આશ્રય નથી ને હું તો કશું સમજતો નથી,

માટે જેમ માઈં સાઈં થાય તેમ કરજો. તમે જે ઉપકાર કર્યો છે તેનું સાદું વાળવાનું કાઢવું સામર્થ્ય નથી, માટે હું તો તમને સાષ્ટાંગ દંડવત્ પ્રણામ કરું છું તે સ્વિકારશો.

પ્રાર્થના સંગ્રહ.

—(*)—

રાગ:—પ્રમાણિકા વ્રતમ.

- નનામિ ધર્મનંદનં અગ્રદિ દેવ વંદનં
એકાંત વૃષધારકં અધર્મ વંશ દારકં ૧
- સ્વ ભકત ગર્વગંજનં મરાલ યુથ રંજનં
મનોજમન્યુ ભેદકં અનંગમુલ છેદકં ૨
- વિશાલ લોલ લોચનં ભવાગ્નિધ દુઃખ મોચનં
ઉદ્ધવ મન પોષકં કુકર્મ પંક શોષનં. ૩
- મનુષ્ય દેહ ધારકં સદા સુશાંતિકારકં
પ્રમુદ્ધ કંજ હસ્તકં સુદ્ધાલ શ્વેત મસ્તકં. ૪
- શરીર પીત ચંદનં સુકંજ હાર મંડનં
જનાતરારિ તદ્દનં કુમાર માન મદ્દનં ૫
- અનંત લોક નાયકં સ્વભકત મોક્ષદાયકં
મુનીન્દ્ર મોદ પોષકં કુગર્વ ખંધ મોચકં ૬
- સુધર્મ વંશ મંડનં સુરારિ સૈન્ય દંડનં
કુસંગ કામ ખંડનં સ્વભકત માન મંડનં ૭
- વૃષાદિ સેતુકારકં પ્રસન્ન ભકત તારકં
સુભક્તિ ધર્મખાલકં નમામિ લોક પાલકં. ૮

જય ધર્મસુનંદન કાલનિકંદન સુરવર વંદન તનુધારી
જય જન મનરંજન ભવદુઃખલંજન કલીખલ ગંજન અવતારી ૧

જય અગજગ અધહર ધર્મધુરંધર શ્રિતજન શંકર જગન્નાથ
જય નટવરનાગર કણ્ણાસાગર નિશદિન જગર શુભદાતા ૨

જય અજર અમાપક નિજપદદાયક નિરજર નાયક વિખ્યાતા
જય અજ અવિનાશી અક્ષરવાસી જશસુખરાસી સાક્ષાતા ૩

જય વૃષ કુલજ્વતા મુરતિહીમાતા સુરનર જ્ઞાતા સુખદાતા
જય નર વપુ ધરતા ભુંભર હરતા મંગળ કર્તા વૃષપાતા ૪

જય અગમ અગોચર ગોવર્ધનધર દાઢ અભયવર અધ હર્તા
જય અજ અવતારી નરતનુધારી કુંજ વિહારી શુભ કર્તા ૫

જય મન્મથ મોહન સુનિગમ દોહન નિજપથ રોહન નાથ વિભો
જય સખ સુખકદ નિજપદવંદ ભૂમાનદ પાહિ પ્રભો. ૬.

શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનના ૧૦૮ નામ.

ગુરુ ગોવિંદ કૃપાનિધી કેશવ કમલાનાથ કૃપાલ
કમલ નયન કણ્ણા સાગર શ્રી કૃષ્ણ હરે ગોપાલ
ગોપીજન વલ્લભ ગીરધારી ગોપીનાથ ગોવિંદ
ગોકુલ ચંદ્ર ગદાધર ગોધર ગોમતી પ્રિય રમેશ
નારાયણ નરસીહ નીરંજન નીરાકાર નરેશ.
નરકૌતુક નરવીર નરોત્તમ નંદલાલ નરરૂપ
જગન્નાથ જલા સાહી જનદિન જ્યોતિરૂપ જગરૂપ.
જગદાધાર જશોદા નંદન જગજીવન જગનેશ
શ્રી જમુના વલ્લભ જગવંદન જગદિશ્વર જમનેશ.

ચક્રપાણી ચતુર્ભુજ અચ્યુત ચીદાનંદ શુભકંદ
 ચતુર ખાડુ આણ્ણાત્મન મર્દન શ્રીધર પરમાનંદ.
 દયાસીંધુ દામોદર દીનપતી દીનાનાથ દયાલ
 દીનખંભુ પ્રભુ દેવકીનંદન નરપતિ સુરપતિ પાદ.
 શ્રીપતિ પદ્માપતિ રાધાપતિ કમલાપતિ જીવેશ
 દ્વીજપતિ રૂક્મણીપતિ સાગર સીતાપતિ રસીકેશ.
 પદ્મનાભ પુરૂષોત્તમ પરિશ્રવ્ય પરમપુરૂષ પરમેશ
 પુષ્કરાક્ષ પરમાક્ષ પરમ પ્રભુ મધુસૂદન મથુરેશ.
 ધરણીધર અવનીધર ભુધર વસુપતિ મહીધારી
 કોસ્તુજધર પીતમ્બરધર ખંસીધર કુંજ વિહારી.
 માધવમુર મર્દન જીધુમર્દન મતિ વિક્રમ સુખધામ
 મુકુંદ મેઘવર્ણ મહાખાડુ યદુપતિ સુંદર શ્યામ.
 રામચંદ્ર પ્રભુ દશરથ નંદન દયા સીંધુ ભગવંત
 પાહિ પાહિમાં પાહિ પાહિમાં પુરણનંદ અદ્રત.
 અઘ્ટોત્તર શત નામ કૃષ્ણના ગણી ગણી જે ગાય
 રોગ દોષ દુઃખ કલેશ જશે વક્ષી પલમાં પાપ પ્રલય.
 મનવાંછિત ફલ તેને મલશે દ્યો કહે ધ્રુવ વાણી
 કાટીક કારણ તણને ભણ્યે દદ કરી સોરંગપાણી.

જય નાથ નિરંજન ભવદુઃખ ભંજન જનમનરંજન જગત્રાતા
 જય કામ નિકંદન વરસુરવંદન ધર્મસુનંદન દેા પ્તાતા.
 જય મહિતલ મંડન ખલખલ ખંડન વિષય વિખંડન વનવાસી
 જય સાયકસંતન કાલનિકંતન આદનઅંતન અવિનાશી.

જય અજર અમાપક જનસુખદાયક સખજગ નાયક સુખકારી
 જય દીન દયાધર રૂપ મનોહર ધ્રુવ અપરંપર અવતારી.
 જય વ્યાપ ઘટોઘટ વાસ ખદ્રિતટ નામ મુનિરટ ખલુ નામી
 જય તેજ અણુંકલ બોધ મહાખલ શ્યામ સુકોમલ જમ સ્વામી.
 જય મચ્છસ્વરૂપ અકલ અનુપ ત્રિભુવન ભુપ જગ તાર
 જય કમકંસકારણ વિઘ્ન નિવારણ પર્વતધારણ વલુપાર.
 જય ક્રોડ કલાર ધીરદલાલ દૈત વડાલ કૃત કલ
 જય નાથનૃસિંહ અચલઅભંગ છતાણજંગ જોરાલ.
 જય શામનવેશ કાજ સુરેશ ખલિછલ લેશ અંગ ધરે
 જય પરશુ ધાર ક્ષત્રિય માર રપત ત્રિવાર કૃત કરે.
 જય રઘુપતિ રામ જય સુખ ધામ પુરણ કામ પ્રતિપાલ
 જય હલધર ધિર ગૌર શરિર સંગ અહીર છોગાલ.
 જય કૃષ્ણ મોરારી કુંજ વિહારી ગૌવાંચારી ગીરિધારી
 જય ભુવતન ધારક વિઘ્ન નિવારક કલિક્ષય કારક સુખકારી.
 જય કલક્રી જોરાણ હરત કૃપાણ પુરૂષ પુરાણ મોક્ષપર
 જય નટવર નાગર સખગ્રહ સાગર વિમલ ઉગ્ગર જકતવર.
 જય સર્વાધારા સખસે ન્યારા અક્ષરપારા આકારી
 જય દેવ સ્વછંદા અતિ સુખકંદા પદ જનવંદા ચિતધારી.
 જય અક્ષર ધામી અંતરયામી અનંતઅકામી તેજ અતિ
 જય નાથ અનંતા ભજત સુસંતા પ્રખલ અંતા જકત પતી.
 જય તપ તન સાજત રતચિત રાજત નિપટ નિવાજત નરસહીતે
 જય અનુલિત અંગા ધરત નિખંધા ડરત અંગા દરસહિતે.
 જય કારણ વેદ દુર્મતિ છેદ અકલ અભેદ અનુસરતા
 જય અધિક પ્રતાપી જન સખ જાપી મુક્તકલાપિ સુખકરતા.

જય નયન સરોજં દહણં મનોજં શિખવંત યોજં ધ્યાન સદા
જય થાપણ નીતિ હણણ અનીતિ જન નિજ પ્રીતિ અધીક પ્રદા.
જય મુનિધર વેશં ત્યાગતપેશં ય્યાન હંમેશં ગુરુવાદ
જય સહિત સમાગ્ન ભુવન ધિરાગ્ન દીક્ષજન માગ્ન સુખદાહ.

અષ્ટ પદ્ધતિયમ.

જલધર સુંદર મદન મનોહર ત્વદ્વયતમોહર કૃષ્ણ હરે
વૃષકુલ ભુષણ દક્ષિત વિદુષણ દિવ્ય વીભૂષણ દિવ્ય ગતે
જયજય જયકર દીન દયાકર જગતિ દિવાકર દિવ્ય પતે. ૧

નિજજન રંજન ભવભય ભજનં ભૂવન નિરંજન ભકત રતે
મુનિજન મંડન વિષય વિખંડન ખલજન દંડન દંડ વિધે

જય જય... ૨

અસુર નિકંદન સુરજય નંદન ચરિત ચંદન મુક્ત મુને
ભવજલ તારણ દોષ નિવારણ મંગલકારણ મુક્તિ પતે

જય જય..... ૩

સરસિજ્જોયન જનમૃતિ મોયન રવિશશિ રોયન રાગિરતે
અસુર વિમોહન સુરસુખ દોહન વારણ રોહણ શિશ્નગતે

જય જય..... ૪

નિજ હિત શાસન શાપ વિનાશન હયગરુડાસન સાદી વ્રતે
દુર્ગ પુરાસન ભકત નિવાસન જીગત કુવાસન ભકત રતે

જય જય..... ૫

રચિત નિગ્નવન ભકિત વિભાવન પંકિત સુપાવન પુણ્ય પને
ઇશ કુર શંકર વૈર ભયંકર ધર્મધુરંધર યોગી ગને

જય જય..... ૬

ખંડિત ચંડ પંડિતમંડં જિત પાપંડં દંડ ભટં
કંપિત કાલં ત્રપકુલપાલં વરવન માલં પીત પટં

જય જય..... ૭

અિત સુખકંદં યોધિતમંદં સહજનંદં ત્વાહં ભગ્ને
કુરતવદાસં ચરણનિવાસં ત્યકતકુવાસં યોગ મુને.

જય જય..... ૮

લલિત છન્દ.

મદન ખંડને ધર્મ મંડને પરમ મંગલે પુણ્ય વર્ધને
દુરિત ભંજને ભક્તરંજને વસ્તુ મેમતિ ધર્મનંદને, ૧

ભુવન કારણે ભકત તારણે પ્રણત પોપણે દોપ શોપણે
નિગમ દોહને દૈત્ય મોહને વસતુ..... ૨

ભુજગ વતુલે ગનનુલંખને ભુજયુગેંગદે ભકત સંમુદે
દધતિ રૂકમ જે રતન રાજીતે વસતુ..... ૩

વદન તર્જિત શ્રી હિમાંશુકે સિત તરાંશુકે સ્વર્ણ મેખલે
કનક કંકણે કમ્બ વણેને વસતું..... ૪

શિરસી શેખરાન્કૈસુમોત્તમાન્શ્રમર ગુંજતાન્ભૂષિતામ્પરાત
દધતિ કુંડલે કણ્ઠ મંડલે વસતુ..... ૫

દધતિ માલિકાં મોહિતકાંગલે વિશદ લાસિનીં નામિલમ્બિનીં
વિદધતીં સભાં શ્વેતનાંસતાં વસતુ૦..... ૬

સુર સરિત્પયઃ સ્નાતસીયદા પૃથગુભેતુખે પાતિનીતદા
તદુપમેય સન્નિલ વક્ષસિ વસતુ૦..... ૭

વદતિ સંસદિ અલ્લ ભારતીં વિબુધ વન્દિતા મુત્તમાંગણે
મતિમતાંસતા મત્રતોમુદ વસતુ મેમતિ ધર્મ નંદને. ૮

કુમરી રાગે ગીયતે.

હરહર ગોપીનાથ મમ કષ્ટં હરહર ગોપીનાથ
સુરનર મુનિવર જલધર સુંદર
માર મહા મદ માર... ..મમ કષ્ટં. ૧

રાજ્ય લોચન પાપ વિમોચન
દુર્ગપુરી સુવિહારમમ કષ્ટં. ૨

હાટક ભૂપણ હત જન દુષણ
દિવ્ય ગુણાલય સારમમ કષ્ટં. ૩

શૃપકુલ નાયક સુર સુખદાયક
મુકુન્દ કુસુમ શુભહરમમ કષ્ટં. ૪

મંગલ કારણ ગતિ જીત વારણ
પ્રેમ વતિ સુકુમારમમ કષ્ટં. ૫

માનસમોદન દિતિ સુત રોદન
ભૂમિ નિવારિત ભારમમ કષ્ટં, ૬

વિશ્વ વિલાવન દુર્ભિતિ પાવન
કાલ દવાનલહારમમ કષ્ટ. ૭

સુર કુલ રંજન નિત્ય નિરંજન
લાનુ સુતા પિતનારમમ કષ્ટ. ૮

બ્રહ્મ પુરાસન જન હિત શાસન
નિષ્કામાનંદ નિધાનમમ કષ્ટ. ૯

અષ્ટ પદ્ધિયમ.

વરવર કર્ણાસાગર કૃષ્ણ સતાં નાથ સંપત્તિતકરણું,
જ્ય જ્ય ધાર્મિક નમામીહ સંકષ્ટ હરણું,
વરવર નરસખ ચન્દ્રાનન દેવાધિપ દૈત્ય નાશન
વૃષસુત પરમ દયાકર સાધો ખગપતિ વાહન
ખગ.....સતાં નાથ. ૧

વરવર જલધર કાયા અભય રૂપાકર લોક પાવન
શતરૂપ તરણિ કરો જજવલ વાસો લઘુતર ધાવન
લઘુ.....સતાં નાથ. ૨

વરવર દીન દયા કર તપઃપ્રિયાન્વિત કુસુમોત્તમ હાર
કિસલય મૃદુલ મહાખલ હસ્ત મહસિ મહાકાર
મહસિ.....સતાં નાથ. ૩

વરવર સરસિજ લોચન પાપ વિમોચન જનતા સુખકાર
વિધિ વિધિ મહિતપ દમ્બુજદેવ લવ સાગર તાર
લવ.....સતાં નાથ. ૪

વરવર સુચરિત પુણ્યાવન ભૂમિ ધૃત સુચિરનરદેહ
અનલસ વરદ તમોહર તેજઃ સ્થિત રૂચિ મયગેહ

સ્થિત...સતાં નાથ૦ ૫

વરવર નર મુનિ સિધ્ધેશ્વર દેવાસુર સંસ્કૃત ગુણગાન
સુનયન નિજ તૃપિધા પિતયોષા તનુપ શુકુળમાન

તનુપ.....સતાં નાથ૦ ૬

વરવર લોક વિભૂષણ વ્રપકુલ પૂપણ ભક્તારિ મરણ
ખાલુદય પ્રદય કળેશ્વર માત્મન્ન અશરણ જન શરણ

અશરણ.....સતાં નાથ૦ ૭

વરવર પરમત ખંડન દક્ષ નિરંજન નિગમાગમ ગીત
ધનવર નિનદે મનોહર નિત્ય પુર હરિરસ પીત

પુર.....સતાં નાથ૦ ૮

વરવર શુભ મિદ્ધમેવંકિલ વાસુદેવ વર્ણિ વિરચિત
પરતર હરતુત પશ્તવનંતત કવિજન સંભણિત

કવિજન.....સતાં નાથ૦ ૯

ઉપજાતિ વૃત્તમ.

સિતામ્બરં નૈષ્ઠિક વર્ણિવેષં પીતામ્બરં તં નટવયવેષં
નવામ્બુ દ્રસ્યામલ સુંદરાંગં વંદેહરિં ધર્મસુતંચ કૃષ્ણામ્ ૧

શાન્તાન્તરા સ્વાશ્રમ મંડલસ્થં શૃંગારિ ગોપિગણુ મંડલસ્થં
સરોજ પત્રા ભવિભૌલ નેત્રં... ..વદે. ૨

વૃન્દેન્ધન સ્વગ્ધર પદ્મપાણિં વૃન્દાવને સુસ્વર વડોક વેણુંપાણિં
વિચિત્ર પુષ્પોત્તમ ચારુ હારં... .. વંદે. ૩

સમાધિ વિસ્માધિત સર્વલોકં રાસ ક્રિયા ચિત્રિત દેવલોકં
કંદર્પ દર્પોત્સ્વનનાતિદક્ષં... .. વંદે. ૪

રવલકત સત્સપ્તનિરાજમાનં જ્યોતિર્મયેધામનિ શોભમાનં
સ્વાનાંહરન્તં ત્વદયા નિદ્રાપ્રયા... .. વંદે. ૫

શિરઃપટં પીઠ નિન્નત્મ લોભં મયુર પત્રાણિ કિરીટ શોભં
પદ્માદિ લક્ષ્મીકિત પાદયુગ્મં... .. વંદે. ૬

સ્વદત્તભૂષાઃ સહસાદદાનં સ્વાંગેષુભૂષા વિવિધા ધ્યાનં
સકાલ માયા ભય દાહિદાનં... .. વંદે. ૭

ભકતાન્તરારિક્ષપણુ પ્રતાપં ગોગોપ ગોપિ રિપુ દૈત તાપં
પાદાન મત્સ્વીય જનૈક બન્ધું વંદે હરિ ધર્મ સુતંચ કૃષ્ણામ્. ૮

હિદગતા વૃત્તમ્.

સુખ દાયિનં મુનિગણુસ્ય વિમલ કમલાયનેક્ષણુમ્
કલાન્ત કુસુમશરવીર્યબલં હરિકૃષ્ણમેવ શરણું વ્રજમ્બહમ્. ૧

પ્રિયકારિણું વૃષ કૃલસ્ય હસિતમ ધુરા નનામ્બુજમ્
પુર્ણવિભવ નિગ્મ મુક્ત પતિં. હરિકૃષ્ણ ૨

વિધૃતોપવિત મતિરમ્ય સજ્જ જ્ઞ હસિત પ્રભમ્
સાન્દ્ર વિશદ વસનં સુખદં હરિકૃષ્ણ ૩

સ્થલ જાવતં સરમણીય કુટીલ તનુનીલ મૂર્ધ્નજમ
પાપ શમન વચના ચરિતં. હરિકૃષ્ણ. ૪

સુરભિ પ્રસૂન શુભ હાર પુરટ મયનુપુરાંગ દમ
દિવ્ય વિપુલ હૃદયં ચરિતં હરિકૃષ્ણ. ૫

સ્મૃતિ સત્ય શૈવ્ય દમ દાન વિનય વયુનાદિભિઃ સદા
યુક્ત મગણિત ગુણૈઃ પરમૈઃ હરિકૃષ્ણ. ૬

ધૃત હેમ કુણ્ડલ કિરીટ વલય રશના વિરાજતમ
શેષ નિગમ પરિગીત ગુણૈઃ હરિકૃષ્ણ. ૭

સિત મલ્લિકા કુસુમકાન્તિ લલિત દશના રણાધરમ
ચન્દન મતિવર માદધતં. હરિકૃષ્ણ. ૮

ઉપજાતિ વૃત્તમ.

નવીન જિમૂત સમાન વર્ણુ રત્નોલ્લ સતકુંડલ શોભિ કર્ણુમ
મહાકિરીટા ગ્રમયુર પર્ણુ શ્રી રાધિકા કૃષ્ણ મહાનમામિ ૧

નિધામ પાણિ દ્વિતયેન વેણુ નિન્નધરે શેખરયાત રેણુમ
નિનાદયતં ચગ તૌકરેણુ. શ્રી રાધિકા. ૨

વિશુદ્ધ હેમોજ્જવલ પીત વસ્ત્રં હતારિયુથં ચવિનાપી શસ્ત્રમ
વ્યર્થીકૃતા નેક સુર દ્વિડસ્ત્રં શ્રી રાધિકા. ૩

અધમં તિષ્ઠાદિત સાધુ પાલં સદ્ધમં વૈરાસુર સંધકાલમ
પુષ્પાદિ માલં વ્રજરાજ પાલં. શ્રી રાધિકા. ૪

ગોપી પ્રિયા રાંભિત રાસ ખેલં રાસેશ્વરી રંજન કૃતપ્રહેલમ્
સ્કંધોદ્ધ સત્કુંકુમ ચિન્હ ચેલં. શ્રી રાધિકા. ૫

વ્રંદાવને પ્રીતતયા વસંતં નિળશ્રિતાનાં પદમુધ્ધરંતમ્
ગોગોપ ગોપી રલિનંદયંતં. શ્રી રાધિકા. ૬

વિશ્વ દ્વિપન્મન્મથદર્પ હારં સંસારી જીવાશ્રણીય સારમ્
સદૈવ સત્પુરૂષ સૌખ્યકારં. શ્રી રાધિકા. ૭

આનંદીતાત્મા વૃજવાસી તોકં નંદાદિ સંદર્શિત દિવ્ય લોકમ્
વિતાશિત સ્વાશ્રિત જીવ શોકં શ્રી રાધિકા કૃષ્ણ મહંતમામિ.

વસન્તતિલકા વૃતમ્,

શ્રી વાસુદેવ વિમલામૃત ધામવાસં,
નારાયણં નરક તારણુ નામ ધેયમ્
શ્યામંસિતં દ્વિભુજમેવ ચતુર્ભુજંચ,
ત્વાંભકિત ધર્મંતનયં શરણુ પ્રપદે. ૧
શિક્ષાર્થમત્ર નિજ ભકિતમતાં નારાણાં,
એકાંત ધર્મમ ખિલં પરિ શિલયંતમ્,
અષ્ટાંગ યોગ કલનાશ્ર મહા વ્રતાની, ત્વાં ભકિત૦

શ્રાસેન સાક મનુલોમ વિલોમ વૃત્યા,
સ્વાંતર્પ્પ હિશ્ર ભગવત્પુરૂષા નિજસ્ય
પુરે ગતા ગતજલાં ભુધિતોપમેયં. ત્વાં ભકિત૦

ખાણાં તરિં દ્વિયગણા શ્વસનાધિ દૈવં
વ્રત્યુલ્ભાન સ્થિતિ ભયાનપિ જ્યયમાનાન્
સ્થિત્વાતતઃ સ્વમહસા પ્રથગી ક્ષમાણુ ત્વાં ભકિત૦

માયામયા કૃતિતમો શુભ વાસનાનાં
કર્તું નિષેધ મુરુધા ભગવત્સ્વરૂપે
નિર્ભિન્ન સાંખ્ય મતયોગ સુયુક્તિભાજં ત્વાં ભકિતં

દિવ્ય કૃતિત્વસુ મહસ્ત્વ સુવાસનનાં
સમ્યગ્વિધિં પ્રથયીતુંચ પતૌરમાયાઃ
સલંખ્ય સાંખ્ય પથયોગ સુયુક્તિભાજં ત્વાં ભકિતં

કામાત્તં તસ્કર નટવ્યસની દ્વિષંતઃ
સ્વસ્વાર્થં સિદ્ધ મિવ ચેતસી નીત્યમેવઃ
નારાયણં પરમ યૌવ મુદાસ્મરંતં ત્વાં ભકિતં

સાધ્વી ચક્રાર શલભાસ્તિમી કાલકંઠં
કોકા નિજેષ્ટ વિષયેષુ યથૈવ લભાઃ
મૂર્તૌ તથા ભગવતોત્ર મુદાતી લભં ત્વાં ભકિતં

સ્નેહાતુર સ્તવથ ભયાતુર આમયાવી
યદ્વત્ ક્ષુધાતુ રજન્શ્ર વીહાયમાન્
દૈન્યં ભજે યુરિહસત્સુ તથા ચરંતં ત્વાં ભકિતં

ધર્મં સ્થિતૈ રૂપ ગતૈર્વૃહતા નીજૈક્યં
સેવ્યો હરીઃ સીતમહઃ સ્થીત દિવ્ય મૂર્તિઃ
શબ્દાધ્વરાગી ભિરીતી સ્વમતં વદંતમ્ ત્વાં ભકિતં

સદ્ગ્રંથ નીત્ય પડન શ્રવણ દીસકતં
બ્રહ્મિંચ સત્સદ્ સિશાસત મત્રવિદ્યાં
સંસાર જ્ઞાન પતિતા ખિલ જીવ બંધો
ત્વાં ભકિત ધર્મ તનયં શરણં પ્રપદ્યે.

વિયોગિની વૃત્તમ.

- ભવસંભવ ભીતી ભેદનં, સુખસંપત્કરણા નીકેતનં
ત્રન દાન તપઃ ક્રિયા ફલં, સહજનંદ ગુરુ ભજ્યે સદા. ૧
- કરણામય ચાર્ લોચનં, શરણાયાત જનાર્તિ મોચનં
પતીતોદ્ધરણ્ય તત્પદં સહજનંદ. ૨
- નીજ તત્ત્વપથાન્ બોધનં, જનતાયાઃ સ્વતઞ્ચેવ દુર્ગમં
ઘટી ચિંત્ય ગૃહિત વીઝહં, સહજનંદ. ૩
- વિધિ સંભુ મુખૈર નીઝહં. ભવ પાથોધિપરી શ્રમાકુલં
અપીધાય મનોનરઃ પ્રભં. સહજનંદ. ૪
- નીજ પાદપયોજ કિર્તનં, સતતં સ્યાત્ ભવ જીવગોચરં
ઘટીયઃ કુરંતે કૃતુસર્વં, સહજનંદ ૫
- બહીરીક્ષણ લોકમાનુષં, નીજદત્તાંબક દર્શિતાં હરિં
ભજનીય પદં જગદ્ગુરં, સહજનંદ. ૬
- શરણાગત પાપ પર્વતં, નગણ્યૈવાવન દીય સદ્ગુણં
અણુમધ્ય તુલં હિમન્યતે, સહજનંદ. ૭
- ભવવારીધી મોક્ષ સાધનં, ગુરુરાજ પ્રકટ સ્વસંગમં
પ્રકટી કૃતવાન્ કૃપાવશઃ, સહજનંદ. ૮
- ભગવન્ કૃપયા ત્વયાકૃતં, જનતાયામૂપ કારમીદશં
ક્ષમતે પ્રતિકર્તુમ ત્રકઃ, કરંતે દીનજન સ્તતાંજનમ્ ૯

મૃતવિલમ્બિતં વૃતમ.

વદન તન્નિર્જત રમ્ય હિમાંશુકે, કમલ કોમલ પત્ર વીલોચને
મદનમોહન સુંદર વીમ્બહે, લવહરે સ્તુમનોવૃષ નંદને ૧
મુનીસમાજ સદા સન સંસ્થિતે, પુરટનુપુર રમ્ય પદામ્બુજે
ઉદર નાભીવલિત્રય રાજિતે, લવહરે. ૨

કુસુમ માલ વિશાલ ભુગ્ગન્તરે, મધુર હાસ વિલાંસ મુખામ્બુજે
ચીર કેસર ચંદન ચર્યાતિ, લવહરે. ૩
જઘન કાંચન ભાસુર મેખલે, લલીત ભૌકિતક હાર મનોહરે
કુટીલ મંજુલનીલ શીરોરૂહે, લવહરે. ૪

વીશદ્યંત્રકર પ્રભશેશ્વરે, પ્રણત પાપ વિનાશ દીવાકરે
ધૃતવલક્ષ વિશાલ ધનામ્બરે, લવહરે. ૫

ક્ષપીત ભક્ત મનોભવ વેદને કનક ભૂપણ હારીકરદ્વયે
અરૂણ રાગ શિરઃપટ શોભીતે, લવહરે. ૬

તીલક લક્ષણ રાજ્યત ગણકે, શ્રુતિ સીતેતર બીન્દુ મનોહરે
શ્રવણ કુણ્ડલ શાલીકપોલકે, લવહરે ૭

મધુર વાક્ય સુધારસ પોષકે, નીજ જનોદિત યોગ રહસ્યકે
વદતિ સંસદી કૃષ્ણ નીરપણું. લવહરે સ્તુમનો વૃષ નંદને. ૮

—(*)—

નમસ્તે તે જગત્કારણાય
નમસ્તે ચીતે સર્વ લોકાશ્રાય
નમો દ્વૈત તત્વાય મુક્તિ પ્રદાય
નમો અક્ષણે વ્યાપીને શાશ્વતાય

ત્વમેકં શરણ્યં ત્વમેકં વરેણ્યં
 ત્વમેકં જગત્પાલકં સ્વપ્રકાશમ્
 ત્વમેકં જગત્કર્તૃ પાતૃ પ્રહર્તૃ
 ત્વમેકં પરં નીશ્ચલં નીર્વિકલ્પમ્ ૨

ભયાનાં ભયં ભીષણું ભીષણાનાં
 ગતિઃ પ્રાણીનાં પાવનં પાવનાનામ
 મહોચ્ચૈઃ પદાનાં નીયન્તુ ત્વમેકં
 પરેષાં પરં રક્ષણું રક્ષણાનામ્ ૩

વયં ત્વાં સ્મરામો વયં ત્વાં ભજ્યમા
 વયં ત્વાં જગત્ સાક્ષીરૂપં નમામઃ
 સદેક નીધાનં નીરાલંબમીશં
 ભવાન્મોધીપોતં શરણ્યં વ્રજમઃ ૪

અષ્ટ પદ્ધતિમ્.

હરી કૃણું માનસ લોક કમનીયમે ભજ હરી.
 ભજ હરી મવિરતં ધાવતુમા. ભજ હરી.

ધ્રુપદ.

તતોવરે હનીગમં કાય જલ, ધૈતમાની.
 ન્યેવીધાયતતો નમનીયમે, ભજ હરી.

તિષ્ઠતી કમઃયે ધરણીયં, યસ્ય પૃષ્ઠે
 ચપલ ભય શમ નીયમે. ભજ હરી.

વરાહ રૂપ ધરો વનયેસા, દત્તા દૈત્યં
 જધાનહી નમનીયમે. ભજ હરી.

દત્તો નમૈ હરીણા નર હરીણા દીતિપુત્રો
દ્વિરદધવ મમનીયમે. ભજ હરી.

વસુધાં દાપયિતું શયી પતયે,
અલિં વિપ્રોયયાય ફલજમ નીયમે ભજ હરિ.

ક્ષત્રિય ઇધિર જલે સ્નાપયન્તં,
જમ દગ્ન્યો જન તાપ શમ નીયમે ભજ હરિ.

રાવણ નાશ કરો ભુવિરામો,
યશઃસેતુંદધેહ ભવ દમ નીયમે ભજ હરિ.

બલ બુધ કલિક વપુષાયેન ચરિતં,
કૃતં પરંપરં પુર શ્રયણીયમે ભજ હરિ.

વાસુદેવસ્ય ધવો હરિ કૃષ્ણં,
દશાકૃતિં દધાર બહુ રમણીયમે ભજ હરિ.

હરિગીત છંદ.

નવ મેધ મેચક વિગ્રહં ધૃત પુષ્પ હાર મનોહરં
જય કારિણું ભયહારિણું તસઃપરં શિશિરો દોરમ
નિજમોદિતં નિગમોદિતં જગદિશ્વરૈઃ કૃતવંદનં
હરિકૃષ્ણ કૃષ્ણ ભવંત મીશ નમામ્યહં વ્રષનંદનમ્ ૧

જન તાપપાપ વિનાશિતં ક્ષિતિભકિત ધર્મ વિકાશીતં
જન્નીત દેવ દાનવ દૈત્ય માનવ કામ ગર્વ વિપાતમ્
દ્વિજ સાધુ દૈવત મંડનં કૃત કૌલનાસ્તિક મંડનં
હરિ કૃષ્ણ કૃષ્ણાં ૨

परिपुष्पयद्रं समाननं तपसे मुदा श्रीत काननं
 लय वाहनं रिपु गाहनं कुल देव माइती माननम्
 कइलावयं जगदावयं धृतापीत केसर यंदनं
 हरि कृष्ण कृष्णा०

३

शरद्वज्र पत्र विलोचनं नीज लकत कष्ट विमोचनं
 वनमालीनं सुरशादीनं ज्वलनाकं सोम विरोचनम्
 कलि लूरिसार विलंजनं नीज दासदास वीरंजनं
 हरि कृष्ण कृष्णा०

४

भृङ्ग पद्मवाइल पतत्रं व्रत तीर्थ दान तपइलं
 पद पावनं लघु धावनं लुव नावनं गगनामलम्
 ततत्र पुष्प सन्निभनासिकं जनतान्तरा हित गंजनं
 हरि कृष्ण कृष्णा०

५

करी पुष्परोप महोयुगं सुहृदाभिलान्तर भेदनं
 पृथु लाल कुकुमयंद्रकं लुवि भोषितात्म निवेदनम्
 लगवंत मन्थुतमन्थयं प्रकृतिश्वरान्तक कंपन
 हरिकृष्ण कृष्णा०

६

यम दुतलूत नीवारणं सकला गमोद्धव कारणं
 सीतवाससं रवीलाससं नरकाति कष्ट वितारणम्
 श्रुत दुर्ग पन्नन वासिनं सुकृतारी अंधु नीकंदनं
 हरि कृष्ण कृष्णा०

७

कवि वासुदेव परिभुतं यशसो ज्वलेन लुविश्रुतं
 गुण सागरं सुहृदाहरं अलु भूह्य लूपण सयुतम्
 वृषवंशी वाडव मंगलं समितौतु विप्र सद्यनं
 हरि कृष्ण कृष्णा लवंत भीम नमाम्यहं वृष नंदनम्

કોકિલક વૃત્તમ.

વિહરતી યોક્ષરેક્ષર પદાક્ષર મુક્ત પતીઃ
પુરૂષ વિદ્યો વિધી વિધી હરિશ્વર મુખ્ય બુધાઃ
શિરસી વહંતીને સમુદિત કિલયેન મુદા
હૃદિતમન્જ બન્ને ભવહરં હરિકૃષ્ણ મહમ ૧

પ્રકૃતિમયા ગુણાનય ભવંતિ હિયત્રહરૈઃ
ધતિ નીગમાગમા અપિવંદતિય નિર્ગુણકમ્
ધતિ સગુણગુણૈર પિયુતંપર દિવ્ય શુભેઃ
હૃદિતમન્જં ૨

શમ દમ કૌશલ રમૃતિ તપોખલ કાંતિ ભગઃ
શ્રુત શુચિ સત્યતા સ્વવશતાન્વ કીર્તિ મુખ્યાઃ
અપરિમિતા ગુણા ધ્રુવતયાત્ર વસંતિ સદા.
હૃદિતમન્જં ૩

પ્રકૃતિ પરાક્ષરે વૃદ્ધિ ધામનિ મૂર્તિ ધરૈઃ
નિગમ નિગ્નયુધૈશ્ચ નિજ પાર્ષદ મુખ્યગણૈઃ
ઉચ્ચ ઉપાસ્ય તેપિ રમયા રમણીય તનુઃ
હૃદિતમન્જં ૪

નિખિલ ભગૈશ્ચયોક્ષર પદેદિ વિદેવ ગણૈઃ
અખિલ ચિભૂતી ભિર્વિભવ ભૂમિ રૂપાસ્યતએ
રતિપતિ દર્પહાર મણુ રમ્યક રૂપ નિધિઃ
હૃદિતમન્જં ૫

વિજિત મનોભવા ભુવિ ભજંતિ ચયં સતતં
શમ દમ સાધનૈઃ પ્રશમિતેં પ્રિયવા જિહ્વાઃ
પ્રકટિત માનુષા કૃતિમિમે મુનિ દેવગણાઃ
હૃદિતમજ્જં ૦

૬

દ્વિજ વૃષ સાધુ ગો મુનિગણાન વિતું ભુવિયો
વૃષ ભવને વૃષાદ્ ધૃત જનિર્જનકો જગતામ્
પ્રકૃતિ ભુવામપિ પ્રશ મીતું યદ ધર્મ કુલં.
હૃદિતમજ્જં ૦

૭

રૂપિભિ રમિષ્ટુતો નૃપગણૈર્નૃત પાદતલ
શ્રુતિ શિરસાંગૈ રુદિત સુન્વલ કીર્તિરસૌ
અતિ કૃતિભિઃ પ્રગીત ધૃતિયઃ કવિ કોકિલકેઃ
હૃદિતમજ્જં ૦

૮

પ્રહર્ષણીય વૃત્તમ.

મુકતાના સદસિ સદા વિરાજમાનં
પુણેંદુ પ્રવર મુખાંબજ પત્ર નેત્રમ્
મંદાર સ્થલ રૂદ કુંદ સાર હારં
ધર્માંગ પ્રભવમહં હરિ પ્રપદે.

૧

અમમોજ ધ્વજ કલશાક્ર શોધ્ય રેખા
ગોપાદ પ્રમુખ સુલક્ષ્મ પાદ પદ્મ
સામોદ જમરવી ગુંજતા વચુલં. ધર્માંગ ૦

ભકતેભ્યો વિહીત સખીજ સાંખ્ય યોગં
પ્રાવાર પ્રચલિત કંચુકા ભિરામમ્
શ્રીખંડ પ્રવર તમાલ પત્ર મીશં. ધર્માંગ ૦

विधात-मल्लीमय हेम कुंडल श्री कर्ण
 ओतम कुसुमावतं सरभ्यम्
 श्री वत्सोद्वलसीत भुग्नन्तरं सदीशं. धर्मांग०
 संसार प्रशमन कारणे प्रतापं
 विश्राणुं सुश्चिर मौकित कीय भालाम्
 हस्तांशे सुललित भालिकां दधानं गर्भांग०
 शांतानां विद्वलितमान मत्सराणां
 कामादि प्रपल विपक्ष निर्जयानाम्
 साधुना मनीश लवेक्षणीय इपं. धर्मांग०
 वेदांते इदित सुकृतिं मास कामं
 ऋष्टांश्चिं विष्णुत विदुषणैर्मुनीन्द्रैः
 अह्नां स्थपति सुरेश्वरैक नाथं. धर्मांग०
 रम्याणां विमल सुवर्णं लूपणानां
 श्रीमत्ता मययव शोभया दधानम्
 धर्मांत प्रलव नवीन मेघनीलं. धर्मांग०

—(*)—

नित्य शुद्धमङ्गं भुवनेश्वर मिशेशंभिल बिश्वेशं
 माया पाश वीनाकरणं शरणं नीगमागमगीत गुणुम्
 प्रकटीत सर्व कलंवीकलं कमनं जनीमृत्युजराशमनं
 सर्वज्ञं श्रुति सारं यिन्तय सुष्पकंदं सहज्जनंदम्. १

अष्टं यज्ञपतीं लुपिष्टं विश्व वरीष्टं धर्मिष्टं
 दान्तंशान्त मभिल अद्विलान्तं सुललीतम लुद्धिया कान्तम्
 योगी द्येयम ज्येयं गेयं वीज्ञेयं नीर्गतं हेपं
 गोविंदं वरदेशं यिन्तय सुष्पकंदं सहज्जनंदम्. २

- પુણ્ય પ્રેમવતી પ્રિય પુત્રં પરમ પવિત્રં સુચરીત્રં
વાગીશં વ્રજવંશ વિભુષણુ માદિ ગુરં કરુણા ધારમ્
શાશ્વતમખજ વીલોચન રોચન મંતક મોચન મતી સારં
કાલીદત્ત મદદ્ધં ચીન્તયં સુખકંદં સહજનંદંમ્ ૩
- સ્વેચ્છા વિરચીત વિવિધાકારં દિવ્યાકારં જ્ઞનાકારં
લીલાધૃત વરમનુગ્ધકારં વિશ્વ વીહારં ભયહારમ્
પુણ્ય ચતુર્દશ લોકધારં સુર્વાધાર મનાધારં
શ્રીવત્સાંક મુદારમ ચીન્તય સુખકંદં સહજનંદંમ્ ૪
- વેતારં નરકાંત કમવ્યં અવ્યકતં પરમાનંદં
ચીદ્ સુરાસુર વન્ધપદં વીપદં તકરં જનતા સુખદમ્
ભક્તાનુગ્રહ તત્પર માદીમનાદી શેષ ગુણોપેતં
ક્રોમળ ગાત્ર મનીદં ચીન્તય સુખકંદં સહજનંદંમ્ ૫
- વામં પામ રીપુજ્ઞ્ય વીગ્રહ મસુરવીનીગ્રહ મબીરામં
દુઃખ વીમોચન મંબુજ રોચન મસુરવિમોહન માર્તિહરમ્
ભયવીનીવારણુ માનત તારણુ માગમ ધારણુ મવીતારં
શામંત્રન વદકામં ચીન્તય સુખકંદં સહજનંદંમ્ ૬
- શર્મ કલાપં મધુરાલાપં વીરમિત નીજજન સંતાપં
શીવ કર જાપં કુમતીદુરાપં મુક્તકલાપં હૃત પાપમ્
વીદલીત તીપ્ય જકલુષ કલાપં ધૃતમતી ચાપં શ્રીતશાપં
કટિતટ પુરટ કલાપં ચીન્તયત સુખકંદં સહજનંદંમ્ ૭
- ખલુતર દીનકર ચંદ્ર જટાહર મવીતચરાચર માહાત્મરતીં
યોગ કલાધર મસુરભયંકર મમીત ગુણાકર માધી હરમ્
ધામી ધર્મધુરંધર મિયમનેક જનાભય દાતારં
કવિ નીલકામ વિચીન્તં ચીન્તય સુખકંદં સહજનંદંમ્ ૮

ભજે પ્રજ્ઞૈયક મંડનં સમસ્ત પાપ ખંડનં
સ્વ ભક્ત ચિત્ત રંજનં સદૈવ નંદ નંદનમ્
સુપીચ્છ ગુચ્છ મસ્તકં સુનાદૈ વેણું હસ્તકં
ત્થનંગરંગ 'સાગર' નમામી કૃષ્ણ નાગરમ્ ૧

મનોજ્ય ગર્વ મોચનં વિશાલ લાલ લોચનં
વીધુત ગોપ શોચનં નમામી પદ્મ લોચનમ્
કરારવિન્દ ભૂધરં સ્મિતાવ લોક સુંદરં
મહેન્દ્ર માન દારણું નમામી પદ્મ વારણમ્ ૨

કદં સુન કુંડલં સુચાર ગંડ મંડલં
વૃજંગ નૈક વદ્ધલં નમામી કૃષ્ણ દુર્લભમ્
યશો દયા શમો દયા સગોપયા સનંદયા
યુતં સુખૈક દાયકં નમામી લોક નાયકમ્ ૩

સદૈવ પાદ પંકજં મદીય માનસે નિજં
દધાન મુક્ત માલકં નમામિ નંદ બાલકમ્
સમસ્ત દોષ શોષણું સમસ્ત લોક પોષણું
સમસ્ત ગોપ માનસં નમામિ કૃષ્ણ લાલસમ્ ૪

ભુવો ભરાવ તારકં ભવાગ્નિઃ કર્ણ ધારકં
યશોમતિ કિશોરકં નમામિ દુગ્ધ ચૌરકમ્
દ્રગન્ત કાન્ત ભંગિનં સદ્ધા સદીલ સંગિનં
દિને દિને નવં નવં નમામિ નંદ સંભવમ્ ૫

ગુણાકરં સુખાકરં કૃપાકરંદ કૃપાવરં
સુર દ્વિપ ત્રિકન્દનં નમામિ ગોપ નંદનમ્
નવીન ગોપ નાગરં નલીન કેલી લંપટં
નમામી મેઘ સુંદરં તડીત્ર લાલ સત્પટમ્ ૬

समस्त गोप नंदनं रुद्रं पुनैक मोहनं
नमामी कुंज मध्यगं प्रसन्नलानु शोभनम्
नीकाम काम दायकं द्रगन्त यात्र सायकं

रसाक्ष वेष्टुं गायकं नमामी कुंज नायकम् ७
विदग्ध गोपीका मनो मनोश्च तदप शायिनं
नमामी कुंज कानने प्रवृद्ध वह्नि पाधनम्
यदा तदा यथा तथा तथैव कृणु सत्कथा
मया सहैव गीयतां तथा कृपा विधीयताम् ८

पिबु रागेष्टु गीयते.

मानस शून्ययात्र यस्मिन् प्रेमवती वृष पुत्रं पवित्रं मानस.

नूतन मुद्गिरद पित मंजुकाये
चन्द्र विशद वसना निधरन्तं मानस०

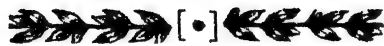
केसर तिलक ललित नीज लाले
कुंकुम चन्द्रक धर मलिरामं. मानस०

पिंडु परिष्कृत शुभ श्रुति युग्मे
रत्न सुशोभित कुण्डल धारं. मानस०

अभ्युक्त मधुप ललित लपनाम्बु
कुन्द मुकुल समहा संदधानं मानस०

रेखा विराजत वर कम्बु कण्ठे
पुत्र विध प्रुष्य कनक मणि द्वारं. मानस०

વિષધર વિગ્રહ કલ્પ કર દ્વયે	
પુષ્પર ચિત વલયાંગદ ધારં:	માનસ૦
હરિમદ્ હરતનુ મંજુલ કટયાં.	
નંગ ખચિત ચામીકર રસના ઢયં.	માનસ૦
કરી કર કદલી કર ભસમ સકિંથ	
સુષમ સુટત મુકુર રૂપ જનનું.	માનસ૦
નૃપુર નાદિત ચરણ મુદારં	
નિષ્કામાનન્દ નિખિલતા પદારં	માનસ૦

સદ્ગુરુની વાતો *

—(*)—

“મુંબઈના ગવર્નર સર જોહન માલકમે શ્રીજી મહારાજને
લખેલો વિનંતિ પત્ર તથા તેમને થયેલો શ્રીજી મહારાજનો
સમાગમ.

❧[૦]❧

મુંબઈના ગવર્નર સર જોહન માલકમે કાઠીયાવાડમાં રાજ્ય-
સ્થાનોત્તી તપાસ કરવા નીકળેલા, તેણે દરેક ટેકાણે સ્વામીનારાયણના
પ્રતાપની વાતો સાંભળેલી કે, “ગુજરાતના ભીલ, કોળી, અને
કાઠીયાવાડના કંટા કાઠી લોકો વિગેરેને વશ રાખવાનું જે રાજા
મહારાજજીએ અને અંગ્રેજ સરકારને પણ મુશ્કેલ જણાયેલું તે
આ સ્વામીનારાયણના ઉપદેશથી બ્રાહ્મણના જેવાં ધર્મ પાળી રહ્યા
છે અને તે સ્વામીનારાયણ ભગવાન કહેવાય છે.” તેવી વાતો સાંભળેલી.
તે ઉપરથી તેઓ ફરતાં ફરતાં રાજકોટ આવ્યા ત્યારે શ્રીજીના
દર્શન કરવાની ઘણી ઉત્કંઠા થઈ તેથી પોતાના સેક્રેટરી મી. ટોમસ
વીલીયમને કહ્યું કે “સ્વામીનારાયણ ગઢડે છે તેને બહુ વિનયથી મારા
સલામ સાથે કાગળ લખો અને વિનંતિ કરો કે અમને તમારા
દર્શનની બહુ અભિલાષા છે. તો તમે કૃપા કરીને અહીં રાજકોટ
રાજકોટ પધારો.” સેક્રેટરીએ તે પ્રમાણે કાગળ લખી સ્વામીની
સાથે ગઢપુર મોકલ્યો, તે કાગળ સં. ૧૮૮૬ ના મહા વદ ૧૨ ને
દિને ગઢપુર આવ્યો ને મહારાજને આપ્યો.

* આ મથાળા નીચેનો ફટલોક ભાગ સંતો પાસેથી સાંભળેલો છે.

આ વખતે મહારાજને શરીરે સ્વસ્થતા ન હોવાથી જવાબ લખી મોકલ્યો કે “શરીરે સાઈં નથી તેથી અમારાથી અવાશે નહિ.” ગવર્નર સાહેબે મહારાજની બહુ પ્રસંશા સાંભળેલી તેથી મલવા આતુર હતા અને રાજકોટના પોલીસીકલ એજન્ટ મી. બ્લેનને પણ શ્રીજી મહારાજ સંબંધી હકીકત પુછતાં તેમણે પણ શ્રીજી અને તેમના સતોના સદ્વર્તનને માટે પોતાનો જે ઉંચો મત બંધાયેલો હતો. ખુદ્દા દીક્ષથી જાહેર કર્યો અને સ્વામી નારાયણનું કાઠીયાવાડમાં આવવું ઘણુંજ સંતોષકારક જણાવ્યું. આ હકીકતથી તો ગવર્નર સાહેબની ઉત્કંઠા અતિ તિવ્ર વધી તેમણે પોલીસીકલ એજન્ટ મી. બ્લેનને કહ્યું “તમે સ્વામીનારાયણને બીજો કાગળ બહુ વિનય-ભર્યો લખો તેમાં મારા ખાસ ઘણા ઘણા સલામ લખો ને જરૂર તુરત પધારે તેમ કરો.” તેથી મી. બ્લેને બીજો કાગળ નં. ૫૪૩ તા. ૨૨ ફેબ્રુઆરી ૧૮૩૦ સંવત ૧૮૮૬ માહા વદી ૧૪ સોમવારને દિને ઓફિસ્યલી બહુ વિનયથી લખ્યો કે, “સ્નેહાંકિત હું કાઠીયાડનો એક્ટીંગ પોલીસીકલ એજન્ટ મી. બ્લેન તે મુંબઈના નામદાર ગવર્નર સાહેબ, સર જોહન માલકમના કહેવાથી આપ દયાળુ મહા કૃપાળુ સર્વ શુભઉપમા લાયક, જ્ઞાનદાતા અને સર્વ સદ્ગુણના ભંડાર એવા તમે સ્વામીનારાયણને વારંવાર નમનતાથી સલામ સાથ વિનંતિ કરું છું કે ગવર્નર સાહેબને આપને મળવાને બહુ ઇચ્છા છે તે આપ જો રાજકોટ પધારી મળશો તો મારા ઉપર ઉપકાર થશે અને સાહેબ બહુ ખુશી થશે. માટે દયા કરી જરૂર પધારશો.”

એમ લખી પોતાની સહી કરીને કાગળ બીટીને સ્વામીની સાથે ગઢડે મોકલ્યો, મહારાજે તે કાગળ વાંચ્યો અને બહુ ખુશી થયા, પછી સર્વ સંતોને કહે જે “સાહેબે આપણા ઉપર જે કાગળો

લખ્યા, હજી ત્રીજો કાગળ લખતે સાધુ આવે છે, પણ આપણે હવે રાજકોટ જવાની તૈયારી કરો.” તેમ કહી જોપાળાનંદ સ્વામી આદિક સદ્ગુરુઓ સાથે મહારાજ રાજકોટ જવા નીકળ્યા. રસ્તામાં સાધુઓ મળ્યા તેસણે ગવર્નર સાહેબનો કાગળ આપ્યો અને કહ્યું જે “ગવર્નર સાહેબ આપને મલવાને બહુ આતુર થઈ રહ્યા છે અને ઉદ્દાસ થઈ કહે છે કે મહારાજને મળાયું નહિ અને હવે મુંબઈ જવાનો વખત થયો છે.” તેવું કહી તેમણે સેક્રેટરી મી. ટામસનને કહ્યું જે “લગવાન દયાળુ હોય માટે ત્રીજો પત્ર લખો ને તેમાં મારા ઘણાં ઘણાં સહામ લખી નમ્રતા સાથે પ્રાર્થના કરો કે તમારા દર્શન થયા વિના પારાવાર દીવંગીર છું. જે આપનો મેળાપ થશે તો મને બહુજ આનંદ થાશે.” તે પ્રમાણે કાગળ લખીને અમોને આપ્યો છે તે કાગળ મહારાજ વાંચી ઘણા ખુશી થયા. પછી પોતે રાજકોટ તરફ આગળ ચાલ્યા.

રાજકોટ પહોંચ્યા પછી ગવર્નર સાહેબ ઘણીજ ધામધુમથી વાગ્ન તથા તેની નિશાન સાથે રાગ્નમહારાગ્નઓ સહિત પોલિસની પકડન સાથે, વાજતે ગાજતે મહારાજને બેડીને દરવાજેથી ગામમાં લાવ્યા. ત્યાંથી કાઠારીયાને દરવાજે થઈ ઝૂલવાડીમાં તેમને માટે તૈયાર કરેલા તાંબુમાં ઉતારો આપ્યો.

બીજો દિવસે મહારાજે પોતાના માણસને સાહેબ પાસે મોકલ્યા અને કહેવરાવ્યું કે “મહારાજ તમને મલવાને માટે એકાંતમાં આવે કે સાહેબ અને રાગ્નઓની કચેરી થાય ત્યાં આવે? તેના જવાબમાં સાહેબે કહેવરાવ્યું કે ‘મારે એકાંતનું કામ નથી, મારે તો નારાયણ સ્વામીના દર્શન કરવા છે’ પાપદોષો આવી તે પ્રમાણે મહારાજને વાત કરી એટલે પોતે મીયાનામાં

બેસી સાહેબને બંગલે પધાર્યા. તે વખતે જ્ઞેન સાહેબ દરવાજા પાસે ઉભા હતા તેમણે મહારાજને જ્ઞેયા કે તરતજ ટોપી ઉતારીને પગે લાગ્યા, ને મહારાજનો હાથ ઝાલી ચુંબન કયું, પછી મહારાજને બંગલામાં મોટા સાહેબે પાસે લઇ ગયા. મોટા સાહેબ ત્યાં બીજાઓ મહારાજને આવતાં જ્ઞેતાંજ ઉભા થઇ ગયા, ટોપી ઉતારીને પગે લાગ્યા ને હાથ ઝાલીને સોનાતી ખુરસી ઉપર પધરાવ્યા. પછી હાથ જોડીને પુછ્યું કે:—

“મહારાજ, તમે શરીરે સુખી છો?”

મહારાજે પુછ્યું તમે સુખી છો? ત્યારે સાહેબે કહ્યું કે “હા મહારાજ, તમારા પ્રતાપથી સુખી છું.”

પછી સાહેબે મહારાજની પુજા કરવા માટે સામાન મંગાવ્યો. પ્રથમ મહારાજને અત્તર છાંટ્યું, ને ગુલાબજળ છાંટ્યું ને પછી સર્વે સભાને છાંટ્યું પછી મહારાજને દાર તોરા પહેરાવ્યા ને પાનખીડાં આપ્યા ભારે શાલો ઓઢાડી, ને ધૂલના ગજરા આપ્યા પછી ટોપી ઉતારીને બોલ્યા કે ‘હિ નારાયણ સ્વામી! અમારા અચ્છા કરજો અમારા દુશ્મનતાખી અચ્છા કરજો’ તેથી મહારાજ બહુ ખુશ થયા. પછી સાહેબે પુછ્યું કે ‘હિ મહારાજ! તમારી આજ્ઞામાં બહુ મનુષ્યો વર્તે છે ને અમે બહુ દાખડો કરીએ છીએ છતાં વરતતાં નથી તેનું શું કારણ?’

મહારાજે કહ્યું કે ‘અમે એક શાસ્ત્ર કયું છે તે પ્રમાણે અમારી આજ્ઞા દુજાપ સૌ વર્તે છે.”

ત્યારે સાહેબે કહ્યું કે ‘તે શાસ્ત્ર કયું? અમને દેખાડશો? જવાબમાં મહારાજે પોતાના ઉતારેથી શિક્ષાપત્રી મંગાવીને સાહેબને

ખતાવીને સભામાં વાંચી સંભળાવી. આથી સાહેબ ઘણા ખુશી થયા ને કહ્યું કે ‘એ પુસ્તક અમને આપશો? મહારાજે તરતજ પોતાને હાથે ઉંચકીને આપ્યું ને સાહેબે એ હાથ જોડી લીધું ને આંખે અડાડીને તથા માથે ચડાવીને તે પુસ્તક પોતાની પાસે રાખ્યું.

ત્યાર પછી મહારાજે સાહેબને કહ્યું કે ‘આ દાદો ખાચર તમને નઝરાણામાં ઘોડો આપે છે” આ સાંભળી સાહેબે કહ્યું કે ‘તમે અમને આ શાસ્ત્ર આપ્યું છે તે લાખ ઘોડા આપ્યા તેમ સમજું છું” પછી દાદા ખાચરને કહ્યું કે ‘તમારા ખડા લાગ્ય ને નાગાયણ સ્વામી તમારે ઘેર ખીરાજે છે ને આવા પાદરી લોક કાયમ તમારે ઘેર રહે છે તે તમને ધન્ય છે.”

તે વાર્તા થયા પછી મહારાજ ત્યાંથી ઉઠ્યા, સાહેબ ટોપી ઉતારી પગે લાગ્યા ને ખંગલાના ખારણા સુધી વળાવા આવ્યા. ત્યાંથી રજા લઈ તરતજ મહારાજ રાજકોટથી ગઢપુર તરફ આવવા નીકળ્યા.

અમદાવાદના કલેક્ટરને

થયેલો મહારાજનો ચમત્કાર.

ફ્રાન્સમાં રહેનારો એક અંગ્રેજ અમલદાર એક વખત પારી-સના જંગલમાં શીકારે નીકળ્યો હતો. હમેશની પોતાની ટેવ મુજબ આ વખતે પણ પોતે એકલોજ નીકળેલો. ફરતાં ફરતાં તે એક અતિશય ગીચ અને ઝાડીવાળા પ્રદેશમાં આવી પહોંચ્યો. પોતાના શિકારની શોધ માટે જેમ જેમ આગળ વધતો ગયો તેમ તેમ તે એકદમ વેરાન ને ખીલામણા જંગલમાં પ્રવેશ કરતો ગયો, તેણે આગળ દ્રષ્ટિ લંબાવી તો દુરથી કોઇ દિસક પ્રાણી તિવ્રગતિથી તેની તરફ ધસતું આવતું તેણે જોયું, જેવું તે પ્રાણી વધારે નજીક આવ્યું કે તરતજ તે અંગ્રેજ એકદમ ખીંચો અને લયનો ચિત્કાર તેના મુખમાંથી સરી પડ્યો કે “ ઓહો, આ સાવજ આવે છે, કોઇ બચાવો.” આં પ્રમાણે તે એકદમ લયભીત બની ગયો પણ આવા ગાઢ વેરાનમાં તેને બચાવનાર કોણ હોય? પોતાના પાસે રીવોલ્વર હતી તેમાંથી તે સાવજ સામી ગોળી છોડી જે નિષ્ફળ નિવડવાથી તે એકદમ હતાશ થઇ ગયો. હવે ફક્ત તેની વાસે એકજ ગોળી હતી જે તેણે જેવો સાવજ તેની નજદીકમાં આવ્યો કે તરજ નીશાન તાકીને છોડી તે ગોળી સાવજના માથમાં ખરાખર લાગી પણ તેથી તેને બહુ ઈર્ષન થઈ નહીં. સાવજ આથી વધારે ખીંચ્યો અને જેવો તે અંગ્રેજની ઉપર ત્રાપ મારવા બંધ કે તરતજ તે સાવજ અને અંગ્રેજની વચ્ચે કોઇ * રમ્ય મુર્તિ ખડી

* કેટલાક કહે છે કે આ રમ્ય મૂર્તિ શ્રીજીનો હાથજ દેખાયેલો.

થયેલી જોઇ. આ અલૌકિક અને તેજસ્વી મૂર્તિ નિહાળતાં સાવજ એકદમ શાન્ત પડી ગયો અને તેને નમન કરીને તરતજ ચાલ્યો ગયો. પેલો અંગ્રેજ તો એકીટસે જોયાજ કરે છે અને વિચારે છે કે મને ખ્યાવનાર આ મૂર્તિ કોણ છે ? નહિં ધારેલી દૈવી સહાય આપી મૃત્યુના મુખમાંથી મને ઉગારનાર આ કોણ હશે ? આ પ્રમાણે વિચાર કરતો ઉભો છે તે વખતે તરતજ મૂર્તિ એકદમ અદ્રશ્ય થઇ ગઈ. પેલો અંગ્રેજ, પોતાનો જ્ઞાન ખચવાથી ખુશી થતો પાછો ફર્યો પણ તેના હૃદમાંથી પેલી રમ્ય મૂર્તિ ઘડી એક પણ ખસી નહી રાત દિવસ એજ ઝંખ્યા કરે. તે સ્વરૂપ તેના ધ્યાનમાં ખરાબર કાતરાઇ રહ્યું.

ભાગ્યવશાત્ તેજ અંગ્રેજ અમલદાર અમદાવાદમાં કલેક્ટર નીમાવાથી તેને હિંદુસ્થાનમાં આવવું થયું તે વખતે પોતાને ખબર નહિ હતી કે સાવજના મુખમાંથી મને ખ્યાવનાર તે રમ્ય મૂર્તિ આજ દેશમાં પ્રગટ પરમાત્માના અવતાર રૂપે વિચરે છે. પોતાનો જીવ ખ્યાવનાર તે ચમકારી મૂર્તિનું ફરીથી દર્શન મેળવવાને તેની લાંબા વખતની જાણાસા, અને રાત દિવસની ઝંખનાનો અંત હવે થોડાજ વખતમાં આવશે તેની તેને હજી કાંઈ ખબર નહોતી.

આ સમયમાં અમદાવાદમાં અન્ય પાખંડી મતવાળા અને વેરાગી બાવાઓનું બહુ જોર હતું તેથી સ્વામીનારાયણના સાધુઓને અમદાવાદમાં આવી ઉતરવાને ક્યાંઈ સ્થાન નહોતું. એક તખત શ્રીજી મહારાજ ગઢડામાં સભા કરીને બેઠા હતા તે વખતે તેમણે મુક્તાનંદ સ્વામીને કહ્યું “સ્વામી આપણા સાધુઓને અમદાવાદમાં કાયમ ઉતરવાનું થાય તેવું કરવું છે, માટે તમે પાંચ સાધુઓ સાથે અમદાવાદ જાઓ.”

મુક્તાનંદ સ્વામિએ કહ્યું: “મહારાજ હજુ એક સાધુને ઉતરવાનું મુશ્કેલ છે તો પાંચ સાધુઓ લઇને ક્યાં સમાવેશ કરવો ?

મહારાજે કહ્યું: “પચીસ સાધુઓને લઇને જાઓ.”

મુક્તાનંદ સ્વામિ વિસ્મય પામીને બોલ્યા : પણ મહારાજ! પચીસ સાધુ મોકલીને શું તમારે બુખે મારી નાખવા છે.”

મહારાજે જવાબ આપ્યો—“પચાસ સાધુઓ લઇને જાઓ.” આ ઉપરથી મુક્તાનંદ સ્વામીએ વિચાર કર્યો કે હવે જો ફરીથી હું કહીશ તો મહારાજ તેથી ખમણા સાધુઓને લઈ જવાનું કહેશે માટે મૌન સેવવું સારું છે પછી મુક્તાનંદ સ્વામીએ કહ્યું— ‘હલે મહારાજ ! જેમ આપ કહો તેમ કરીએ.

પછી મહારાજે પચાસ સાધુઓ સાથે મોકલીને મુક્તાનંદ સ્વામીને અમદાવાદ તરફ વિદાય કર્યા.

મુક્તાનંદ સ્વામી અમદાવાદ પહોંચ્યા પછી તેમણે વિચાર કર્યો કે ગામમાં ઉતારો રાખવાનું તો ખનશે નહીં તેથી તેમણે પોતાનો ઉતારો કાંકરીયા તળાવની પાળ ઉપર એક સુંદર વૃક્ષ નીચે રાખ્યો. સાંજના છ નો સમય હોતો તે વખતે મુક્તાનંદ સ્વામી તે વૃક્ષની નીચે પોતાના આસન ઉપર ધ્યાનમાં બેસા હતા, તે ધ્યાનમાં એટલા બધા તો તલ્લીન અને એકાકાર થઇ ગયા હતા કે પોતાના આજીખાજીનાની કે પોતાના દેહની શું સ્થિતિ છે તેની પણ તેમને ખબર નહોતી. આ વખતે તે વૃક્ષના થડની અંદરથી એક મોહટો નાગ નીચે ઉતર્યો અને મુક્તાનંદ સ્વામીના મસ્તકની પાછળ થડની ઓથે રહી પોતાની ફેણ સ્વામીના મસ્તક ઉપર ઊંચી રાખી આનંદથી ડોલવા લાગ્યો.

આ દ્રવ્યને તળાવ પાસે સ્મશાનમાં ગામના કોઇ શેડીયાના પુત્રને દહનક્રિયા કરવા આવેલા માણસોએ જોયું અને તેઓ અતિ આશ્ચર્ય પામી કહેવા લાગ્યા કે ખરેખર આ કોઈ મહાત્મા છે. તેઓએ ગામમાં આવી સૌને વાત કરી તેથી સૌને સ્વામીનારાયણના સાધુ ઉપર પુન્યબુદ્ધિ ઉપજી.

ખીજે દિવસે સવારે નવ વાગ્યાને સુમારે પુકતાનંદ સ્વામી બે ત્રણ શિષ્યો સાથે ઝોળીએ નીકળ્યા હતા, ફરતાં ફરતાં તેઓ ભદ્રકાળી પાસેના યોગાનમાં આવી “નારાયણ હરે સમ્બિદાનંદ પ્રભુ.” તે પ્રમાણે ભિક્ષા માંગવાના આહવાહન તરીકે બુમ મારી, આ અવાજ ભદ્રકાળીમાં આવેલા કલેક્ટર સાહેબે સાંભળ્યો કે તરતજ તેને વિચાર સ્પુર્યો કે “અહો ભિક્ષા માંગવાના આ શબ્દોમાં કેવી મધુરતા છે!” તેથી તે સાધુને મલવાને પોતાની ઇચ્છા થઇ તરતજ તેમણે પોતાના મોતીરાવ નામના કલાકર્તે કહ્યું કે “બહાર ઉભેલા સાધુઓને અહિં બોલાવ ” ત્યારે મોતીરાવે કહ્યું કે “સાહેબ ! એ તો સ્વામીનારાયણના સાધુ છે, તેઓ ઘણા પ્રપંચી છે તે લોકોને ભરમાવે છે અને તેઓ સ્ત્રી પાસે પુરૂષનો ત્યાગ કરાવે છે, અને પુરૂષને સ્ત્રીનો ત્યાગ કરાવે છે. પોતે કાંઇ જાણતા નથી અને વિદ્વાન હોવાનો ડોળ કરે છે.” ત્યારે સાહેબે મોતીરાવને કહ્યું કે ‘તે તો ઘણું સાફ કહેવાય, તે સાધુ સ્ત્રીઓનો ત્યાગ કરી રહેતા હોય તો અત્તયર્થના પ્રતાપથી તેઓ ઘણું સાફ કામ કરી શકે માટે તું તે સાધુને અહીં બોલાવ, આપણે તેને પુછી ખાત્રી કરીએ.” આમ સાહેબનો હુકમ થવાથી કચવાતે મને મોતીરાવ ઉભો થઈ બહાર ઉભેલા મુકતાનંદ સ્વામી તથા તેમની સાથેના ખીજસાધુને અંદર સાહેબ પાસે તેડી લાવ્યો.

મુકતાનંદ સ્વામીનો રમ્ય ચહેરો અને અલ્પવચનની પ્રતિભા જોઈ
સાહેબે સંતુષ્ઠ થઈ પુછ્યું,—

“મહાત્મનું આપ કાણ છે ?”

સ્વામીએ જવાબ આપ્યો:— ‘અમે સ્વામીનારાયણના
સાધુ છીએ.”

સાહેબે પુછ્યું,—“સ્વામીનારાયણ કાણ છે અને તે ક્યાં છે ?”

સ્વામીએ જવાબ આપ્યો:— ‘સ્વામીનારાયણ એ સાક્ષાત્
પરમાત્મા છે. તમે જેને ખુદા કે પેગમ્બર કહો છો તેને અમે
પરમાત્મા તરિકે ઓહખીએ છીએ, તેઓ અમારા ધર્મગુરુ છે અને
કાદિઆવાડમાં આવેલા ગઢપુર ગામમાં તેઓ વિચરે છે.

સાહેબે પુછ્યું,—“સ્વામીનારાયણ અહીં કેમ નથી આવતા ?”

સ્વામીએ જવાબ આપ્યો:— ‘થોડા વખત પહેલાં અહીં
પેશ્વાનું રાજ્ય હતું તે વખતે તેમણે સ્વામીનારાયણને અમદાવાદમાં
આવવાની મનાઈ કરી છે, તેઓ અમારા દેશી હતા અને એક
વખત સ્વામીનારાયણનો જીવ લેવા માટે તેઓએ એક તેલની ટાંકી
તૈયાર કરાવી તેની ઉપર તુટેલી ખુરશી મુકાવી હતી, અને ઉપર
સિંહાસન જેવો દેખાવ કરી, સ્વામીનારાયણને તેની ઉપર બેસવા
કહેલું પણ અમારા ગુરુ એ સાક્ષાત્ પરમાત્મા હોઈ, તે આ બાજુ
જાણી ગયા હતા એટલે પેશ્વા આમાં નાશીપાસ થયા હતા, તેઓએ
દ્રેષને લીધે એવો હુકમ બહાર પાડ્યો છે કે જ્યાં સુધી પેશ્વાનું
રાજ્ય રહે ત્યાં સુધી સ્વામીનારાયણને અમદાવાદમાં પગ મુકવો
નહી. આ કારણથી તેઓ અહીં આવતાં નથી.”

સાહેબ આ હકીકત સાંભળી અજબબ થયા અને તેમને લાગ્યું કે સ્વામીનારાયણ કોઇ મોટા પુરુષ હશે પછી તેમણે મુક્તાનંદ સ્વામીને પુછ્યું,—“ મહારાજ ! અત્યારે અમદાવાદમાં ક્યાં પેશ્વાનું રાજ્ય છે ? અત્યારે સરકારની હકુમત છે એટલે હવે તેમને આવવામાં હરકત નથી માટે તેમને ગઢપુરથી અહીં તેડાવો, મારે તેમને જોવાની ઇચ્છા છે.”

સ્વામીએ કહ્યું,— ‘લજે, હું તેમને ત્યાં જઈ અહીં તેડી લાવું છું.’ આમ કહી સ્વામી જવા માટે ઉભા થયા, એટલે સાહેબ હેટ ઉતારી પગે લાગ્યા.

મુક્તાનંદ સ્વામીએ બહાર આવી ઉતાવળથી પોતાના આસને જઈ સર્વે સાંધુને લઈ ગઢપુર જવા પ્રયાણ કર્યું. ગઢડા પહોંચી સ્વામીએ શ્રીજી મહારાજને સર્વે હકીકતથી વાકેફ કર્યા અને જલદી અમદાવાદ જવાનું કહ્યું.

આ હકીકત સાંભળી મહારાજે અર્થસૂચક મૌન સિમત કર્યું પણ તેનો કાંઇ અર્થ મુક્તાનંદ સ્વામી સમજી શક્યા નહી. પછી શ્રીજી મહારાજ પોતાના સાંધુ મંડળ તથા કાઠી, ગરાસીયા, રજપુત વીગેરે સ્વારોને લઈ માણુકી થોડી ઉપર પોતે સ્વાર થઈ અમદાવાદ જવા માટે ઉપડ્યા, વરતાદથી જોખન પગીને પણ પોતાના અનુયાયીઓને લઈને આવવા કહ્યું. આ પ્રમાણે પુરદમામથી રસાલા સાથે શ્રીજી મહારાજે અમદાવાદની નજીક આવેલા જેતલપુર ગામની ભાગોળે ધિશ્રાન્તિ લેવા પોતાનો પડાવ નાંખ્યો. આ હકીકતની ખબર અમદાવાદના કલેક્ટર સાહેબનો કલાક મોતીરાવ કે જે સ્વામીનારાયણનો પુરેપુરો દ્રેષી હતો તેને પડી, તેથી તે ઉતાવળથી સાહેબ પાસે ગયો અને કહેવા લાગ્યો કે, ‘સાહેબ ! તમે સ્વામી-

નારાયણને અહીં બોલાવ્યા છે તો તેમણે મોટું લશ્કર લઇને જેતલ-
પરની ભાગોળે પડાવ નાંખ્યો છે તેઓનો ધરિદો તમારા સાથે બળવો
કરીને રાજ્ય હુટી લેવાનો છે, માટે તેની તમે તપાસ જલદીથી
કરો તો સારું.”

સાહેબ તો આ હકીકત સાંભળી વિસ્મય પામ્યા અને તેમને
પણ શંકા થવાથી તેઓ પોતે સાથે પાંચ ઘોડેસ્વારને લઇને જેતલપુર
તરફ તપાસ કરવા નીકળ્યા.

શ્રીજી મહારાજે જાણ્યું કે સાહેબને શંકા થવાથી મારી
ચિકિત્સા જેવા આવે છે, તેથી તેઓ પણ પાંચ સ્વારને લઇને
જેતલપુરથી અમદાવાદ તરફના રસ્તે ફરવા જવાને બહાને નીકળ્યા.
એ ગાઉને અંતરે રસ્તામાં આ બધું બેગું એટલે સાહેબે દમામથી
અવાજ કર્યો:-

“તમે કોણ છો ?”

મહારાજે કહ્યું,--“અમે સ્વામીનારાયણ છીએ.”

સાહેબે પુછ્યું,--“આ સ્વાર કોણ છે અને શા માટે તમે
તેમને સાથે રાખ્યા છે ?”

મહારાજે જવાબ આપ્યો,--“તે મારા અનુયાયીઓ છે
જેઓને મેં ધર્મમાં પ્રવર્તાવેલા છે, જેણે કરીને તમે ગુજરાતમાં
શાન્તિથી રાજ્ય કરો, અને તેઓ હંમેશાં મારી સાથેજ રહે છે.”

સાહેબે કહ્યું,--“હીક છે તમે અમદાવાદ આવજો અને વિશેષ
વાતચિત ત્યાં કરીશું.”

મહારાજ કહે --લલે અમે ત્યાંજ આવીએ છીએ.” આમ
કહી બન્ને ત્યાંથી છુટા પડ્યા, અને મહારાજ પાછા જેતલપુર

આવ્યા તરતજ તેમની સાથે આવેલા આધારાનંદ સ્વામીને કહ્યું કે, “અમદાવાદના કલેક્ટર સાહેબનો ફ્રાન્સમાં આવેલો ખંગલો એક કાગળ ઉપર ચિત્રો, અને ફ્લીયામાં ખગીયાનો દેખાવ કરો. તેમાં એક પદામનું વૃક્ષ આજેખો, ખંગલાના ચોરડામાં આવેલો કપાટ તથા તેની અંદરના પુસ્તકો તથા શીશાઓ વિગેરે ખરાબર ચિત્રો ત્યાર પછી ખંગલાની બહાર એક જંગલનો દેખાવ કરો, તે જંગલમાં, શિકારે ઘોડા ઉપર નીકળેલા કલેક્ટરનો દેખાવ કરો તેની સામે એક સાવજનું ચિત્ર આપો અને તે બેની વચ્ચે અમારી છબી ચિતરો.” આ પ્રમાણે કહ્યું એટલે શ્રીજીની ઇચ્છાથી તેમના કહેવા મુજબ આધારાનંદ સ્વામીએ કાગળ ઉપર બધું ચિત્ર કરીને મહારાજને આપ્યું. પછી મહારાજ તે લઇને પોતાના પાષાંદો સાથે અમદાવાદમાં ભદ્રકાળીમાં કલેક્ટર સાહેબ પાસે આવ્યા. સાહેબે તેમને જોઈ ઉભા થઇ નમસ્કાર કર્યો અને એક કીમતી સિંહાસન ઉપર મહારાજને બેસાર્યા પછી મહારાજે પેલો કાગળ સાહેબના ખોળામાં ભેટ મુક્યો. સાહેબ તો આ કાગળનું ચિત્ર જોઈ એકદમ અન્યથા થઇ ગયા અને પોતે જંગલમાં શિકારે નીકળેલાં સાવજના પંખમાંથી જે મૂર્તિએ બચાવેલા તે દૃશ્ય જોયું કે તરતજ પોતાને સ્મરણ થઇ આવ્યું કે.— ‘અહો, આ આકૃતિ ખરાબર મળતી આવે છે. સ્વામીનારાયણે પોતેજ મને બચાવ્યો છે.’ તરતજ પોતે ખુરશી ઉપરથી ઉભા થઇ મહારાજના ચરણમાં ઢળી પડ્યા અને ગદ્ ગદ્ થઇને બોલ્યા,— ‘મને બચાવનાર આપ પોતેજ, મારા અપરાધ ક્ષમા કરો આપ પોતેજ ખુદા છો, જેની હું રાત દીવસ ઝંખના કરતો તેજ આ મૂર્તિ મને અનાયાસે મળી ગઇ.’ આ પ્રમાણે કાલીઘેલી ભાષમાં મહારાજની સ્તુતિ કરવા લાગ્યા અને બહુ બહુ નમસ્કાર કરી દીનભાવે પુછ્યું,— ‘ભગવાન મારા લાયક કાંઈ સેવા ?’

મહારાજે કહ્યું.—“હા, અમારા સાધુને અમદાવાદમાં ઉતરવાને માટે ક્યાંઈ જગ્યા નથી માટે તેવી કોઈ સારી જગ્યા જોઈએ છે.”

સાહેબે કહ્યું.—“જેટલી જોઈએ તેટલી લ્યો, મહારાજ ! હું તમારોજ છું, મારું કલ્યાણ કરો !”

શ્રીજી મહારાજે “તથાસ્તુ” કહી ત્યાંથી જવાની રગ્ન લીધી. સાહેબ ફરી વખત ઉભા થઈ નમન કરી કમ્પાઉન્ડ સુધી મહારાજને વળાવવા ગયા પછી તરતજ મહારાજ ગદડા જવા માટે વદાય થયા. પોતાના કેટલાક સાધુને અહીં રાખતા ગયા.

સાહેબે મંદીર કરવા માટે એક સારી જગ્યાનો પ્લોટ જોઈએ તેટલો મફત, કાઢી આપ્યો. તેનો લેખ યાવર ચંદ્ર દિવાકર કરી આપ્યો. અને ત્યાં એક વિશાળ મંદીર બંધાવ્યું.

—(*)—

વડોદરાના સયાજીરાવ મહારાજે સહજનનંદ સ્વામીને ભગવાન તરીકે કેવી રીતે ઓળખ્યા તેનું વૃત્તાંત.

══════[૦]══════

ગાયકવાડી રાજ્યની ગાદી ઉપર ગોવિંદરાવના પુત્ર સયાજીરાવ આવ્યા તે વખતે બીજા દેશી રાજ્યોની પેઠે આ રાજ્યમાં અંધા-ધુંધી ચાલતી નહોતી તેનું કારણ સયાજીરાવ પોતે મહાન્ સદ્ગુણી વિવેકી અને પ્રજનનું પુત્રની પેઠે પાલન કરનાર મહાન્ નિતિસ અને બુદ્ધિશાળી રાજા હતા. નહાનપણથી તેમને ધર્મ ઉપર અતિશય શ્રદ્ધા હતી. ભગવાનની કથા સાંભળવી, દેવસેવા કરવી

અને ગરિબોને દાન આપવું, આ પ્રમાણેની તેમને સ્વભાવિક રૂચિ હતી. પૃથ્વી ઉપર જે વખતે અધર્મનું જોર વધે છે તે વખતે સત્પુરુષોનું રક્ષણ કરવા ભગવાન પોતે અવતાર ધારણ કરે છે એ ગીતા વાક્યને તેઓ ચુસ્ત પણે માનનારા હતાઅને તેઓ માનતા હતા કે હાલનો સમય ગુજરાત કાઠીયાવાડમાં ધર્મની કાન્તિનો પ્રવર્તે છે તેથી પરમામાનો અવતાર જરૂર થવો જોઈએ. આ પ્રમાણેની તેની માન્યતામાં તેમની સમીપે વસનાર શોભારામ શાસ્ત્રી, સદાશિવવિપ્ર, વિગેરેએ વધારો કર્યો. તેમણે સયાજીરાવને કહ્યું કે સર્વ અવતારના અષ્ટતારી અક્ષરાતિત પુર્ણપુરુષોત્તમ ભગવાને અવતાર ધારણ કરેલો છે અને તેઓ ‘સ્વામીનારાયણ’ને નામે વિચરે છે. આ વાત સાંભળવાથી સયાજીરાવના વિચાર મકકમ થયા. અને કોઈ પણ પ્રકારે તે સાહજનંદ સ્વામીના દર્શન કરવા માટે આતુર થઈ રહ્યા હતા. પણ પહેલાં સાહજનંદ સ્વામી સ્વયં ભગવાન છે કે નહીં તેની ખાત્રી કરવાને અને કસોટી કરવાને પોતાને વિચાર થયો. જેથી તેમણે અમરેલીથી પોતાના દિવાન બાબા સાહેબને તપાસ કરવા માટે ગઢપુર મોકલ્યા. દિવાન કેટલાક લશ્કરી માણસોને લઈને ગઢપુર આવે છે તે ખબર જાણી શ્રીજી મહારાજ તેમની સામે ગયા. દ્રષ્ટિ મેલાપથીજ, જેમ પવનને સપાટે ઘોરડી ઉપરથી ઘોર ખરી પડે તેમ સિપાઈઓ ટપોટપ પૃથ્વી પર પડી સમાધીવશ થયા. સર્વેએ શ્રીહરિને ખુદા પેગમ્બર રૂપે જોઈ બાંદગી કરી. થોડીવાર પછી સમાધિમાંથી મુક્ત થયા પછી, બધા સિપાઈઓ શ્રીજીને નમ્યા અને હાથ માંગી, આથી દિવાન ઉશ્કેરાયા અને તેણે કહ્યું કે “સ્વામીનારાયણ” બાબરીયો ભૂત સાધ્યો છે, ને તેની પાસે ઇન્દ્રજીવનો ગુટકો છે, વલી તે કામરૂદેશની વિદ્યા પણ ભણેલ છે તે સર્વેને મોહ પમાડી દે છે, તેમ કહી ગુસ્સે થઈ મહારાજની સામે

થયો કે તરતજ મહારાજ પોતાની માણકી ઘોડી ઉપર સ્વાર થઈ આકાશમાં વિહરતા તે દિવાનના જ્ઞેવામાં આવ્યા આથી તે ખીધો અને પાછો અમરેલી ચાલ્યો ગયો. હજી પણ દિવાનને ખાતરી થઈ નહીં કે સ્વામીનારાયણ ભગવાન છે. તેથી તે વધુને વધુ દ્રેષ કરવા લાગ્યો. એક દિવસ કોઈ વિરાગી બાવાએ દિવાનને કીધું કે “સ્વામીનારાયણ એક ન્હાગર છે, તેનામાં ખીજ કાંઈ તાકાત નથી, પણ તેની માણકી ઘોડીમાં બધો સમત્કાર છે તે લઈ લ્યો તો સાફ થાય.” આથી દિવાને એક દલા નામના ગરાસીયાને લાલચમાં નાંખી ગદડા દાદા ખાચરના દરબારમાંથી તે ઘોડી ચોરી લાવવા મોકલ્યો. ધૈર્ય ધૈર્યથી તે ઘોડી છોડીને લાગ્યો ને દિવાનને ખબર આપ્યા, દિવાન આથી ખુશી થયા, પછી તે ઘોડીને જ્યાં બાંધી હતી ત્યાં જ્ઞેવા જાય છે તો ઘોડીને બદલે ગધેડી જોઈ આથી દિવાન ખીજયા અને પેલા દલાને બોલાવી દબકા આપી કહ્યું,--“તું મારી મરકરી કરે છે?” ત્યારે દલાએ જવાબ આપ્યો,--“સારું! હું તો માણકી ઘોડી લાગ્યો હતો પણ આ બાંધો સમત્કાર સ્વામીનારાયણનો છે અને તે ભગવાન છે તેથી આમ થયું.”

આ સઘળી હકીકત દિવાને આવીને સયાજીરાવને નિવેદન કરી તેથી મહારાજ અતિ આશ્ચર્ય પામ્યા. ને તેઓને ખાતરી થઈ કે ‘સાહજનંદજી મહાત્મા પુરૂષ છે.’ તેમણે જાણ્યું કે વાઘજીનું દુધ સોનાના વાસણ સિવાય જેમ ટકતું નથી તેમ પાત્રના સિવાય સત્પુરૂષ જોળખાતા નથી.

હવે સયાજીરાવને શ્રીજીના દર્શન કરવાની બહુ તિવ્ર અભિલાષા થઈ તેથી તેમણે પોતાના હાથે વરતાલ શ્રીજી મહારાજને કાગળ લખ્યો જે :—

“હે કૃપાનિધાન, અનંતકોટી અભાંડના નાથ, ભક્તવત્સલ ભગવાન ! આપને મારા કોટિ કોટિ નમસ્કાર છે. આપ મારા ઉપર મોટી મહેરબાની કરી, મને તમારો દાસાનુદાસ સમજી આપના સર્વે સંતો સહિત અત્રે પધારી આપનું દર્શન આપી મને સુખીયો કરો અને માઝં ગ્રહ પાવન કરો.

આપ આવી શકો નહીં તો જ્યાં આપનો મુકામ હોય ત્યાં હું આવું તો દયા કરી પ્રત્યુત્તર લખવા કૃપા કરેશો.

લી૦ આપનો દાસ,

શિયાળરાવ (ગાયકવાડ, વડોદરાનૃપ.)

આ પ્રમાણેનો કાગળ લખી ખાનગી દીવાન નાણંથ સાથે મોકલ્યો આ વખતે **શ્રીજી મહારાજ** વરનાલમાં વિરાજતા હતા. ત્યાં આત્મ ઇષ્ટદેવને દંડવત્ પ્રણામ કરી નેત્રમાં હર્ષાશ્રિ લાવી ભગવાનના દર્શન કરી પત્ર આપ્યો અને કહ્યું કે “**હે મહારાજ !** અમારા નૃપતિએ કહેવરાવ્યું છે કે આપ કૃશળ ક્ષેમ હશે, અને આ ભક્ત ઉપર કૃપા લાવી વડોદરા પધારવા તરતી લેશે.” આ પ્રમાણે કહી કાગળ આપ્યો.

મહારાજ ઘણા ખુશી થયા અને જવાબ લખી આપ્યો કે આવતી માગસર સુદ ૧૩ ને દિને સંતો સહીત વડોદરા આવીશું.”

આ પ્રમાણેનો ઇષ્ટદેવનો પત્ર દીવાન નાણંથ સાથે આવેલો તે વાંચી નૃપતિ ઘણા ખુશી થયા ને પોતાના નગરમાં ધજા પતાકાઓથી શોભા કરાવવા માંડ્યા.

શ્રીજી મહારાજ પોતાના લકતને દર્શન દેવા પોતાના સંતો સહીત વડોદરા આવ્યા, સયાજીરાવને ખબર પડી એટલે પોતે રાજકુમારો સાથે, તથા બધા અમલદારો તથા શહેરીઓને લઇને સ્વારી કાઢી સાંમૈયું કરવા ગયા. સયાજીરાવે શ્રીજી મહારાજને નમસ્કાર કરી, અત્રે પ્રેમથી પાદોદક પીધું, પછી તેમને અતિ સ્નેહ કરીને હાથીની અંબાડી ઉપર બેસાર્યા, વચમાં શ્રીજી મહારાજ પાછળ નાડપંથ દીવાન ચમર ઢોળતા આ પ્રમાણે હાથીની અંબાડી ઉપર ખીરાજ્યા.

પછી ખીજા હાથીની અંબાડી ઉપર અયોધ્યા પ્રસાદજી અને રઘુવીરજી મહારાજને બેસાર્યા, ત્રીજા હાથીની અંબાડી ઉપર શુક્ર મુનિ, અને મુકતાનંદ સ્વામીને બેસાર્યા. ચોથા હાથીની અંબાડી ઉપર જોષાજાનંદ સ્વામી, નિત્યાનંદ સ્વામી ને બ્રહ્માનંદ સ્વામીને બેસાર્યા ત્યાર પછી રથ પાલખીઓની અંદર ખીજા સંતોને બેસાર્યા. આ પ્રમાણે હાથીની અંબાડી ઉપર પુર દમામથી, નોખત સર-ણાંધ અને અનેક તરેહના વાજાંત્રો સહીત, ‘જય સ્વામીનારાયણ’ ના ગગનભેદક ઘોષ કરતા કરતાં સયાજીરાવ મહારાજે શ્રી હરીનું સાંમૈયું કર્યું, ગામના લોકો ચારે ચારે ઢોળાં મળીને સાંમૈયાના દર્શન કરવાની રાહ જોવા લાગ્યા નાના બાળકો અને સ્ત્રીઓ તો પોતાના મકાનોની મેડી ઉપર ચડીને બારીઓમાંથી દર્શન મેલવવા ઘણા આતુર જણાતા હતા. આ વખતે આખા વડોદરા શહેરમાં ચારે ચકલે ગલીએ ગલીએ ને દરેક બજારમાં અતિ આનંદ છવાઈ રહ્યો હતો, ઘેર ઘેર તોરણો લટકાવેલા હતા. કેટલાંક પોતાના ઘરના દાર પાસે કુંમકુંમ અખીલના સાથીયા પુરાવ્યા હતા. આખા ગામની સ્ત્રીઓ પોતાના ઉંચામાં ઉંચા વસ્ત્રો તથા ઘરેણા પહેરી પોતાના બાળકોને રડતા મુકી, મંગળકારી ગીતો ગાતી

ગાતી પ્રભુના દર્શનની રાહ જોતી હતી, ખરેખર આ વખતનો આનંદ અવર્ણનીય હતો. શ્રીજી મહારાજની સ્વારી પુરી ધામ-ધુમથી ખજૂરમાં ચાલી આવતી હતી. શરૂઆતમાં પોલીસોની પલટન ત્યાર પછી કાઠીયાવાડી, કચ્છી, અરબી વિગેરે જાતના ગોડા ઉપર સ્વાર થયેલી પોલીસની પલટન, પછી વાગ્ગ તથા શરણાઘ્રઓ વાળાની દ્વાર ખરેખર દીવમાં ઓરજ વધારો કરતી હતી ત્યાર પછી સયાજીરાવ મહારાજ તથા તેમના કુવંચેરો તથા ગામના અમલદારો તથા પ્રજાજનોની લાઘન ધીરી ગતીથી ચાલી આવતી હતી, પછી પ્રજોના હારોથી તથા અમુલ્ય વસ્ત્રાલંકારોથી શણગારેલા હાથીની રતન-જડીત અંબાડી ઉપર શ્રીહરિની સ્વારી નીકલી, સાક્ષાત્ પરમાત્માનું અનાયાસે દર્શન મેળવવાથી લોકો લપધેલા થઈ દુરથી મહારાજના ઓવારણાં લેવા લાગ્યાં, અને અંતરથી નમસ્કાર કરવા લાગ્યા. ધીરે ધીરે સ્વારી આગળ વધતી રાજમહેલ પાસે આવી, એટલે સયાજીરાવ મહારાજે હાથીની પાસે આવી મહારાજને નીચે ઉતાર્યા ને પ્રણામ કીધા, પછી રાજમહેલમાં લઈ જઈ સુવર્ણના સિંહાસન ઉપર બેસાડ્યા, પછી તે ગદગદ કંઈ બોલ્યા જે “હે મહારાજ ! આ દાસને આપે અહીં પધારી ઘણો આભારી કર્યો છે મારા આપને કોટિ કોટિ નમસ્કાર છે ” આ પ્રમાણે કહી રાજમહેલની અંદર પોતે મોટી સભા ભરાવી. સિંહાસન ઉપર મહારાજને બેસાડ્યા પાસે પોતે પછી અમલદાર વર્ગ તથા પ્રજાજનો બેસાડ્યા, મહારાજની ખીજ બાળુ સુકતાનંદ સ્વામી ગોપાળાનંદ સ્વામી તથા ખીજ સંતો તથા પાપદોને ઊંચા આસન ઉપર બેસાડ્યા, આ પ્રમાણે મોટી સભા ભરી, પછી પુજાનો સામાન સંગાવી શ્રીજી મહારાજની આરતી ઉતારી પુજા કરી, પછી “ જય સ્વામીનારાયણ ” ની ધૂન્ય બોલાવી, આ પ્રમાણે ધૂન્ય ચાલે છે ત્યાં તો એક અગ્નયખી ભેરેલો ખનાવ ખન્યો અને સૌના હૃદય તે તરફ આકર્ષાયા.

શ્રીજી મહારાજની દીવ્ય મુર્તિમાંથી, એક જખરજસ્ત તેજનો રાશિ ઉત્પન્ન થયો, આખો મહેલ તેજના પ્રકાશથી ઝળહળી રહ્યો, સયાજીરાવે શ્રીજી મહારાજની આકૃતિ ચતુર્ભુજરૂપે જોઈ, શંખ, ચક્ર ગદા પદ્મ એ આયુધો સહિત, દિવ્યરૂપે તેમણે દેખ્યા. આથી તો સયાજીરાવના આનંદની અવધી વળી, તેતો સાપ્તાંગ દંડવત પ્રણામ કરી, અતિ દીન બની મહારાજની સ્તુતિ કરવા લગ્યા.

આ પ્રકારનો અપુર્વ ચમત્કાર જોઈ સર્વે સભાજન અતિ સંતુષ્ટ થયા અને શ્રીજી મહારાજને સાક્ષાત્ ભગવાન સમજી તેમને ઉપાસવા લાગ્યા. પેલા અમરેલીવાળા દીવાન બાબાસાહેબ પણ અહિ હાજર હતા પણ તેમણે મહારાજને હજી સુધી સાક્ષાત્ પરમાત્મા તરીકે ઓળખ્યા નહિ, પણ તેમને એક ગદ્ગદગર સમજી હેરાન કરવાના મનસુબા કરવા લાગ્યો.

શ્રીજી મહારાજ અનેક ચમત્કારો બતાવતાં ત્રણ દીવસ સુધી સયાજીરાવના મહેમાન તરીકે રહ્યા, પછી વરતાલ જવા માટે તૈયારી કરી, જેટલી ધામધુમથી સયાજીરાવે સામૈયું કયું તેટલીજ ધામધુમથી મહારાજ તથા સંતો તથા પાપદોને નમસ્કાર કરી વિદાય કર્યા. ઘણા દુર સુધી વળાવવા ગયા અને પછી શ્રીજીના આગ્રહથી સયાજીરાવ વડોદરા તરફ પાછા ફર્યા. ત્યાર પછી સયાજીરાવ શ્રીજી મહારાજના એકાંકિત ભક્ત તરીકે રહ્યા.

કહેવાય છે કે,—સયાજીરાવ મહારાજે શ્રીજીને વિદાય કરતી વખતે શિરપાવ તરીકે કરજણ નામે એક ગામ તથા એક હાથી ભેટ આપ્યા, કેટલાક વખત પછી ગામનો વહીવટ કરવાનું મહારાજને નહિં રૂચવાથી તે ગામ વડોદરાને પાછું સોંપ્યું, તેના બદલામાં

૨ વર્ષે ૩. ૨૭૦૦ સતારીસ સો રૂપીયા વડોદરા રાજ્ય તરફથી સ્વામીનારાયણ મંદિરમાં આપવાનો હુકમ થયો, હજુ પણ આ પ્રમાણે ૩. ૨૭૦૦) વડોદરા રાજ્ય તરફથી દર વર્ષે મંદિરમાં અપાયા કરે છે.

શ્રીશ્રી મહારાજે વડોદરામાંથી વિદાય થયા પછી ગામ બહાર ઘણું દુર થોડા વખતને માટે પોતાનો મુકામ રાખ્યો હતો, આ તકનો લાભ લેવા પેલા ઈર્ષાંબાર બાબા સાહેબે વિચાર કર્યો. તેણે પોતાની પોલીસને રાત્રીના સમયે સહુજનદંદ શ્રીશ્રી મહારાજને ઉપાડી લાવી મારમારવાનો હુકમ કર્યો, પહેલી રાત્રે પોલીસ જવાની તૈયારી કરે છે ત્યાં આકાશમાં વાદળનો રંગ બદલાયો, છુટથી પવન ઝુંકાવા લાગ્યો અને થોડી વારમાં તો મુશળધાર વરસાદ વરસવો મરૂ થયો તેથી બાબી રાત સુધીમાં જઈ શકાયું નહિ, બીજી દીવસની સવાર પડી કે તરતજ વરસાદ બંધ થયો, આકાશ ખુલી ગયું એટલે શ્રીશ્રી રાત્રે બાબા સાહેબે પોતે જઈ શ્રીશ્રી મહારાજને પકડી લાવવા તૈયાર થયો કે તુરતજ આગળની રાતની પેદ ધાધમાર વરસાદ શરૂ થયો, આ પ્રમાણે ત્રણ રાત્રી સુધી ચાલ્યું તેથી બાબા સાહેબે વિચાર્યું કે “આ બધો ચમત્કાર સ્વામીનારાયણનો છે અને તે ખરેખર પરમાત્મા છે.” એથે દીવસે પોતે શ્રીશ્રી મહારાજ પાસે જઈ બહુ નમનતાથી પ્રણામ કરી, પોતાના કરેલા કૃત્યોને માટે માફી માંગવા લાગ્યો. દયાળુ ભગવાને તેને તરતજ ક્ષમા આપી. ત્યાર પછી બાબા સાહેબ પણ સહુજનદંદ સ્વામીને ઇશ્વરનો અવતાર સમજી તેનેજ ઉપાસવા લાગ્યો.

દસ ધામનો પાઠ.

ૐ [૦:] ૐ

સંવત અદાર અદોતેર, શોભા પામ્યું શ્રીપુર શહેર
 ફાગણ સુદ ત્રીજે તતખેવ, સ્થાપ્યા નરનારાયણ દેવ.
 અગ્રાશીમાં ભુજધામ, સ્થાપ્યા નરનારાયણ નામ
 આશ્રિતના પુરા અભિલાષ, સુદ પારસ મધીનો વૈશાખ.
 એકાદશીએ વડતાલે વાસ, સુદ પારશને કારતક માસ
 ત્રદમીનારાયણ તે નામ, શ્રી હાંકાર કર્યા તે હામ.
 ખાસીમાં ધોલેરા ધામ, દેવ મદનમોહનજી નામ
 સુદ તેરસ વૈશાખી હતી, તે દીન સ્થાપી તે મુરતી.
 આતી ધોલકે ધર્મકુમાર, પ્રેમીજનનો જ્ઞેષ્ઠને પ્યાર
 ત્રાસીમાં સ્થાપ્યા તતખેવ, મુરલી મનોહર મોટા દેવ.
 ચોરાશીએ જુનાગઢ સહી, વઢી વૈશાખી ખીજે તહી
 સ્થાપ્યા રણછોડ ત્રીકમરાય, દર્શન કીધે ભવભય બંધ.
 શરદ પુનમ પંચાસી તણી, ગુણવંતી ગોવિંદે ગણી.
 હેત સહીત સ્થાપ્યા નિજ લાથ, ગઢડામાં શ્રી ગોપીનાથ.
 મહાસુદ પાંચમ મુલી ગામ, રાધા કૃષ્ણ તણું તે ધામ
 અઢ્યાસીમાં એનો થયું જ્ઞેતાં દુઃખ હરિજનનું ગયું.
 જ્ઞેતલપુર છે જ્ઞેવા જ્ઞેગ, ત્યાં ભવભયનો ભાગે રોગ
 ત્રાણુંમાં સ્થાપ્યા તતખેવ, કારતક વદ ખીજે બળદેવ.
 સંવત એગણીસેને સાત, પ્રગટ છપંચામાં પ્રખ્યાત
 દીવસ જેદ સુદ એકાદશી, કુંજવિહારીને મન વશી.

ધર્મ કુંવરના એ દસ ધામ, દાસ કહે છે દલપતરામ
પુન કરના પાદ કરાય, જન્મમરણના સંકટ જાય.

વિશ્વેસ દેહ સકલ વિશ્વ તણા વિધાતા -
ત્રાતા તમે સકળ મંગળ શાંતિ દાતા
માટે તમારું કરૂણાનિધી સ્વયં નામ
સાષ્ટાંગ નાથ તમને કરું હું પ્રણામ ૧

અજ્ઞાન પાશ કરૂણા કરી કાપી નાંખો
નિત્યે પ્રભુ! તમ પદે મનવ્રત્તિ રાખો
ભક્તોનું પાલન કરો પ્રભુ સર્વથામ
સાષ્ટાંગ નાથ તમને કરું હું પ્રણામ. ૨

જેણે રચી ચિત્ર વિચિત્ર સૃષ્ટિ
જેની કરૂણામય દિવ્ય દ્રષ્ટિ
જેણે કર્યા છે અદ્ભુત કામ
પ્રેમે કરું તે પ્રભુને પ્રણામ ૩

છે કાળના કાળ દયાળ એહ
જનો તણા છે પ્રતિપાળ જેહ
કલ્યાણદાતા કરું નિત્ય સેવ
શ્રી સ્વામીનારાયણ મંદિર દેવ.

જે ઉત્પત્તિ તથા સ્થિતિ લય કરે, વેદો સ્તુતિ ઉચરે
જેના રોમ સુહિદ્રમાં આણું સમ, બ્રહ્માંડ કોટી કરે
માયા કાળ રવી શશી સુરગણો, આસા ન લોપે ક્ષણ
એવાં અદ્વર ધામના અધિપતિ, શ્રી સ્વામીનારાયણ.

આવી અક્ષર ધામથી અવતીમાં, જે દેહધારી થયા
આપ્યા મુખ અપાર ભક્તજનને, દિલે ધરીને દયા
કાયાં ચાર ચરિત્ર ગાન કરવા, જોણે કરૂણા કરી
વંદુ મંગલ મૂરતિ ઉર ધરી સર્વેપરિ શ્રીહરિ.

પ્રભાતીયા.

—[:o:]—

રાગ-કેદારો.

ધ્યાન ધર ધ્યાન ધર ધર્મના પુત્રનું, જે થકી સર્વ સંતાપ નામે
દ્રાટિ રવી સૂર્યની કાન્તિ ઝાંખી કરે એવા તારા ઉર વિષે નાથ વાસે
શિર પર પુષ્પનો મુગટ સોયામણો શ્રવણ પર પુષ્પના ગુચ્છ શોભે
પુષ્પના હારની પંકિત શોભે ગળે નીરખતાં ભક્તના મન લોભે.
પંચરંગી પુષ્પના કંકણો કર વિષે, બાંહે બાજુએ પુષ્પ દેરા
ચર્ણમાં શ્યામને નુપુર છે પુષ્પના, લલિત ત્રિભંગી શોભે ઘણેરા.
અંગોઅંગ પુષ્પના આશ્રણ પેરીને, દાસ પર મહેરની દષ્ટિ કરતાં
કહે છે મુકતાનંદ ભજ દદ ભાવસુ મુખ તણાં સિંધુ સૌ કપટ દરતાં

પદ ૨ જી.

રાત રહે પાછલી ચાર ઘટિકા નૈયં, સંતને શયન તથા ભજન કરવું
સ્વામીનારાયણ નામ ઉચ્ચારવું, પ્રગટ પરિશ્રમનું ધ્યાન ધરવું.
તે સમે આળપંપાળ બકવું નહિં, ચિત્ત હરિચર્ણમાં પ્રોથ રહેવું
ગૃહસ્થને જગતજન્નગને પરહરિ કૃષ્ણગાવિંદ ગાપાળ કહેવું.

ભજન તથા એ સમે અન્ય ઉદ્યમ કરે નારકી થાય તે નરને નારી,
તે માટે અમુલ્ય અવસર પામીને, હરિજન સર્વ લેખે વિચારી.
દુર્ભાગ આજ ને શ્રીહરિ સુગમ કર્યો દોયલા દિવસની ભાંગી ખામી
કહે છે મુક્તાનંદ ભજ દદ ભાવશું શ્રી નારાયણ સત્ય સ્વામી.

પદ ૩ જી.

પ્રિત કર પ્રિત કર પ્રગટ પરિશ્રદ્ધશું પરહર અવળ પંપાળ પ્રાણી
મોક્ષથી ભવ તણો પાર આવે નહીં વેદવેદાંત કહે સત્ય વાણી.
કલ્પતરૂ સર્વના સંકલ્પ સત્ય કરે પાસે જઈ પ્રિતશું સેવે જ્યારે
તેમ જે પ્રગટ પુરૂષોત્તમ પ્રીતશે આશે હરિજન તત્કાળ ત્યારે
પ્રગટને ભજ ભજ પાર પામ્યા ધણા ગિદ ગુનીકા કપી વંદ કાટિ
વ્રજતણી નાર વ્યભિચાર ભાવે નરી, પ્રગટ ઉપાસના સૌથી મોટી.
શ્રી નારાયણ સ્વામીને પરહરિ જનભજ નાર સર્વે ખુવાર થાશે
કહે છે મુક્તાનંદ પ્રગટ ભજ પ્રાણીયા, અથ તણા ઓધ તત્કાળ જાશે

પદ ૪ જી.

ભજન કર ભાવશું પ્રગટ પરિશ્રદ્ધનું રાખ હરિ રૂપમાં મન તારું
પ્રગટના ભજનથી પરમ સુખ પામીએ ઉર થકી નાશ પામે અંધારું.
નખ શિખ નાથની મૂર્તિ સોદામણી, ચરણના ચિહ્ન સંતાપ ટાળે
પ્રેમશું ચિત્તવે ચરણ શ્રીહરિ તણાં, ગ્રંથી ગાળે સર્વે કર્મ ખાળે.
નખ તણી પંકિતની જ્યોત નિત્યનિત્ય નથી ઉદરમાં ત્રિવંત્રી અધિક શોભે
ઉર વિષે શ્રી વચ્ચ ચિહ્નને નિરખતાં સંતના ચિત્ત તત્કાળ લોભે.
નેણ ને વેણ ચિત્તચાર સોદામણા પરમ ઉદાર અનિ ચતુર સ્વામી
કહે છે મુક્તાનંદ ભજ દદ ભાવશું, પ્રગટ પ્રમાણ અંતરગ્નમી

રાગ-ભેરવ પ્રભાતી.

સ્વામીનારાયણનું સ્મરણ કરતાં અગમ વાત યોગખાણીરે
 નીગમ નીરંતર નીતી નીતી કરી ગાવે પ્રગટને પરમાણીરે
 મંગળ રૂપ પ્રગટને મેલી, મોક્ષને ભજે જે પ્રાણીરે
 તપ તીરથ કરે દેવદેરાં, મન ન ટળેરે મસાણીરે.
 કથા કિર્તન કહેતા કરે છે, કર્મ તણી જે કહાણીરે
 શ્રીતાને વક્તા સમજ્યા વિના પેટને અર્થ પુરાણીરે.
 કાશી કેદાર કે દુવારકા દોડી, જોગતી જુગતી ન જાણીરે
 તે પાછો ઘરનો ઘરમાંડી, ગોધા જોડાણો જેમ ઘાણીરે
 પીધા પીના પ્યાસ ન ભાંગે પાંડ ઉપર દોળો ભલે પાણીરે
 મુક્તાનંદ મોહન સંગ મળતાં મોજ અમુલ્ય માણીરે.

રાગ-પ્રભાતી.

વૈરાગ્યના પદને વિદ્ય આડાં ઘણાં કહણ અંધ કામના કાલક છુટે
 કનકને કામની ચોટી આડી સામની, રામની રમતમાં એજ જુટે.
 કામનું મુળ તે કહપના જાણજો કામ ત્યાં ક્રોધની ગાંઠ અધિ,
 શીળ સંતોષના ચોખ્ખા દીધા વિના જન્મ મરણના રોગ વધિ.
 પ્રકૃતિને વશ થયો ભકિત ભુલી ગયો, નારીએ નેણને ખાણે માર્યો
 જોગ લીધા પછી ભોગ ઇચ્છા કરે છતી ખાજ તેજ હાર્યો
 મુળ વૈરાગ્યમાં મન ગજયું જોહનું, વિપયવાસનામાં તપ ડાલે
 કહે મુળદાસ સંત સમજ્યા ખરા, વેદ વાણી એમ શાખ્ય બોલે

ગોડી સંગ્રહ.

સંત સમાગમ કીજે હોનિશદીન સંત સમાગમ કીજે
માન તજી સંતનંદ મુખસે, પ્રેમ સુધારસ પીજે ..હો નિં
અંતર કપટ મેટકે અપના, લે ઉનકું મન દીજે હો નિં
ભવ દુઃખ ટળે બળે સખ દુઃકૃત સખ વિધી કારજ સીજે...હો નિં
અત્માનંદ કાઢે સંતનકી સોખત જન્મ સફળ કરી લીજે ..હો નિં

શ્યામની છબી રે સખી શ્યામની છબી
જોતે ઝૂલડાંધી છાઝ સખી શ્યામની છબી.
ઝૂલના તોરાની ફારે ખમર કરે ગુંજર
અંગાઅંગે હરિને ઓપે, ઝૂલડાંના શણગાર શ્યામની.

કાનુમેં ઝૂલડાંના કુડળી ઝૂલોના બુજ ખંધ
ઝૂલ તણા ગજરા કાવે છે, સુંદર માંડી સુગધ શ્યામની
ઝૂલ તણો શિર મુકુટ જોઈને મગન ફરે વજ્ર નાર
ઝૂલ તણી શોભા પર નયે, અત્માનંદ પસિદાર શ્યામની

પદ.

ઝૂલની માળા રે શોભે ઝૂલની માળા
જોઈની સુંદરવરને શોભે ગળે ઝૂલની માળા.
નવજ કલંગી પટકા ઉપર, તોરે હદ વાળી
ઝૂલની પછેડી ઓઢી, ઉજા વનમાળી ઝૂલનીં

પ્રહલાંતી વૈજ્યંતી માળા હરિવરને ફાવે
એ માળાને જોવા સાડ ઇન્દ્રિયાદિક આવે પ્રહલાંતી.

પ્રહલ કલંગી માથે લટકે, છાંયી નૌતમ સારી
અત્માનંદ કહે નટવર મૂર્તિ નોખુંમેં ધારી. પ્રહલાંતી.

પ્રગટ પ્રમાણ હરિને ભજ મન પ્રગટ પ્રમાણ હરિને
કામ ક્રોધ મદ લોભ તથાને દદ ઉર ટેક ધરીને
ગર્ભવાસનું સંકટ પ્રાણી જામશમાં વિસરીને
કુણ્દિ કુડ કપટ પરહરજે ભરજે પાપ ડરીને
માત્ર મત્તક સર્વે મેલીને, જનનું જરૂર મરીને
જામશમાં જમડાને આગે ઝાઝો ભાર ભરીને.
ભવદુઃખ ટળે મીઠે સર્વ પ્રમજ્જા, સંતનો સંગ કરીને
અત્માનંદ કહે આવો અવસર નહી પામીશ કરીને

નારાયણ સુખકારી ભજીલે નારાયણ સુખકારી.
સાધુજનની માન શિખામણ, વિષય વિહાર વિસારી.
માત પિતા ધન મંદિર મેડી, નહી તારા સુત નારી
જમને દ્વાર ઝેડીતા જનનું કરજે કરમ વિચારી.
રાગ રંક ગુણીજન પડિત ખેડુને વેપારી
સગાં કુટુંબી સહીત સહુને લાગ જાવે જમ મારી.
ભરતખંડમાં દેહ મનુષ્યનો મિલે ન વારંવારી
અત્માનંદ કહે થાને સુખીયો સંત વચન ઉર ધારી

અસખ પુરૂષ અવિનાશી ભજ મન અસખ પુરૂષ અવિનાશી
 કર્મ કટે તારાં અનેક જન્મના ફેદ મીટે ચોરાશી.
 સગાં કુટુંબી સુતને દારા માતા મામો મારી
 અંતે ભેળું કાઢ ન આવે, અંતર દેખ તપાસી.
 ઘરમાં ખેડો ગાળ્યું ખોલે, દેખી તીરથ વાસી
 પરધન હરે કરે નિત્ય કુબુદ્ધિ, પરનારીની હાંસી.
 માઈં મારું કરતો મુરખ મેલી ધન મરી જામે
 અત્માનંદ કહે હજી સમરી લે, રસિક શ્યામ સુખરાશી.

પ્રકટ હરીભજ પ્રાણી સમજીને પ્રકટ હરીભજ પ્રાણી
 પાપ પ્રોહ પરિત્યાગ કરીને, દયા ધર્મ ઉર આણી.
 સમજ્યા વિણ મા ખોલીશ કેદી, સુખથી મિથ્યા વાણી.
 મમતા કેરો માથે મુરખ ભાર ના લેજો તાણી.
 પર ધનને પર ત્રિય મદમારી નરક તણી નીસાણી
 એ પાપે કરી અવશ્ય પીત્તશે ઘાલી જમણા ઘાણી.
 એળે દેહ અમુલખ ખોયો કાધી ધુળ કમાણી
 અત્માનંદ કહે તનપર થાને. જગપતિ સાચા જાણી

ગીરધારી રે સખા ગીરધારી
 મારે નિર્ભય અમુટ નાણું ગીરધારી.
 ખરચ્યું ના ખુટે એને ચોર ના હુટે
 દામની પેટે એ ગાંઠે ખાંધ્યું ન છુટે ગીરધારી.

અનધળ નાણું સંચી અંતે નિર્ધનીયાં જાએ
તેની ખેડે નિર્ભય નાણું દુર ના થાએ ગીરધારી.

સંપતિ વિપતિ સહ એ સ્વપ્નું જાણો
હસ્તિનાચરણની સેવા પુરણ ભાગ્ય પરમાણું. ગીરધારી.

મુકતાનંદ કહ્યે મોહન વરને ઉરમાંધારી
હવે દુઃખને દારિદ્ર થકી થઈ હું ન્મારી ગીરધારી.

ધુન્ય.

રામ કૃષ્ણ ગોવિંદ જય જય ગોવિંદ
હરે રામ ગોવિંદ જય જય ગોવિંદ
નારાયણ હરે શ્રીમન્નારાયણ હરે
શ્રી મન્નારાયણ હરે શ્રી મન્નારાયણ હરે.

કૃષ્ણદેવ હરે જય જય કૃષ્ણદેવ હરે
વાસુદેવ હરે જય જય વાસુદેવ હરે
વાસુદેવ ગોવિંદ જય જય વાસુદેવ ગોવિંદ
રાધે ગોવિંદ જય જય રાધે ગોવિંદ
જન્દ્રાવન ચંદ્ર જય રાધે ગોવિંદ
માધવ મુકુંદ જય માધવ મુકુંદ
આનંદકંદ જય માધવ મુકુંદ

સ્વામીનારાયણ સ્વામીનારાયણ સ્વામીનારાયણ.

આરતિ.

જય દેવ જય દેવ જય સદ્ગુરુ સ્વામી
સાહુજનનંદ દયાળુ બળવંત બાહુનામી.
ચરણ સરોજ તમારા વંદુ કર જોડી
ચરણે ચિત્ત ધર્યાંથી દુઃખ નાંખ્યા તોડી. જય.

નારાયણ નર ખાતા દ્વિજકુલ તનું ધારી
પામર પતિત ઓધાર્યા અગણીત નરનારી. જય.

નિત્ય નિત્ય નૌતમ લીલા કરતાં અવિનાશી
અડસઠ તીરથ ચરણે કાટિ ગયા કાશી. જય.

પુરુષોત્તમ પ્રગટનું જે દર્શન કરશે
કાલ કમંથી છુટી કુટુંબ સહીત તરશે. જય.

આ અવસર કંઠજ્વાનીધી કંઠજ્વા બાહુ કીધી
મુકતાનંદ કહે મુક્તિ સુગમ કરી સીધી. જય.

સ્તુતિ.

નિવિ કલ્પ ઉત્તમ અતિ, નિશ્ચે તવ બન સ્યામ
મહાત્મ જ્ઞાન યુક્ત ભકિતતવ, એકાંતિક સુખ ધામ.
મોહિમે તવ ભકત પતો, તામે કોષ પ્રકાર
દોષ ન રહે કોષ જાતકો, સુનીયો ધર્મ કુમાર.
તુમારો તવ હરિભકતકો, દ્રોહ કથુ નહિ હોય
એકાંતિક તવ દાસકો, દિજે સમાગમ મોય

નાથ નિરંતર દર્શી તવ. તવ દાસનકે દાસ
 એહિ માગું કરી વિનય હરિ સદા રાખીયો પાસ.
 હે કૃપાળુ ! હે ભકત પતિ ! ભકત વત્સલ ! સુનો વાત
 દયા સિંધુ ! સ્તવન કરી, માંગું વરતુ સાત
સાહજનનંદ મહારાજકે, સખ સત્સંગી સુગ્મણ
 તાકું દદ હોય વર્તના, શિક્ષા પત્રિ પ્રમાણ.
 સો પત્રિમે અતિ ખડે, નિયમ એકાદશ જોય
 તાકી વિકિત કહતહું, સુનિયો સખ ચિત્ત પ્રોહ.
 હિંસા ન કરે કા જાતકી પર સ્ત્રી સંગકો ત્યાગ
 માંસ ન ખાવત મદ્યકું, પિપ્પત નહી ખડ ભાગ
 વિધવાકુ સ્પર્શત નહી, કરત ન આતમ ધાત
 ચોરી ન કરની કાહુકી, કલંક ન કાહુકુ લગાત.
 નિંદત નહી કાઇ દેવકું, ખિન ખપતો નહિં ખાત
 વિમુખ છવકે વદનસે, કથા સુની નહીં જાત.
 એહી ધર્મકે નિયમમે, વર્તો સખ હરિ દાસ
 ભજો શ્રી સાહજનનંદ પદ, છોડી ચોર સખ આશ.
 રહી એકાદશ નિયમમે, કરો શ્રીહરિ પદ પ્રાંત
પ્રેમાનંદ કહે ધામમે, જાઓ નિશંક જગ છત.

થાલ.

જમો થાલ છપન જઉં વારી, ઘોલું કર ચરણુ કરો ત્યારી
 બેસો મેલ્યા બાજોડીયા ઢાળી, કટોરા કંચનની થાલી
 જળે ભર્યા શંભુ ચોખાળી, જમો.
 કરી કાઠા થઉંની પોળી, મેલી ધૂત સાકરમાં બોળી
 કાઢ્યો રસ કેરીનો ઘોળી, જમો.

ગળ્યા સાટા ઘેપર પુલવડી, દુધપાક માલપુવા કઢી
પુરી પોચી થઈ છે ધીમાં ચડી,જમો.

અથાણું શાક સુંદર ભાજી, લાવી છું તરત કરી તાજી
દહીં ભાત સાકર છે ઝાઝીજમો.

ચણું કરો લાવું જળ ઝારી, એલચી લવીંગ સોપારી
પાનખીડી બનાવી સારી,જમો.

મુખવાસ મનગમતાં લઈને, પ્રસાદીનો થાળ મુને દઈને
ભોમાનંદ કહે રાજી થઈને,જમો.

કમરે કરીને ફેંટો, રાજેશ્વર બાંધો રેટા
ભોમાનંદના વાલાને ભેટોજમો.

મામસી પુજા.

શ્રી સહજનંદ સ્વામીના દાસજી રે,
કરે પ્રિતે નિત્ય ઉડી પ્રભાત રે
પ્રભુની પુજા મામસી રે.

પહેલું શ્રીહરિનું રૂપ સંભારવું રે,
જેવા નિરખ્યા હોય સુંદર શ્યામ રે પ્રભુની.

ધરી ધ્યાન અચળ નિજ નાથનું રે,
પ્રેમે પુજવા હરિ સુખ ધામ, પ્રભુની

દંતધાવન આદિ ક્રિયા કરાવવી રે,
હરિને પાવત્રાં પેરાવવા બે પાપ પ્રભુની.

સર્વે સેવાની સામગ્રી પાસે રાખવી રે,
હરિની પુગ્ન મધ્યે વિદ્ય ન થાય. પ્રભુની.

પહેલું સુગંધી ધૂલેલ અંગે ચોગવું રે,
ઢાલી ચંદન બાળેડીયો સાર. પ્રભુની.

પછી નીર ઉતેથી નવરાવવા રે,
હરીને સજવા શુભ શણગાર. પ્રભુની.

હરિને પિતાંબર વસ્ત્ર પેરાવવું રે,
અંગે ઉપરણી સોનેરી શીર પાઘ. પ્રભુની.

પ્રેમે ઢાલીયો ઢાલીને પધરાવવા રે,
કરવો શ્યામને ચંદન અંગ રાગ. પ્રભુની.

કંઠે પુષ્પના હાર પેરાવવા રે,
હરિને ચોખલીયા ચોડવા સુંદર ભાત. પ્રભુની.

માથે મોતીડાના તોરા ધરાવવા રે,
હરિને હસવા ટીપકડી કરવી ગાત. પ્રભુની.

મોંઘા મોતીડાના હાર આરોપવા રે,
લાથે હેમ કડાં નંગ જડાવ રે. પ્રભુની.

કાને મઠ્ઠાકત કુંડળ ધરાવવા રે,
બાંહે બાળુબંધ બાંધી શોભે માવ રે. પ્રભુની.

હરિના ચરણને ચંદન ચડાવવું રે,
ચાંપી ઉરમાં પામવી ઘણી શાંત. પ્રભુની.

ધરી બાળભોગ આરતી ઉતારવી રે,
 કરવી સ્તવન પ્રક્રમાં બહુ ભાતરે. પ્રભુની.
 કરી અપ્પ અંગે દંડવત દેવને રે,
 પછે પુજવા પ્રભુજી કરા દાસ. પ્રભુની
 હરીને ખટરસ ભોજન ભવતાં રે,
 પીરસી પ્રેમે શું એસવું પાસ. પ્રભુની.
 ઘણી જીગતે જમાડી જગદીશને રે,
 પ્રેમે પાન ખીટી દેવી મુખવાસ પ્રભુની.
 પ્રિતે પક્ષંગે પોદાડી પગ ચાંપવા રે
 હરિનો કરવો નિજ મંદિર નિવાસ. પ્રભુની.
 રહેવું નિશદીન હરિની હજીરમાં રે,
 કરવી પ્રભુના ચરણ કરી સેવ. પ્રભુની.
 મુક્તાનંદ એવી પુત્ર માનસી રે,
 કરતાં ભવજીવ તરે તતખેવ રે પ્રભુની.

રાગ-બિહાગ.

પોદે પ્રભુ સકળ મુની કે શ્યામ.
 સ્વામીનારાયણ દિવ્ય મૂરતી સંતનંદ વિશ્રામ. પોદે.
 અક્ષર પર આનંદધન, પ્રભુ કીયો હે ભુપરદામ
 જે લીમીલન જન તરત માયા, લલત અક્ષર ધામ. પોદે.
 શારદ શેષ મહેશ મહામુની, જપત જેહી ગુનનામ
 ગ્નસ પદરજ શિશ ધરી ધરી, હોત જન નિષ્કામ પોદે.
 પ્રેમકે પયકે પર પ્રભુ. કરત સુખ આરામ
 મુક્તાનંદ નિજ ચરન લીગ ગુન, ગાવત આહુ ગ્નમ પોદે.

ધ્યાન ચિન્તાણી.

—(*)—

વંદુ સહજનંદ રસ રૂપ. અનુપમ સારને રે લોલ
જેને ભજતાં છૂટે કંદ. કરે ભવપારને રે લોલ
સમર્થ પ્રકટ રૂપ સુખધામ અનુપમ નામને રે લોલ
જેને ભવ બ્રહ્માદિક દેવ, ભજે તથા કામને રે લોલ

જે હરિ અક્ષર બ્રહ્મ આધાર. પારંકારી નવ લાહે રે લોલ
જેને શેષ સહસ્ત્ર મુખ ગાય નિગમનેતી કહે રે લોલ
વર્ણવું સુંદર રૂપ અનુપ. જુગલ ચરણે નમી રે લોલ
નખ શિખ પ્રેમ સખીના નાથ. રહો ઉરમાં રમીરે લોલ. ૧

આવો મારા મોહન મીઠાં લાલ કે જેઠેં તારી મુતી રે લોલ
જતન કરી રાખું રસિયારાજ, વિસાડું નાદિં ઉરથીરે લોલ
મન માડું મોહ્યું મોહનલાલ, પાંદડીની ભાતમાં રે લોલ
આવો ઝોરા છોગલાં ખોસું છેલ, ખાંતિલા જેઠેં ખાંતમારે લોલ

વહાલા તારું ઝગકે સુંદર લાલ, તિલક રૂડાં કર્યા રે લોલ
વહાલા તારા વામ કરણમાં તિલ તેણે મનડાં દર્યા રે લોલ
વહાલા તારી ભૂકૃતિને ખાણે, શ્યામ કાળજ મારાં કારિયાં રે લોલ
નેણે તારે પ્રેમ સખીના નાથ, કે ચિત મારાં ચોરિયાં રે લોલ. ૨

વહાલા મુને વશ કીધી વ્રજરાજ વાલપ તારા વહાલમાં રે લોલ
મન માડું તલકે જેવા કાજ ડીપકડી છે ગાલમાં રે લોલ
વહાલા તારી નાસીકા નમણી, નાથ અધરખિંબ લાલ છે રે લોલ
છેલ્લા મારા પ્રાણ કઈં કુરખાન, જેવા જેવી ચાલ છે રે લોલ

વહાલા તારા દંત દાડમના ખીજ, ચતુરાઈ ચાવતાં રે લોલ
 વહાલા મારા પ્રાણ હરો છે નાથ, મીઠું મીઠું ગાવતારે લોલ
 વહાલા તારે હસવે હરાણું ચિત્ત, ખીજું હવે નવ ગમે રે લોલ
 મન માઈં પ્રેમ સખીના નાથ કે તમ કંઠે ભમે રે લોલ. ૩

રસિયા નેઘે રૂપાળી કાઠ, રૂડી રેખાવાળી રે લોલ
 વહાલા માઈં મનકું મળવા ચ્હાય, કે જાય ચિતકું ચળી રે લોલ
 વહાલા તારી જમણી ભૂળને પાસ, રૂડા તિલ ચાર છે રે લોલ
 વહાલા તારા કંઠ વચે તિલ એક, અનુપમ સારને રે લોલ
 વહાલા તારા ઉરમાં વિણુગુણ હાર, નેઘે નેણાં ઠરે રે લોલ
 વહાલા તેનો જાણે પ્રેમી જન, નેઘે નિત્ય ધ્યાન ધરે રે લોલ
 રસિયા નેઘે તમાઈં રૂપ, રસીકજન ઘેલડાં રે લોલ
 આવો મારા પ્રેમ સખીના નાથ, સુંદર વર છેલડાં રે લોલ ૪

વહાલા તારી ભુજ જુગલ જગદીશ નેઘને જાઉં વારણે રે લોલ
 કરનાં લટકા કરતા લાલ, આવોને મારે બારણે રે લોલ
 વહાલા તારી આંગળીયોની રેખા, નખ મણિ નેઘને રે લોલ
 વહાલા મારા ચિત્તમાં રાખું ચોરી કહું નહિં કાઠને રે લોલ
 વહાલા તારા ઉરમાં અનુપમ જાપ, જોવાને જીવ આકળો રે લોલ
 વહાલા મારા હૈંડે હરખ ન માય, જાણું નેહ મણાંમળો રે લોલ
 વહાલા તાઈં ઉદર અતિ રસજ, શીતળ સદા નાથજી રે લોલ
 આવો એરા પ્રેમ સખીના પ્રાણ, મળું ભરી પાથજી રે લોલ ૫

વહાલા તારી મુરતી અતિ રસરૂપ, રસીક નેઘને જીવેરે લોલ
 વહાલા એ રસના ચાખણ હાર ઢાશ તે નવ પીએ રે લોલ
 વહાલા મારે સુખસંપત તમે શ્યામ, મોહન મન ભાવતારે લોલ
 આવો મારે મંદીર જીવન પ્રાણ, હસીને બોલાવતાં રે લોલ

વહાલા તારું રૂપ અનુપમ ગૌર, મૂરતિ મનમાં ગમે રે લોલ
વહાલા તારું જોખન જોવા કાજ, કે ચિત્ત ચરણે નમે રે લોલ
આવો મારા રમીયા રાજીવ નેણ, મર્મ કરી જોલતાં રે લોલ
આવો મારા પ્રેમ સખીના મેણ મંદીર મારે ડોલતાં રે લોલ ૬

વહાલા તારું રૂપ અનુપમ નાથ, ઉદર શોભા ઘણી રે લોલ
ત્રિવલી જોઈ મુંદર છેલ, આવોને ઓરા અમ ભણી રે લોલ
વહાલા તારી નાભી નાતમ રૂપ, ઉંડી અતિ ગોળ છે રે લોલ
કટિલંક જોઈને જનકવંશ, કે મન રંગ ચોળ છે રે લોલ
વહાલા તારી જંઘા જુગલની શોભા, મનમાં જોઈ રહું રે લોલ
વહાલા નિત્ય નિરખું પીંડીને પાની, કોઈને નવ કહું રે લોલ
વહાલા તારા ચરણકમળનું ધ્યાન, ધરું અતિ હેતમાં રે લોલ
આવો વહાલા પ્રેમ સખીના નાથ, રાખું ચિત્તમાં રે લોલ ૭

વહાલા તારા જુગલ ચરણ રસરૂપ, વખાણું વહાલમાં રે લોલ
વહાલા અતિ કામળ અણૂ રસાળ, ચારે ચિત્ત ચાલમાં રે લોલ
વહાલા તારે જમણે અંગુઠે તિલ, કે નખમાં ચિહ્ન છે રે લોલ
વહાલા છેલી આંગળીએ તિલ એક, જોવાને મન દીન છે રે લોલ
વહાલા તારા નખની અણૂતા જોઈને, શશી કળા ક્ષિણ છે રે લોલ
વહાલા રસચોર ચક્રાર જે ભકત, જોવાને પ્રવીણ છે રે લોલ
વહાલા તારી ઉધ્વ રેપામાં ચિત્ત રહો કરી વાસને રે લોલ
માગે પ્રેમ સખી કર જોડી, દેજો દાન દાસને રે લોલ ૮

સ્વાભાવિક ચેષ્ટાના પદો.

પ્રથમ હરિને રે ચરણે શિશ નમાવું.
 નૌત્તમ લીલા રે, નારાયણની ગાવું.
 મ્હોટા મુનીવર રે, એકાગ્ર કરી મનને
 જોને કાજે રે, સેવે જાઇ વનને
 આસન સાધી રે, ધ્યાન ધરીને ધારે.
 જોની ચેષ્ટા રે સ્નેહ કરી સંભારે.
 સદ્ગજ સ્વાભાવિક રે પ્રકૃતિ પુરુષોત્તમની
 સુણતાં સજની રે ખડીક મટાડે જમની.
 ગાવું હેતે રે, હરિના ચરિત્ર સંભારી
 પાવન કરજો રે, પ્રભુજી બુદ્ધિ મારી.
 સદ્ગજ સ્વાભાવે રે, એકા હોય હરિ જ્યારે
 તુલસીની માળા રે. કર લઈ ફેરવે ત્યારે
 રમુજ કરતાં રે. રાજીવ નેણ રૂપાળાં.
 કાઈ હરિજનની રે, માગી લેઇને માળા
 ખેવડી રાખી રે, બખ્ખે મણકા જોડે
 ફેરવે તાણી રે. કંઈક માળા તોડે.
 વાતો કરતાં રે, રમુજ કરીને હસતાં
 ભેળી કરીને રે, માળા કરમાં ઘસતાં
 ક્યારેક મીચી રે, નેત્રકમળને સ્વામી.
 પ્રેમાનંદ કહે રે, ધ્યાન ધરે બહુ નામી. ૧
 સાંભળ સહીયર રે, લીલા નટ નાગરની
 સુણતાં સુંખડું રે, આપે સુખસાગરની.

નેત્રકમળને રે રાખી ઉઘડાં ક્યારે
 ધ્યાન ધરીને રે એસે જીવન પારે.
 ક્યારેક ચમકી રે ધ્યાન કરતાં જંગે
 જોતાં જીવન રે, જન્મમરણ દુઃખ ભાગે.
 પોતા આગળ રે, સભા ભરાઈ એસે
 સંત હરિજન રે, સામું જોઈ રહે છે.
 ધ્યાન ધરીને રે, બેઠા હોય હરિ પોતે.
 સંત હરિજન રે, તૃપ્ત ન થાયે જોતે.
 સાધુ કિર્તન રે, ગાયે વગ્ગડી વાગ્ગ,
 તેમને જોઈ રે, મગ્ન થાયે મહારાગ.
 તેમની ભેળા રે, ચપડી વગ્ગડી ગાયે,
 સંત હરિજન રે, નિરખી રાજી થાયે.
 ક્યારેક સાધુ રે, ગાય વગ્ગડી તાળી,
 ભેળા ગાય રે, તાળી દહ વન માળી.
 આગળ સાધુ રે કિર્તન ગાય જ્યા રે,
 પોતા આગળ રે કથા વંચાય ત્યારે.
 પોતે વારતા રે કરતા હોય બહુ નામી.
 ખસતા આવે રે, પ્રેમાનંદના સ્વામી
 મનુષ્ય લીલા રે, કરતા મંગળ કારી,
 ભક્ત સભામાં રે બેઠા ભવભય હારી.
 જંતે જોતાં રે, જાયે જગ આસક્તિ,
 જાન વૈરાગ્ય રે ધર્મ સદિત જો ભક્તિ.
 તે સંબંધી રે, વાર્તા કરતા ભારી
 હરિ સમગ્નવે રે, નિજ જનને સુખકારી

યોગને સાંખ્ય રે પંચ રાત્ર વેદાંત,
 એ શાસ્ત્રનો રે, રહસ્ય કહે કરી ખાંત.
 ન્યારે હરિજન રે, દેશ દેશના આવે,
 ઉત્સવ ઉપર રે, પુન્ય બહુ વિધ લાવે.
 જાણી પોતાના રે, સેવક જન અવિનાશી,
 તેમની પુન્ય રે ગ્રહણ કરે સુખ રાશી.
 ભક્ત પોતાના રે, તેને શ્યામ સુગ્ધણ,
 ધ્યાન કરાવી રે, ખેંચે નાડી પ્રાણ.
 ધ્યાનમાંથી રે, ઉઠાડે નિજ જનને,
 દેહમાં લાવે રે, પ્રાણ મન્દ્રિય મનને.
 સંત સભામાં રે, એકા હોય અવિનાશી,
 કાઈ હરિજનને રે તેડવો હોય પાસ.
 પહેલી આંગળી રે નેત્ર તણી કરી સાન,
 પ્રેમાનંદ કહે રે, સાદ કરે ભગવાન.
 મોહનશૂની રે લીલા અતિ સુખકારી,
 આનંદ આપે રે, સુણતાં ન્યારી ન્યારી.
 ક્યારેક વાતુ રે, કરે મુનીબર સાથે,
 ગુચ્છ પ્રલોનાં રે ચોળે છે એ હાથે.
 શીતળ જાણી રે લીંચુ હાર ગુલાબી,
 તેને રાખે રે આંખ્યો ઉપર દાબી.
 ક્યારે પોતે રે રાજપામાં હોયે,
 વાતો કરે રે કથા વંચાપે તોયે.
 સાંભળે કિર્તન રે, પોતે કાંઈક નિચારે.
 પુણ્યવા આવે રે, જમવાનું કાઈ ત્યારે.

હાર ચડાવે રે. પુગ્ગ કરવા આવે,
 તેના ઉપર રે, બહુ બહુ ખીજી રીસાવે.
 કથા સાંભળતાં રે હરે હરે કહી બોલે,
 મર્મ કથાનો રે, સુણી મગન થઈ ડોલે.
 ભાવ કથામાં રે. ખીજી ક્રિયા માંધિ
 ક્યારે અચાનક રે, જન્મતા હરે બોલાવે.
 થાયે સ્મૃતિ રે, પોતાને જ્યારે તેની,
 થોડુંક હસે રે, ભકત સામું જોઈ બેની.
 એમ હરિ નિત્યનિય રે, આંનંદરસ વરસાવે,
 એ લીલા રસ રે, જોઈ પ્રેમાનંદ ગાવે.

૪

સાંભળ સજની રે, દિવ્ય સ્વરૂપ મોરારી,
 કરે ચરિત્રા રે, મનુષ્ય વિગ્રહ ધારી.
 થયા મનોહર રે, મોહન મનુષ્ય જંવા
 રૂપ અનુપમ રે, નિજ જનને સુખ દેવા.
 ક્યારેક દોલીયે રે, એસે શ્રી ઘનશ્યામ.
 ક્યારેક એસે રે ચાકલે પુરણ કામ.
 ક્યારેક ગોહકું રે, ઓછાડે સહિતે.
 પાથયું હોયે રે. તે પર એસે પ્રિતે.
 ક્યારેક દોલીયા રે. ઉપર તટ્ટાચો ભાળી,
 તે પર એસે રે. શ્યામ પાલોડીવાળી.
 ઘણુંક એસે રે તટ્ટાચે ઓડીંગણ દધને,
 ક્યારે ગોહણ રે, બાંધે એમ લખને

ક્યારે રાજી રે, થાય અતિશે આલી,
 સંત હરિજનને રે, ભેટે પાથમાં ઘાલી.
 ક્યારેક માથે રે, મેલે લઘ બે દાથ
 જાતી માંહે રે, ચરણકમળ દે નાથ.
 ક્યારેક આપે રે હાર તોરા ગીરધારી,
 ક્યારેક આપે રે, અંગના વસ્ત્ર ઉતારી
 ક્યારેક આપે રે પ્રસાદીના થાળ.
 પ્રેમાનંદ કહે રે ભક્ત તણા પ્રતિપાળ

૫

એવાં કરે રે, ચરિત્ર પાવનકારી
 સુકજી સરખાં રે, ગાવે નિત્ય સંભારી,
 ક્યારેક જીભને રે દાંત તળે દબાવે
 ડાબે જમણે રે પડખે સદજી સ્વભાવે.
 જીંક ત્યારે આવે રે, ત્યારે રૂમાલ લઇને,
 જીંક ખાયે રે. મુખ પર આઠો દઇને.
 રમુજ આણી રે હસે અતિ ધનશ્યામ,
 મુખ પર આઠો રે, રૂમાલ દહા મુખધામ
 ક્યારેક વાતો રે. કરતા થકા દેવ,
 છેટે રૂમાલને રે, વળ દીધાની ટેવ.
 અતિ દયાળુ રે, સ્વભાવ છે સ્વામીનો.
 પર દુઃખ હારી રે. વારી બહુ નામીનો.
 કાઢને દુઃખીયો રે દેખી ન ખમાયે.
 દયા આણી રે અતિ આકળા થાયે.

અન ધન વસ્ત્ર રે, આપીને દુઃખ ટાળે,
કરૂણા દ્રષ્ટિ રે દેખી વાનજ વાળે.
હામે ખાંભે રે, ખેસ આડ સોડે નાખી,
ચાલે જમણા રે, કરમાં રૂમાલ રાખી.
ક્યારેક હામે રે, કર કેડ ઉપર મેલી,
ચાલે વહાલો રે, પ્રેમાનંદનો હૃદી.

૬

નિત્ય નિત્ય નોત્તમ રે લીલા કરે હરિ રાય,
ગાતાં સુણતાં રે હરિજન રાજ થાય.

સહજ સ્વભાવે રે, ઉતાવળા બહુ ચાલે
હેત કરીને રે બોલાવે બહુ વહાલે.

ક્યારેક ઘોડે રે, ચડવું હોય ત્યારે,
ક્યારેક સંતને રે, પીરસવા પધારે.

ત્યારે હામે રે ખાંભે ખેસને આણી,
ખેસને ખાંધે રે, કેડ સંઘાતે તાણી.

પીરસે લાડુ રે, જલેખી ધનશ્યામ,
જણુસ જમ્યાની લેઈ લેઈ તેનાં નામ

ફરે પંગતમાં રે વારંવાર મહારાજ,
સંત હરિજનને રે, પીરસવાને કાળે.

શ્રદ્ધા ભક્તિ રે અતિ ઘણી પીરસતાં,
કાઠના મુખમાં રે, આપે લાડુ હસતાં.

પાછલી રાત્રિ રે ચાર થડી ગહે ત્યારે,
ઘાતણુ કરવા રે, ઉઠે હરિ તે વારે

નહાવા બેસે રે નાથ પલાંડી વાળી,
કર લઈ કળશ્યો રે જળ દોળે વનમાળી.
દ્રારે વસ્ત્રે રે કરી શરીરને લૂબે,
પ્રેમાનંદ કહે રે, હરિજન સુવે જીવે.

૭

રૂડા લાગે રે નાહીને ઉભા હોયે,
વસ્ત્ર પહેરેતું રે, સાથળ વચ્ચે નીચાવે.

પગ સાથળને રે લુહીને સારંગ પાણી,
દ્રારા બેસને રે, પહેરે સારીપેઠ તાણી.

ઝોઢી ઉપરણી રે, રેશમી દ્રારની વહાલે,
આવે જમવા રે, ચાંખડીએ ચડી ચાલે

માથે ઉપરણી રે ઝોઢી બેસે જમવા
કાન ઉઘાડા રે, રાખે મુજને ગમવા.

જમતાં ડાખા રે પગની પલોંડી વાળી,
તે પર ડાખો રે, કર મેલે વનમાળી

જમણા પગને રે રાખી ઉભા શ્યામ,
તે પર જમણો રે કર મેલે સુખધામ.

રૂડી રીતે રે, જમ્મે દેવના દેવ,
વારે વારે રે, પાણી પીધાની ટેવ

જાણુસ સવાદુ રે, જાણાયે જમતાં જમતાં,
પાસે હરિજન રે બેઠા હોય મનગમતાં.

તેમને આપી રે પધ્ધી પોતે જમ્મે,
જમતાં જીવન રે હરિજનને મનગમ્મે

ફેરવે જમતાં રે પેટ ઉપર હરિ લાથ
ઓડકાર આપે રે પ્રેમાનંદનો નાથ. ૮

ચળુ કરે રે મોહન નૃમ થઇને
દાંતને ખોતરે રે, સળી રૂપાની લઇને.
મુખવાસ લઇને રે, દોલિયે વિરાજે,
પુગ્ગ કરે રે. હરિજન હેતે જાઝે.
પાંપણ ઉપર રે, આંટા લઈ અલખેલો.
ફેંટા બાંધે રે, છોગું મેલી છેલો.
વર્ષા સ્તુતે રે શરદ ઋતુને જાણી,
ઘેલાં નદીનાં રે નિર્માળ નિર વખાણી.
સંત હરિજનને રે, સાથે લઇ ધનશ્યામ.
નહાવા પધારે રે ઘેલે પુરણકામ.

બાહુ જળ ક્રીડા રે કરતા જળમાં ન્હાય,
જળમાં તાળી રે, દઇને કિર્તન ગાય.

ન્હાઇને ખારે રે, નિસરી વસ્ત્ર પહેરી.
ઘોડે બેસી રે, ઘેર આવે રંગ લહેરી.

પાવન જશને રે, હરિજન ગાતા આવે,
ઘવન જોઇને રે આનંદ ઉર ન સમાવે.

ગયપુર વાસી રે જોઇને જગ આધાર,
સુફલ કરે છે રે નેણાં વારમવાર.

આવી વીરાજે રે, ઓસરીએ બહુનામી,
દોલીયા ઉપર રે, પ્રેમાનંદનો સ્વામી. ૯

નિજ સેવકને રે, સુખ દેવાને કાજ,
પોતે પ્રગટયા રે, પુરુષોત્તમ મહારાજ.

ફળીયા માંહી રે સલા કરી વિરાજે,
પુરણ શશિ રે, ઉડુગણમાં જોમ છાજે.

બ્રહ્મ રસ વરસી રે, તૃપ્ત કરે હરિજનને,
પોટે નાત્રે રે, જમી શ્યામ શુદ્ધ અનને.

જો આંગળીઓ રે, તિલક કર્યાની પેરે,
લાલ વચ્ચે રે ઉભી રાખી ફેરે.

સૂતા સૂતા રે માળા માગી લધને,
જમણે હાથે રે નિત્ય ફેરવે ચિત્ત દધને.

ભૂલ ન પડે રે, કેદી એવો નિયમ,
ધર્મ કુંવરની રે સહજ પ્રકૃતિ એમ.

ભર નિંદ્રામાં રે પોઢયા હોય મુનિ રાય,
કોઈ અગ્નણે રે, લગાર અડી ગય.

ત્યારે ફડકી રે, જાગે સુંદર શ્યામ,
કોણ છે ? પુછે રે, સેવકને સુખ ધામ.

એવી લીલા રે, હરિની અનંત અપાર.
મેંતો ગાધ રે, કાંઈક મતી અનુસાર.

જો કોઈ પ્રિતે રે, શીખે સુણે ને ગાશે,
પ્રેમાનંદનો રે, સ્વામી રાજ થાશે.

રાગ-ગરબી.

ઓરા આવો શ્યામ સ્નેહી, સુંદરવર જોઈં વહાલા
જતન કરીને જીવન મારા, જીવ માંડી પ્રોઈં વહાલા. ૧

ચિન્હ અનુપમ અંગોઅંગના, સુરતે સંભાર્જ વહાલા
નખશિખ નિરખી નૌતમ મારા, ઉરમાં ઉતાર્જ વહાલા. ૨

અણ્ણ કમળસમ જુગલ ચરણની, શોભા અતિ સારી વહાલા
ચિંતવન કરવા આતુર અતિ, મનવૃત્તિ મારી વહાલા. ૩

પ્રથમ તે ચિંતવન કર્જ, સુંદર સોજે ચિહ્ન વહાલા,
ઉધ્વ રેખા ઓપી રહી, અનિશે નવીન વહાલા. ૪

અગુદા આંગળી વચ્ચેથી, નિસરીને આવી વહાલા
પાનીની બે કોરે જોતાં, ભક્તને મન ભાવી વહાલા. ૫

જુગલ ચરણમાં કહુ મનોહર, ચિન્હ તેનાં નામ વહાલા
શુદ્ધ મને કરી સંભાળતાં, નારા પામે કામ વહાલા. ૬

અષ્ટ કોણને ઉધ્વ રેખા સ્વરિત જાંબુ જવ વહાલા
વજ્ર અંકુશ કેતુને પદ્મ, જમણે પગે નવ વહાલા. ૭

ત્રીકોણ. કલશને ગોપદ સુંદર. ધનુષ્ય, ને મીન, વહાલા
અર્ધ ચંદ્ર ને વ્યોમ સાત, છેડા બે પગ ચિન્હ વહાલા. ૮

જમણા પગના અંગુઠાનાં, નખમાંડી ચિન્હ વહાલા
તે તો નિરખે જે કામ ભક્ત પ્રીતિએ પ્રવીણ વહાલા. ૯

એજ અંગુઠાની પાસે, તીલ એક નૌત્તમ ધારે વહાલા
પ્રેમાનંદ કહે નિરખું પ્રિતે, પ્રાણ લઈ વારે વહાલા ૧૦

(રાગ ઘોળ.)

હવે મારા વહાલાને નહીરે વિસારું રે,
શ્વાસઉશ્વાસેથી નિત્ય સંભારું રે.
પડ્યું મારે સદગ્નનંદજીયું પાનું રે,
હવે હું તો કેમ કરી રાખીશે જાનું રે.
આવ્યું મારે હરિવર વરવાનું ટાણું રે,
એ વર ન મળે ખરચે નાણું રે.
એ વર ભાગ્યા વિના નવ ભાવે રે.
એ સ્નેહ લગ્ન વિના નવ આવે રે.
દુરીજન મનમાં આવે તેમ કહેજ્યોરે,
સ્વામી મારા હૃદયની ભીતર રહેજ્યોરે.
હવે હું તો પુરણ પદવીને પામી રે,
મળ્યા મુને નિષ્કુળાનંદના સ્વામી રે.

૧

કિર્તન સંગ્રહ.

રાગ-માલીગાડા.

માણકીયે ચડ્યા રે મોહન વનમાલી
શોભે રૂડી કરમાં લગામ રૂપાળી...માણકીયે.

માણીગર સૌને કહે છે થાઓ ત્યાર
મુની વણી પદાતિ ને અસવાર
જતી પુરી જવા કર્યો નીરધાર...માણકીયે.

કેસર બેરી બોદલી ને કુલ માળ
તાજણ તીખી વાંગલીનો ધણો તાલ
શોભે ધણા વાલા લાગે છે મરાળ...માણકીયે.

પ્રેમી લકત વિનાંતિ કરે દોડી દોડી
લોહચુંબક વૃત્તિ મૂર્તિમાં બેડી
નથી જતી દરબારમાંથી થોડી માણકીયે.

આજા આપો અમે થઈ વૃત્ત પુરી
જાઓ પ્રભુ રામનવમી નથી દુરી
સેવક દાસ પ્રેમાનંદ હજુરી...માણકીયે.

પદ ૨ જી

વાલમજી વહેલા વળજો ગંદપુરે
વૃત્ત પુરી નથી દેશાંતર દુરે...વાલમજી.

માણકીનો વેગ દેખ્યો મુણ્યો કાઈ
આકાશેથી તારો ખરો જાણ્યું બેઈ
ગરૂ લાજ લોપી માણકીયે સોઈ...વાલમજી.

મન વેગે ગાંધ જઈ રહ્યા સત
સીજ વાડે સ્વામી ગયા પ્રજાત
હાંહાં કરતા વડતાળમાં ગઈ વાત...વાલમજી.

વત પુરી હાલ પ્રીલોલ આનંદ
સામેયે ચાલો આવ્યા જગ વંદ
ભલે સ્વામી તમે સદ્ગતનંદ...વાલમશ્વૃં

વાળનં વાગે આવ્યા નારાયણ સ્વામી
સભા મધ્યે શોભે હેલી બહુનામી
પ્રેમાનંદકે અક્ષર ધામના ધામી . વાલમશ્વૃં

પદ ૩ જી.

ડોલરીયો જમવા ઉઠ્યા રંગ રેલ
માણીગર અગવ ભર્યો અલખેલ . ડોલૃં

જઆવાલો સંતને પીરસવા આવ્યા
મોતીચુર ખાસન ભરીને મંગાવ્યા
પાંચ વાર ક્યાં સંતને દરાવ્યા...ડોલૃં

પોઢ્યાવાલો બંગલે જમને સુખકારી
વનગ્યા સાંજે સભા કરી ઓ સારી
ધન્ય ધન્ય બે આંખા અધહારી ..ડોલૃં

જુગલ કુંડ રંગના કરાવેલ તાલ
ત્યાં તો શોભે ઉર્વિ ઘણી વિશાળ
આવ્યા સંગ ઘણા ઘણાં સાયંકાળ ડોલૃં

દર્શન બહુ આપ્યાં તમ સુખધામ
થોડે ચઢી સંઘમાં ક્યાં વનસ્થામ
પ્રેમાનંદ કહે બંગલે ગીયા ભગવાન ..ડોલૃં

પદ ૪ થું.

સહવારે ગોમતી ગયા ભગવાન
રટે ત્રણ લોક નારાયણ નામ...સહવારે.

આજ રામનવમી જનનો હીલોલ
સત્સંગી સર્વે કરે છે કીલોલ
સત્સંગી પુન કરવાને ચાલો...સહવારે.

પુન કરી આરતી ભક્ત ઉતારે
સંત સભા મુર્તિને અંતરમાં ધારે
રહીયાળો લટકા કરીને રીઝાવે...સહવારે.

દસ દીવસ જમી જમાડયા સીધાવ્યા
ત્રત પુરી વામી ગઢપુરે આવ્યા
પ્રેમાનંદ કહે મોઢિ મોતીડે વધાવ્યા . સહવારે.

રાગ-માહ

નમી નમી પ્રભુને બાહુ વાર રે બોલ્યા રામ પ્રતાપજી ભાઈ નં
આપ સ્વધામ વિરાજશે જ્યારે કેનો અમારે આધાર રે બો.
કૃષ્ણરૂપે થઈ કર્યો કૃપાળુ જનદવકુળ સંહાર રે બો.
દાસને સુખ દેવા સદા રહ્યા નહિ ધર્યા અનેક અવતાર રે બો.
આ સમે પણ આપ એવું ધારો છો અમે પછી નીરાધાર રે બો.
અન્ય સમે આશ્રીત થોડા દશે આ સમે અપરંપાર રે બો.
આપ વિયોગે પ્રાણને તજશું કરી કરીને પોકાર રે બો.
અક્ષરપતિ સ્વયં હો અવતારી ધીમંત ધર્મ કુમાર રે બો.
નિર્દય થાવું નાથ થટે નહિં તમે છો જગદાધાર રે બો.
ભગવત સુત કહે બંધુ વચન સુણી શોભ્યા પ્રભુ ધરી પ્યાર રે બો.

પદ ૨ જી

ઝોલ્યા ઝોલ્યા શ્રીજી મહારાજ રે સુણો રામપ્રતાપજી ભાઈ ઝો
 એક વાત કહું તે વિચારો જોમાં છે સુખનો સમાસ રે સુ
 સત્સંગમાં સદાકાળ વસું છું કરવા જનના કાજ રે સુ
 દેવ આચાર્ય ને સંત વિષે છું શાસ્ત્ર વિષે તો સદાય રે સુ
 વ્રત પુરી માઈ અક્ષર ધામ છે જાણો એ ગુણજ આજ રે સુ
 વરતાવમાં હરિ કૃષ્ણ એ માઈ દિવ્ય સ્વરૂપ હરદાજ રે સુ
 તેનું દર્શન એ સમ હેત કરવો પુરીશ કાઠ ધણાંજ રે સુ
 ભગવત સુત કહે શ્રીજી વચન તે શીર ધયું શીરતાજ રે સુ

રાગ-

શ્રીજી મહારાજ માંગું શરણ તમારું
 શરણ તમારું માંગું શરણ તમારું શ્રીજી

પ્રગટ પ્રભુ પીઠાનું ધન્યભાગ્ય માઈ
 થયા સહજનનંદ સ્વામી અધમ ઉધ્ધારણ શ્રીજી

ગદકું ગોકુલસમ કાધું, ઘેઝા નીર પ્રીતે પીધું
 દાદા આચરને દીધું અભયપદ ભારી શ્રીજી

રામરૂપે રાવણ માર્યો કૃષ્ણરૂપે કંસ સંહાર્યો
 નારાયણ રૂપે આપે અન્નમેલ તાર્યો શ્રીજી

ભગવત સુત કહે છે પ્રીતે, પ્રભુ ભજીયો રૂઢી રીતે
 ભવજળ નરવાનું આ છે, અતિ નાવ સાઈ રે શ્રીજી

રાગ-ખમાચ.

૩ડા લાગે છે રાજેન્દ્ર મદીર આવતારે ... ૩ડા.
જરકસીયોનમો હરિ પહેરી, માથે ખાંધી પાત્ર સોનેરી
ગુદો રેટો ઓઢી મન લલચાવતારે... .. ૩ડા૦

હૈડે હાર ગુલાબી ફેરે ચિત્ત માઈ રોકી રાખ્યું તોર
ગજરા કાળુખાળુ મનમાં લાવતારે.....૩ડા૦

કનક છડી સુંદર કર લઈને ગજગતી ચાલો હળવે રહીને
ચિત્તકું ચોરો મીઠું મીઠું ગાવતા રે૩ડા૦

પ્રેમાનંદના નાથ વિહારી જઈ તારા બદનકમળપર વારી
હેતે શું બોલાવી તાપ શમાવતા રે૩ડા૦

પદ બીજું.

વાલી લાગે છે વરણાગી તારી વાંકડી રે...વાલી.
લલીત ત્રીલંગી સુંદર શોભે, સુસર મુનીના મનને લોભે
ચાલો ચાલ ચટકતી પેરી ચાખડી રે.....વાલી,

સુંદર હસીત વદનની વાણી, સુણતા વૃજવિનીતા લલચાણી
જોઈને મોહી અણીયાળી ચંચળ આંખડી રે.....વાલી.

નવલ મનોહર સુંદર છેલ્લા ઓરા આવેને અલખેલા
મળાયે મોહન ખાંધી બાયે રાખડી રેવાલી

શ્રી ધનશ્યામ છખીના ધામ, પ્રેમાનંદ ભગ્ને અહો જનમ
જોયાની લાગી છે નીશદીન ધાકડી રે.....વાલી.

પદ ૩ જી.

તારી ખાતકની બધ હારી મારા નાથજી રે...તારી.
સુંદર રૂપ કહયામાં નાવે શેષ સહસ્ત્ર મુખ પાર ન પાવે
કાટીક કામ લગ્નઈ જોડે હાથજી રે..... તારી.

મોહ્યું મન મુખને મરકસડે, ગીરધરજી ગમીયા છો દલડે
હાણ ન મલ સાગર તનયા સાથજી રે.....તારી.

રૂપ શીલ ગુણ રસના સાગર, તરણ કીશોર સદા નટનાગર
વ્રજવીનતાના પ્રાણ જીવન મુખ પાથજી રે.....તારી.

કરૂણા રસમય જોવું હસવું, કરૂણા કરી જન ઉરમેં વસવું
પ્રેમાનંદ નિત્ય ગાયે ગુણ ગાયજી રે.....તારી.

પદ ૪ થું.

વાર વાર જનઉં વાણાંજી તારે વારણે રે... વારે
આદી પુરૂષ ઈશ્વર અવતારી, કરૂણા રસમય મુરતી ધારી...વારે.
પતિત પાવન પ્રગટયા આજ અમ કારણે રે.....વારે.

નરનારી અગણીત અથડાતાં, ભવ સાગરમાં ડુબકાં ખાતાં
બળવંત બાંધે બ્રહ્મીને, કાઢયા બારણે રે.....વારે.

અબમ ઉધ્ધારણુ નામના નામી બરદ તમારું સદાયે સ્વામી
કાંઈ સત કળીમેં બહુ જન તારણે રે.....વારે

મળ્યા પુરૂષોત્તમ એમજ જાણી, અચળ આશરો ઉરમેં આણી
પ્રેમાનંદ કરીને બેઠા કારણે રે.....વારે.

મેં નીરખ્યા શ્રી ગઢપુર મહા સુખકારી રે
મહા ગુણીયલ ગોપી નાથ ભવ ભવ હારી રે
છે શ્યામ શરિરે શોભતાં સુખકારી રે
રાજેશ્વર રાધા સાથ ભવભવ હારી રે.

(સાખી.)

શીર મુગટ મણીયે જડયો, કુંડળ મટ્ટાકાર
નાંગ જડીત્ર ઝળકી રહ્યા હૈડા ઉપર હાર. ૧

હૈડા ઉપર હાર હરિવર હસીયા રે
મુજ હૃદય કમળની માંય મોહન વસીયા રે

(સાખી.)

કુલ દડો ઉઘાળતાં ને લટકાં કરતાં લાલ
ડાખા કરમાં રેશમી ને રાજે એક રૂમાલ ૨

રાજે એક રૂમાલ ખંસી બજાવે રે
પ્રેમે જનને આનંદ પૂર્ણ પમાડે રે

(સાખી.)

જામો જરીયાની ધર્યો ને સોનેરી સુરવાળ
શેલુ ભુરાન પુરતું, શોભે ખંભે રસાળ

શોભે ખંભે રસાળ પોંચી હાથે રે
આ દશે આંગળીએ વેદ ધરીયા નાથે રે ૩

(સાખી)

કંઠે છે કટી મેખલા ને સુંદર નાડી અનુપ
આડું જાંઝર ચરણમાં શોભી રહ્યા રસરૂપ.

શોભી રહ્યા રસરૂપ પગ આંગળીયું રે
આ ઝળકે છે નખ તેજ ચંદ્ર મંડળીયું રે.

(સાખી.)

વનમાળી છે મુરતિ નટવર નંદ કિશોર
વિશ્વ વિહારી લાલજી કારીકજન ચિત્ત ચોર ૪

કારીક જન ચિત્ત ચોર મંગળ કારી રે
હસે આપદ અમ અલખેલ અરજ અમારી રે.

ભુજંગી છંદ.

કૃપાળુ તમે છો કૃપા ધારનારા
સદા શ્રીપતિ સુમતિ આપનારા
હરિ ને ગ્રહે હેતથી મુજ હાથ
સદા આપને વંદિએ વિશ્વ નાથ. ૧

તમારા થકા સૃષ્ટિ સારી સૃજનય, તમે પાળનારા પ્રગ્નને સદાય,
તમે દુષ્ટ મારી ઉગારો અથાનસદા. ૨

તમારા ગુણો વાણી દેવી વિચારે ઉમાને ઉમા નાથ નિત્ય ઉચ્ચારે
ગણું આપના ગુણુની શુભ ગાથ,..... સદા. ૩

નથી આપનો પાર છોજ અપાર તમારું નથી માપ કયા રથનાર
ભરે કાણુ તે આભની સાથ બાથ..... સદા. ૪

કળી ના શકે વેદ લીલા તમારી કહો દષ્ટિ ત્યાં કેમ પુગે અમારી
ઉપાસુ અમો નાણીને સુખ પાથ સદા આપો. ૫

કરી છે સ્તુતિ આર્યી એમ આણી રીનવા તમને પ્રભુ પદ્મ પાણી
ગણી આપનો બાળ રાખોજ સાથ,.....સદા આપને. ૬

રાગ-માઠ.

પધારેને સદગ્નનંદજી હો ગુન્હા કરીને માફ
ગુન્હા કરીને માફ પ્રભુજી ગુન્હા કરીને માફ પધારો.

પ્રણામ છે ધર્મ તાતને, ભકિત માતાને પ્રણામ
પ્રણામ છે જ્યેષ્ઠ જ્ઞાતને ઇચ્છારામજીને પ્રણામ
રેહો ગુન્હા કરીને માફ..... પધારો

પતી મેલ્યાં પીયુ તમ કાનજી મેલી છે કુળ મર્યાદ
માતપીતામુકયા છે સ્વામી અમે-એક તમારે કાજ
રે હો ગુન્હા કરીને માફ.....પધારો

ગરૂડ તજીને પાળા પધાર્યા, ગજ સાડ મહારાજ
એવી રીતે તમે આવો દયાળુ, કરવા અમારા કાજ
રે હો ગુન્હા કરીને માફ.....પધારેને

અમ જેવા તમને ઘણાં પણ તમો અમારે એક
પ્રેમ સખી વિનાંતિ કરે છે રાખો અમારી ટેક
રે હો ગુન્હા કરીને માફ.....પધારેને.

રંગ-માઠ

મારા છેલ્લખીલાજી લાલ રે મહારાજ મોરે યાર
વાટ જોઈ ઉભી ક્યારની હું, ઘણી ઘડી થઈ આજ
જો તમે પધારો નાથજી તો સરે અમારા કાજ રે
મહારાજ મોરે યાર... ..મારા છેલ.

તમ વિના મારા નાથજી મારી કાણ લેશે સંભાળ
જો તમે સામું નહી જીવો તો દુર્જન દેશે ગાળ રે
મહારાજ મોરે યાર... ..મારા છેલ.

આંખેથી આંસુ ઝરે છે, હૃદયે આગ અપાર
ચાલો તો મંદીરીએ જઈએ. માણપ્રીના છે સ્વાર રે
મહારાજ મોરે યાર... ..મારા છેલ.

શરણાંગતની સામુ જીઓ રાખો દુમારી લાજ
સદગનનંદજી નામ તમારું, રહેજો પધારો આજ રે
મહારાજ મોરે યારમારા છેલ.

રાત દિવસ જાંખના રહે છે, અક્ષર પર નિવાસ
મરણ સમીપે રહેવાની પુરો કૃષ્ણનંદની આશ રે
મહારાજ મોરે યાર... ..મારા છેલ

રાગ-માઠ.

મારા કેશરભીના કાન રે ઉભા ગંગાજીને તીરે
ઉન્મત્ત ગંગા સોહામણી રે, ઉન્મત્ત ઉનરો નીર
ઘાણું નાહયા ઘનશ્યામજી રે, જળમાં મહા પળવીર રે
ઉભા ગંગાજીને તીરેમારા કેશર.

ખગખળીયો ખગકે ધણું રે થેલો ગુણ થંભીર
જેની ઉપમા નવ જડે રે કયાંથી મતિ રહે સ્થિર રે
ઉભા ગંગાજીને તીરે.....મારા કેશર.

પૂર્વ દિશામાં પાણી વહે છે. સૂવણું કેરી રેત
પાપી પુરુષ દેખી ડરે રે, દાઝે દુષ્ટોના હીર રે
ઉભા ગંગાજીને તીરે... ..મારા કેશર.

સહજનનંદજી સ્નાન કરીને પહેર્યાં વસ્ત્ર અમૂલ્ય
પ્રેમ સખી કહે ન્યાલ કરી રે નાવે તેની તુલ્ય રે
ઉભા ગંગાજીને તીરે.....મારા કેશર.

રાગ-માલ

જાણો છો હરિ રે તમે જાણો છો હરિ
તમ વિના મારું કાણુ છે તમે જાણો છો હરિ
પરિવારમાં તમે સાર છો સંસારના આધાર
મેરા પ્રાણના તમે નાથ છો તમે જાણો છો હરિ તમ૦

આ લોકમાં તમે આપ છો પરલોકના માઆપ
સૌ જગતના પ્રતીપાત્ર છો તમે જાણો છો હરિ તમ૦

મારી આશના તમે પાસ છો અતિ કુટથી તમે દુર
મંજુ કેશાનંદના નાથ છો તમે જાણો છો હરિ તમ૦

રાગ-ખમાય.

અંતર્યામિ કયાં જાણો નહિં જાવા દઉં હરિ રે
હૃદથી હું રાખીશ હરિ મનમ દિરમાં ધરી રે અંત૦

મોહન તમને ઘણા મનાવું. ઘર મેલીને ન ઘટે જાવું
નિર્દયા ન થાવું પ્રભુપદ વિસરી રે અંતં

રીઝવવાની રીત ન જાણું. મનગમતી રીતે વર્તાવું
મન ખલરાણું બીજી કાશ કરી કરી રે અંતં

જેવોતેવો તોય તમારો તજવાથી નહિ આવે આરો
નાથ નિભાવો રખડ્યો પેટ ભરી ભરી રે અંતં

અંધ થયો છું અજ્ઞાનપણામાં પામે હતા પણ જડયા ન શાણાં
કેશવ થાક્યો તેથી ફેગટ ફરી ફરી અંતં

પદ ૨ જી.

મારી નાહ તમારે હાથ હરિ સંભાળજો રે
પ્યારા પોતાનો જાણીને પ્રભુ પ્રતિ પાળજો રે મારીં

પ્રથાપ્રથી નથી સમજતું. દુઃખ રહે છે સદા ઉભરાતું
મન હશે શું થાતું નાથ નિહાળજો રે મારીં

અનાદિ વૈદ આપ છો સાચા કશા ઉપાય વિષે નહિ કાચા
દિવસ રહ્યા છે ટાંચાં વેળા વાળજો રે મારીં

વિશ્વંભર તમ નહિ વિસાડ હાથ બાજી છે તે કેમ હાડ
મહા મુગ્ધરો મારો નટવર ટાળજો રે મારીં

કેશવ હરિ માઝું શું થાશે, ઘાણુ વળ્યો ત્યાં ગઢ ઘેરાશે
લાજ તમારી જશે ભુધર લાળજો રે મારીં

રાગ-ગરબી.

દુસરો કુન સુખદારી શ્યામ ખિન દુસરો કુન સુખદારી
ધીરજતા ધૃકિ ઉર ધારી અચલ પદ દિયો આછ રે
જુરે જખ લિય કર્યો ગજકું છિનમેં લિયો ઢાડાછ રે શામ.

પ્રહલાદકી અતિ પીડા પીછાની, પ્રગટ ભયો સ્થંભ માંઠ
ધીરજકશ્યપુ માર્યો શ્રીહરિએ, નૃસિંહ વેશ ખનાછ રે શામ.

પાંડવકુ લાક્ષ્મી ગૃહ જનરે તાસુ લિને ખચાછ રે
પાંચાલીકુ ચિર પુરનકું ધીર તથા આપે ધાછ રે શામ.

જહાં જહાં બીર પરે ભકતનકું, તહાં તહાં હોત સહાછ રે
દયાનંદકો નાથ દયાલુ, ભજે ભાવ ઉર લાઈ રે, શામ

પદ ૨ જી.

જીયકો કુનં હિતકારી હરિખિન જીયકો કુનં હિતકારી
કુડી માયા કામ ન આવે, દેખો દિલમેં વિચારી રે
મોહ બદાવે ખોત ભમાવે, આપે દુઃખ અપારી રે હરિ.

ગોખીચંદ્રે સખ તથા દિનો, રાજ સાજ સુખ ભારી રે
અતિ દુઃખદાની અસતગાનિ, ભજ્યો ભવભયહારિ રે હરિ.

ભરતજીયે ભગવંત ભજન હિત, તથા સોલસે નારી રે
ખાજંદે પાતસાઠ ખલાઈ, પ્રભુ પદ પ્રિત વધારી રે હરિ.

એસો વિચારો અચલ ઉર આંનિ, જગ જગનલઃવિસારી રે
દયાનંદકો નાથ ભજે તો, દેવે પદ અવિકારી રે હરિ.

રાગ-ગરબી.

મારે મન વસ્યો છે છાગલા વાળો...[ર]
 છલછલીલો ને અજબ રંગીલો એની સુકળ તેણુંનો ચાળો ..મા૦
 જામો છે જરકસી પાત્ર કુસુંબી, કમર કસીયો કટારો
 કાને કુંડળ ગળે મોતીડાની માળા, એનો સુરવાળનો ઝખકારો...મા૦
 મોતીડાની માળા કંઠે ખિરાળે, હૈમ કડાં કર ડારો
 જમણી આંગળીયે વેદવીટી ખિરાળે, એનો તોરો કુસુમનો ન્યારો મા૦
 હૈડા ઉપર હાર હૈમનો ખિરાળે, પાપ પાઘડીને ધુધરીનો ધમકારો
 અટકમટક એની ચાલ અટક. અભચારી જે રામનો પ્યારો . મા૦

પદ ૨ જી.

મારે ઘરે આવજો છાગલા ધારી...[ર]
 લાડું જલેખી ને સેવ સુંવાળી, હું તો ભાવ કરી લાવું સંભારી મા૦
 ચુરણ પુરણ ને ભાજી કારેલાં, પાપડ વડી વધારી
 ચંતાક વાસોળનું શાક કરી, મેં તો ચાળાફળી હમકારી...મા૦
 ભાત કમોદનો ભાવે કરીને, દાલ કરી ખડુ સ્વાદી
 લીંબુ કેરીના લેજને અથાણાં, કઠી છે કાઠીયાવાડી...મા૦
 ચણું કરાત ને લવીંગ સોપારી, પાનખીડી આપું વાળી
 હરનીશ આવો તો ભાવ કરી બેટું એમ માંગે જેરામ અભચારી...મા૦

રાગ-માદ.

આવો વિશ્વ વિલાસી, શ્રી સુખરાશી, સુદર શ્રી ધનશ્યામ
 રમરે સિદ્ધ ચૈરાસી, યોગ અભ્યાસી, હૈ અવિનાશી, સુંદર શ્રીધનશ્યામ

અક્ષર ધામના ધામી અકામી સ્વામી શ્રીજી મહારાજ
ગરુડગામી હૈ ! બહુનામી આવો તમે હરિ આજ રે...આવો૦

દાસ તણા છો ત્રાસ નિવારણ, પૂરણ ગૂણ પ્રકાશ
આપ તણી ઇચ્છાએ રહ્યા છે અવનિ, વાયુ, આકાશ રે...આવો૦

વિશ્વમાં આપક વિશ્વથી ન્યારા વિશ્વ તણા આધાર
એક અકુટી વિલાસે કરો છો, સૃષ્ટિ પાતન સંહાર રે...આવો૦

સુખ દેવા હોય સંતને જ્યારે, ત્યારે ધરે અવતાર
આ સમે ધર્મથી પ્રગટ થઈને ભારે હર્યો :ભૂમિ ભાર રે...આવો૦

કાળના કાળ કૃપાળુ તમે છો, પ્રેમી તણા પ્રતિપાળ
સ્નેહ આણી સેવકને સંભાળો, અળવંત ભક્તિના આળ રે...આવો૦

પ્રાણના પ્રાણ સુગ્મળુ તમે છો, સુંદર સુખની ખાણ
અશરણ શરણ છું ચર્ણ તમારા, માયાર્થી કરણ મૂકાણુ રે...આવો૦

દિન દયાળક જન પ્રતિપાળક, ટાળક કપટ અનેક
પાપ પ્રગળક ભક્તિના આળક, નેહ નિદાળક ટેક રે...આવો૦

પાંડવ દ્રાપદી આદિક ને વસી, સીતાની લીધી સંભાળ
એવી વાલાજી મહેર આણી, આવો વિશ્વવિહારીજી લાસ રે...આવો૦

રાગ-જંગલો.

બોલો બોલો રે જોગી બાહુડા ક્યાંથી આવીઆ આપજી
દેહ ધર્યો છે કીયા દેશમાં, કાણ માત ને તાતજી...બોલો.

બાળપણે બહુકે તમે કેમ લીધો વૈરાગ્યજી
સગાં ને સંબંધી તમે કહો કેમ કર્યો ત્યાગજી...બોલો.

માત પીતાએ પ્રેમે કરી નહિ લગાવીયા લાડ
કે ભાઇને ભોળાઇ થયા, રીસાયા કરી રાડ...બોલો.

કાયા તમારી કામળી પાદુકા નથી પાયજ
વાટમાં કાંટાં ને કાંકરા તેમાં કેમ ચલાયજ...બોલો.

ટાઢને તડકે ખાદુ પડે, કેમ સહન કરાયજ
ઝડીયું પડે રે વરસાદની, કહો કેમ ખમાયજ...બોલો.

પૃથ્વી ઉપર પોદતા હશે, પાથર્યાં નહિં પતંગજ
ખરેખરું ખુંચતું હશે, આવું, કામળ અંગજ...બોલો.

કાણુ સેવા કરતા હશે, સાચા રાખીને રનેહજ
ભુખ તરશ વેડતાં હશે, દીસે દુર્ખળ દેહજ...બોલો.

કમળ કે પુષ્પ ગુલાબનું, એવું શામે શરિરજ
દેખી દયા અમને ઉપજે, આવે નેણાંમાં નીરજ...બોલો.

ચંદ્ર કે ધંદ્ર દિનેંદ્ર છો, કે છો શંભુ સ્વરૂપજ
કાં તો અક્ષર પતિ આપ છો કોટી ભુવનના ભુપજ...બોલો.

હવ ચમર જોગ્ય છો, તમે ભાગ્યવંત છો પ્રાતજ
તે જોગી અમ જગમાં દુર્ગા, એનો અચરજ વાતજ...બોલો.

હાથી ઘોડા રથ પાલખી, તમને વાહન હોયજ
તે તમે વિચારો એકાલાં, કહો કેમ કળે કામજ...બોલો.

જં તન ઉપર જુએ, હીરા મોતીના હારજ
તે તન ઢાંકયું મૃગચર્મથી સજ્યા નહિં શણગારજ બોલો.

જે શિર ઉપર બેયે, મણી જડીત મુગટ
તે શિર ઉપર જણાય છે, જોતાં આજે બુથથ....બોલો.

કંચન કેરી કટોરીયો, જળ પીવાને બેગથ
તે તમે રાખ્યું તુંખડું, તેવા ભોગવો ભોગથ...બોલો.

વર્ણિ લાગો છો વાદાલા ઘણા. આવો અમારે ઘેર
બુકિત કરીને જમાડીએ, રસોઈયુ રૂડી પેરથ...બોલો.

આશિષ અમને આપો ઘણી, ધરી ઉરમાં વદાલ
નિત્ય અમારું રક્ષણ કરો, વિશ્વવિદ્યારી લાલથ...બોલો.

રાગ-લાવણી.

મલી બુટોલપુરની માંચ કહું છે મેંયા રાણી
સુણો નિલકંઠ વર્ણિત સુખદ મમ વાણી
કેમ ત્યાગ્યું તમે ઘરખાર ઉમર છે છોટી
નથી બાણી મારા નાથ વાત છે મોટી.
શોભે સુંદર માથે કેશ, ક્રામળ છા અંગે
કેમ વિચરે મહા વનમાંય નથી કોઈ સંગે
કર્યો બંધુવર્ગે અપમાન બોબાજએ મેણું દીધું.
થયો છોટી વયમાં વેરાગ્ય કુટુબ તથ દીધું
લીધો બાળપણમાં બેખ જીવાની છે ભારી
તમે પરણો સુંદરશ્યામ નૌતમ નારી.
થયા તેના સારૂ ખુવાર રૂપીમુની રાયા
પડયા દેવ તપસ્વી સિદ્ધ એવી એ માયા.
ગયો સૈભરિ કેરો ત્યાગ, એકલસંગી હુટયાં
પડ્યો નહુપ સ્વર્થી સોમ, ગુરૂથી ન બુટયાં.

શિવ બ્રહ્માને સુરરાય નારદ મુખ કાળું
 દસ મસ્તક કેડું કુળ રામે સંહારુ.
 એવું જાણી પ્રિતમ પ્રાણ કાં ન વિચારે
 મુજ વિનતિ એ અલખેલ કણમાં ધારે.
 પ્રહો કુંવરી મારી દ્રવ્ય રાગ દરી સ્થાપું
 ઘણાં ગામ દત્તી ને અશ્વ પેદલ આપું.
 જ્યારે થારે જોખન જોર પછી પસ્તાશો
 મલી કોઇ વેરાગણ નાર લઇ નાસી જશે
 મહા મર્મ ભરેલાં વાક્ય સુણી સુખધામી
 બોલ્યાં સુખકંદ જન કંઈકે કડું નિષ્કામી.
 નહિં આવે જોખન પાસ પછી તો અંગે
 ધાયું નીમ દદ એ શ્યામ અતિ ઉમંગે
 છે અધુવર્ગમાં સ્નેહ ભોગ્દી પણ તેવી
 થયું બાળપણમાં જાન માયા તજ્યા જેવી.
 કર્યા અસંખ્ય જીવના થોક, અતિ નિષ્કામી
 કહે નારાયણ ગુની દાસ ભગંત બહુનામી.

રાગ-ભૈરવી.

મેં તો ગુનદેગાર તેરા રે, હો સ્વામીન્ મેરા રે...મેં તો
 મેં તો ગુનદેગાર તેરા કિરતાર, દેશન ચરણ કેરા રે...મેં તો
 અધમોધ્ધારણ! પતિતજન પાવન! મેટલ ભવ ફેરા રે...મેં તો
 યદિ બિરદ બનશ્યામ સુની તેરા કિનો ચરણ હેરા રે...મેં તો
 પ્રેમાનંદ કહે પ્રભુ ભવસાગરસેં પાર કરો બેરા રે મેં તો

પદ ૨ જી.

મેરી તકસીર કરીયે માફ રે, હો દરિજગ વ્યાપ રે . મેરી
ખદોત ખતી તકસીર મેરેસો સખ વીધી જનત આપ
હમ અપરાધી છવ જનમંદ કાંપરનું કહી પાપ રે...મેરી.

સ્થાપન ધર્મ 'બર્મ'દુળ પ્રગટે, અધર્મ કરન ઉથાપ
પ્રેમાનંદ તયો ભવસાગર તેરે ચરન પ્રતાપ રે...મેરી.

રાગ-કાફી.

જનના હે નર જનના હે ધર છોડી ઝંકાવા નર જનના હે
મેરીમંદિર છોડ ચલેગો, એક દિન ભૂમિ ખિજાના હે
નિજ તન નારી પુત્ર પોખે તો જરૂર કિ સાર મીઝાના હે . ધર.

અઘાઆઘ ભુવનંદે સ્વામી, ઉલાંખી રિથર ન રાહના હે
દાસ મુકુદ કહે આશ તજ જુદી શ્રીદરિ ચરણ ફેકાણા હે...ધર.

પદ બીજી.

આવેગે જમ આવેગે દરિ ભજન વિના જમ આવેગે
દરિ જન દેખી હાંસી કરન વાંકે, તો મુખમે આગ જરાવેગે
દિન ન કથા સુનત નહિ તાંકે, તો શ્રવણમે શીસા રેડાવેગે...દરિ

કર્મવિકર્મ કરે જિનંદે દિત, ધનમે કાર્મ ન બચાવેગે
દાસ મુકુદ કહે આલ ગુર ચરણે, એક પત્રકમે છોડાવેગે...દરિ.

રાગ.

દિત રાત પ્રભુકા ગુન ગાતે હે,
ગાતે હે રે ગવાતે હે, દિન રાત પ્રભુકા ગુન ગાતે હે

મનમર્કટ પ્રભુ ગુનસેં પાંધકે ધ્યાનમેં તાન લગાતે હૈ
સોના ચાંદી હીરા મોતી, દેખકે અપ્પ ન લોભાતે હૈ .. દિન.

ધુલ સમાન જનકે ચિત્તમેં, નાથ ભજનમેં રાતે હૈ
આશક હોકર ભાન ભૂલકે, આનંદ રસકા ઉડાતે હૈ .. દિન.

હરિગુન ખ્યાસા જે નર આવત, તાંકુ અમિરસ પાતે હૈ
ભક્તિરસકા અમૃત પીકે, ગુન મિષ્ટાન્નકુ ખાતે હૈ .. દિન.

જગજંબલ છાંડકા ચિત્તસેં સન્મારગ ખતલાતે હૈ
દિવાના જનને સખ હમકું ઓર હમતો રસમેં માતે હૈ .. દિન.

રાગદ્રોપકા પાશ કાપંદ્ર, નારાયણ ગુન ગાતે હૈ
કહેત સેવકજી સખ સંતન કુછ, દુનીયામેં ન દેખાતે હૈ .. દિન

એવો દિન ક્યારે શ્રીજી દેખાડશે
અસાર લાગે મુજને આ સંસાર જે
ચંચળ ચિત્ત આ હરિચરણ ચોટી રહે
તનમન ધનની રહે નહિં દરકાર જે ૧
ખાનપાન વિપસમ વિપય દેખાય જે
ધાવા એ મુજ મનનોં મેલ વિકાર જે
જનની સમ સહુ સુંદરીને દેખું વડી
પરનારીસુ થાયે નહિં કદી પ્રિત જે ૨
ખાનપાન લાગે કટુ વિપય સમાન જે
અહંપણું ને મમતા થાયે દૂર જે
રનેલ સંબંધ સગાં વલ્લાક્ષાંતો નવ રહે
પ્રગટે અંતરમાં મમ નાથનું નર જે ૩

હતું તેનો ભેદ જરી રહેશે નહિં
 પ્રગટ હરિમાં વૃત્તિ ન થાયે દૂર જે
 સ્વાર્થ પરમાર્થ ઉકેલીને જીદા કરું
 હંસ કરે જેમ જીદા નીર ને ક્ષીર જે...એવા દિન

રાગ-જંગલો.

જનુની છવો રે ગોપીચંદની, પુત્રને પ્રેર્યો રે વૈરાગ્યજી
 ઉપદેશ આપ્યો એણીપેરનો. લાગ્યો સંસાર આગજી ..જનુ.

ધન્યધન્ય માતા કુવ તણી, કલ્યાં કહણ વચનજી
 રાજસાજ સુખ પરહરી, વેગે ચાલીયા વનજી ..જનુ.

ભલો રે ત્યાગ ભરથરી તણો તજી સોલસેં નારજી
 મંદિર જરૂખા મેલી કરી. આસન કીધેલાં ખારજી...જનુ.

ઉડી ન શકે ઉડીયો ખલુ બાલાવ્યો ખાજંદજી
 તેને દેખી ત્રાસ ઉપન્યો, લીધી કપરી છાડ્યો ફંદજી ..જનુ.

એવા વૈરાગ્યવંતને જાઉં વારણે, બીજન ગયા અનેકજી
 ભલાભુંડા અવનિ ઉપરે, ગણતાં નાવે છેકજી ..જનુ

ક્યાં ગયું કુળ રાવળતાણું, સગર સુત સાહ હજારજી
 ન રચું નાણું રાગ નંદનું. સર્વે સ્વપ્ના વહેવારજી ..જનુ.

એવા છવપતી ચાલી ગયા રાખ્ય મુકા રાજનજી
 દેવદાનવ મુનિ માનવી, સર્વે જાણ્યાં સ્વપ્ન વહેવારજી ..જનુ

સમજી મુકા તો સાઈં વાણું, જરૂર મુકાવશે જમજી
 નિષ્કુળાનંદ કહે નહિં મટે, સાચું કહું સમ ખાણજી...જનુ.

રાગ-જંગલો.

સ્વપ્નું સમજે રે આ સંસારને, દુઃખઠરિયો વિશાળજી
પડ્યા પાછા નવ નિસરે કોટિવાર ગજો કાળજી . સ્વ.

માત તાત સુત યુવતિ, સૌ સ્વાસ્થીયો સાચજી
કામ સાધી કોરે રહે, દેવે જન્મદાને હાથજી...સ્વ.

સગાં સંબંધી સહુ મળી, મોટો કીધો દષ્ટ માનજી
વેગે ચડ્યો વહેવારને, ભુલ્યો મુકિતનું જ્ઞાનજી...સ્વ.

અશ્વ વેલ્યું પલંગ પાત્રખી, હાથી હિંડોળા ખાટજી
મેલી જાવું જીવને એકીલા, માઈ માનો શામાટેજી...સ્વ.

મહેલ અશ્ખા માળીયા, રૂડી રંગીન મેડીજી
તેને મેલાયા જન્મ મારતા, તુરત લઈ જાયે તેડીજી...સ્વ.

ખાનપાન સુખ સેજમાં, રહેતા હૈયે હુલાસજી
દયાનદ કહે હરિ ન ભળ્યા, થયા નરક નીવાસજી સ્વ.

પદ ૨ જી.

વિષય વિકાર જોણે કીધલા, તેને દુઃખ અપારજી
ત્રિવિધિ તાંપની ઝાળમાં, બજે ગરજી ગમારજી ..વિષ.

ધન નારીની ઘણી ધાંખડી, રાત દિવસ રૂદે ધારીજી
શ્વાન શુકર પેરે ઓલતાં, ગયા નર તન હારીજી...વિષ.

દિપક દેખી પતંગીયાં, પડીતન જાણે જેમજી
રૂપવંતી નારી નીરખી, નર નાશ પામે તેમજી...વિષ.

દેશવિદેશે ડોલીને, ધને ભર્યા ભંડારજી
 તોય તૃષ્ણા જેની નવ ટળે, ઉલટી વાધે અપારજી...વિષ
 ભોગ સંસારી ભોગવી, ક્રોધ તૃપ્ત ન થાયજી
 ધંદિયો ઉંડી અપાર છે, વિષય નિરે ન ભરાયજી...વિષ
 ખોટામાં મન ખોડીયું, વૈરાગ વાત ન વિચારાજી
 દયાનાંદ કહે એવા નર, ચાલ્યા અવસર ભારીજી...વિષ.

૫૬ ઉજ્જ.

વૈરાગ વસેરે જેના ઉરમાં બળતો લાગે સંસારજી
 અશ્ચિ રહે સદા અંતરે, મિથ્યા માયિક વિકારજી...વૈરા
 નારીને ગણેરે નિત્યે નાગણી, સગાં શત્રુ સમાનજી
 વહેવાર વિષસમ ત્રેવડે, પ્રભુ ભજવામાં તાનજી...વૈરા
 રમણીક પદારથે રાજી નહી, કરે દેહ નિરવાહજી
 ચૌદે ભોકમાં ચિત્ત નહી, હરિ ચરણની ચાહજી...વૈરા
 ભાષિક ભોગ મિથ્યા ગણે, ક્રોધને ચિત્તવે ન ચિત્તજી
 હરિ મુરતિમાં એક મન રહે, વૈરાગ્યવંતની એ રીતજી...વૈરા
 અષ્ટ સીધી નવનિધિને, અંતર ધન્ય ન લેશજી
 મુકિત ચતુરધા ભુલીને, હરી સેવે હંમેશજી...વૈરા
 જ્ઞાનેયુક્ત વૈરાગની, વાત લેજો વિચારીજી
 દયાનાંદ કહે જેને ઉપજે, તેને થાય સુખ ભારીજી...વૈરા

પદ ૪ થું.

પ્રિતે ભજે રે પરબ્રહ્મને, સ્વામી સહજનંદજી
 નિજ આત્મરૂપ માનતાં, થાય અતિ આનંદજી...પ્રિતે.
 કાળનું ભક્ષ સર્વે જાણીને, કીટ બ્રહ્મા થયંતજી
 હરિજન હરિ પ્રતાપથી, રહે નિરભે ન ચિંતજી . પ્રિતે.
 નિજ નજર કટાક્ષથી, વિશ્વ હિપજે અનંતજી
 પાળે હરે તેને પગમાં, એવા મોટા ભગવંતજી ..પ્રિતે.
 પરાતપર જોને કહે, વેદવાદી પોકારીજી
 તે અક્ષરવાસી વાલ્યમો, વિચરે નરનનું ધારીજી...પ્રિતે.
 સમરથનું ચરણ ગ્રહી, નબળા થાય બળવંતજી
 કામાદિક શત્રુ જીતિને, બને શુરવીર સંતજી...પ્રિતે.
 કાટી સાધન કરે સામટાં, ભેય મળે ન સ્યામજી
 દયાનંદ કહે ભેટી ભક્તને, લઈ જાવે નિજ ધામજી...પ્રિતે.

રૂગ-કાફી.

દિલ લગ્યા હમારા ફકીરીસેં..... દિલ.
 દુનિયાંદાર દુઃખી સખ દેખે, રાંક રૂાવ દલગીરીસેં...દિલ.
 નિત્ય તાપજગવ્યાપ રયો હે, જરત હે મોહ જંજીરીસેં...દિલ.
 પાયા ધન સો રહત ન પાયા, મર ગયા કરકેં મેરીસેં...દિલ.
 બ્રહ્માનંદ કહે આનંદ આદે, અદલ બ્રહ્મ અમીરીસેં...દિલ.

રાગ-પરજ.

મેં હું આદિઅનાદિ રે, આતો સરવે ઉપાધી
સદગુરૂ મીલીયા અનાદિ મીટ ગર્ભ સર્વે ઉપાધિ
કહાં એ કાષ્ટ ને કહાં એ કુહાડા, કહાં હે ઘડનરહારા
જપ્ત નેમોયે સદગુરૂ મીલીયા, મીટ ગયા સખ આળા...મેં.

કોણ કુળ ને કોણ કુટુંબી, કોણ માતને તાત
કોણ ભાઈ ને કોણ ભગીની, પ્રભુ હમારી જાત...મેં.

નહિં રહામેં નહિં ગયા મેં, નહિં સુધર્યાં નહિં બિગડ્યા
હમે હમારા કુળ સંભાર્યાં, મત કરના કોઈ અગરા...મેં.

પાણીમેંસે પુરૂષ બનાયા, મળમુત્રકી ક્યારી
મીલરા રામને સર્વા કામ અખ ન રહી કોઈસે ચારી . મેં.

આગે તપસી તપસ્યા કરતાં, રહીગર્ભ કિંચિત્ કાયા
તે કારણ આ નરતનુ ધરીયો, તે સરીયું સર્વે કામ
નિષ્કુળાનંદ કહે પ્રગટ મળ્યા, મો એટલું નામને કામ...મેં.

રાગ-જંગલો.

મુને સ્વાને ન ગમે રે સંસાર, કોને કેમ કીજયે
વમન થયું મન ઉતયું એવો જોણ્યો રે સંસાર કોને.

શેજ પલંગને પોઢણાં, કોઈ તલાંસે પાય,
પતંગ પડ્યો તે ઉપરે, માથે જમ કરો દાવ...કોને.

મૂગરાજના મુખમાં ને કોઈ આવે જરૂર
ખાનપાનને વિસરે. મરવું દેખે હજુર...કોને.

સ્વાર્થે સહુ કો મલી, વિધ વિધ કરે વાત
અંતરમાં કેમ ઉતરે, નજરે દીકલ ધાત ..કોને.

સમજ વિચારી જે કરો તજો ખલકની આશ
નિષ્કુળાનંદ નિશ્ચે કયું, સુખતો સદગુરૂ પાસ

કોને કેમ કીધયે..... મુને.

રાગ-જંગલો.

જંગલ વસાચો જોગીએ, તજ જેણે તનડાની આશજ
વાત ન ગમે આ વિશ્વની, આડે પહોર ઉદાસજ...જં.

શેજ પલંગે પોદતા મંદિર જરખા માયજ
તેને નહિં તરણ સાથરો, રહેતા તરતજ છાંયજ...જં.

શાલ દુશાલા ઓદતા, ઝીણા ઝરકસી જમાજ
તેણે રાખી કંથા ગોદડી સહે શિરશિત તે ધામજ...જં.

ભાવતાં ભોજન જમતાં, અનેક વિધિનાં અન્નજ
તેરે માંગણ લાગ્યાં દુકડાં, ભિક્ષા ભુવન ભુવનજ...જં.

લાંજ કહેતાં લગ્નર ઉડતાં, આવતાં લશ્કરલાવજ
તે નર આલ્યા એકાલા, નહિં પેળઈ પાયજ...જં.

રહો તો રાખજ રસોઇ કઈ, જમતાં જાઓ જોગીરાજજ
ખીર નીપન્નવું કાણ એકમાં તેતો ભિક્ષાને કાજજ...જં.

આહાર કારણ ઉભો રહે, કરી એકની આશજ
તે જોગી નહિં ભોગી જાણવો, અતે થાશે વણસજ...જં.

રાજસાજ સુખ પરહરી જે જન લેશે જોગજી
ધનને દારામાં જે નહીં ધસે. રાગ સમ જાણે ભોગજી...જં

ધન્ય એ ત્યાગ વૈરાગ્યને તજી જેણે તનડાની આશજી
કુળરે તજી નિષ્કુળ થયા, તેનું કુળ અવિનાશજી...જં

રાગ-કલ્યાણ.

હે હરિ હરિ-પ્રભુ કશ્યા કરી
નર નારી ઉગારવાને નરતનું ધાગિ...હે હરિ.

અક્ષરધામી છો બહુ નામી, સ્વતંત્ર સર્વાધાર
કળિમળબળજે પ્રગટ થયો. હરિ તેના છો હરનાર...હે હરિ

અસુર અધર્મી મહા કુકર્મી, દેતાં જનને દુઃખ
મૂળથી તેના કુળ ઉખેડી સંતને દીધા સુખ...હે હરિ.

વાદી હરાવ્યા બંધ કરાવ્યા, હિંસામય બહુ જાગ
દાડ માટી ચોરીઅવેરી, તેહ કરાવ્યા ત્યાગ...હે હરિ.

પાજ ધમની આજ શું બાંધી લીધી અરિની લાજ
ધન ત્રિવિયાગી સાધુ કીધા, સર્વોપરિ મહારાજ...હે હરિ,
વિશ્વવિહારી અજઅવિકારો અવતારી અલખેલ
કલ્પતરુ છો સુખ દેવામાં છોગાળા રંગછેલ . હે હરિ.

રાગ-પરજ.

સંતો સાંભળો સાચી વારતા બુખ્યા લીધા નથી મેં ભેખરે
ગુહું બળદને ગાય ઘોડી વળી ડોબાં હતાં દસબાર
પાંચ મલીને પુછતાં મને, કરતો હું કારભાર રે...સંતો.

અન ધન ધામને ધરણી પરણી ધુરણી ધેર
છોટામોટા છોકરાં હતા, મારે હતી માતાજીની મેરે...સંતો.

ખાવાપીવાનું ખુબજ હતું, વસ્ત્રનો નહિં પાર
જેવા જેવા જોડા મલતા, તકે તકે તૈયાર રે...સંતો.

એટલું તથા હું અહિં આવ્યો છું ઉંડો કરી વિચાર
ભુખને માર્યે બેખ લીધો એમ ગણશોમાં એની હાર રે...સંતો.

જ્ઞાન વૈરાગ્યે ગળેજ આપ્યો, ક્યાંયે ન ચોટયું ચિત્ત
નિષ્કુળાનંદને નહિં સંભળાવો, નહિંતો જોડશે ગીત રે...સંતો.

રાગ-ધોળ.

અક્ષરના વાસી વહાલો આવ્યા અવનિપર
અવનિપર આવી વહાલે સતસંગ સ્થાપ્યો રાજ અ.

નવખંડ ધરતીમાં સ્વામી સતરાયા ચાલે
હરિજનોને કાટીકહ્યાણ આવ્યો રાજ અ.

ખાધ્યું દેખીને લાઇઓ છોટરા ચાલે
પડી વસ્તુ કાઇની હાથ ન જાલે રાજ અ.

દેવના દેવ વહાલો ધામીના ધામી
પ્રગટ પ્રભુનું નામ સહજનંદ સ્વામી રાજ અ.

પ્રેમાનંદનો વહાલો આનંદકારી
પોતાના જનની વહાલે લાજ વધારી રાજ અ.

પદ ૨ જી.

ધર્મને લાલે મુને હંતે બોલાવી
એકાંતની વાત મર્મે સમજવી રાજ ધર્મને.

મૂળ માયાના બંધન કાપવા આવ્યા
ધામોધામના વાસી અહીં બોલાવ્યા રાજ ધર્મને.

મૂળ અક્ષર પણ શ્રીહરિ સંગે
મુક્તમંડળને લાવ્યા ઉમંગે રાજ ધર્મને.

નવે ગૃહમાં જેમ લાનું વિના તમ
દુર ન થાય મર કરે ક્રોધિ શ્રમ રાજ ધર્મને.

પ્રેમાનંદનો વહાલો પ્રાણ રનેહી
બધા જીવને વહાલે કર્યા વિદેહી રાજ ધર્મને.

પદ ૩ જી.

અધમઉધ્ધારણ એવું પોતાનું નામ
સત્ય કયું આજ શ્રી ધનશ્યામ રાજ અધમ.

જીવને શિવ કર્યા વહાલે અવિદ્યા ટાળી
પ્રોહપ્રતાપ જણાવી હદ વાળી રાજ અધમ.

બિના સાધને સૌને સિદ્ધ દશા પમાડી
પોતાની રીત સૌને ન્યારી દેખાડી રાજ અધમ.

રવિ આગે શશિ તારા ન ભાસે
મત પંથ એમ શ્રીહરિ પાસે રાજ અધમ.

પ્રેમાનંદનો વહાલો પૂર્ણ પ્રતાપી
પોતાના જનને સ્થિતિ અલૌકિક આપી રાજ અધમ.

પદ ૪ થું.

શિદને ભટકા છા તમે ચતુરસુગ્મણ
કરે પ્રભુ પ્રગટી આજ ઓળખાણ રાજ શિદને.

આધામના ધામી કયારેય નહોતા પધાર્યા
ધૃવર કાટી સ્તુત કરીને હાર્યા રાજ શિદને.

અવસર પર કોઇ અવનિએ આવે
તો તે માયાની પાસે કાંઈત ફાવે રાજ શિદને.

ગુણીની સંગે કાઈ નિર્ગુણ થાએ
ન્યાંથી આગ્યા તેમાં પાછા સમાયા રાજ શિદને.

આવો અવસર હવે ફરી નહિ આવે
પ્રેમાનંદ તાલી દઇ કલાવે રાજ શિદને.

રાગ.

ભવિષે લખ્યું હોય તેમ થાય
હાપણ કોઈનું કામ ન આવે કોડ કરોતે ઉપાય
રામચંદ્રજી બાણતાં છતાં વનમાં શિદને બનય
સતી સીતાજી કલંક લાગ્યું અને રાવણ શિદને રોળાય...ભ૦

ઈંદ્ર રાગને ઉન્મતી સૂઝી ગૌતમ દ્વારે જાય,
ચંદ્રમાને કલંક લાગ્યું અને અહૈલ્યાની શીલા શીદ થાય . ભ૦

પરિક્ષિત રાગને રટના લાગી મૃગીયા રમવા બનય
સાધુ રૂપીને સંતાપવાથી એને સર્પડંસ શીદને થાય...ભ૦

અમ્હુન ભીમ નકુળ સહદેવ. રાગ્ન ધર્મ કહેવાય,
પાંચ પાંડવ દેખતાં છતાં સતી દ્રૌપદી શીદને લુટાય...ભ૦

શુભ મુદુરત શુભ ચોઘડીયું, પ્રથમ અહ જોવાય
સારા જોશીએ જોશ જોય છતાં રંગભરી શીદને રંડાય . ભ૦

નામ ધર્યું તે નાશ થવાનો માટે દરિગુણ ગાય
ભટ્ટ પ્રેમાનંદ રામ ભજે તે તો વહેલો વૈકુંઠ જાય...ભ૦

રાગ-ગરબી.

હૈયાના કુટયા દરિ સંગે હેત ન કાધું
લક્ષ ચોરાસી કેરું લગડું માથે માગી લીધું...હૈયાના.

પેટને અર્થે પાપ કરતાં પાછું ફરી નવ જોયું
ચાર દિવસના જીવતર સાફ મન માયામાં મોહ્યું રે હૈયાના.

જન્મમરણ દુઃખ ગર્ભવાસનું તે નવ રાટ્ટીયો ટાળી
માતખીતા યુવતી સુત સંગે વિસાર્યા વનમાળી રે . હૈયાના.

આજસને અજ્ઞાન અતિશે. કામ બગાડ્યું તાડું
દેવાનંદ કહે દેખ વિચારી, માન કહ્યું તું માફ રે હૈયાના.

પદ ૨ જી.

દુનીયામાં ડાહ્યો ડહાપણમાં દુઃખ પામે
ભવતારણ ભગવાન વિસારી. ચડીયો ઠાલે ભામે રે...દુની.

મનુષ્ય દેહ મળ્યો અતિ મોઘો, ખોટો જાણી ખોયો
ચોરે ચોટે જીકું ખોડ્યો. નાહક નીર વલોયો રે...દુની

હરિ હરિજન સંગ હૈત ન કીધું પીધું વિપનું પાણી
સુખ સંસારી પામ્યા સાઝ મુવા લગી ઘર તાણી...દુની.

હવે શોકની નદીયો મોટી, તેમાં જાય તણાણો
દેવાનંદ કહે હરિ ભજ્યો નહી, ઘણા દુઃખે ઘેરાણો રે... દુની.

પદ ૩ જી.

અજાની તારા અંતરમાં દેખ વિચારી
અંત સમે કોઇ કામ ન આવે સગાં કુટુંબ સુત નારી રે ..અ.

જોખન ધનનું જોર જણાવે ફાટી આંખે ફરતો
કાળ કરાળ કઠણ સિર વેરી દિલમાં કેમ નથી ડરતો રે ..અ.

માલ ખગ્ગનાં મંદિર મેલી, મુવા ભુખ મદમાતા
શ્વાન શુકરના દેહ ધરીને ઘર ઘર ગોથાં ખાતા રે ..અ.

આજ અમુલ્ય અવસર આવ્યો, હરિ ભજ્યાનું ટાણું
દેવાનંદ કહે દેહ મનુષ્યનો, ન મળે ખરચે નાણું રે ..અ.

પદ ૪ થું.

પામર તેં પ્રાણી વિસાર્યા વનમાળી
મિથ્યા સુખ માયામાં મોહ્યો મૃગતૃણા જળ ભારી રે પામ.

આઠ પહોર અંતરમાં ખળીયો, ઘણા ઘણાને ધાયો
રળી ખળી ધન ભેગું કીધું, ના ખરચ્યો ના ખાયો રે...પામ.

નારી આગળ નિર્લજ થઇને, ખીતો ખીતો બોલે
હડકોલાવે હસી બોલાવે, કરે તૃણને તોલે રે...પામ.

સાસુ સસરો સગાં સંબંધી. તેની સેવા કાધી
દેવાનંદ કહું સાધુજનની, તેં સેવા તજી દીધી રે...પામ.

રાગ-ધોળ.

ઘડપણે કાણે મોકલ્યું જાણ્યું જોખન રહે સૌ કાળ
ઉંખર તો ડુંગર થયા રે, પાદર થયા પરદેશ
ગોળી તો ગંગા થઈ રે, અંગે ઉજળા થયા છે કેશ . ઘડ૦

નહોતુ જોઈતું તે શીદ આપ્યું રે નહોતી જોઈ તારી વાટ
ધરમાંથી હળવા થયા રે, કહેશે ખુણે હાળો એની ખાટ ..ઘડ૦

નાનપણે ભાવે લાડવા રે, ઘડપણે ભાવે સેવ
રોજને રોજ જોઈએ રાખડી રે, એવી બલી ઘડપણની ટેવ . પડ૦

આંખે તો સુઝે નહિં રે, થર થર ધ્રુજે કાય
ખાધું તો અન્ન પચે નહિં રે વલી એકા તે નવ રહેવાય ..ઘડ૦

પ્રાતઃકાળે પ્રાણ માહરા રે, અન્ન વિના અકળાય
ધરના કહું છે મરતો નથી રે તને એસી રહેતાં શું થાય...ઘડ૦

દીકરા તો જુજવા થયા રે, વહુઓ દે છે ગાળ
દીકરીઓને જમાઈડા લઈ ગયા હવે ઘડપણના શા હાલ ..ઘડ૦

નવ નાડીઓ જુજવી પડી રે આવી પહેાંચ્યા કાળ
બેરાં છોકરાં ફટફટ કરે રે, નાના મોટા મલી દે છે ગાળ...ઘડ૦

આવી વેળા અંતકાળની રે. ત્યારે દીકરા પધાર્યા દાર
પાંસળીયેથી છોડી વાંસળી, તેણે લઈ લીધી તે વાર...ઘડ૦

એવું જાણી સૌ હરિ ભજો રે સાંભળજો સૌ સાથ
પર ઉપકાર કરી પામશે રે, જે કાંઈ કીધું હશે જમણે હાથ ધડ૦

એવું નકટ છે આ વ્રક્ષપાણું રે મુકી ધ્યો સૌ અલકાર
ધર્મના સત્ય વચન થકી રે, મહેતાનરસી ઉતર્યો ભવપાર...ધડ૦

રાગ-ગરબી.

કર પ્રભુ સંગાથે દદ પ્રીતડી રે
મરી જનવું મેલીને ધન માલ, અંતકાળે સગું નહિં કાઢનું રે
સંસ્કારે સંપધી સર્વે મળ્યા રે

એ છે જીડી માયા કરી જાળ.....અંત૦
માઈ માઈ કરી ધન મેલવ્યું રે, તેમાં તારૂં નથી તત્ત્વભાર . અંત૦
સુખ સ્વપ્ના જેવું સંસારનું રે તેને જાતાં ન લાગે વાર . અંત૦
માટે સેવે તુ સાચાં સંતને રે, તારા ટળશે ત્રિવિધ તાપ ..અંત૦
અંત મોટા પુરૂષને આશરે રે, બળે પુર્વ જન્મના પાપ ..અંત૦
એવું સમજીને ભજ ભગવાનને રે સુખકારી સદા ધનશ્યામ . અંત૦
દેવાનંદનો વાસો દુઃખ કાપશે રે, મનવાંછિત પુરણકામ . અંત૦

પદ ૨ જી.

મળ્યો માણસનો દેહ ચિંતામણી રે
તારા અંગમાં છે રાગ અસાધ્ય, નથી લેતો નારાયણ નામને રે
માથે મરણજનમ મોટું દુઃખ છે રે, તારા અંતરમાં હરિને આરાધ...ન૦
ધ્યાનું સુઝે છે કામ સંસારનું રે કરે સગાનું બહુ સન્માન...ન૦
હંત કરતો નથી હરિદાસમાં રે, હૈયા પુટ્યા તું લૂણ્ણરામ...ન૦

પરનારી સંગાથે કરી પ્રીતડી રે, તારે એજે ગયો અવતાર . ન૦
 બહુતામીની બીક નથી રાખતો રે, ખરે થઈશ તેમાં ખુવાર . ન૦
 અતિ કઠણ વેળા છે અતકાળની રે, પછી થાશે તને પરતાવ . ન૦
 દેવાનંદની શીખામણ માનજે રે, તારા અંતરમાં કરીને ઊભાવે . ન૦

પદ ૩ જી

તારા મનમાં જાણે મરવું નથી રે
 એવો નિશ્ચ કર્યો નિરધાર તેમાં ભુલી ગયો ભગવાનને રે
 ધન દોઢત નારીને ઘણા દીકરા રે, ખેતીવાડી ઘોડીને ઘરખાર ..તે૦
 મેડી મંદીર ઝૂખાને માળીયા રે સુખદાયક સોનેરી સેજ ..તે૦
 ગાદી તટ્ટાયા ને ગાલમસુરીયા રે અતિ આડય કરે છે એજ ..તે૦
 નિચું કાંધ કરીને નમતો નથી રે, એવું સાધું સંગાથે અભિમાન . તે૦
 મરમાળી મોહનની મૂર્તી રે, તેની સાથે ન લાગે તાન ..તે૦
 પાપ અનેક જનમનાં આવી મળ્યાં રે તારી મતી મલીન થઈ મંદ . તે૦
 દેવાનંદના વાલાને વીસરી ગયો રે તારે પડ્યો ગળે જન્મ ફંદ ..તે૦

પદ ૪ થું.

તાર માથે નગારા વાગે મોતનાં રે
 નથી એક ઘડીનો નિરધાર, તોય જાણ્યા નહી જગદીશનેરે
 મોટા મેલીને રાજ મરી ગયા રે જોને જાતાં ન લાગે વાર . તોય.
 તાર જોખન ગયું જખ મારતું રે, માથે કાળા મટી ગયા કંઈ ..તોય.
 અંતકાળે લેવાને જન્મ આવીયા રે તેનો ભાળી ભયંકર વેશ ..તોય.
 રામ કાઠિ વીંછી તણી વેદના રે દુઃખ પામ્યો તું દેવના ચાર . તોય.

સગાં સ્વાર્થી મળ્યાં સહુ હુંડવા રે, કેતું જરા ન ચાલે જોર . તોય.
જીભ ટુંકી પડીને તુરી નાડીયું રે થયું દેહ તજ્યાનું તત્કાળ...તોય.
દેવાનંદ કહે ન જાણ્યા મારા નાથને રે, મળ્યો માણસનો દેહ વિશાળ . તોય.

રાગ-ગરબી

નારાયણ નામ લેને તું પ્રાણી રે

બદ્રીનાથ પ્રગટ જીગ જાણી નારા

નર દેહ દીધો તને નાથે રે, હાથ ધન તો વાપર તારા હાથે રે
પણું રહેશે નાથે કાઠિ સાથે નારાયણ.

ગર્ભાસે રહ્યા કીધી તારી રે, લીધો જરૂર અમિથી ઉગારી રે
ખેડો તેને તું કેમ વિસારી નારાયણ.

વિના સમજ્યો કહે છે માઈ માઈ રે, ધન કાજ ભમે મન તાઈ રે
નારે હાથ નથી તન તાઈ.. નારાયણ

મિથ્યા સુખમાંતે શુ ભરમાણો રે, બાંધ્યો લોકલજ્ઞ ગળે પાણો રે
જન્ય નૃપજાને પુર તણાણો નારાયણ,

કાયામાયા છે જે તારી કાચી રે, તેના રંગમાં રહ્યો છે તું રાચી રે
બ્રહ્માનંદ કહે વાત સાચી નારાયણ.

પદ ૨ જી

બદ્રીપતી નાથનું લેને શરણું રે

મટે મહા મહાદુઃખ જન્મને મરણું રે. ..બદ્રીપતી.

તાકે પરધનને પરનારી રે, નથી ભજતો તું દેવ મોરારી રે
આજે શી ગતી થાશે તારીબદ્રીપતી

નહિં આવે ભેંગા સુત દ્વારા રે, મેલી મેડીને મદિરે સારા રે
કરવા જંગલ માંડી ઉતારા..... બદ્રીપતી.

કરી ખાંધ કમર ટળે ફેલી રે, થાને તત્પર આગસ મેલી રે
બહુનામી થાશે તારા એલી..... બદ્રીપતી.

રહે છે મને રે માયામાં રાજ રે, જીલું બોલે ને મમતા ઝાઝી રે
દેખી કાઠનું રૂડું મરે દાઝી..... બદ્રીપતી.

કર પ્રીત તું સંત સમાજે રે, જેમ પ્રગટ હરિ નિત્ય રાજે રે
અભાનંદ કહે તારે કાળે..... બદ્રીપતી.

૫૬ ૩ જી.

ઓળે બદ્રી નાથને તું કેને રે

નર સદીત નારાયણ કેને..... ઓળે.

જમ હાથે જરૂર તારે જાવો રે, પછે થાશે તુને પરતાવો રે
પ્રાણી અવસર નહીં મળે આવો..... ઓળે.

ક્ષેત્ર સકળ સમાયાં તેં ખેડી રે, ધયાં રહેશે મંદિરને મેડી રે
હાલી જાય છે જોને તારી હેડી..... ઓળે.

દેખી ધૂલીશમાં તન જોરે રે હું હું દાવું કરે છે હોરે હોરે રે
નિત કાળ આવગદાને ચોરે..... ઓળે.

દીલ પાપ થકી તું ડરજે રે, ઝાઝા ભાર માથે મન ભરજે રે
કર્મ સમજ વિચારીને કરજે..... ઓળે.

ચિત ચડાવમાં બોત તોફાને રે : કથા પ્રબુની સાંભળજે તું કાને રે
અભાનંદનું કહ્યું સત્ય માને ઓળે.

પદ ૪ થું.

પ્રાણી નર દેહ સુંદર પામી રે. લજ નર રે નારાયણ સ્વામી...પ્રાણી.
સાચા સંતને ચરણે તું રહેને રે દયા આણીને અન્નજળ દેને રે
તારો જનમ સુફળ કરી લેને.....પ્રાણી.

લવતારણ જગપતિ બેટી રે. મેલ લોકની લાજ સમેટી રે
ખાંધ પ્રેમ તણી કશી પેટી.....પ્રાણી.

માયા સંતનો સંગ કરીને રે, દઢ અંતર ધિર ધરીને રે
લજ પ્રગટ પ્રમાણ હરીને.....પ્રાણી.

લાગ્યું જનમનું વાંસે તારે લાડું રે, આવી લેશે સાંજ સવાડું રે
માટે કર તારા જીવનું સાડું.....પ્રાણી.

મેણું અનાંત જનમનું ઊતારો રે. હવે જીતી ખાજ મત હારો રે
અત્માનંદનું કથું હૈયે ધારો.....પ્રાણી.

રાગ-કુંભરી

જુડી જુડી જગતકી આશ રે, નરનાશ પલકમાં પાવે
કાળ ચવીના મુખમે લીના, વાકા નહિ વિશ્વાસ રે...નર.
માનત મેરી નહિ કોઇ તેરી, કાલ કહિન શિર ત્રાસ રે...નર.
સુતવિત્ત દારા જગ વ્યહવારા, સર્વે સ્વપ્ન બિલાસ રે...નર.
દેવાનંદ દેખી લવલય લેખી, ઈનસેં ભયે ઉદાસરે...નર.

પદ ૨ જુ.

ગાયે ગાયે ન ગીરીધરલાલ રે, નરપલ ગયે પરતાઇ
અતિ મદમાતા દેશમે ખાતા, હો ગયે હાલમેહાલ રે...નરપલ.

કુકર્મ કરતા, દિલ નહિં કરતા, ધર રયે ધન માલ રે...નરપલ.
 પ્રભુપદ પ્રીતિ કપ્પલુ ન કીતી, કુણ્હિ ચલત કુચાલ રે...નરપલ.
 દેવાનંદ પ્યારે હરિ ઉર ધારે, તજી દીનો જગ જંગલ રે...નરપલ

પદ ૩ જી.

મેરી મેરી કરત મતિમંદ રે, જગચંદ દીયો વિસરાઇ
 નરતન પાયો કહ્યુ ન કમાયો, ફેર ધર્યો ભવ ફંદ રે...જગ
 જીવ અભાગી વિષય અનુરાગી, સમયાં નહિં સુખકંદ રે...જગ
 ત્રીવીધી તનમેં જરત હે મનમેં, ગાફલ ગપ્પ ગદ રે...જગ
 દેવાનંદ ભારી કહેત વિચારી, જાણી જપત સુરતંદ રે...જગ

પદ ૪ થું.

આયો આયો મનુષ્ય અવતાર રે, નર ચાર દિવસ મિજાપાના
 કુટુંબ કપીલા સ્વારથ મીલા, વાકુ ચલત નહિ પ્યાર રે . નર
 જમકે દુતા મારત જીતા, પાપી કરત પોકર રે...નર
 ભવદુઃખ ભારી દેખ વિચારી, મરને ધરત અવતાર રે નર
 દેવાનંદ ભારી ચરને મોરારી, સહેજ તરે સંસાર રે નર

રાગ-ગરબી.

મોહનને ગમવાને ઇચ્છો માનની
 ત્યાગો સર્વે જૂઠી મનની ટેક ને
 પતીવ્રતાનો ધર્મ અચળ કરી પાળને
 હરિચરણે રહજો અખળા થઇ છેક ને.

વલી એકવાત કહું છું અધિક વિવેકની
 સાંભળ બહેની તારા સુખને કાળ જો
 હરિજન સંગે રાખો પુરણ પ્રિતડી
 ત્યાગો મદમચ્છર જીડી કુળ લાજ જો.
 સુખદાયક તું જાણી સુંદર સ્યામને
 અતિ દુઃખદાયક મન પોતાનું જાણજો
 મુકતાનંદનો નાથ મગન થઈ સેવજો
 સમજ વિચારી બોલો અમૃત વેણ જો.

૨

૩

પદ બીજું.

સાંભળ બહેની હરિ રીઝયાની રીતડી
 મોહન વરને માન સંગાથે વેર જો
 સાધન સર્વે માન બગાડે પણ વિષે
 જેમ બળીયું દહીં સાકર મહીં ઝેર જો.
 દારી થઇને રહેજે દીનદયાળની
 નીચી ટેલ મજે તો માને ભાગ્ય જો
 ભવ બ્રહ્માદિકને નિશ્ચે મગતી નથી
 પુરુષોત્તમ પાસે બેઠાની જોગ્ય જો.
 પ્રિત કરજે પુરુષોત્તમ સાથે નિત્ય નવી
 દાઝીશમાં દેખી કેવું સન્માન જો
 મુકતાનંદનો નાથ મગન થઈ સેવજો
 તો રીઝ રસીયો સુંદરવર કાન જો.

પદ ૩ જી.

કાનકુંવરની રીત સુણી મનમાં ધરો
 તો તમે રહેશો મગન સદા હરિ સંગજો

પુરુષોત્તમને નથી કાઠી પર પોતાતણું
 પુરણકામ ન રાચે કેને રંગ ને.
 કશ્ચાનીધિમાં કામાદિક વાગે નહિં
 ઇચ્છા માન તણા નહિં અંતર લેશ ને
 કડવા વેણ કહે પોતાના દાસને
 ઓસડસમ આપે ઉત્તમ ઉપદેશ ને.
 જે જે વચન કહે સુંદરવર શ્યામજી
 સુખ ઉપજે તેમ કરવો શુદ્ધ વિચાર ને
 મુક્તાનંદનો નાથ સદા સુખદાઈ છે
 એવું જાણી કરજો પુરણ પ્યાર ને.

પદ ૪ થું.

સુખસાગર હરિવર સંગે સુખ માણજો
 અતિ ઘણી મહેર કરી છે શ્રીમહારાજ ને
 પુરુષોત્તમ સાથે પુરણ સગપણ થયું
 આપણું તુલ્ય નહિં કાઠીખીજી આજ ને.
 રવિ મંડળમાં રાત તણું દુઃખ નવ નંડ
 પારસ પાસે ધન દુર્ગાપતા જાય ને
 તેમ પ્રગટ પુરુષોત્તમને જે જે મળે
 તેનો મહિમા જવ અહ્માદિક ગાય ને.
 તન અભિમાન તજે પુરણ સુખ પામીએ
 શામલીયા સંગ વાઘે સાચી પ્રિત ને
 મુક્તાનંદ કહે મર્મ ઘણા છે વાતમાં
 જાણી લેજો અતિ ઉત્તમ રસ રીત ને

રાગ-કાફી ગરબી

હરિ હૈયાના હાર છો શરે તમે હરિ હૈયાના હાર છો
મેંજનણા શણગાર છો શરે.....તમે.

મુખથી શું ઘણું કહીએ મોહનને
પ્રાણ તણા આધાર છો શરે.....તમે.

વહાવ પણમાં અતિશે વહાલા
નટવર નંદકુમાર છો શરે..... તમે.

દુર્જનીયાને દુર ઘણા છો
પ્રેમી જનના પ્રાણ છો શરે.....તમે.

મુક્તાનંદ કહે નર નાટક ધરીને
શરણાંગનના સાર છો શરે..... તમે.

પદ રજુ.

નેણાં દરે છે જોઈનેરે મારા નેણાં દરે છે જોઈને
રાહી છું મોહન સંગે મોહીનેમારા.

જે દિનમાં દર્શન ન પામું
તે દિને વિતે રોષને રે.....મારા.

લોકડીયાની લાજ ન રાખું
કે મારા વેણ વગાઈને રે મારા.

શ્યામ વિના હું ચૈદ્ર ભુવનમાં
રંગે ન રાખું જાઈને રે મારા.

મુકતાનંદ મોહનવર પામી
કુળ મર્યાદા ખોધને રે... ...મારાં

પદ ૩ જી.

મોહિં નયનની સાનમાં રે મન મોહિં નયનની સાનમાં
વાંસલડીના તાનમાં રે મન

કામને કાજ મુને કાંઈ ન સૂઝે
ગીરધરજીના ગાનમાં રે મન

આંખલડી અણીયાળી જોઈને રે
કુંડળની ઢળી કાનમાં રે મન

મન ગમે તેમ મુખથી ખોલું રે
જાણે એકી છું રાનમાં રે મન

મુકતાનંદ કહે થઈ મતવાલી રે
વાલમજીના તાનમાં રે મન

પદ ૪ થું.

કાનુડા સંગ મન લાગ્યું સૈયર માઈ કાનુડા સંગ મન લાગ્યું
એહેનું તે બાણ ઉર વાગ્યું સૈયર

શ્યામ વિના હું ચૈદ લુવનમાં રે
અળગી નવ અનુરાગી સૈયર માઈ

મોહન વર સાથે મન માન્યું રે
ખીજું તે કાંઈ નવ માંગું સૈયર માઈ

કુલડે સેજ સમારી સુંદર રે
 વાટડી જોઈ જોઈ જાગું..... સૈયર માઈં
 મુકતાનંદ મોહનવર મળતા રે
 જન્મ મરણ દઃખ ભાગ્યું સૈયર માઈં

રાગ.

પ્રભુ તને પ્રસન્ન કેમ થાશે રે પ્રભુ તને પ્રસન્ન કેમ થાશે
 સમજ સમજ કાંઈ દિલમાં પ્રાણી પ્રભુ પ્રસન્ન કેમ થાશે ..પ્રભુ.

મોહ માયા મમત ઘણુંજા. જળ બેદ અતિશે ભરીયો
 ટીલાં ટપકાં માથે ઘાલી, ડોળ ખોટા તેં કરીયો...પ્રભુ.
 માળાં ફેરવે મણકાં મૂકે. મન છે વાધરી વાડે
 ભજન કરવા ખેસે ત્યારે જુદી જુમો પાડે...પ્રભુ.
 લાથમાં માળા હવે લાળાં, જાનાં મસ્તક કાપે
 પોતે ઉપદેશ પામ્યો નથી ને, ખીજે શિખામણ આપે . પ્રભુ.
 હરિ દર્શને જાય મંદિરમાં ભગવાનને નવ ભાળે
 પર રામાં દિલમાં આવે તો ચિત્ત ધરીને નિહાળે . પ્રભુ
 મોહ મમતા જ્યાં લગી તુજમાં, મલે નહિં ભગવાન
 જીવલણ તું સમજ દિલમાં, તજ તાઈં અજ્ઞાન પ્રભુ

રાગ.

આવો રૂડો અવસર રે ઓલખવા એક હરિ
 મોઢો મનુષ્યા તન રે નાવે તારે ફરી ફરી...આવો.
 ધન જોખન તન રંગ પતંગી મલશે વારંવાર
 તે સાઈં શું જતન કરે છે સ્વપ્નું રે આ સંસાર
 મેલી એને મરવું રે-ડરવું દિલ દોષ ધરી...આવો.

વાસ કરે નિત્ય વૈષ્ણવ જનમાં, મનમાં માનો વાત
પણ દાસપણું દેવતાને દુર્લભ ભજેથી જન્મદુઃખ જનત
ભકિત કરજો ભાવે રે-ધર્મની ટેક ધરી . આવો.

સૌમ્યસ્વભાવ પરમ સુખસંપત્તિ, એહિ પામ્યાનો ઉપાય
પણ પ્રગટ સ્વરૂપ એાત્મજો એવું, દુર્લભ દેવ ગવાય
એવું તન આવ્યું રે-લેજે જગરાજ વરી...આવો.

માયાની મોટયપ મિથ્યા પણ, નથી ઘડીનો નિરધાર
દેવાનંદ કહે ભજ દુઃખભંજન, કંઈનાનિધિ કિરતાર
કંઈ વેળામાં રે-રહેશે તારા કારજ સરી...આવો.

પદ ૨ જી.

કાયામાયા કુડી રે રાખી તારી રહેશે નહિં
જોને તું વિચારી રે ઘેલા કેમ અકકલ ગઈ...કાયા.

નંદ રાજને અનગળ નાણું ભરી સંચી ભંડાર
પણ કોડી અંતે કામ ન આવી, જતાં ન લાગી વાર
ન ખાધી ન ખરચી રે, વેડે મુવો ભાર વહી...કાયા.

રાવણ રીઘસીધ પુરાણ પામ્યો, ઇંદ્ર અતિ અભિમાન
પણ અજ્ઞાને અવરાણું અંતર, ભૂલી ગયો મૃત્યુ ભાન
વાદળની ઝાયાં રે—જોતાં જોતાં છેડે ગઈ . કાયા.

ભજ ભગવાન માન તન મેલી, બેલી કર ખળવીર
પણ લક્ષ્મીવરની લાલચ રાખી ધરજો મનમાં ધીર
અધમ ઉદ્ધારણ રે—અભય પદ આપે સહી . કાયા.

મૃગજીભરવા મુરખ માણસ. દોડે સૌ સંસાર
 વાત વિચારીને પાછો વળજે પામ્યા નથી કોઇ પાર
 દેવાનંદ દેખી રે—વિવેકની વાત કહી...કાયા૦

પદ ૩ જી.

ચેતો ચતુર નરનારી રે ચેતો ચતુર નરનારી
 આ યુગ હમણાં આલ્યો જાશે રે.....ચેતો.

મોટાં મોટાં આલ્યા ગયા મુકી પોતે ધરખાર
 સાથે કાંઈ નવ લાઇ ગયા, સૌ પડ્યું રહ્યું તે ઠાર...ચેતો

મારા હૈયા મારી પત્ની, મિથ્યા તું તો જાણે
 અંત સમે કો સંજ ન આવે થમ મારે જે ટાણે...ચેતો.

નારું આ ભુતબને વિષે. સગું આલ્યા નથી કોઇ
 સગાં સહોદર ધનના લોભી, અંતે રહેશે રોષ...ચેતો.

ભજન સ્મરણ તુજ સંગે આવે, પુણ્ય કયું હોય જેહ
 બાકી સૌ મિથ્યા તમે જાણો, અંતે અળગાં તેહ...ચેતો.

પુણ્ય નેમમાં નેહ ધરીને, પરદુઃખમાં જીવ બળશે
 તો જીવડલા સાચું માનજે, નિશ્ચે વૈકુંઠ મળશે...ચેતો.

સંગ.

શા માટે તમે શોચ કરો છો, પ્રભુ કરશે તેમજ થાશે
 ધારેલ મનના મનસુખા તે, સરવે ફાગટમાં જાશે.
 પ્રભુ ઇચ્છા વિના કાંઈ નથી બનતું, કર્તાહર્તા જગ સ્વામી
 માનવ જાણે મેં કયું પણ કરનારા અંતર્યામી.

દોષ કમનિ ન દેવો લાઇ, લખ્યું લલાટે તેમ થાશે
 કહાપણ કોઇનું કામ ન આવે, લાવિક તે આવી બનશે.
 રત્નેહસાગરકે ગઇ માતા, વચન માંગ્યું રાજ કને
 ભરત ભોગવે રાજ અવધના રામચંદ્ર જાયે વનમેં.
 સતી સીતાજી મોટા કહીએ જેના સ્વામી જગકર્તા
 રાવણે તેનું હરણુજ કરીયું ત્યારે સતી મહાદુઃખ પામ્યા.
 પાંચ લાઇ પાંડવજી કહીએ જેના રતેહી જગકર્તા
 એવા નર તો મહા સુખ મેલી દુઃખીયા થઇ વનમાં ફરતા.
 રાજપાટ ને રિધિસિધિ સર્વે તે બ્રેહા હારી
 પાંચ લાઇ વન પધાર્યા, સાથે પંચાળી નારી.
 હરિચંદ્ર મોટો રાજા, રૂડી રીતે રાજ્ય કયું
 પરમેશ્વર કોપ્યા ત્યારે, નીચ ઘેર જઈ જળા ભયું.
 નજારાજ સત્વાદી કહીએ, જેને દમયંતી રાણી
 અર્ધે વસ્ત્રે વનમાં ભટકયા, ન મહ્યા અન્ન કે પાણી.
 એવા મોટાને મહાદુઃખ થયું, તો ખીજનું તે શું કરેલું
 દાસ સેવકજી કરે વિનંતિ, પ્રભુ રાખે તેમજ રહેલું.

રાગ-લાવણી.

જખરો કાળ ઝપાટો રે, માથે મરણુ ખીક મોટી
 જંતર જાણો મંતર જાણો, જાણો તંતર ટાળા
 મોત ખડો મરદાન મરદ જ્યાં, ઘૂજ પડે ધારાળા ..જ.
 વૈદ બોલાવો સૈયદ બોલાવો, કરો ઉકાળો કુટી
 પણ ખુટી તે તો જરૂર ખુટી, ખુટીની નહિં ખુટી ..જ.

સુંઘરું ખોદો શિખો સરોદા, તત્ત્વ વિચારો તામ્ર
નહિં ભેદમાં દાહાડી રમો, પણ વગરો ઉંધાં વાજ...જં.

જોષ જુવો નિદોષ ભણીને, કોષ શુકનના કાઠો
જમ કિંકરનો અજખ અપાટો, ગજખ કરીદે ગાદો...જં.

વેશ ઉતારો કેશ ઉતારો, દેશ ઉતારો દુજે
પકડે આવી મોત પલકમાં, જીવડો શું જુએ...જં.

રોટી ખદલો ચોટી ખદલો, લોટી ખદલો લાખો
દરદ મરદને ગરદ કરી દે મોત મરદ છે આખો...જં.

ધર્મ ધરો અધર્મને મેલી, ખાંતેથી મો ખેલી
રૂપિરાજ રઘુનાથ વિના, કોઈ નથી બરાબર બેલી...જં.

પદ ૨ જી

નિશ્ચે રહેજું નથી રે માથે મોત અપાટો મારે
ફાલ્યા ઝૂલ્યા શુરે ફરો છો, જુવો વિચારી જગમાં
વણસંતા કાંઈ વાર ન લાગે, રોગ ભર્યા રગરગમાં...નિં.

હાટ ભરો ધન માટ ભરો, મન ઘાટ કરો ભલે મોટા
પાટ હાઠ ખડુ ઘાટ આઠ પળ, પાણીના પરપોટા...નિં.

અગઅગઅગ મેવાડી મોળીયા, અગમગ દીપે ડગલાં
ભાકડાંની ચેહયો લાગી, થયા ધૂળના ઢગલાં...નિં.

ડાહાપણ ડાહાયા કોમળ કાયા, ઉડ્યા પલકમાં એતો
કેડા મહોરે વાર નથી કાંઈ, ચુપ કરીને ચેતો...નિં.

કાસીવાસી અતિ ઉદાસી, જંગલવાસી ભેગી
કાળ ઝપટમાં ચપટ થયા કાંઈ ભાત્ય ભાત્યના ભોગી...નિં

મીઠી વાણી પુરા પુરાણી જાણી વાતો ઝાઝી
કાળ કોળીયા કરી ગયો, કોણ કીતાબવાળા કાજી.. નિં

સગાં સંબંધી રૂવે સ્વાસ્થ્યે, વિનતા રૂવે વરેલી
રૂપિરાજ રઘુનાથ વિના, નથી કોઈ બરાબર બેસી ..નિં

રાગ-ગરબી.

સ્વામી પ્રગટ થયા તે કહું સાંભળો રે,
સાધુજનને અઘૌઠિક સ્વાદ, ગુણ ગાયે પવિત્ર ધર્મ વંશના રે
જેની માતા ભકિત નામે મહા સતી રે, પીતા પાંડે હરિપ્રસાદ ..ગુ.
ગુણવંત છપૈયા એક ગામ છે રે, પાસે અવધનગર મોટું ધામ...ગુ.
ચૈત્ર શુકલ નવમીએ પ્રભુજન્મીયારે હરિકૃષ્ણ ધર્મ છે શુભ નામ...ગુ.
બાલલીલા કરે છે બહુ ભાતની રે, માતા પીતાને હરખ ન માય...ગુ.
વાલો ચંદ્રકલાની પેરે વર્ધ તારે, નરનારી જોઈને સુખી થાય...ગુ.
આઠ વરસે પામ્યા તે ઉપવીતને રે, તજ્યું ભુવન પામીને વૈરાગ...ગુ.
ગુણ ચરિત્ર મનોહર ગાયવા રે, મળ્યો બ્રહ્માનંદને માગ ગુ.

પદ ૨ જી.

ચાલ્યા ઉત્તર દિશામાં પોતે એકલા રે
વન પર્વત ઓળાંધ્યા દસવીસ, બલીહારી નવલ ધનશ્યામની રે
મુક્તનાથ જોઈને તપ કીધજું રે, સાધી જોગ કલા તે જગદીશ બ.
ત્યાંથી તીરથ કરતા ચાલીયા રે, કરતા બહુ જનને ઉપદેશ...બ.

જગન્નાથ જનર્ણદક્ષિણ પધારીયા રે, પક્ષી આવ્યા તે પશ્ચિમ દેશ...ખ
 ગેરી છાયા અજબ ગરનારની રે, ભેટયા રામાનંદ સુખકંદ...ખ.
 દેહ દીક્ષા પોતાનું પદ સ્થાપીયું રે ધર્મું નામ તે સહજનંદ...ખ.
 કચ્છ ગુજર ધરાને પાવન કરી રે, આવી વસ્યા દુરગપુર આપ ..ખ.
 અત્માનંદ કહે જગ ઉપર રે, વધ્યો દીન દીન અધિક પ્રતાપ...ખ.

પદ ૩ જી.

ત્યાંથી નિજ કુટુંબીને તેડાવીયાં રે
 એ ભાઈ ભાઈનો પરિવાર વધી શોભા અધીક ધર્મવંશની રે
 મોટા ભાઈ તે રામપ્રતાપજી રે છોટા ઇચ્છારામ ઉદાર...વ૦
 મોટા બંધુના અવધ પ્રસાદજી રે બંધુ છોટાના રઘુવીર...વ૦
 એને આચાર્ય કર્યા સત્યસંગના રે, જાણી ધર્મધુરંધર ધીર...વ૦
 ધર્મવંશી હોય તે રહે ધર્મમાં રે. પર ત્રીયા સુતા માત સમાન...વ૦
 પરપુરુષ બાઈને પીતા સરખા રે, હોય છોટો તો પુત્ર નીદાન ..વ૦
 કરે પુરુષ પ્રભોધ રૂડા પુરુષને રે કરે ત્રીયા ત્રીયાને ઉપદેશ ..વ૦
 એવી રીતી ઉદ્ધવ સંપ્રદાયની રે, કહે અત્માનંદ પાપ નહિં લેશ...વ૦

પદ ૪ થું.

સાવરણી ગોત્ર શાખા કૌથમી રે
 સરવરીયા બ્રાહ્મણ વેદ સામ રૂડી ઉધ્ધવ મતની કહું રીતડી રે
 તેનાં રૂડાં પ્રવર વલી ત્રણ છે રે સર્વે ત્યાગી નમે નિષ્કામ...રૂડી.
 નાય બોલે પુજા લેઈ હાથમાં રે, પ્રેમે નમવું ગ્રહીને ગુરૂ પાય...રૂડી.
 ઉપદેશ દીયે તે ઉરધારવો રે, જેથી જન્મમરણ દુઃખ જાય ..રૂડી.

માટી દારૂ ચોરીઅવેરી મુકવાં રે, એવા નીચમ ધરાવે સાક્ષાત...રૂડી.
 નહીં હીંસા વટલાવે વટલે નહીં રે, નહીં કરે પોતે પોતાની ધાત...રૂડી.
 જેવો હોય અધિકારી તેવો જોઈને રે, પછે સંભળાવે મંત્ર રાજ . રૂડી.
 કહે અહ્માનંદ એ મત અનુસરે રે, તેના સરે અઘૌકિક કાજ...રૂડી.

રાગ-સાવેરી.

જગતમેં જીવના ચોરા. પ્રભુ લે દેખી તન ગોરા
 ખડા શીર કાલસા વેરી, કરેગા ખામકી ઢેરી.
 કરમકું સમજકે કરનાં. શિરે નિજ ભાર ના ભરનાં
 કામદ નિકસાડી જપાડી, કદિન હે બોલના તપાડી.
 નહિં ત્યાં કોઈ સગાં અપનાં, અમિકી જાગમેં તપના
 લેખાં જમરાજ જપ કરાડી, કીયે કૃત્ય ભોગને પરાડી.
 અહ્માનંદ કહત હે પુમકું, ન દીજ્યો દોષ અખ દમકું
 પુકારે પીટકે તાલી, જયગા હાથ લે ખાલી.

પદ ૨ જી.

સમજ એ મૂઠ મતીલીના, મનુષ્યતનું પાયા કયા કીના
 ભજ્યા નહિં કૃષ્ણકું કપાડી, આયુષ તેરી વીત ગઈ સપાડી
 ખાલાપન ખેલમેં પિત્યા. હરીકા ભજન નહીં કીતા
 જીવાની સ્ત્રી સંગે ખોયા, બુદ્ધાપન નિર્ખલા હોયા.
 પિતાઅરૂ માતસુત તારી માયાકી ફાંસી હે ભારી
 થોડા અરૂમેલ રથ હાથી, નહીં કોઈ અપના સાથી.
 અહ્માનંદ કહત સત્યખાની, ચલી યહ જાત જીંદગાની
 તાતે તું ચેત રે અંધા, જગતકી જાલમેં બંધા.

પદ ૩ જી.

સાહેબકું ભુલકે બંદે તેં ગાફલ હો રહયા ગંદે
 ખજના પાપકા કીના, ધરમકા રાહ નહીં ચિના.
 કેતા દિન કરેગા મોજે, ચડી હે દાસકા ફોજે
 પકડકે લીયકે લીતા, જાયગા હાથ લે રીતા.
 ધરે રહે ધામ ધન ધરણી, ત્રિયા રહે આપકી પરણી
 ધરે રહે છોકરા છોરી લે જાવે ડાર ગલે દોરી.
 બ્રહ્માનંદ કહતહે સાચી, તામેં તિલભાર નહિં કાચી
 સખનકું છોડકે જાનાં જમનકા માર શિર ખાનાં.

પદ ૪ થું.

અજાતી સમજ ખીન સુતા, જમનકા ખાયગાં જીતા
 તહાં શિર ધુતી પસ્તાવે. ધની ખીન કાન છોડાવે.
 લીયા નહિં સંતકા ચરના, શિખ્યા એક ઉદરકા ભરના
 રહયા પરનારીસેં રાજ, ગમ સખ હાથસે ખાજ.
 માયા અતિ પાપસેં જોડી, મિલે નહિં સંગ એક કોડી
 આંગે તો કહિન હે રસ્તા, જાયગા હાથકું ધસતા.
 બ્રહ્માનંદ કહત હે ભાઈ, ભજે હરિ ચરન લે લાઈ
 મીઠે સખ જન્મકા ફંદા, કરેજો મહેર પ્રજાચંદા.

રાગ.

પ્રાણી લેને અક્ષરની કુંચી રે, તાળું નહીંતો કેમ તુટશે
 જોને વાત પુરાણને પુછી રે, તાળું નહીં તો કેમ તુટશે
 રાખ હરિ ભજનમાં રૂચિ રે, તાળું નહીં તો કેમ તુટશે

મોહ માયાના મેલને, વિષય વજ્જના કમાડ

પણ કામ ક્રોધની માંહી કળુજડી રે

કુંચી કૃષ્ણના નામની લગાડ રે, તાળું નહીં તો કેમ તુટશે.
તાળું દધ તૃણા તણું, વાસનાનાં વળગાડયા શીલ
પણ તપનો લખી તું મારને રે કર અત્રબેલાને અપીલ રે...તા.

દોઢી દરવાજે દંભનો કાધો, મમતાના ઘાલીને માર
પણ પ્રપંચના પગથીયા રચ્યાં રે જીવ કરમાં લેતે જપમાળ રે...તા.

કુમતીની કડી જડી પારણે, આવ્યા અનર્થજી ઉમરાવ
પણ જપની જીપાની આપીને રે, લાગ્ય ઠેઠ દાકારનો ઠેરાવરે...તા.

અર્જ સુણી અક્ષર ધામથી, આવ્યા ભૂમિ પર ભગવાન
પછી તાળું ઉઘડયું તણુ લોકનું રે આપવા જીવને અભયદાન રે...તા.

સ્વામીનારાયણે સીલ તોડીયાં, ઉઘાડ્યો મોક્ષનો દ્વાર
સુગમ કરવું સત્સંગીને રે, જીવું અક્ષરધામ મોજા રે.. તા.

જીવું ધરણીથી ધામમાં, પાંધી કટ્યાણની સડક
પણ ભજન ભકિતના પ્રતાપથી રે જીવું જામે થઈ નિધડક રે...તા.

માયા મિશ્રિત માનવી પામ્યા મોક્ષનું પદ
પણ દાસ હરિકે દધ પાટવે રે, ઉતાર્યો માયાનો મદ રે,
તાળું નહિં તો કેમ તુટશે, પ્રાણી લેને અક્ષરની કુંચી રે...તા

રાગ-ગરબી.

વાલા રમઝમ કરતા કાન મા રે ઘેર આવો રે
મારા પુરા કરવા કાડ હસીને બોલાવો રે.

મારે તમસંગ લાગી પ્રીત, શ્યામ સોહાગી રે
 મેંતો તમસંગ રમવાં કાળ. લળ્યા ત્યાગી રે.
 વાલા અપળા ઉપર મહેર, કરજો મોરારી રે
 હું તો જનમે જનમની નાથ દાસી તમારી રે.
 મારા પ્રાણ તણા આધાર પ્રીતમ પ્યારા રે
 પણ રહોમાં નરવર નાવ, મુજથી ન્યારા રે.
 આવો છોગાં મેલીને શ્યામ, ધડકમ ધારો રે
 મેં તો કુલડે સમારી સેજ, શ્યામ સુધારો રે.
 વાલા નયણ તણું ફળ નાથ, મુજને આપો રે
 મુકતાનંદ કહે મહારાજ, દુઃખડાં કાપો રે.

પદ ૨ જી.

હું તો હું ધણી નગણી નાર. તોય તમારી રે
 તમે ગુણ સાગર ગોપાળ, દેવ મોરારી રે.
 મુને કરી પોતાની કાન, દોષ મ જ્ઞેયા રે
 તમે ગુણ ગ્રાહક ગોપાળ મુજપર મોહ્યા રે.
 તમે શ્યામ સુંદર સુખરૂપ, કુંજ વિહારી રે
 મારે મંદિર આવો ભાવ તમપર વારી રે.
 મુને કરી કૃતાર્થ કાન શ્યામ સોહાગી રે
 મારે ભવની ભાવટ આજ, સર્વે ભાગી રે.
 મારે અમૃત ઉદયા મેહ થઇ અનુરાગી રે
 મારી તમ સંગ ત્રિભુવન રાય લગની લાગી રે.
 મારા પુણ્ય તણો નહીં પાર, તમ સંગ મળતાં રે
 મુકતાનંદ કહે મહારાજ, અંતર ટળતાં રે.

પદ ૩ જી.

મારું મનગમતું કરી માવ, સુખકું દીધું રે
 મારું મંદીરીયું મહારાજ વૈકુંઠ કીધું રે
 હવે રહો રસીયા દિન રાત કહા મને હેહું રે
 મુને મળી ચિંતામણી શ્યામ, દુઃખ નહિં વેહું રે.
 મુને સર્વે સૈયરમાં શ્યામ, કીધી સમોતી રે
 મારા હૈયા કરી હામ, સરવે પોતી રે.
 વાલા મુજ નગણી પર નાથ, અદળક ઢળીયા રે
 તમે એકાંતે અત્રખેલ આવીને મળીયા રે
 મુને મુખથી દીધો તંબોળ હસીને બોલાવી રે
 મારા મનની ઇચ્છા આજ, સઘળી આવી રે.
 તમે રસીયાજી રસ રીત, શું સુખ આપ્યું રે
 મુકતાનંદ કહો મહારાજ, દુઃખકું કાપ્યું.

પદ ૪ થું.

મારા મંદીરીયામાં માવ, મોજીયું માણો રે
 મને શું કરશે સંસાર, ધડક મ આણો રે.
 હું તો તરણા તુલ સંસાર, સઘળો જાણું રે
 વાલા એક તમારી બીક, ઉરમાં આણું રે.
 તમે જીવતા છો ભુપ, મહાસુખકારી રે
 વાલા તનમન ધન પરિવાર, તમ પર વારી રે.
 તોય અધુર અમૃતથી નાથ, હું નવ ધરાવું રે
 વાલા નિત્ય નૌતમ શણગાર સજી સુખ આપ્યું રે.

તમે રસીયા રંગની રેલ, વાલમ વાળી રે
હું તો મગન થઇ મસ્તાન, સુખ હું બાળી રે.
મુને આપ્યો અખંડ સુહાગ, કુંજવિહારી રે
મુકતાનંદ કયે મહારાજ, જાડિં બલીહારી રે.

સગ-ગરબી.

અરજ કરે છે અખળા તે ઉર ધારે રે વાલાજી
વાલપણું વાલામજીમા વીસારે રે વાલાજી
પડવે મારા પ્રાણ લઇને પધાર્યા રે વાલાજી
મને રડતી મેલી ન રહ્યા કોઇના વાર્યા મારા વાલાજી.
બીજો ક્યાં જઈ વસીયા રંગના રસીયા રે વાલાજી
ઉદે થયા આવીને ગોકુળ વસીયા મારા વાલાજી
ત્રાજો તમને જોવાને જીવન રે વાલાજી
આકુળવ્યાકુળ થાય છે માઈં મન મારા વાલાજી.
ચોથે તમને ચારે દશે જોડિં રે વાલાજી
વિરહની મારી વ્યાકુળ થઇને રોડિ મારા વાલાજી
પાંચમે પધારે મારે ધરે રે વાલાજી
અખળા ઉપર રાખો કોઇક મેર મારા વાલાજી.
છઠે આવો છેલા છોગલા મેલી રે વાલાજી
જોવા સાઈ તલખે સહુ સાંહલી મારા વાલાજી
સાતમે આવો તો શોભા કરીયે રે વાલાજી
હાર પેરાવી સુંદર છોગલા ધરીયે મારા વાલાજી.
આઠમે આવોને પ્રાણ આધાર રે વાલાજી
કાંઈ કશ્ણા રાખો કેસરના અસવાર મારા વાલાજી
નોમે નવલા નેહ વધારે આવી રે વાલાજી
સુખ આપો શામળયાજી બોલાવી મારા વાલાજી.

દશમે દુઃખીયા કીધા સહુ નરનારીને રે વાલાજી
આ કયાંથી આવી પુતનાસમ હત્યારી મારા વાલાજી

એકાદશીનો ઉછવ આવ્યો આજ રે વાલાજી
આવો મુની મંડળને દર્શન દેવા ફાળ મારા વાલાજી.

બારસે બહુ ભાતે કર્યા મેં થાળ રે વાલાજી
તમે જમવા સાડ આવો દીનદયાળ મારા વાલાજી

તેરસે તમ કાળે દોલીયો દાળી રે વાલાજી
વાટલડી જોઉં છું ચોક્ક વાળી મારા વાલાજી.

ચઉદશે મને ચિંતા થાય છે ભારીરે વાલાજી
હરીનવ આવ્યા મને સેવા કેવી સારી મારા વાલાજી.

પુનમે પધારો પુરણ ચંદ્રે વાલાજી
વદન વીલોડી સહુ પામે આનંદ મારા વાલાજી.

મનના મનોરથ કરજો મારા પુરારે વાલાજી
નિજ જનના કારજ કરવા છો સુરા મારા વાલાજી.

તીથીઓ ગાઇને પ્રેમાનંદ એ માગે રે વાલાજી
રહો સહજનંદનજી આંખડલીની આગે મારા વાલાજી.

રાગ-સોહાણી.

ભલાવે સહજનંદકો મેં ડિપાસી, ચરણ કમળકો નિવાસી . ભલાવે
માત પિતા બંધુ સહજનંદ, સહજનંદ સુખ રાશી ભલાવે

સહજ્ઞનંદ મનોહર મૂર્તિ, નવલ નાથ અવિનાશી ભલાવે
 સહજ્ઞનંદ વિના કુણુ મીટે, કંઠણુ કાળકી ફાંશી ભલાવે
 સહજ્ઞનંદ મીલે અમ્હાનંદ, કુણુ ભમે વન કાશી...ભલાવે

પદ બીજું.

ભલા સહજ્ઞનંદ શ્યામ હમારા, નહહત પળમેસે ન્યારા...ભલા.
 સહજ્ઞનંદ વિના ભવ સિંધુ, કુણુ ઉતારે પારા...ભલા.
 સહજ્ઞનંદ ચરણુ વિન મોકુ, સખ જગ લગત અસારા...ભલા.
 સહજ્ઞનંદ સદા રૂવેસામ્રથ, અખિલ ભુવન આધારા ..ભલા.
 સહજ્ઞનંદ મીલે અમ્હાનંદ, પ્રાણુ નવલ પ્રિય પ્યારા ..ભલા.

પદ ૩ જું

ભલા સહજ્ઞનંદ શ્યામ સુહાગી, યાતે મેં અનુરાગી ..ભલા.
 સહજ્ઞનંદ ભજનસે મેરે, ભવ ભટકણુ સખ ભાગી...ભલા.
 સહજ્ઞનંદ શ્યામ સુંદરકી, અકળ વાત અનિ આગી...ભલા.
 સહજ્ઞનંદ વિના ભવ ભટકણુ, કુણુ ગૃહી કુણા ત્યાગી...ભલા.
 અમ્હાનંદ સહજ્ઞનંદ ચરણે, લગન મગન મોય લાગી...ભલા.

પદ ૪ થું.

ભલા સહજ્ઞનંદકી ખલિહારી, મોય લગત છબી પ્યારી...ભલા.
 પ્રિય મુખવેણુ નેણુ અતિ તીખે, અંજુજકી અનુસારી . ભલા.
 મુખકો સદન મદન મન મોહિત વદન કમળ પરવારી...ભલા.

ભાસ વિશાળ માળ ગળે શોભિત, ચાસ જગતસેં ન્યારી ભસા.
અભાનંદ વસે ઉર અંતર, સહનનંદ સુખકારી ભસા.

રાગ-ગરબી.

સજની શ્રીછ મુજને સાંભરિયારે, હૈડે હરખ રહ્યો ઉભરાય...સજની
નેણે આંસુની ધારા વહેરે, વિરહે મનડું વ્યાકુળ થાય...સજની
સુંદર મુરલી શ્રી મહારાજની રે, સુંદર અમૃત સરિખાં વેણુ ..સજની
સુંદર કરતા લટકાં હાથના રે. સુંદર કમળ સરિખાં નેણુ...સજની
શીકે હું શોભા અગોઅંગ તણા રે, નીરખીલાળે કાટીક કામ . સજની
હસતા હસતા હૈંત વધારતા રે, એવા સુખ નીધી શ્રી ધનશામ સજની
સદા શ્વેતાંખર શ્રીછ ધારતા રે, અંખર જરકસીયા કાઠવાર...સજની
ગુરછ કલંગી તોરા ખોસતા રે. ગજરા પાગ્નુ ગુલાખી હાર...સજની
એ છખી જોવા તણખે આંખડી રે, મધુરાં વચન સાંભળવાકાન...સજની
એ હરી મળવાને હૈડું તણખેરે પ્રેમાનંદના જીવન પ્રાણુ...સજની

પદ ૨ જી.

મનડું મુરતીમાં વળગી રહું રે, ચિંતવન કરવા ચિત આતુર...મન
તણ મનોહર મુરતી નાથની રે, રાજવલોચન જોખન પુર...મન
સોળે ચિન્હ સહિત અતી શોભતી રે, સુંદર ચરણ કમળની જોડ ..મન
હળવી રહીને હે તે આંપતી રે, ક્યારે હવે પુરશે મનના કાડ ..મન
પીડીજનું નિત્યે નિરખતી રે, રૂડાસાથળ ચિન્હ સહિત...મન
શામ કટી જોઈ જાદવરાયની રે, નિતનિત નૌતમ ઉપજે પ્રીત ..મન

ઉંડી નાભી કમળ સરીખડીરે, ત્રીવેણી નીરખી ઉદરમાંય ..મન
જાતી ઉપડતી અતિ ઓપતી રે, હવે ક્યારે ભુજગ્રહી બાથ ભરાય ...મન
મુખડી શોભા જોઈ મહારાજની રે જાજે પંકજ પુરણચંદ ..મન
નાશા નેણ ભૂલ જોઈ લાલને રે, જય બલદારી પ્રેમાનંદ ..મન

પદ ૩ જી.

સજની નીમખ ન વીસરે નાથજીરે, નિત્ય તવા તરણપણાના ખેત્ર ...સજ.
આ ઓસરીયે આવી ખેસતા રે, આટોલીકે નટવર છેત્ર ...સજની
આ તકીયો તે વાસે મેલતા રે, આ માળા ફેરવતા શામ...સજની
ગાતા ગોડીડાના સાથમાં રે ઘેરે સાહે પુરણ કામ...સજની
આ મોજડીયુંવાલો પેરતા રે આ જીડી લેતા કર વરમાંય...સજની
આ પાદુકા પહેરી આવતા રે, મારે મંદીર મુનીના રાય...સજની
આ ફળીયામાં ઘોડી ફેરવતારે માણકી મનવાલી મહારાજ...સજની
સંતની સભા કરીને આંધી ખેસતારે શ્રીહરી સુરનરમુની શીરતાજ.સજની
કીરતન મુનીવરને ગવરાવતારે, બેળા ગાતા સહજનંદ...સજની
જોવા ધરમકુંવર હરી ઉપરે રે, તન મન વારી પ્રેમાનંદ...સજન

પદ ૪ થું.

લટકાં લટકાળા ધનશામના રે, ખટકે ઉંડા અંતરમાંય...લટકાં
પ્રીત કરી મુજને જોલાવતારે, તે સંભારી ખલુ દુઃખ થાય...લટકાં
આ સજ્યા તે શ્રી મહારાજની રે આ ખાન્નેકે ખેસતાં લાલ ..લટકાં
આ દેકાણે નાતા નટવરજી રે જુતાં અંગ કર લઈ રૂમાલ લટકાં

આ દેકાણે જમવા બેસતા રે, જમતા વિધ વિધનાં પકવાન ..લટકાં
 સુંદર શાક કરી વંતાક ના રે, જમીને દેતા પ્રસાદી કાન ..લટકાં
 આ ખળખળીયે નાતા નાથજી રે નાહીને હરીજન મુનીલ સાથ...લટકાં
 આવતાં માણુક ચોકમાં મલપતા રે, પુરજન થાતાં જોઈ સનાથ...લટકાં
 વાલો બેસતાં જઈ ધુલ ખાગમાં રે, પેરતા ગજરા ગુલાબી હાર...લટકાં
 જેમજેમ સાંભરે તેમ થાય વેદનારે, પ્રેમાનંદના પ્રાણુ આધાર ..લટકાં

રાગ-રેખતા.

આશકો દીયારી બે, માણુક મળના ભુલી...આશકો

સુન સાંવરે સાહેબા, મોહોખત હમારી વે,
 ખાવંદ ખુશી હોયે રખના, દિલમેં વિચારી વે. . માણુક

એક આશરા હે તેરા, કહું કયા પોકારીવે,
 પરવર દિગાર દિલકી, તુમ જનતા સારી વે....માણુક

સુરત લગી કદમોસેં, નટરેગી ટારી વે,
 પ્રેમાનંદ કહે પ્યારે હમકું, લેનાં સંભારી વે....માણુક

પદ ર જી.

દિખલા દિદાર પ્યારા, મેહબુબ હમારા....દિખતા

માણુક જરાજ દેના, ને નોકા નગરા,
 હિતનેમેં તો હોયગા, આશકુંદા ગુન્નરા....દિખલા

કુર્યાન ક્રિયા તેરે નામપર, ધરખાર સંસારા,
ફકારી લોક ફીરતા હું, કરનેકું દિદારા...દિખલા

તકશીર માફ કરનાં સુન સરજન દારા
પ્રેમાનંદકું મુલાખાત દેનાં, નંદ દુલારા ..દિખલા

—(*)—

રાગ-જંગલો

લોજની પાવ ઉપર અવતારી આવી બેઠા બટુક બ્રહ્મચારી...લોજ
નારી નગરની આ ાં જળ ભરવા તેણે નિરખ્યાં ત્યાં નવલવિહારી...લોજ
દુખાળ દેહ દેખી દયા ઉપજી, નાથજી પ્રત્યે બોલી સદુ નારી...લોજ
બટુક તમે કાચે દેશ વાસો છો, કાણુ પિતા કાણુ માત તમારી...લોજ.
કેમ તજ્યું ધરખાર કહોજી. રીસથી કે વૈરાગ્યે વિચારી. લોજ
કામળ કમળ સમાન તનુ છે, દેખી દયા ઉપજે ઉરભારી...લોજ.
વિચર્યા હશે કેમ કરી મહાવનમાં, જેમાં વાધ વર ભયકારી....લોજ.
ભુખડીમાં કાણુ સુખડી દેતું, વિમળ કાણુ પાતું હશે વારી....લોજ.
ઝડીયો પડે વરસાદની ન્યારે, કાણુ ધરતું હશે છત્ર સંભારી ...લોજ.
આ તનને ઘટે શાલ દુશાલા, તો તમે વલ્કલ લીધાં છે ધારી ...લોજ.
કાંચન ઝારી ઘટે જળ પીવા તે તમે કરમાં ધરી છે કટારી....લોજ.
જે શીર ઉપર મુગટ શોભે તે શીરપર જટા આપે વધારો...લોજ.
વાહન હાથી ઘોડા ઘટે છે, મોજડી પણ તમે મેલી વીસારી ...લોજ.
વણીજી વાલા વિશેષ લાગો છો, જોઇ મુરતી હરે શક્તિ અમારી....લોજ.
બોલો બોલો બાળા બ્રહ્મચારી, આપ તણી છબી વિશ્વથી ન્યારી...લોજ.

સરજ છો કે સદાશિવ છો જી, કે અક્ષર પતિ આવ્યા મોરારી ...લોજ.
 જે પિતુમાત થકી તમે પ્રગટયા, ધન્ય ધન્ય તે જગમાં જયકારી ..લોજ.
 ચાલો બટુક તમે ભુવન અમારે, જુગતે રસોઈ જમાડીશું સારી...લોજ.
 શોભા જોઈ તમારા શરીરની, કોટીક કામ તણી જખીહારી....લોજ.
 શાળીગરામનો બટવો ગળામાં, કર જપમાળ ધરી અધહારી....લોજ
 વિશ્વ વિહારીલાલ અમારું, રક્ષણ કરજો સદા સુખકારી....લોજ.

રાગ-સોળા.

મારે મોહોલે આવો, હસીને જોલાવોરે રંગભીના,
 છેલા નંદજીના છોજી રાજ ૧

પાધડલી પે આળી, બાંધી છે રૂપાળી રે લટકાળા,
 મોતીડાવાળા છોજી રાજ ૨

કાના ગિરધારી મુરતિ તારી રે મનમાની,
 છેલ ગુમાની છોજી રાજ ૩

બ્રહ્માનંદના પ્યારા, શોભો છો સારા રે,
 કેસરીયા, રંગના ભરીયા છોજી રાજ ૪

પદ ૨ જી

નંદજીના લાલા લાગો છો વાલારે,
 નવરંગી લેર તો રંગી છોજીરાજ.....૧

નેણુનો નગ્નરો, મુને અતિ પ્યારો રે,
 અલખેલા છેલ જખીલા, છોજીરાજ.....૨

કુંજના વિહારી મુરતી તારી રે,
હરી મોરી જીવન દોરી છોજરાજ.....૩

અભાનંદ કહે છે મન માઈં રહે છે રે,
વેણામેં મારા નેણામેં, છોજરાજ.....૪

પદ ૩ થું.

આંખ્યું અણીયાળી, માવા મરમાળીરે,
કાંઈ દીધું મન માઈં લીધું છોજરાજ... ..૧

મંદિર પધારો જનમ સુધારોરે,
છોગાં મેલી બળવંત બેલી, છોજરાજ... ..૨

સુંદર શોહાળી લગની લાગીરે,
તમસંગે ભિને રંગે છોજ રાજ૩

અભાનંદ ગાવે મુરતિ શોહાવેરે,
રહો તાળ વૃજના રાગ છોજરાજ.....૪

પદ ૪ થું.

શોભે માથે તોરા આવોને ઓરારે,
ધિરે ગાતા રગના રાતા છોજરાજ.....૧

કાટે પરવાળાં લાગે છે રૂપાળાંરે,
નેહું ઘેરી લાલજી લેહેરી છોજરાજ.....૨

રૂયામ સલુણાં નેહું મેં ટુણાંરે,
વૃજદાણી હું લોભાણી છોજરાજ.....૩

બ્રહ્માનંદ વાડ તનમન માડરે.

તમ સાથે સદા મારે માથે છોઝરાજ... ..૪

રાગ-વેરાડી.

સખી કારત માસે કંથ, પિયુ ગયા પરહરી
સખી ઉપન્યું દુઃખ અત્યંત કંગાળ મુને કરી૧

સખી પિયુ ગયા પરદેશ, સદેશો ન મેલીયો.
સખી હેડે દુઃખનો હમેશ. રેણાવર રેલીયો૨

સખી નયણે વહે છે નીર, ઉદાશી અંતરે
સખી શામળીયાતું શરીર, પડ્યું :પરતંતરે.....૩

સખી હવે સતુણા સાથ, ભાવે ક્યારે બેટશું
સખી નિષ્કુળાનંદનો નાથ, મળે દુઃખ મેટશું..... ૪

પદ ૨ જી.

સખી માગશરે મનમાંડી, ચિત્તવણી ચિત્તમાં
સખી દિલમા ભાગ્યો દાહ, પ્રજળું હું પ્રિતમાં૧

સખી અંતર લાગી આગ વિયોગના વેલની
સખી નથી ઉગરવા જગ્ય, આજ આવી ખતી ..૨

સખી વણ માગ્યે વળી મોત, આજ મારે આવીયું
સખી મરશું દાઝે સોત કેને ન જાયે કયું.....૩

સખી હેતું રહે કેમ હાથ, વિપત્ય કેટલી વેદશું
સખી નિષ્કુળાનંદનો નાથ, મળે દુઃખ મેટશું...૪

પદ ૩ શ્રું.

સખી પોષે પિડાયે પંડ, દિલ દરદી થયું
સખી પિયુ દઇ ગયા દંડ, કેા કેમ જાયે સયું...૧

સખી બીતર માઢી ભાલ, ધાયલ કરી ગયા
સખી અમને આપી આ હાલ લાલ અળગા રહ્યા ..૨

સખી કુવામાં ઘાલી વ્રત વાલીડે વાઢીઓ
સખી આ જીવાડયાથી તરત, પ્રાણ ન કાઢીઓ...૩

સખી પ્રિત્ય કરી અમ સાથ, પેચ રાખીં પેટશું
સખી નિષ્કુળાનંદનો નાથ, મળે દુઃખ મેટશું...જા૪

પદ ૪ શ્રું.

સખી માહ માસે મહા દુઃખ ઉપન્યુ અંગમાં
સખી શ્યામ સું લેતાં સુખ, રમતાં જે રંગમાં...૧

સખી સંભારતાં એ સુખ ફાટે મારી છાતડી
સખી ક્યારે ખેસી સન્મુખ, કરશું જે વાતડી ..૨

સખી આણી આંખે અલખેલ જ્નેશું જે જીવનને
સખી છોગાળાવાળો છેલ, મળ્યે સુખ મનને . ૩

સખી મળશું ભરી જ્યારે પાથ, શોક સરવે મેટશું
સખી નિષ્કુળાનંદનો નાથ, મળે દુઃખ મેટશું ..૪

પદ ૫ સું.

સખી ફાગણ માસનાં ફૂલ, દેખી દિલ ડોલીયું
 સખી સયા કરું હવે સુલ, ન જાય ખોલીયું...૧
 સખી અંતરની વાતો આજ, કહેતાં આવે લાજડી
 સખી મારી જાણે છે માહારાજ દિલની જે દાઝડી...૨
 સખી નથીરે રેવાતું જો નેક, અમથી એકે થડી
 સખી વાલે ન કર્યો વિવેક, રોઈ ખોઈ આંખડી...૩
 સખી ધરધર ગવાયે ગાય વસંત વરતિ રહયા
 સખી નિષ્કુળાનંદનો નાથ, હજી કેમ નાવીયા...૪

પદ ૬ સું.

સખી ચંતરે ચિંતા થાય કહો કેમ કરીયે
 સખી દિન ઉપર દિન જાય, ધિરજ કેમ ધરીએ...૧
 સખી પિયુ વિયોગે પળ જાય જીગ જેવડી
 સખી દાઝીને ઉઠે છે દલ ધાણું ઘડી ઘડી...૨
 સખી ફડકી ઉઠું પડે ફાળ, પિયુ પરદેશડે
 સખી અંતર ઉઠે છે જાળ, સુખ નહિં સંદેશડે...૩
 સખી એવડું અમ સાથ, કરીને કેમ ગયાં
 સખી નિષ્કુળાનંદનો નાથ, હજી કેમ નાવીયા...૪

પદ ૭ મું.

સખી વૈશાખ માસે વાટ, જોઇને ઝાંખી થઇ
 સખી અક્ષમેલા વિના ઉચાટ, ધાટ સમે નહીં...૧
 સખી વાલે પ્રચંડે પવન, ઉદાસી આપવા
 સખી વાલા વિયોગના દન કહણ થયા કાપવા...૨
 સખી આવ્યા ઉનાળાના દન, લાગી લુ ઝરવા
 સખી વાલા વિના તપું તન, દામ નહીં ઠરવા...૩
 સખી આરે વેળા અમ સાથ, મોહન મન ભાવીયા
 સખી નિષ્કુળાનંદનો નાથ, હજી કેમ નાવીયા...૪

પદ ૮ મું.

સખી જોઈ માસે જો જરૂર, ન મળું હું નાથશું
 સખી એમ ઉપજો છો ઉર મરું મારા હાથશું...૧
 સખી ચડી ઉંચે અવાસ, પંડ મેલું પડતું
 સખી પ્રાણુ જન્ય પિયુ પાસ, દેહ રહે નડતું...૨
 સખી એમ આવે અતિ રોપ, કહો કેમ કરીયે
 પણ વાલા ઉપર દહ દોપ, એમ કેમ મરીયે...૩
 સખી અમને કરી અનાથ, સાથે કેને રહ્યા
 સખી નિષ્કુળાનંદનો નાથ, હજી કેમ નાવીયા...૪

પદ ૯ મું.

સખી અપાડે આવીયો મેઘ, મોર લાગ્યા બોલવા
સુણી વહીના શબ્દનો વેગ, દિલ લાગ્યું ડોલવા...૧

સખી બપૈયા કરે બકોર, પિયુ પિયુ જપે
સખી સાંભળ તેનો શોર, કાળજી મારું કંપે...૨

સખી ગાજવીજ વરસાદ, આવ્યો અતિ ઉમંગી
સખી મળી મેઘલી રાત, નાવ્યો મારો સંગી...૩

સખી આવી બની મારે આજ, પિયુ નહીં સાથજી
સખી નિષ્કુળાનંદનો રાજ, નાવે કારે નાથજી...૪

પદ ૧૦ મું.

સખી શ્રાવણે સૌ વેલી વન, ત્રણ નિલાં થયાં
સખી અમે સુકાણાં તન, વાલા વિના રહ્યા...૧

સખી ન દીધે ચાલ્યાં પુર, સરોવર સૌ જળ્યાં
પણ જેનો પિયુ ગયો દુર, દુઃખ તેને બહુ મળ્યાં...૨

સખી શો કરીયે ઉપાય, ઔષધ એનું નહિ મળે
પિયુ ગયા લગાડી દાઝ, પંડ તેણે પરજળે...૩

સખી કરતાં ન સુઝે કાજ, ન રહ્યું હૈયું હાથજી
સખી નિષ્કુળાનંદનો રાજ, નાવે કારે નાથજી...૪

પદ ૧૧ મું.

સખી ભાદરવે ભાંગ્યું બળ રહ્યાં રોષ રોષને
 સખી વાલે ન મુક્યો વળ કહીએ શું કોઈને...૧
 સખી વિલખી વિલખી વાલાકાજ, ઝૂરીને ઝાંખી થઇ
 જેમ નાવીયો મારો રાજ, તેમ પાંડ પડ્યું નહિ...૨
 સખી વગ્ગથી થઇ વિશેષ. ફાટે નહીં છાતડી
 સખી કહણુ કરમની રેખ. તે આજ આવી નડી...૩
 સખી વલ્લવલી આવીઆ વાજ, અમે અનાથજી
 સખી નિપ્કુળા નંદનો રાજ નાગ્યા કેમ નાથજી...૪

પદ ૧૨ મું.

સખી આસોએ આનંદ કંદ મલી જે વધામણી
 તેણે આવીયો મારે આનંદ મનમાં ઝૂલી બણી...૧
 સખી તોરણ બંધાવું બાર. અજવાળું ઓરડા
 મારે મંદીર પધાર્યા મોરાર ખોશી ઝૂલ તોરડા...૨
 સખી લટકતો આવીયો લાલ હોંશીલો હેતે દસી
 એને નિરખીને થઇછું નિહાલ હેડે રહી દુલસી...૩
 સખી સર્વે સર્વા મારા કાજ બેટ ભરી બાથજી
 સખી નિપ્કુળાનંદનો રાજ મળ્યાં મુને નાથજી ૪

ગણપતી સ્તોત્રમ.

વિઘ્નેશ વિઘ્નચય બહુન નામધેય
 શ્રી શંકરાત્મજ સુરાધિપ વન્ધપાદ
 દુર્ગા મહાવ્રત ફલાખિત મંગલાત્મન્
 વિઘ્ન મમાપહર સિદ્ધિ વિનાયક ત્વમ્ ૧

सत्पदम राग मणि वल्लशरीर कान्तिः
श्री सिद्धि शुद्धि परिययित कुंकुमश्रीः
दक्षस्तने वलयिताति मनोस शुण्डो
विध्नं

२

पाशांकु शांस परशुश्रय दधय्यतुर्भिः
होलिश्च शोण कुसुमस्त्र शुभांग न्ततः
सिन्दूर शोभित ललाट विधु प्रकाशो
विध्नं

३

कार्येषु विध्न ययन्तीत विरयि मुण्यैः
संपुञ्जतः सुरवरै रपि मोदकाद्यैः
सर्वेषु प्रथममेव सुरेषु पुण्यैः
विध्नं

४

शिघ्रायन रणसत युंसुरवोध्य कंठ
स्थूलोन्दु इद्र बाण लासित द्वेव संधः
शूर्प श्रितिश्रय पृथु वर्तुल तुंग तुन्दो
विध्नं

५

यज्ञोपवीत पदलंभित नागराग्ने
भासादि पुण्य ददशी कृत इक्षराज
लकतालय प्रद दयालय विघ्नराग्ने
विध्नं

६

सदस्तन सार तति राजित सत्किरीटः
कौसुम्भ व्याइ वसन द्वय उज्जित श्रीः

સર્વત્ર મંગલકર રમરણ પ્રતાપો
વિદ્નં ૭

દેવાન્ત કાધસુર ભીતં સુરાતિં હતાં
વિજ્ઞાન બોધનં વરેણ તમોષ હતાં
આનન્દિત ત્રિભુવનેશ કુમારબન્ધો
વિદ્નં ૮

શ્રીહરિજી.

હનુમાન-પ્રાર્થના.

દોહો—પવન તનય સંકટહરણ, મંગલ મુરતીરૂપ;
રામ લક્ષ્મણ સીતા સહિત, હૃદય બસો સુર ભૂપ.

શ્રી હનુમાન સ્તોત્ર.

નીતિ પ્રવીણ નિગમાગમ શાસ્ત્ર બુધ્ધે,
રાગ્નધિરાજ રઘુનાયક મંત્રીવર્ય;
સિંદુર ચર્યાત કલેવર નૌઘિ કેદ્ર,
શ્રી રામ દુત હનુમન્ હર સંકટં મે. ૧
સીતા નિમિત્તજ રઘુત્તમ ભુરિકાંટ,
પ્રોત્સારણૈકક સહાય હતાસ્ત્ર પૌષ્ઠ,
નિર્દગ્ધ યાતુ પતિહાટક રાજધાની, શ્રી રામ૦

દુર્વાર્ય રાવણ વિસર્જીત શકિત ધાત,
કંઠાં સુ બક્ષમણ સુખાહત જીવવલ્લે,
દ્રોણાયલા નયન નંદિત રામપક્ષ, શ્રી રામ૦

રામાગમોક્તિત તરિતારિત રિત અંધવયોગ,
દુખાગ્નિધ મમ્મ ભરતાપિત પારીખર્દ,
રામાગ્નિ પદ્મ મધૂખી ભવ દંત રાત્મન, શ્રી રામ૦

વાતાત્મ કેસરી મહા કપીરાદ તદીપ,
ભાર્યાજની પુરુષતપઃ ફલ પુત્ર ભાવ,
તાકયે પિમોચિત વપુર્બલ તીવ્ર વેગ, શ્રી રામ૦

નાનાભિચારિકવી સૃષ્ટ સર્વીર કૃત્યા
વિદ્રાવણારણ સમીક્ષણ દુઃખતથર્પ્ય,
રોહાન્ન સત્સુત દર્શિત્તદ મત્ર ગ્નપ શ્રી રામ૦

યત્રામ ધેય પદક શ્રુતિ માત્ર તો(૯)પિ.
યે અન્નરાક્ષસ પિશાચ ગણ શ્રવભુતાઃ
તે મારિકાશ્ચ મભયં પયાંતિ સત્વાં, શ્રી રામ૦

ત્વં ભક્ત માનસ સમિચ્છિત પુર્તિશકતો,
દીનસ્ય દુર્મદ સપત્ન ભયાર્તિભાગઃ
છપ્તં મમાપિ પરિપુરય પુણ કામ શ્રી રામ૦

છંદ્ર વજ્રા છંદ.

નાનિ પ્રવીન સખે નિગમાગમ શાસ્ત્રમેં બુદ્ધિ રૂપકે અપારા
શ્રી રઘુનાથકે મંત્રા અનુપમ હો તાહિતે રામકું પ્રાનસેં પ્યારા,
પ્રોઠ શરિર સિંદુરસેં સહિત નૌષ્ઠિકકે મધ્ય છંદ્ર ઉદારા,
શ્રી રઘુવીર કે દુત બહાખલ કષ્ટ હરો હનુમાન હમારા. ૧
ગ્નનકી કારન શ્રી રઘુનાથકે, અંતરમેં ભયો કષ્ટ અનંતા,
તારન તાહી સહાયક એક, હને મનુગ્નદ મહાખગવંતા,

- જનરિ નિશાચર નાથકી લંક મહામુનિ સિદ્ધ પ્રશંસતસંતા,
 શ્રી રઘુવીરકે દુત મહાખલ, સંકટ મોર હરો હનુમંતા ૨
 રાવનકે દુત શકિત ચલાઇસો, આઇ લગી અતિશે દુઃખકારી
 કંઠમે પ્રાન રામાનુજકે હિત, લ્યાયે સંજીવની ઔષધી ભારી,
 લ્યાયે ઉઠાર્ધ દ્રોણાચલ વેગસે, રામકે પક્ષકી પીરશે ટારી,
 શ્રી રઘુવીરકે દુત મહાખલ, પીર હરો હનુમાન હમારી. ૩
 શ્રી રઘુનાથકે આગમકી સો, વધાઇ લે ભર્તૃકું વેગે સુનાઇ
 રામ વીયોગ મહાદુઃખ સાગર, હુખત ભર્તૃસે મોજાહુ પાઈ,
 જનનકી નાથકે અંધિ સરોજમે, જિંગ જ્યું જ્ઞસ મતિ લપટાઈ,
 શ્રી રઘુનાથકે દુત મહાખલ, સંકટમે રહો મોર સહાઇ. ૪
 વાયુ સરૂપજો કેસરી વાનર, માનની તાતસો અંજની નામા,
 તાસ મહા તપ રૂપ બયો સુત, વાયુ કુમાર અતિ અભિરામા,
 વેગ ખગેશ સમાન વયુરૂદ, વર્જકા અંગ અતિ ખલ ધામા
 શ્રી રઘુવીરકે દુત હરો સખ, સંકટ મોય કરો નિષ્કામા. ૫
 જોત પ્રકારકી ડાકની શાકની, ભયરવ ભુત અતિ વિકરાળા,
 કૃત્યારૂ વીર પીશાચ નિશાચર, જ્ઞહીકું દેખી ડરે તત્કાળા.
 જ્ઞહીકા મંત્ર જપે સુત વિત્તદ, ટારત તાપરૂગ વિશાળા,
 શ્રી રઘુવીરકે દુત સદા મમ કાંટ હરો હનુમંત કૃપાળા. ૬
 જ્ઞહીકા નામ સુને તતક્ષન, ભાગત હે જ્ઞત્ત રાક્ષસ ઘોરા,
 જ્ઞકે પ્રતાપસે પ્રેત પીશાચર, ભાગત ભુત કપ્પંધ કઠોરા
 જ્ઞકે પ્રતાપ ડરે સખ ડાકિની. જોગીની જ્ઞદુભમે ચહુ ઓરા,
 શ્રી રઘુવીરકે દુત મહાખલ, શ્રી હનુમંત હરો દુઃખ મોરા. ૭
 આપકે ભકત અનન્ય હેતાહીકે, વાંછિત કામકે પુરન હારા,
 દુર્બળ દીન રિપુ ભય વ્યાકુળ, તાહિકે હો તુમ છાંટ ઉદારા,

વાંછિત મોર સો દેહ દ્યાનિધિ વંદત હું તોય વારહિંવારા
શ્રી રઘુવીરકે દુત મહાખલ, કપટ હરો હનુમંત હમારા. ૮

હાક સુને જાળકી તુમારી તખ રાક્ષસકી ત્રિય ગર્ભકું ત્યાગે,
જંત્ર ૩ મંત્રકે જાદ જાદુગર, નામ તુમાર સુતી હરી ભાગે
તાલીતે સંકટ નાશ કરો કહે, મુકત સદા પ્રભુસો અનુરાગે
શ્રી રઘુવીરકે દુત મહાખલ, હે હનુમંત ઝેહી વર માગે. ૯

યહ આપટક જો પદે તાસ સખ સંકટ નાસે
રામ દુત હનુમાન સદા દગ આગે ભાસે
વિધન હોત સખ નારા મગન હો હરિગુન ગાવે
પાપ પુનજ સખ ટરત ખહોરી ભયમે નહિ આવે
ધન ધાન્ય પુત્ર સંપત્તિ ખદે કૃષ્ણ ચરન રતિ પાવહી
મુતી મુકત કહે સો ભકતકે સંકટ નીકટ ન આવહી.

આરતી.

જય કપિ ખળવંતા, કપિ ખળવંતા.
સુરનર મુતીજન વહિત, કદરજ હનુમંતા. ૧
પ્રૌઢ પ્રતાપ પવન સુત, ત્રિભુવન જયકારી,
અસુર રિપુ મદ ગંજન, ભય સંકટ હારી. ૨
ભુત પીશાય વિકટ ગ્રહ. પીડત નહિ જંપે
હનુમંત હાંક સુણીને, થર થર થર કંપે ૩
રઘુવીર સહાય ઉલ્લંઘ્યો, સાગર અતિ ભારી,
સીતા શોધ લીયાયે, કપિ લંકા જારી. ૪
રામ ચરણ રતી દાયક, શરણાંગત ત્રાતા,
પ્રેમાનંદ કહે હનુમંત વાંછિત ફળ દાતા ૫

શ્રી મંત્ર સ્તોત્ર.

નમસ્તે આંજને યાય, વાયુ પુત્રાય ધીમતે, રામ દુતાય મહતે, સુગ્રીવ સચિવાયમ.	૧
નમો સ્તુતે મહાવીર, મહાબલ પરાક્રમ, વૈરિ ભીષણ રૂપાય, રાવણ ત્રાસ દાયિને.	૨
નમો હરાવતા રાય, શિક્ષા વ્રજાયુધાયત્ય, રક્ષ સૈન્ય વિમર્દાય નમો સ્તુભ્યં યશસ્વિને.	૩
નમો હનુમંતે તુભ્યં, લંકા નગર દાહિને, દશ ગ્રીવ ચુત દનાય સીતા શોક વિનાશિને.	૪
નમો સ્તુતે મહા યોગિનં, સદા સુધ્ધાંત રાત્મને, સીતા રામાતિ હૃદયાય નમસ્તે ચિરજીવિને.	૫
નમ કપીન્દ્ર તે નિત્યં, સર્વ રોગ વિનાશીને, જુત પ્રેત પિશાચાદિ, ભય વિદ્રાવણાભિધ	૬
નમસ્તુભ્યં રામભદ્ર પુરપ્રેષાય ભૂયસેં, નમોતિ સ્થુલ રૂપાય, સૂક્ષ્મ રૂપ ધરાયત્ય	૭
નમો ખીલ ભય દનાય, નિર્ભયાય મહાત્મને, ખાત્રાકં ધુતિ દેહાય, મુન્દી પ્રહરણાયત્ય.	૮
નમો લોકેશ્વરે દાન, ભંગ વિત્રા સિતાસ્ત્રય, રામનામાનુ રકતાય, લક્ષ્મણ પ્રાણદાયતે.	૯
નમસ્તે વિશ્વ વંદાય, વિજયાય વરીપસે, ભકત સંકટ સંહત્રે, ધર્મનિઝાય જીજ્ઞુવે	૧૦
નમો નૈષ્ઠિક વર્યાય વિજનારણ્ય વાશીને, ભકત મિષ્ટ પ્રદાત્રેય, પાંડવપ્રિય કારિણે.	૧૧

નમો ધર્મારિનાશાય, વિમલાય ચલ્લાસ્વતે, નિત્યં રામાયણ કથા, શ્રવણોત્સુક ચેતસે	૧૨
નમો ધાર્મિક સેવ્યાય બ્રહ્મણ્યાય સુરાર્ચિત, તુલ્યં બ્રહ્મ વ્રતપ્રેષ્ટ સર્વ પાપા પહારિણે	૧૩
નમો દારિદ્ર્ય દુઃખદન, માફ તે બંધ બંડન, મુખદાય શરણ્યાય નમસ્તે રૂપિ વૃત્તિયે.	૧૪
નમો વરદ તે નિયાં, ગમ ધ્યાનાઘનાકુલ, સુખા રાધ્ય દુરારાધ્ય, નમસ્તે દિવ્ય રૂપિણે.	૧૫
નમો અર્કસત હારાય તુલ્યંમામ ભયંકુરં, દર્શનં દેહી સાક્ષતે નમસ્તે સર્વ દર્શિને	૧૬

ૐ નમો હનુમતે ભંજનાય મુખંકુરંદ સ્વાહા.

“ માફતિ સ્તોત્રમ. ”

ૐ નમો ભગવતે વિચિત્ર વીર હનુમતે પ્રલયકાલાનન્ન પ્રભા
પ્રજ્વલનાય । પ્રતાપવજ્ર, દેહાય । અંજની ગર્ભ સંભૂતાય ।
પ્રકટ વિક્રમવીર દૈત્ય દાનવ યક્ષ રક્ષો ગણ અલબંધનાય ।
શાકિની ડાકિની અલબંધનાય । કાકિની કામિની અલબંધનાય ।
બ્રહ્મ અલબંધનાય । બ્રહ્મરાક્ષસ અલબંધનાય । ચોર
અલબંધનાય । મારી અલબંધનાય । એહિ એહિ ।
આગચ્છ આગચ્છ । અવિશય અવિશય । મમ હૃદયે પ્રવેશય
પ્રવેશય । રઘુર રઘુર । પ્રરઘુર પ્રરઘુર । સત્યં કથય ।

વ્યાધમુખ યંધન । સર્પ મુખ યંધન । રાજમુખ યંધન ।
 નારીમુખ યંધન । સભામુખ યંધન । શત્રુમુખ યંધન ।
 સર્વમુખ યંધન । લંકા પ્રાસાદ ભંજન । અમુકમે
 વશમાનય । કલીં કલીં કલીં હીં શ્રીં શ્રીં રાજનં વશમાનય ।
 શ્રીં હીં કલીં સ્ત્રિય આકર્ષ્ય આકર્ષ્ય । શત્રૂન્મદ્ય મદ્ય ।
 મારય મારય । ચૂર્ણ્ય ચૂર્ણ્ય । ખેખે શ્રી રામચંદ્ર
 તથા મમ કાર્યસિદ્ધં કુરે કુરે ૐ હાં હીં હં હૈં હ્રીં હ્રે : કંદ
 સ્વાહા । વિચિત્ર વીર હનુમન્ મમ સર્વ શત્રૂન્ ભસ્મ
 કુરે કુરે । હનુ હનુ હુંકંદ સ્વાહા । એકાદશ શતવારં
 જપિત્વા સર્વ શત્રૂન્વશ માનયતિ નાન્યથા । ઈતિ ॥

પ્રાર્થના.

મારૂંતિ પ્રાણેશ એક પતિ તહું, મુજ દેવ દેવેશ તહું,
 ભક્તોની બીડ ભાંગનાર પ્રભુ તહું, શ્રી રામ હસ્તેક તહું. ૧

વાયુ અંજની પુત્ર રામદૂત તહું, રૂદ્રાવતારીય તહું,
 સુગ્રીવને નીજ બંધુ કાપ સમયે, સાહાય દેનાર તહું. ૨

મીતા શોધ લીયાવનાર કપિ તહું, ઉદ્ધીય એલંધનાર તહું,
 દ્રોણાચલસભ પર્વતો ઉખેડી, લમક્ષણ પાલનહાર તહું. ૩

લંકેશ બળવાન પમાડી ભયને પહોંચ્યો પાતાલેય તહું,
 ઔ-મૈ-મારી દેવી રૂપ ધરીને, પ્રભુબંધુ લાવ્યોય તહું. ૪

મોટા દાનવ દૈત્યને પળ મહી, સંહારનારોય તહું,
 તહારી શકિત દીસે અપાર જગમાં વર્ણન પ્રભુ ! શું કહું. ૫

કીધાં કાર્ય અપાર રામ પ્રભુના, ના રાખી કાંઈ મણા,
 દાસત્વ સ્વીકારીને અજબ તહે. પ્રાક્રમ કીધાં ધણા. ૬

તહું સાક્ષાત્ અમર રહી જગતમાં નિજ ભક્તભીડો ભાંગતો
 ત્હારો પ્રેમ પ્રતાપ, દુષ્ટ નીરખી, ત્રાતાહી પોકારતો. ૭
 ત્હારાથી ખળાયો જડે ન જગમાં જોડીય ત્હારી મલે ના
 ત્હારાસ્તમ દાસત્વને અહમ્માં કે જગતમાં જન્મ્યોય ના ૮

“દલીચંદ્ર ભાતીચંદ્ર કૃત”

હનુમંત મહા ખળંત હરો દુઃખ મહાર્. ટેક.
 જય સારાંગપુરના સ્યામ સદા સંભાર્.

ગુણનિધિ ગોપાળાનંદજી સદગુરુ સ્વામી...(૨)
 પધરાવ્યા તમને પ્રીતથી મહા નિષ્કામી
 તવચાર ચરિત્ર પવિત્ર ધ્યાનમાં ધાર્. જય.

છોજ કષ્ટ હરણુ સુખકરણુ કર્પાશ્વર ખંડા...(૨)
 તવ હાક સુણી હનુમાન શત્રુ ધરે શંકા
 કર જોડી વિનંતિ આપ તણી ઉચ્ચાર્. જય.

થઈ રામ સહાયક સીતાની શુધ્ધ લીધી...(૨)
 ખળવંત તમે લંકાને ખાળી દીધી
 લાવ્યા સંજીવની ઔષધ લક્ષ્મણ સાર્. જય.

સૌ ભુતપ્રેત ભુતડીયો ભડકી ભાગે...(૨)
 વિક્રાળ મહા વૈતાલ આવે નહિ આગે
 હોય જખર્ જે કદિ જોડ જરૂર જનાર્. જય.

નવખંડ પ્રચંડ પ્રતાપ રહ્યો છે ગાજી...(૨)
 નરનારી નીરખી થાય હૃદયમાં રાજી
 આવે દેશ વિદેશથી દર્શન લોક હુમ્મત જય.

જોજી વિશ્વવીહારી લાલને પુરણ પ્યારા
 મહા પ્રાઠ પ્રાક્રમી પેખ્યા પવન કુમારા
 છે હીક દરવાનુ હામ આ શરણ તમારું. જય.

ત્રીલંગી છંદ.

જય જય કપી બળવંતા, તૈલ ધરંતા, સીંદુરવંતા, શોભંતા,
 મન વેગ ચલંતા, ગદા ધરંતા દૈત્ય દમંતા, મદવંતા,
 નીર્મળ મનવંતા, નીતરહંતા, સુરવીર સંતા, જસવંતા,
 જય જય કપી બળવંતા હરદુઃખ ચીંતા, કર સુખવંતા સખજંતા.

જય જય કપી બળવંતા.

રીપુ નાગ હણંતા, કષ્ટ ખડંતા, રીષ્ટ નોડતા, રાજંતા.
 ત્ર્યાકુળ મન ચીંતા, રીપુ ભયવંતા દુર્ખંતા કહંતા, દીનજંતા,
 તમને સમરંતા, કષ્ટ તરંતા, થમ સુખવંતા, વિચરતા

જય જય કપી બળવંતા.

સામર્થ્ય અદ્ભુતા, વિધન હરંતા, રઘુપતી દુતા, અખધુતા,
 અંજની મરૂતા કેશરી પુતા, વાનરજીથા મજજીથા,
 શાકીની સખ ભુતા, ગાદની જીથા, તવથી ડરંતા, ભાગંતા

જય જય કપી બળવંતા.

બ્રહ્મરાક્ષસ જેતા, પીશાય પ્રેતા, કુમતી વેતા જર જેતા,
 બદુગર જેતા, જંતર વેતા નામ સુણી જહાં, દુર રેતા
 નીગમાગમ વેતા ઉધ્ય રેતા, છે બ્રહ્મવેતા સુધસંતા.
 જય જય કપી બળવંતા.

સીતા સુધ સારી, લેવા ધારી, ઠેક એક મારી, ઉઢી ભારી,
 ટપીયા તે વારી, લંકાની નારી, તમે પ્રહારી, ગધ હારી,
 સુણી હાક તમારી, સુર રીપુ નારી ગર્ભ નીકારી, બળવંત.
 જય જય કપી બળવંતા.

નેષ્ટિક વૃત ધારી, મુરતી તમારી, જોખન ધારી બહુ સારી,
 લાગે અતિ પ્યારી, સીયા સાટ નીહારી લંકા નારી, બહુ સારી,
 પણ મન અવિકારી, એ ખુખી તારી. છે અતિ ભારી, કુળવંતા.
 જય જય કપી બળવંતા.

લંકાપતીવાળી વાડી રૂપાળી, ત્યાં છે ભાળી, દુઃખવાળી,
 બેદા તરૂ ડાળી, ચલગત ભાળી, જોળખી વાળી, શીર ઢાળી,
 આપો પ્રભુવાળી, પીકંટાળી, કરી સુખાળી, સતી સંતા.
 જય જય કપી બળવંતા.

અસુરો હરવાળી વીભીક્ષણ ટાળી, લંકા બાળી, કરી કાળી
 તે રાવણ થઈ, ઉરજોળી, ન શક્યો બાળી ભાળી દૈતાળી,
 આવ્યા જસ વાળી, ભરી એક ફાળી, રઘુમાળી રાજંતા.
 જય જય કપી બળવંતા.

રાવન સુત ભારી, શક્તિ ધારી, લક્ષ્મન મારી,
 થઈ મૂઠાં ભારી, આપ નીહારી સજ્જનકારી, જડી સારી,

લાગ્યા નગ ધારી પીડા ટારી, જય ઉચ્ચારી હરખંતા.
જય જય કપી બળવંતા.

સારંગપુર વાસી, રામ ઉપાસી, કષ્ટ વિનાશી સુખરાશી,
શ્રીહરી રસપ્યાસી, અવર ઉદાસી, કીર્તી ઉગ્રશી છે ખાશી,
તવ ચરન ઉપાસી, જનમન આશી રીતે ખાશી પુરંતા.
જય જય કપી બળવંતા.

જેવી મતી મારી, તેવી તમારી, સ્તુતિ ઉચ્ચારી સુખકારી
તે લેને દીલ ધારી, દયા વંધારી, દલ ઉદારી બ્રહ્મચારી,
રીપુ રોગ વિદારી નાખો મારી, જાઉં બલીહારી બળવંતા.
જય જય કપી બળવંતા.

શુભ છંદ રચ્યો મેં, ત્રીલંગી નામે, કરૂણાકામે બહુ દાસે,
સુંણશે અભિરામે, તે સુખ પામે કષ્ટ વિરામે જશ જામે,
વાંછિત ફળ પામે, ઠરશે ઠામે, ભુત ભય વામે, કપીકંથા.
જય જય કપી બળવંતા.

રાગ.

સરસ્વતી માતને વિનવું, ગણપતી લાગું પાય રે
લાગ્યા તે કાગળ મોકલ્યા, હનુમાન વહેલા આવજો.
વીર શનીવારે કરું સ્થાપના, મંગળવારે કરું ધૂપ રે
કર જોડી કરું વિનતિ, તમને નમે છે મોટા ભૂપ રે.
અંગુઠી દેખીને પાય લાગ્યા નેણે આંસુડા કેરી ધાર રે
હનુમાન આંસુ લુંછતાં, ભીંજે સતીના ચીર રે.
માતા કાં રૂઓ કાં રૂદન કરો, ધારણ રાખો ધીર રે
બળીયા તે યોદ્ધા આવશે, ભોળા આવશે લક્ષ્મણ વીર રે.

વીરા કહ તે દેશથી આવીયા, કોણ તમારું ગામ રે
કોના તે મોકલ્યા આવીયા, શું છે તમોરું નામ રે.
માતા ઉતરખંડથી આવીયો, અયોધ્યા નગરીગામ રે
રાજા રામચંદ્રજીના મોકલ્યા, હનુમંત મારું નામ રે
વીરા સાત સમુદ્ર જળે ભર્યા, પાણીના અપરંપાર રે
તેરે ઉલંઘી કેમ આવીયા, માંહી દૈત્ય છે વિકરાળ રે.
માતા સાત સમુદ્ર ચુસી લઉં, પાણીનો ખાંધુ ટોપ રે
હુકમ નમળે મારા નાથનો, નીકર તોડું લંકાનો કોટ રે.
ગાય શીખે સુણે સાંભળે ધરે નિરંતર ધ્યાન રે
રાજા રામચંદ્રજીની મુદ્રીકા, ગાયે છે ઇશ્વરદાસ રે.

—(*)—

શ્લોક સંગ્રહ.

❧[:o:]❧

આદૈા પ્રેમવતીવૃષાંગ જનનં સન્નૈકતીર્થાટનં
દુષ્કર્મોપશમનં સાધુ શરણં સદ્ગમં સંસ્થાપનમ્
હિંસા વર્જિત ભૂરિયજ્ઞકરણં મૂર્તિ પરિષ્ઠાપનં
આર્ય સ્થાપન મહારાખ્ય ગમનં સત્સંગિ સજ્જીવનમ્॥

આદૈા રામ તપોવનાભિ ગમનં હત્વા મૃગં કાંચનં
વૈદેહી હરણં જટાયુ મરણં સુગ્રીવ સંભાષણમ્
વાલિ નિગ્રહણં સમુદ્ર તરણં લંકાપુરી દાહનં
પશ્ચાદ્ રાવણ કુંભકર્ણ હનનં ચૈત દ્વિરામાયણમ્॥

આદૌ દેવકી જનન્યગર્ભજનનં ગોપી ગૃહે વર્ધનં
માયા પૂતન છવ તાપ હનનં ગોવર્ધનોદ્ધારણમ્
કંસચ્છેદન કૌરવા દ્વિહનનં કુન્તી સુતા પાલનમં
એતદ્ ભાગવતં પુરાણ કથિતં શ્રી કૃષ્ણલીલામૃતમ્ ॥

આદૌ પાંડવ ધાત્તં રાષ્ટ્ર જનનં લાક્ષાગૃહે દાહનં
સુત સ્ત્રી હરણં વનં વિતરણં મત્સ્યાસ્રયે વર્ધનમ્
લીલાગો ત્રહણં સમુદ્ર તરણં સંધિ ક્રિયાબ્જંભણં
પશ્ચાદ્ બીષ્મ સુયોધનાદિ મરણં ચૈતન્ મહાભારતમ્ ॥

વેદાનુદ્ધરતે જગન્નિવહતે ભૂગોલ મુદ્ ગિષ્મતે
દૈત્યં દારયતે બલિચ્છ લયતે ક્ષત્રક્ષયં કુર્વતે
પૌત્રસ્યં જયતે હસં કલયતે કાશ્ણય માતન્વતે
મ્લેચ્છાન્મૂર્છયતે દશાકૃતિધૃતે કૃષ્ણાય તુભ્યં નમઃ ॥

શ્રી ધામિઃ પુરૂષોત્તમો ગુણનિધિર્યો અત્ત ધામેશ્વરો
મુકુતૈઃ જુગ્પ્ત પદામ્બુજે વરતરૈ શ્વયૈ રૂપેતઃ પ્રભુઃ
અંતર્યામ્ય ખિલાત્મનાં ભવ હરઃ સર્વેશ્વરાધીશ્વર
તં ધ્યાયાકયવતારિણું મુનિપતિં શ્રી સ્વામીનારાયણમ્ ॥

श्री मद्धमधुरंधरं सुभकरं काश्यप पाथो निधिं
सन्नाथं निगमान्तगीतं यशसंपाथोद नील प्रलम्भ
धर्मं स्वीकृतं लूतलं स्वमलसा धर्मात्मन् स्वामिनं
सध्वाभनः पतिमक्षरस्य सलुण्णनन्दनं हरितं लजे ॥

श्री कृष्णाय तमो हराये श्री नीलकण्ठायते
श्री नारायण्यु नाम धेय धृतये धर्मात्म ग्यात्मने
सद्धर्मावन संलवाय हरियुक् कृष्णालिधाया निशं
पणनामावलि संयुताय सलुण्णनन्दाय वन्दामहे ॥

श्री मन्दारद पूर्य्यद्रं विलसत् स्मेराननं श्रीहरिं
तुंगे पीठवरे स्थितं परिवृत्तं सदलकत वृन्दैर्यथा
तारा लिविधु मय्यं मानमुग्धा तैश्चन्दनैः । कैसुमैः
हारैः शोभर पङ्क्तिभिश्च हृदये शुक्लांबरं चिन्तये ॥

श्री कृष्णं पुष्पात्तमं वृष सुतं वण्डीन्द्रभीशेभरं
तुंगे पीठवरे स्थितं सुभकरं सदलकत वृन्दारितम्
काश्यपामृत सागरं मुनीवरैः संसेवितां द्विद्वयं
समेरास्यं सित सूक्ष्म वाससमलं ध्यायामि धर्मप्रियम् ॥

ત્વં સાક્ષાત્પુરૂષોત્તમો સિપરમં બ્રહ્મા ક્ષરાત્મક્ષર :
 શ્રી કૃષ્ણો હરિકૃષ્ણ આદિ પુરૂષો ધર્માત્માજ શ્રીહરે
 હે નારાયણ વાસુદેવ પરમાનંદ પ્રભો સત્પતે
 માયાધીશ વૃહત્પુરસ્થ નૃતનો શ્રી સ્વામીનારાયણ : ॥

ય : સાક્ષાદ્ભગવાન્ ક્ષરાક્ષરપર : કૃષ્ણસ એવ સ્વયં
 ભકતૌ ધર્મત આસ ભૂરિકૃપયા શ્રી સ્વામિનારાયણ :
 માનુષ્યં ભુવિનાટયન્ નિજ જનાચાર્ય ત્વધર્મો રિથત :
 કૃષ્ણં ચાહ પરોક્ષવત્તતુ તતોન્ય : સોસ્તિયત્સ સ્વયમ્ ॥

સર્વાવિભાવ હેતુ : પરમ ખનિલયો યોવતીર્યેહ લોકે
 સંસાર વ્યાલદંસ પ્રસર દુરૂષિષોદ અવેગા વહત્
 ધર્માત્મ જ્ઞાન ભકિત પ્રકટ પરતર સ્વસ્વરૂપોપદેશં
 પ્રાદાદ્વાક્યામૃતં સ્વંસ જયતિભગવાન્ સ્વામિનારાયણૌયમ્ ॥

શ્રી જુષ્ટેક્ષર ધામ્નિ શર્મ નિયયે માયાપરે રાજતે
 યો દિવ્યાવય વેક્ષરાત્પરતર : સર્વાનિરિક્તા કૃતિ :
 સર્વેશોક્ષર મુક્ત જુષ્ટ ચરણુ ; સૈન્દર્ય પાર્યાનિધિં
 વંદે મત્પીતરં સદૈવ સાહુજ્જનંદં હરિં તંમુદા ॥

સ્વીયે ધામ્નિ સદા ક્ષરે પરતરે સંસેવિતાંધ્રીદ્વયો
 ભતતૈર્બ્રહ્મ શરીરિ ભિયં ઉરૂધા વેદાંત વેદઃ પ્રભુ :
 નૈકાંડોદ્ભવ પાલના દ્દકર પુંમાયા નિયંતા સ્વરાદ
 કાશ્વયાંશુ નિધિનંમામિ તમહં શ્રી સ્વામિનારાયણમ્ ॥

યંશ્રદ્ધા વરુણેન્દ્ર વરુદ્રમરૂતઃ સ્તુત્ય ન્તિ દિવ્યૈસ્તથૈઃ
 વૈદૈઃ સાંગ પદ્મમોપનિષદૈઃ ગાયન્તિયં સામગાઃ
 ધ્યાનાવસ્થિત તદ્ગતેન મનસા પશ્યન્તિયં યોગિનોઃ
 યસ્યાન્તંનં વિદુઃ સુરાસુર ગણાઃ દેવાયતસ્મૈનમઃ ॥

સ્નાતં ચન્દન ચરિતં નિગ્ગજનૈઃ પુષ્પસ્ત્રનીલં કૃતં
 પ્રાતઃ સુર્ય મયુખ્ય સેવિત મુખં શ્રી ચન્દ્ર શાલોપરિ
 ધૃત્વા રોટક મેક પાણિ તલકે ભત્વાન્ય હસ્તેનતં
 ભુંગ્નનં પ્રતિલોક્ય સેવક ગણાન્ વન્દે સદા સ્વામિનમ્ ॥

સ્ત્રીપું સૈર્જયતસ્પ પત્તન બહિર્વાટીવટે વેષ્ટિતે
 દોલે તુલ પટોપ બર્હણ પટૈર્જુષ્ટે ચલન્મૂતયે
 હસ્તે કોમલ કર્કટી ફલયુગં ધૃત્વા વિલોક્ય સ્વકાન્
 દન્તૈશ્ચર્વાણ ચાતુરીં વિધ્ધતે તસ્મૈનમઃ સ્વામિને ॥

મૂકં કરોતિ વાચાલં પંચુ લંઘયતે ગિરિમૂ
 યત્કૃપા તમહં વદે પરમાનંદં માધવમ્ ॥

યસ્ય સ્મરણ માત્રેણ જન્મ સંસાર બંધનાત્
 વિમુચ્યતે નમસ્તસ્મૈ વિષ્ણુવે પ્રભ વિષ્ણુવે ॥

યઇ શોપિ સ્વેચ્છા ધૃતનૃત નુરાનંદ નિલયઃ
 કૃપાસિંધુર્બન્ધુર્ભવ જલ નિધૌ દુઃખિત નૃણામ્

सकामैर्निष्कामैरपि सुरनरैः सेव्यं यरुणं
नमाम्यात्मात्मानं तम हृदि नारायणमुनिम् ॥

स्वलकृतं वृद्धशालिनं मण्डून्द्रमाद्यमाश्लिनं
विमुक्तसंघशालिनं स्वशक्तियुक्तलाश्लिनम्
क्षमाद्यादिमाश्लिनं विनाशिताद्यग्लानिनं
सर्वतः भाङ्गितकदनं लज्जामि धर्मनन्दनम् ॥

अधर्महेतुभेदनं प्रकाशितात्मवेदनं
सुरैः कृतास्त्रिवन्दनं निरीशमार्गनिन्दनम्
निगन्तारितदनं नमामि मानमदनं
ललाटपितयन्दनं हरिप्रसादनन्दनम् ॥

लगवन् जगतः पते विभो सहग्ननन्द गिरामगोचर !
क्षरतो क्षरतः पर ! प्रभो ! पुत्राय प्रकटायते नमः
धर्मप्रियं धर्मलुपं धर्मस्थं धर्मपोषकं
धर्मरिध्वान्ततरुणिं श्रीकृष्णं प्रणमाम्यहम् ॥

धर्मस्त्याज्येयान् कैश्चित्स्वनिगमविहितो वासुदेवेयलक्षितः
दिव्याकारे विधेयासितधनमहसि ब्रह्मलोक्यनिजस्य
निश्चित्यैवान्यवरतुन्युत्तमपि यरितं संपरित्यज्य संतप्त
तन्महात्म्याय सेव्या धृतिवदतिनिगन् धार्मिका नीलकण्ठः ॥

દષ્ટારપૃષ્ઠાનતાવા કૃત પરિચરણા ભોજિતા : પુજિતા વા
સઘઃપુંસા મધૌધાં બહુજનિ જનિતંધનન્તિ યેવૈસમૂલમ્
પ્રોકતા : કૃષ્ણે નયેવા નિજ હૃદય સમાયત્પદે તીર્થં જ્ઞતં
તેષાં માત પ્રસંગાત્ કિમિહ નનુસતાં દુર્લભં સ્યાન્મુમેક્ષો : ॥

વ્યાયજ્ઞ્યૌ વ્યાસ સૂત્રં વ્યતનુત ભગવત્સ્વામિનારાયણસ્ય
સ્તોત્રં જ્ઞન્દોમયંથો લકુક્ષ્ત ભગવ દ્વાકસુધા સંગ્રહંચ ।
આત્મજ્ઞાનાદિ પુર્ણં ગુરૂરિતિ ભગવાન્ મન્યતેયં મુતીન્દ્રં
તં મુકતાનંદ મીઠે શમદમ નિલયં સાધુ ગોષ્ઠી ગરિષ્ઠમ્ ॥

પ્રાણુદ્વાર્તા પ્રવાહો મિત હરિયશસાં પાપનાપ પ્રણાશો
દિવ્યાનાં યન્મુખેન્દો ગિવતુહિમગિરેઃ પુર્ણં ગંગા પ્રવાહ :
તંનિર્વેદાતિ તુચ્છિ કૃત સકલ મહા લોક ભોગં પવિત્રં
મુકતાનંદાભિધાનં મુનિમનુ દિવસં નૌમિ સદ્દત્તંગુણ્યમ્ ॥

યોગાબ્યાસં નિતાંતં કલિત સુનિગમાદિ શ્રુતાર્થં કૃતાર્થં
પ્રાત્યૈ શ્રી ધર્મસુતોર્વિદ ધતનિમશં સ્વામિનારાયણસ્ય
ગોપાલાનંદ સંજ્ઞં મુતીવર મનધં રક્ષિતૈકાંત ધર્મં
વંદે નિત્યં શરણ્યં પ્રતિહત જ્ઞનતા જ્ઞાનસંજ્ઞાંધિ કારમ્ ॥

યો સાવણંગ યોગેજ્જનિસમસમયં પુર્વસંસ્કાર ભૂમ્ના
સિદ્ધિં પ્રાપ્તો ભવાગ્નિધં પ્રભવતિમનુ જ્ઞેયસ્યતર્તુ પ્રસાદાત્

यस्त्वय्यन्त प्रसिद्धं भजनिहि सदग्ननन्द पादारविन्दं
गोपादानन्द नामा सज्यतु सततं योगिवर्याग्रगण्यः ॥

यक्ते नित्यं कथायः प्रगट भगवतः सन्निधाने मनोज्ञां
यस्मैप्राहात्प्रसन्तो निजधृत वसनादीन्य सौपुर्ण्यकामः
ज्येतायः पण्डितानां जगति विविहतां देवताचार्यवक्ता
नित्यानन्दं मुनीन्द्रं तमनु हिनमहं नैमि लङ्कित प्रधामम् ॥

कार्येलेषा द्विक्रयोभवति भगवतो हस्ततुल्यः सदायः
छाये वालनिशंय त्रयति भगवतः पार्श्वमेव प्रणमः
यंभूयस्याव तीर्णं शुक्रमिह जगद्गुरो गुणुष्योव्यतीतो
येन ग्रन्थाः प्रणीताः युधजन मलिता स्तंशुकानन्द मीडे ॥

प्राप्तो वास महनिशंय सदग्ननन्दस्ययः सन्निधौ
प्रीत्यातं समतोपय दानपति लङ्क्यानुं वृत्त्या लशम्
वैराग्यो जित्त सर्वं लोक विलवं त्रैकान्त धर्मप्रियं
वन्देत् विदुषांवरं शुक्रमुनिं शान्त स्वभावं सदा ॥

नानापद्य सुकाव्य शीघ्र रयना दक्षं स्वधर्म स्थिरं
छन्दोभिः स्वकृतिर्दरिं वृषभुवं संप्राणयामासयः

भत्री तेनगतं स्वनभवायनैः संडा सयन्तं स्थिरं
अज्ञानं मुनिं नमामितमहं देशाद्य लिशं मुदा ॥

महाध्याना व्यासं विदधत मन्त्रं लगवतः
पवित्रे संप्राप्तं रिधत भतिवरैः कान्तिक वृषे
सदा नन्दंसारं परम हरि वार्ता व्यसनिनं
गुणातीता नन्दं मुनिवर महं नौमि संततम् ॥

अन्त्रं संप्राप्तं परम सदग्ननन्द निकले
स्थितिं तसेवायां निपुण्य मन वदं भतिमताम्
सता आद्यं वन्दे सद्यल्लयं नैष्टिक वरं
मुकुन्दानंदाभ्यं धृत शुभ गुण्य कल्प मनिशम् ॥

उदारं निर्वैरं निगमग दित्ता आर निरतं
जितस्वान्तः शत्रुं पठित निज विधं सुभकरम्
अभ्युदयानन्दाभ्यं वृषणहरि कृष्ण स्मृति परं
प्रशान्तं मुक्तेन्द्रं प्रतिदिन महं नौमि सद्यम् ॥

लकत्यानु वृत्त्या हरिकृष्ण मीशं
यस्तोषया मास विरक्त भूतिः
तद्वलकित विध्न प्रतिषोध दक्षं
तं निष्कुलानन्द महं नमामि ॥

ધર્માત્મજ શ્રીહરિ કૃષ્ણ ભકતૌ
 જિતેન્દ્રિયં તત્પરમરત તન્દ્રિમ્
 નારાયણ નન્દ મહાં નમામિ
 ક્ષમાધરં વર્ણિવરં સુશીલમ્ ॥

આચાર્ય પ્રવર મનેક શિષ્યવર્ગ
 શાસ્ત્રોક્તે નિજ સુકૃતે પ્રવર્તયન્તમ
 સત્પ્રજાં સુવિત તકીર્તિમાય વન્ધ
 વન્દે અહં પ્રવર ગુણં વિહારિલાલમ્ ॥

શાસ્ત્રાજ્ઞં વયુન વિરકિત ભકિત યુક્તં
 સદ્વન્ધં મુકુટમણિં વ્રહ્મ દત્તાનામ્
 વન્દે અહં કવિવર મત્ર વાસુદેવા
 નન્દાખ્યં વિનય ક્ષમા દ્યુપેતમ્ ॥

રક્ષન્વેદ મમન્દર ગિરિં વિશ્રિદ્ધ રામા હરન્
 પ્રહલાદં પરિપાલયન્ અલિયન : ક્ષુભ્યન્ક્ષયન્ક્ષત્રિયાન્
 લંકે શાન્ત કરશ્ચ કંસ શમન : શાન્તો સુગૈન્મોહનો
 મ્લેચ્છોન્મૂલનકાર કરત મનિશં શ્રી નીલકંઠં ભજે ॥

હૃદસન્તો હરિપાદ પદ્મનિરતા : સત્સંગિનશ્ચા પિલા
 યુષ્માકં વચનેન દેહ મનસા જ્ઞાત્વા પરાધોમયા ।
 અજ્ઞાત્વાત્ર કૃતો ભવેદપિચય : ક્ષન્તવ્ય એવાખિલ :
 કૃત્વા સૌ કણ્ણાં ભવદ્ધિરથ તદ્વેતો : કરોમ્યાનનિમ્ ॥

નિષ્કામ શુદ્ધિ.

સુપ્રત નામે રૂપી તે પ્રતાપસિંહ નામે રાગ પ્રત્યે કહે છે જે હે રાજન્ ! એક દિવસે સંધ્યા આરતિ થયા પછી સભાને વિષે ઉંચા સિંહાસન ઉપર વિરાજમાન એવાને સાક્ષાત્ પરમેશ્વરનારાયણ એવા જે શ્રી સહજનંદજી સ્વામી મહારાજ તેને નમસ્કાર કરીને મુનિમધ્યે શ્રેષ્ઠ એવાને અન્નાનંદ મુનિ તે પુછતા હતા—જે હે ભગવાન્ ! આ ઉદ્ધવ સંપ્રદાયને વિષે તમારા ભક્ત એવા જે અમે ઘણાક પુરુષ નિષ્કામ એવું જે અભ્યયર્થ વ્રત તેને આશર્યા છીએ. તો હે સ્વામિન્ ! અમોને કયારેક સ્ત્રીના સંબંધે કરીને તે અભ્યયર્થવ્રતનો ભંગ થઇ જાય ત્યારે તેની શુદ્ધિ જે પ્રાપ્તિ તે કયા પ્રકારે કરવું ? તેજેમ હોય તેમ કહેવાને આપ યોગ્ય છો. એવી રીતે પુરુષા એવા જે નારાયણ મુની જે શ્રી સહજનંદજી સ્વામિ તે બેલતા હતા જે હે મુનિ ! જાણીને તે અભ્યયર્થવ્રતનો ભંગ કયારેય ન કરવો અને જે અગ્નિયે તે વ્રતનો ભંગ થઇ જાય તો તેની શુદ્ધિ તત્કાળ કરવી, અને તે શુદ્ધિયે કરીને અષ્ટઅંગે યુક્ત એવું જે અભ્યયર્થ વ્રત તેનું રક્ષણ થાય છે, અને તે વ્રતના રક્ષણ થકી ભગવાનના જે ત્યાગી ભક્ત તેમને એકાંતિકપણું થાય છે તે કારણ માટે તે શુદ્ધિ કહીએ છીએ તે તમે સાંભળો:—

૧ નિષ્કામ એવું જે અભ્યયર્થવ્રત તેનો પાળનારો જે પુરુષ તેને સ્ત્રીઓની જે વાર્તા નેને પ્રિતિએ કરીને કાન દબને કયારેય પણજો સાંભળે તો એક ઉપવાસ કરે.

- ૨ શ્રીમદ્ભાગવત આદિ જે સત્શાસ્ત્ર તેને વિષે કહી જે સ્ત્રીયોના ગુણઅવગુણની કથા તે વિના જે ખીજી સ્ત્રીયોના ગુણઅવગુણનું વર્ણન કરે તો એક ઉપવાસ કરે.
- ૩ અસત્ કાવ્યને રસમંજરીને રસિક પ્રિયા આદિક રસિક ગ્રંથ તેમને વિષે વર્ણન કર્યા એવા જે મુગ્ધામધ્યા આદિક સ્ત્રીયોના ભેદનું જે પોતે વર્ણન કરે તો એક ઉપવાસ કરે.
- ૪ પોતાની ઇચ્છાએ કરીને પરસ્પર ક્રિડા કરતી જે સ્ત્રીયો તેને જોતો થકા મુરખની પેઠે ઘડીકવાર જે તે ત્યાં ઉભો રહે તો તે એક ઉપવાસ કરે.
- ૫ સ્ત્રીયોની દષ્ટિ સંગાથે પોતાની દષ્ટિને બાધિતો થકા કાણુ-માત્ર પણ જે તે સ્ત્રીયોને જોવે તો એક ઉપવાસ કરે.
- ૬ સ્ત્રીના અંગ ઉપરનું જે વસ્ત્ર તેનો જે સ્પર્શ થાય તો એક ઉપવાસ કરે.
- ૭ સ્ત્રીના હાથપગ આદિ જે અંગ તથા સ્ત્રીને પહેરવાનું જે વસ્ત્ર તેનો જે સ્પર્શ થાય તો એક ઉપવાસ કરે. પણ જે તે વસ્ત્ર ધોયું થકું બીનું હોય અથવા સુકાયણું હોય અથવા નવું હોય તેને અડી જવાય તેનો ઉપવાસ નહિ.
- ૮ ભગવાનની જે વાર્તા સ્ત્રીને સંભળાવવા સારૂ પુરૂષને જે આગળ કરે તો એક ઉપવાસ કરે.
- ૯ જેના ચિત્તને વિષે સ્ત્રી સંબંધી મલીન સંકલ્પ પણ જે થઇ જાય અથવા સ્ત્રી સાથે જેસી જવાય તો એક ઉપવાસ કરે.

- ૧૦ પુરુષ પાસે સ્ત્રીને જાની જ્ઞાન વાર્તા જો કહી મોકલે તથા તે સ્ત્રીએ કાઠક પુરુષ પાસે જાની વાર્તા કહેવરાવી હોય તે તેને જો સાંભળે તો એક ઉપવાસ કરે.
- ૧૧ ભગવાનની પ્રસાદી એવું જો પુરુષ ચંદન અન્ન આદિક જો વસ્તુ તે જાનુ સ્ત્રીને દેવાને મોકલે અથવા સ્ત્રીએ મોકલી જો પ્રસાદીની વસ્તુ તેને જો ગ્રહણ કરે તો એક ઉપવાસ કરે.
- ૧૨ પુસ્તક લખીને અથવા લખાવીને જાનુ સ્ત્રીને અર્થે મોકલે અથવા પુસ્તક લખાવવા સાડ સ્ત્રીએ મોકલ્યા જો કારા કાગળ તેને જાના ગ્રહણ કરે તો એક ઉપવાસ કરે.
- ૧૩ સ્ત્રીઓના ચિત્રામણ જો મન દબને જોયે અથવા સ્ત્રીનું ચિત્રામણ પોતે કરે અથવા સ્ત્રીના વેપને ધરી રહેલો જો પુરુષ તેને જો અડે અથવા તેની સાથે બોલે તો એક ઉપવાસ કરે.
- ૧૪ જો સ્થળને વિષે સ્ત્રીઓની સ્નાનાદિ ક્રિયા થતી હોય અથવા જો સ્થળે સ્ત્રીઓનો પગફેર થતો હોય તે સ્થળે જો લલ્લુશાંકા કરવા કે દિશા ફરવા ગય તો પણ એક ઉપવાસ કરે.
- ૧૫ સ્ત્રીઓની સન્મુખ બેસે અથવા રસ્તો પહોંચો હોય તે કાઠ આપતકાળ નડ્યો હોય તો પણ જો સ્ત્રીયડી પાંચ હાથ છોટે ન ચાલે તો એક ઉપવાસ કરે,
- ૧૬ સ્ત્રી ભેગો એક ગાડામાં બેસે તથા સ્ત્રીના ચિત્રામણને અડે તો પણ એક ઉપવાસ કરે.

૧૭ દેવતાની પ્રતિમા વિના ખીજ ને કાષ્ટ મુત્તિકાને પાપાણ્ય આદિકની ને સ્ત્રીની પુતળા તેને અડી જવાય તો પણ એક ઉપવાસ કરે.

૧૮ મૈથુનને વિષે આસકત એવા ને પશુપક્ષીને પણ, ક્યારેક પરવશ થઇને જોઇ જવાય તો પણ એક ઉપવાસ કરે.

૧૯ વાહ્ય વંડી, કે ભીંતથી બંધીમાં આવેલું પોતાનું સ્થાનક તેને વિષે કોઇક પ્રયોજન સારૂ અથવા અગ્નિજ્વલે જો કોઇ સ્ત્રી આવે ને પોતે જો ત્યાં એકલો હોય તો એક ઉપવાસ કરે.

૨૦ સ્ત્રીના સંબંધે પોતાના જીવને દૂષણ પમાડે તેવું મક્ષીન સ્વપ્ન જો થાય તથા સ્ત્રીના દર્શનથી જો વીર્યપાત થઇ જાય તો પણ એક ઉપવાસ કરે.

૨૧ ભોજન કરતી વખતે જો સ્ત્રી પીરસે તો એક ઉપવાસ કરે.

૨૨ એકલી સ્ત્રી સંઘાથે એકલોજ ને નિષ્કામજીવતાળો પુરૂષ તેની એકાંત સ્થળે થોડીકવાર જો સ્થિતિ થઈ જાય તો તે લાગટ ત્રણ ઉપવાસ કરે, તથા એકલી સ્ત્રી સાથે મારગમાં એકલા સંઘાથ થઇ જાય તો પણ ત્રણ ઉપવાસ કરે.

૨૩ જો પુરૂષ કામને વશ થઇને જો પોતાને હાથે કરીને વીર્ય-પાત કરે અથવા ખીજને હાથે કરાવે તો તે લાગટ ચાર ઉપવાસ કરે.

૨૪ જો સાક્ષાત્ સ્ત્રીનો સંગ થાય તો બાર મહીના સુધી નિરંતર ધારણાપારણા કરે એટલે જો દીવસે ઉપવાસ કરે તે દિવસે માત્ર જળજળ પીવે અને જો દિવસે પારણા કરે તે દિવસે તો મીઠા વિનાનો કેવળ સાથવો પાણીમાં ઘોળાને પીવે.

એ રીતે નિષ્કામ વૃત્તા પાળવાવાળા જે પુરૂષ તેમણે જરૂર એ રીતે કરવું ! એ મર્યાદા જે ન પાળે તે ઉદ્ધવ સંપ્રદાય થકી બાહર છે તે વિમુખ છે.

હવે સુવ્રત રૂપી કહે છે જે હું રાજન્ ! એવી રીતે શ્રીજી મહારાજે કહી જે પવિત્ર એવી નિષ્કામ શુદ્ધિ તેનો આ લોકને વિષે જેનિત્યે પ્રભાતને વિષે પાઠ કરે તો તે સુખેથી પોતાના હૃદયમાંથી કામને ઉખેડી નાંખે, તે કામ કેવો છે તો ત્રિલોકનો જે જગ તેણે કરીને છે અતિશય અલંકાર જેને અને સમગ્ર જે રૂડા ગુણ માત્ર તેને ભુંડાં કરી નાંખનારા છે.

છતિ શ્રી સહજનંદજી સ્વામિ શિષ્ય નિત્યાનંદ મુનિ
ત્રિખિતા નિષ્કામ શુદ્ધિ સમાપ્તમ્

બ્રહ્મચારીના ધર્મો.

- ૧ આહારને નિયમમાં રાખવો,
- ૨ ખાવું ત્યારે પાણીનો મારગ રાખવો, તથા અતિ ગળ્યું, ચીકણું તથા અતી ગરમ વસ્તુ ન ખાવી
- ૩ એક વખત જમવું, તે અન્નમાં પાણી નાખીને ભગવાનની સ્મૃતિ રાખીને જમવું.
- ૪ નિદ્રા છૂતવી નિદ્રા આવે ત્યારે ઉઠા થવું, કિર્તન બોલવા અને પછી અરધી રાત ગયા પછી સુવું.

- ૫ સુવું ત્યારે ચતા સુવું, ને કેડ હીલી મુકાને ને અંતર સન્મુખ
ત્રિતિ રાખીને ભગવાનની સ્મૃતિ રાખીને સુવું.
- ૬ બેસવું ત્યારે આસન વાળીને સ્વસ્તિક આસને બેસવું
- ૭ પ્રાણાયામ કરવાની ટેવ રાખવી.
- ૮ સ્ત્રી આદિકને વિષે દોષ, દુઃખ, ને નાશવંતપણાનો
વિચાર કરવો.
- ૯ ભગવાનના મદીમાનો તથા આત્મનિષ્ઠાનો વિચાર કરવો.
- ૧૦ ગોપાળાનંદ સ્વામી મુકનાનંદ સ્વામી આદિક મોટા મોટા
સંતોને સંભારીને હંડવત્ પ્રણામ કરીને ગદગદ થઇને,
મન, વચનથી પ્રાર્થના કરવી.
- ૧૧ નેત્ર કાન તથા વાણી આદિક ઇન્દ્રિયોને વિશેષપણે
નિયમમાં રાખવા,
- ૧૨ દેહમાંથી હેત તોડીને છવમાં હેત કરવું, અને દેહના
સંબંધમાંથી પ્રીતી તોડીને ભગવાનના એકાંકિત સુધુમાં
પ્રીતી જોડવી ને આ લોકમાંથી હેત તોડીને ભગવાનના
ધામમાં પ્રીતી કરવી ને પ્રકૃતિમાંથી થયું જે ચતુર્કિચિત્
માયીક પદાર્થ માત્ર, તેમાંથી પ્રીતી તોડીને ભગવાનની
મૂર્તિમાં હેત કરવું, આ ચાર વાતનો નિત્યે વિચાર કરવો
તત્કાળ પંચ વિષયથી મુક્ત થાય.
- ૧૩ સ્ત્રીઓનું કદી પણ સ્મરણ કરવું નહિં. સ્ત્રીના ગુણનું
વર્ણન કરવું નહિં, તેમ સાંભળવું નહીં.
- ૧૪ પોતાના શરિરે કદી પણ તેલ મર્દન કરવું નહીં.
- ૧૫ પોતાના બ્રહ્મચર્યનો ભંગ થાય એવું જે વચન તેનો પોતાના
ગુરુનું પણ માનવું નહિં.

ત્યાગીના ધર્મો.

- ૧ અંતઃ શત્રુ જે ધામ, ક્રોધ, લોભ અને માન આદિક તેમને છૂટયા.
- ૨ સર્વે ઇન્દ્રિયોને છૂટવી, તેમાં રસના ઇન્દ્રિયને તો વિશેષે કરીને છૂટવી.
- ૩ દ્રવ્યનો સંગ્રહ કરવો નહિ તેમ બીજા પાસે કરાવવો નહિ.
- ૪ આપત્કાલ પડયા વિના રાત્રીએ સંઘ સોખત વિનાનું ચાલવું નહિ તથા ક્યારેય પણ એકલા બહાર જવું નહિ.
- ૫ જે વસ્ત્ર ખાડુ મુલ્યવાળું હોય, ચિત્રાવાળી ભાનનું હોય, તે તથા શાલ દુશાલા હોય તે કદી પણ પહેરવા કે ઓઢવા નહીં.
- ૬ ભિક્ષા તથા સભા પ્રસંગ, એ એ કાર્ય વિના ગૃહસ્થીના ઘેર જવું નહીં.
- ૭ તાંબુલ, ચા, અશિષુ તમાકુ, ગાંગળ ઇત્યાદિ કેરી વસ્તુઓને વર્જવી.
- ૮ રોગાદિક આપત્કાલ પડયા વિના દીવસે સુવું નહીં, તેમજ ખાટલા ઉપર સુવું નહીં.
- ૯ ગ્રામ્ય વાર્તા કરવી નહીં તેમ સાંભળવી પણ નહીં.
- ૧૦ કોઈ સાધુ બ્રહ્મચારી, કે અન્ય કુમતિવાળા દુષ્ટજન પોતાને ગાળ દે અથવા મારે તો તે સહન કરવું. પણ સામી ગાળ દેવી નહીં, અને તેનું જેમ હિત થાય તેમજ ચિંતવવું.

- ૧૧ કોઈનું દુતપણું કરવું નહીં કે ચિડીયાપણું કરવું નહીં.
 ૧૨ પોતાને જરૂર પુરતા વસ્ત્રો સિવાય વધુ કપડાં રાખવા નહીં.
 ૧૩ સોના રૂપોની ચીજો કે લક્ષ્મી પોતાની પાસે રાખવી નહીં તેમ જીજ્ઞ પાસે રખાવવી નહીં.

સ્ત્રીઓના ધર્મો

- ૧ પોતાનો પતિ અંધ હોય રોગી હોય, દરિદ્રી હોય, અને નપુંસક હોય તો પણ તેને ઈશ્વરની પેઠે સેવવો અને તેને અંત તેને કદી પણ કટુ વચન કહેવું નહીં કે ઉંચે અવાજે બોલાવવા નહીં.
 ૨ રૂપ અને યૌવનને યુક્ત અને ગુણવાન્ એવો જે અન્ય પુરૂષ તેનો પ્રસંગ સહજ સ્વભાવે પણ કદી ન કરવો.
 ૩ પોતાની નાભી, સાથસ, અને છાતી, તેને જીજ્ઞ પુરૂષ દેખે તેમ કદી પણ વર્તવું નહીં.
 ૪ ભાંડ ભવાઈ જોવા ન જવું, અને નિર્જાનજ એવી જે સ્ત્રીઓ તથા સ્વૈનિણિ, કામિની અને પુંશ્વલી એા જે સ્ત્રીઓ તેમનો સંગ કરવો નહીં.
 ૫ પોતાનો પતી પરદેશ ગયો હોય તે દરમ્યાન આભૂષણો ધારવા નહીં રૂડા વસ્ત્રો પહેરવા નહીં, પારકે ઘેર બેસવા જવું નહીં અને હાસ્ય વિનોદનો ત્યાગ કરવો.

- ૬ વિધવા સ્ત્રીઓએ તો પતિ બુદ્ધિએ કરીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાનને એવવા અને પોતાના પીતા પુત્રાદિક જે સંબંધી તેમની આજ્ઞાને વીધે વર્તવું પણ સ્વતંત્ર રહેવું નહીં.
- ૭ વિધવા સ્ત્રીએ પોતાના સમીતે સંબંધ વિનાના જે પુરૂષ તેમનો સ્પર્શ ક્યારેય કરવો નહીં, અને અવશ્ય કાર્ય વીના તેમની સાથે ક્યારેય પણ ઓતવું નહીં.
- ૮ વિધવા સ્ત્રીઓએ પોતાના ઘરમાં પોતાના જીવન પર્યંત દેહનીવાંદ થાય એટલુંજ જો ધન હોય તો તે ધન ધર્મકાર્યને માટે પણ આપવું નહીં, પણ જો તેથી અધીક હોય તોજ આપવું.
- ૯ વીધવા સ્ત્રીઓએ એક વખત આહાર કરવો. પૃથ્વી ઉપર સુવું અને મૈથુનાસકત એવા જે પશુપક્ષી આદીક જીવ પ્રાણી માત્ર તેમને જોવા નહીં.
- ૧૦ સુવાસીત અને વીધવા સ્ત્રીઓએ વસ્ત્ર પહેર્યા વીના નહાવું નહીં અને પોતાનું જે રજસ્વત્તાપાતું તે કોઈ પણ પ્રકારે ગુપ્ત રાખવું નહીં.

— — —

સત્સંગીએ પાળવાના નિયમો તથા હિત વચનો.

- ૧ સવારમાં વહેલા ઉઠી શ્રી સ્વામીનારાયણનું નામ સ્મરણ કરવું તથા ધ્યાન એટલે સંગ ચિંતવન કરી ક્ષમા માંગવી.
- ૨ શુદ્ધ જલથી સ્નાન કરી પુજા કરવી.
- ૩ માનસી પુજા દરરોજ એત્રણ કે પાંચ વખત કરવી.

- ૪ એકાદશીનું વ્રત કરવું, વ્રતને દીવસે ઉંઘવું નહીં અલ્પચર્યા પાળવું.
- ૫ ગાળ્યા વીનાનું જળ, દુધ, કે ખીજે કાઢ પ્રવાહી પદાર્થ વાપરવો નહીં.
- ૬ દારૂપાન, માંસ ભક્ષણ, બેભિચાર ચોરી, વટલવું વટલાવવું તે પાંચ પાપ કદી ન કરવા અને તેથી દુર રહેવું.
- ૭ આત્મ નીવેદન ભક્તે દરેક વસ્તુ પ્રતીમાને ધરાવીને વાપરવી.
- ૮ સાયંકાળે મંદીરમાં કીર્તન ગાવા, જો ગામમાં મંદીર ન હોય તો ઘેર ગાવા, રાત્રે સુતા પહેલા ચેજાના પદ ગાવા.
- ૯ આચાર્ય, સાધુ, અને અલ્પચર્યાને સામા મળે ત્યારે જય સ્વામીનારાયણ કરી પ્રણામ કરવા, તથા ગૃહસ્થોએ પરસ્પર નમસ્કાર કરવા.
- ૧૦ સ્વામીનારાયણને સર્વ અવતારના અવતારી, પરબ્રહ્મ માની તેજ ધ્યેય અને ઉપાસ્ય માનવા,
- ૧૧ કોઈ પણ સંજોગોમાં જુતાદિકનો વહેમ લાગે, અથવા કોઈ ભયભરેલા સંજોગો ઉપસ્થિત થાય તો નારાયણ કવચ અથવા હનુમાન સ્તોત્રનો જપ કરવો.
- ૧૨ હંમેશાં સત્ય વચન બોલવાની ટેવ રાખવી, કાઠની નીંદા કરવી નહી, કદી જુગાર ખેલવો નહીં.
- ૧૩ કાઠની ગુપ્ત વાત પ્રકાશવી નહીં.

૧૪ આવકના પ્રમાણમાં ખર્ચ રાખવું, બની શકે ત્યાં સુધી કરજ કરવું નહીં.

૧૫ રાત્રીએ સુતા પહેલાં આખા દીવસમાં પોતે શું કામ કર્યું અને અમુક કામ કરવામાં પોતાની કેટલી ભુલો થઇ તે સર્વે કઇ રીતે સુધારવી, તેનો શાન્તિથી વિચાર કરવો.

૧૬ પારકાના દુર્વચન સહન કરવા કોઇનું અપમાન કરવું નહીં, આ સ્થિતિ જીવનને માટે કોઇની સાથે વૈર કરવું નહીં.

૧૭ આપણા ઉપર કોઇ ક્રોધ કરે તો શાન્તિથી સહન કરવો, અને વૈરીનું પણ રૂકું બોલવું અને ભડકવું.

૧૮ કોઇની નીંદા રૂબરૂમાં કે પાછળથી કરવી નહીં.

૧૯ ‘હું કોણ છું. ક્યાંથી આવ્યો છું મારે શું કામ કરવાનું છે, પરલોકમાં સુખ મેળવવા માટે આ લોકમાં મેં કાંઇ બીજું વાળ્યું છે કે નહિં, જેને હું મારા પોતાના ગણી હેતુ રાખ્યું છું તે આપત્કાલમાં પણ માહારા રહેશે કે કેમ,’ આવી બાબતોનું અવારનવાર ચિંતન કરવું.

૨૦ “આ શરીર અપવિત્ર છે, મળમુત્રની ખાણ છે, રોગ જરાનું નિવાસસ્થાન છે, માટીનું બનેલું છે અને માટાની સાથે પાછું મટ્ટી જવાનું છે, તે શરીરથી હું ન્યારો છું” તેવું ચિંતન કરવું.

૨૧ કદી પણ અભિમાન રાખવું નહીં, દંભ રાખવો નહીં, કરેલું કામ ગાઇ બતાવવું નહીં, ‘હું તો ભગવાનના

- દાસનો દાસ છું. તેમના દાસના ચરણની રજ છું ” તેમ સમજી મદ રાખવો નહિં.
- ૨૨ પોતાના સ્વાર્થની સિદ્ધિને માટે કામના ઉપર ખોટા આક્ષેપ મુકવા નહિં.
- ૨૩ દેવતા, તીર્થ પ્રાહ્મણ, પતિવ્રતા, સાધુ, અને વેદ તેમની કદીપણ નીંદા કરવી નહિં.
- ૨૪ માતા પીતા, ગુરુ, અંધ અને રોગી માણસ તેમની સેવા જીવન પર્યંત પોતાની શક્તિ પ્રમાણે કરવા તત્પર રહેવું.
- ૨૫ સત્સંગી સર્વે ભાઈઓજ છીએ એવી ભાવના હંમેશ ચિંતવવી કામ ઠેકાણે સત્સંગીતું જુર થતું હોય કે કામ નીંદા કરતું હોય તો તે પોતાનું જુર ખોલાય છે તેમ સમજી સત્સંગીનો પક્ષ લેવો.
- ૨૬ દરેક સત્સંગીએ એક બીજાને વ્યવહારિક કાર્યમાં તથા ધાર્મિક કાર્યમાં તન, મન અને બની શકે તો ધનથી પણ મદદ કરવા ચુકવું નહીં.
- ૨૭ ભગવાનની ભક્તિઓના તથા તેમના ભક્તોના બહુજ વિનયથી દર્શન કરવા, સ્પર્શ કરવો. તથા પુજન કરવું, તેમની સેવા કરવી સ્તુતિ કરવી અને તેમના ગુણ અને કર્મના વખાણ કરવા.
- ૨૮ ભગવાનની કથા સાંભળવા ઉપર શ્રદ્ધા રાખવી ભગવાનના ઉત્સવના દિવસે ગીત, નૃત્ય તથા વાજા વગાડવા અને સભાઓ ભરી ભગવાનના ચરિત્ર ગાવા અને સાંભળવા.

असित गिरिसभं स्यात् कङ्कलं सिन्धु पात्रे
 मुर तद्वर शाखा लेखनी पत्र मुवी ।
 लिपति यदि गृहीत्वा शारदा सर्व कालं
 तदपि तत्र गुणा नाम षशि पारं न याति ॥

सर्वत्र मुग्धिनः सन्तु सर्वे सन्तु निरामया ।
 सर्वे सद्राष्ट्रि पश्यन्तु माकाक्षि दुःख भारवृथात् ॥

ॐ शान्ति !

शान्ति !!

शान्ति ...

જન્મ્યા કોશલદેશ વેશ બદુનો
લઈ તીર્થમાંહી કર્યા
રામાનંદ મલ્યા સધર્મ ચલાવ્યા
વજ્રાદિ મોટા કર્યા.
મોટા ધામ રચ્યા રયા ગઢપુરે
બે દેશ ગાદી કરી
અંતર્યામ થયા લીલા શ્રીહરિ તણી
સંસ્કૃતમાં ઉચરી.

આ પુસ્તક ૨૨, દલાલ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ મધ્ય આવેલા 'કોલર
પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં રા. રા. લાલચંદ અમૃતલાલ કોઠારીએ છાપ્યું
અને રા. રા. ગોવિંદજી કલ્યાણજી પારેખ માટે ઉપલેખ
'ઠકાભેટી પ્રગટ કર્યું'.

